

Joannis Geinsbergh. Rhetor
Bonnenis

Merl. 52, 53, 54

SPECVLVM
VITAE,

Ad ipsam fratris *Vel Christiani Iuramenti*
Confessionem *Heisterbacensis.*

CONIVGALIS

sive

MEMORABILIA EXEMPLA
plurium sanctorum, vel piissimorum Coniugum
præclare ab eis in eo statu gestorum selecta ex
editis SS. rebus gestis & S. Scriptura studio
boni communis in lucem data
industria.

CASPARIS ZEPHYRINI,
Art. Lib. Magistri, & Ecclesiastæ.

DVSBELDORP II,
Excudebat Christophorus Ort.

M. DC. XXXII.

24 O.u. H.G. 570

²Be

APPROBATIO

Liber hic speculum vitæ vel status conjugalis
in scriptus à R. D. Caspare Zephyrino Artium
liberalium Magistro in gratiam eorum, qui in
matrimonio viuunt, ex Surio, aliisque scriptori-
bus approbatis collectus nihil fidei, moribusque
contrarium continet, quare lucem videre potest.

Ita est.

F. Ioannes Philippus Frid. Or-
dinis Prædic. S. Theologiae
Doctor & in uniuersitate
Coloniensi Professor Ordina-
rius, sancti inquisitionis of-
ficij per Coloniensem & an-
nexas Diaceses Commissa-
rius generalis m.p.

Serenissimo Principi ac D.

D. VVOLF G A N G O

V V I L H E L M O

*Comiti Palatino Rheni, Duci Bauariae,
Julie, Clusae, Montium. Comiti in Veldens, Spon-
heim, Marchia, Rauensberg, Mors, Domino
in Rauensstein, &c. Domino meo
Clementissimo.*

Q U M VESTRAE
SERENITATI
nuper propem-
ptico, Panegyri-
co, Epithalamio congra-
tulatus essem, idque ea be-
nevolentia acceptum, &
beneficio remuneratum,
vt me si non regratiandi
studio, saltem pariandi fa-
culate destitutum agno-
scam,

A 2 scam,

DEDICATIO.

scam, opportunè accidit,
 vt inter opera, quæ subse
 ciuis Ecclesiasticæ meæ
 Curæ horis ad Dei solius
 gloriam & animarum sa-
 lutem sum molitus, hunc
 libellum licet vltimò cæ-
 ptum, primò tamen abso-
 lutum de Exemplis SS.
 Coniugum nunc eodem
 sumptu, quo me *Vestra Serenitas*
propensissimè donauit,
 in vrbe Dusseldorpia, quæ
 est *Vestræ Serenitatis* domici-
 lium, typis impræ-
V. Serenitati humiliter qua-
 lem qualem offerre lesi-
 derem, vt eius patrocini-
 o muni-

DEDICATIO.

muniri, & authoritate
 promoueri possit. Non
 enim dubia spe ductus
 fui popularibus nostris
 coniugibus cis & trans
 Rhenum siue *Vestræ Serenitati*,
 siue Archidyacesi Colo-
 nienfi subditis tanto gra-
 tiorem libellū fore post-
 ea in Germanicum idio-
 ma vertēdum, quanto V^{re}
 S^{ti} acceptiorem fuisse co-
 gnouerint. Etsi enim hæc
 exempla fatis sua publi-
 mitate suspicienda, & uti-
 litate acceptanda, non de-
 sunt tamen, qui occurren-
 tis in oculis magnificentie

DEDICATIO.

adminiculis indigeāt. An
 non indigeat plebs huius
 temporis multis præfidiis
 destituta, calamitatibus af-
 flicta, periculis errorum,
 lapsuum & ruinarum im-
 plicita, vt vigilantia & se-
 ueritate Principum con-
 stringatur, prouidētia de-
 fendatur, ne quorumuis
 mercenariorum, aut alio-
 rum omnia suis cōmodi-
 tatibus metientium osci-
 tantia & conniuentia &
 morum offendiculis non
 solum à vitiis non reuo-
 cetur, sed etiam ad ista
 indices incitetur? quod fit,
 dum

DEDICATIO.

dum ij, qui debent impedire, ad auxilium vocantur, aut vadūt, quos plebs tanquā maioris inter eos nominis, si iusti, boni, pii & fideles sint, amat imitari. Sed res hæc fortè non mea methodo corrigenda, vel calculo est approbanda: cū ipsa SS. hic producantur exempla, quorum virtus non tantum enituit in suis domandis affectibus, sed etiam in filiis ad bonam frugem traducendis & in ea conservandis, & in familia ad honestatē dirigēda, imo etiā

DEDICATIO.

in regnis, & prouincijs optimè moderandis. Quātus in hoc stadio extitit Leopoldus, Austriae Archidux, Henricus Germanorū Imperator, Stephanus Hungarorū Rex? Quāti in Anglia Eduardus, Sigebertus in Gallia Reges? Hi inquam non tam suis praesidijs innixi, quamuis & his prudenter & fortiter vfi sunt, quam perpetua pietatis regula, qua innumeris, vt opinor coniugibus non solum honestatem sui status commendarunt, sed etiam gratissimam

DEDICATIO.

simam exemplo, & iucundissimam exercitatione reddiderunt. Non defuit vnquam V^x Sⁱ hoc in genere in dicto statu coniugali exornando & muniendo in suis hereditariis prouinciis cura & principe digna virtus in stati aut vagi cōcubitus licētia refrænanda, aut ea ad metas honesti cōiugii traducenda. Quotidiana etiã V^x S^{is} pietas omnium oculis obuia satis declarat coniugibus suæ Ditionis quali se inuicem virtute roborare domi suæ, qua

DEDICATIO.

cautela exemplorum erga
rudes & infirmos vti con-
ueniat. His igitur causis
Vestrae Serenitati hoc meum o-
pusculum do, dico, & con-
secro, & vt me vti infimū
subditorum patrocini-
o suo dignetur, humillimè
rogo. Deus Opt, Max. V^{am}
S^{tem} largissima benedictio-
ne impertiatur, & diutif-
simè nobilissimis prouin-
ciis suis incolumem ser-
uet. Oblatum 18. Martij
Dusseldorpiæ anno salu-
tis M. DC. XXXII.

Vestrae Serenitati

Humillimus in Christo seruus

Caspar Zephyrinus

Montanus Ecclesiasta.

PRAE.

PRÆMONITIO.

ENarrantur in hoc libello digesta ordine mensium pleraq; digna scitu vel imitatione exempla coniugalia, quâ ipse status eorum vel bene auspiciatus, vel feliciter terminatus altero vel utroq; coniugum ex humanis sublato. Ea verò sunt pleraq; selecta ex integra vita siue ad verbum, ut rarò, siue succinctius, ut plurimum, quantum veritatis & sensus ratio permittebat, siue latinius tum ob nouam descriptionem, tum commodiorem intelligentiam: seruatis tamen sepius mè authorum verbis & textu ob fidem historiae, pauca tamen cum integra vitæ relatione, nonnulla etiam nõ tam sanctorum canonizatorum gesta, quam ab ipsis SS. vitis quasi per occasionem desumpta. Adiuncta sunt exempla ad calcem libri sparsim verbis scripturæ. Si horum cognitio ad gloriam Deo, eiusq; cultum promouendum, conseruandum vel augendum, ad

PRAEMONITIO.

ad Catholicae Romanae Religionis stabilitatem & incrementum, ad coniugum item salutem cum familiis tribubusque posterorumq; & sociorum eorum conducibilia erunt, sat magno hic labor aut potius conatus fructu compensatus existimabitur, saluo interim iudicio melius sentientium, aut eorum, qui haec vberius maioriq; autoritate euulgabunt, cum tempus admittet. Inuenient inprimis coniuges, quos honestas virtutis suae vel alienae oblectat vel obligat, quos referre vel audire, transcribere, vel deligere, expendere vel imitari, suspicere, vel deprædicare, mandare, vel vetare lubebit. Inuenient etiam innupti vtriusque sexus, quo studio & animo, Deique semper assistente gratia illibatam ante nuptias seruare castitatem deceat: inuenientque proinde & caelibes sui caelibatus tuendi normam, quam seruent, exempla quae sectentur, perseverantiam, quam assequantur.

Tituli

Tituli præfixi singulis exemplis.

Ex Tomo. 1. Surii Ianuarius & Februarius.

S. Gudule Brabantina parentum Dynastarum
Vvigeri & Amelberge piorum laudabile con-
iugium cohonestatum vaticinio natiuitatis fi-
lia sanctissima futura, & inter calites connume-
randâ. pagina 1

SS. Iuliani & Basiliffa illibata in nuptiis castitas
predictione, & visione caelesti comprobata & ad
multorum millium vtriusq; generis salutem
exemplis & documentis illustrata. p. 2

De S. Paulla nobilissima vidua, & celeberrima
matrona. 9

Ex sermone Nili Monachi de cade SS. Patrum
Sina montis exemplum insigne constantis fœmi-
na. 12

S. Clementis Ancyran Episcopi piissima matris
fidelissima institutio, & cohortatio moritura ad
duodennem filiolum. 13

Insigne documentata properata & exoptata vi-
ditatis S. Marcella pari pietatis laude, & æ-
tatis decore suspicienda. 15

Exemplum connubiale Crotildis regina in con-
uertendo coniuge Clodouco miraculo victoria,
& ope S. Remigij psum cum sequacibus regni
populis ad fidem traducentis Diuina gratia pa-
lam regibus aspirante. 20

S. Cel-

I N D E X.

- S. Celsi pueri mirifica constantia & pietas scđula
in adhortanda & conuertenda matre,* 25
- Exemplum S. Seueri sanctissimi ex coniuge Epi-
scopi,* 27
- Lednilla piissima & constantissima femina hor-
tatu multuplex, & conatus ad conuertendos,
& confirmandos in fide & martyrio nepotes
ex filio Spensippum, Eleusippum, & Meleusip-
pum,* 29
- De B. Ergenij honesta viuendi ratione, & educa-
tione filie Maria ad parem virtutis gradum
& religiosum statum,* 32
- Admirabile S. Melania Romana continentia
studium, & pactum cum Apemiano coniuge
seruanda cum pari profusissima beneficentia,
rigoris, & aliorum salutis studio & deside-
rio,* 35

Ex Tomo 2. Surii Martius &
Aprilis.

- Encomium sanctitate & profapia illustrium pa-
trium S. Svibert, quorum meritis & precti-
bus mirabili presagio natiuitatis, & Apostoli-
ca in Frisia & proximis regionibus prerogati-
ua ortus est.* 51
- Exemplum vocationis Diuina à parentibus non
interpellande,* 53
- Encomium S. Kunegundis Auguste cum Henri-
co II. Imperatore non modo castitatis integra
seruata, sed etiam consummati aliarum virtu-
tum fastigij,* 54

S. Theo-

I N D E X.

- S. Theophanis cum coniuge colloquium. 57
- Antigoni & Euphrasia continentia pactum expleto anno, & virtutes coniugibus dignissima. 60
- Narratio de S. Iosepho ad verbum cum titulo praefixo descripta. 62
- Exemplum S. Abrahamij, qui nuptiales exosus iudas & congratulationes & hymenaeos fuga se his, & sponsa vinculis eripuit. 65
- S. Catarina filia celeberrima & sanctissima Brigida Suuedica exemplum rigida cum marito continentia seruata, & insigne humilitatis studium. 68
- Memorabilis integritas parentum S. Hugonis Carthusiani, & Episcopi. 72
- S. Calliope matris cura, & studium circa filij salutem, & martyrium. 74
- Exemplum SS. Martyrum coniugum Vitalis & Valeriae, qui fuerunt parentes SS. Geruasij & Protasij. 77
- Exemplum S. Paphnutij coniuges & alios Martyrj, & virtutis amore inflammantis, & Nestorij eiusq; coniugis martyris ad filiam confirmandam oratio. 78
- Exemplum Iustae institutionis familiae Senensis, in qua praeter S. Catarinae postea Dominicanam Sanctimoniam Bonanentem sorer nupta alseri relexit. 80

I N D E X.

Ex Tomo 3. Surii. Maius & Iunius.

- Elogium S. Monice matris S. Augustini ex libris confessionum eius.* 84
- Ex vita S. Ioannis Damasceni elogium parentum eius.* 93
- Elogium parentum S. Petri praesulis Tarenta-
si.* 95
- Martyrium S. Goordiani, qui à S. Ianuario
cum uxore & 53. è familia baptizatus est.*
97
- Consortium felix martyrij SS. Glyceria, & Laodi-
ci.* 99
- Illustris societas martyrum S. Hermetis, & fami-
liae S. Quirini & filiae, & aliorum à S. Alexan-
dro Papa mirabiliter conuersorum, & confir-
matorum.* 102
- Illustre encomium Ittae uxoris Pipini Ducis so-
roris S. Moduali, matris S. Gertrudis.* 105
- Elogium S. Rictrudis in coniugio & celibatu mo-
nastico & institutione, & promotione prolium
ad eundem.* 107
- Martyrium S. Stephanae re & nomina coronatae
exemplo S. Victoris Martyris.* 110
- Elogium S. Margaretae non modo piissima coniugis
Scotiae Regis Malcolini, sed etiam sapientissi-
mae, & efficacissimae Reginae, in promouendo re-
gis, & aaministrorum eius, & populorum
efficio, pietate, & salute.* 112
- Elogium S. Iulitta cum filiolo S. Quirico martyris
coronatae.* 118
- S. Pauli

I N D E X.

- S. Paulini Bpiscopi elogium continentia cum con-
iuge, virtutis, & scientia.* 119
*Elogium B. Matrona Maria Ogniacensis post
annos paucos continentiam cum viro piissimo
professa & memorabili virtutum & miracu-
lorum serie in vita ornatissima.* 120

Ex Tomo. 4. Surii Iulius & Au-
gustus.

- S. Theodorici post electum pra usu coniugij casti-
tatis decus, & premium, & sponsa ad id con-
sensum elicitum facti Abbatis elogium.* 127
S. Monegundis maritate Elogium. 128
*S. Godolena occasione desponsationis viri nutu
procuratum martyrium.* 130
*SS. Ruffina, & Secunda, & Felicitatis cum vij filijs
martyrium.* 131
*S. Amelberga matrona pium, & Diuorum fertile
coniugium, conclusumque pari cum coniuge in
votum monasticum consensu.* 132
*S. Kanuti regis Dania elogium regale, & coniu-
gale.* 134
*S. Vandregifili supremi gradus in dignitate, ca-
stitatis in desponsatione, Religionis in canobio
logium.* 136
*S. Brigida Suedica Regina & vidua virginal-
le, coniugale & viduale elogium parentum,
& auorum, fratrum & sororum, filiorum,
& filiarum, & regni laudi, & dignitati con-
sentiens.* 137

I N D E X.

- S. Lupi pactum cum coniuge continentia vita honore, sanctitate, gloria deniq, caelesti remuneratum. 140
- Elogium S. Sophie pia & constantis educatrix & seruatrix trium virginum filiarum martyrum. 141
- Parentum S. Clarae pietas. 142
- De S. Helena Regina Constantini Magni matre dignissima. 143
- S. Radegundis Regine admirabilisne dicam magis, quam inimitabilis in coniugio continentia. 144
- S. Athanasia py parentes, & coniugium cupidinis expers. 148
- S. Mamantis parentum pietas & consors in martyrio constantia. 149
- S. Bernardi nobilitum virtute & genere parentum pietas in suis tutela, & recta filiorum educatione. 150
- S. Stephani primi Christiani & Catholici Hungarorum a se conuersorum regis cum Gisela coniuge regina sacratissimum, & felix connubium. 152
- Felicium S. Audoeni parentum felix, triplexque coniugij fructus. 154
- Elogium S. Ludonici regis Galliae py parentis pyssimi filij, qui filiorum, & regni, & totius Ecclesiae tutela & salutis fortem se praestitit Atbletam. 156
- S. S. Aurelij & Natalia primordia, incrementa, consummatio conjugalis primum vita deum con-

I N D E X.

continentia & aliarum virtutum, & denique
martyrii. 158

Ex Tomo 5. Surii. September &
October.

- S. S. *Adriani, & Natalia conjugalis fides & amor elucens in adhortatione & susceptione S. Adriani Martyrii, & fortis religiosaq; cura S. Natalia.* 162
- S. *Elzeary comitis compendiaria vita, qui cum S. coniuge vixit continentissimè, virgoque permansit, & lux sui tenebrosi seculi fuit.* 168
- S. *Bauonis primò conjugati deinde sanctissimi confessoris.* 176
- Narratiuncula de coniugio Eduini regis primò infidelis cum Edelburga fidei coniuge ad optatum finem fidei, & virtutis traducto contenta in vita S. Paulini Eboracensis in Anglia Episcopi.* 178
- De S. Aquilini Ebroicensis Episcopi inuito ante ordinem coniugio, & post ordinem sacrum susceptum translato opera pia coniugis in perpetuam continentiam, felicemque.* 181
- De singulari S. Hedviggis Ducissa Polonia in matrimonio continentia, & pietatis amore & exercitio.* 185

I N D E X.

Ex Surii Tomo 6, Nouember &
December.

- Exemplum de mirabili conuersione S. Eustachij
Ducis & uxoris Theophistes, vicissitudine
fortuna, constantia Martyrij.* 189
- Duplex exemplum Clitophontis & Leucipes patris
iū & filij Galaclionis cum Episteme itidem con-
uersa, & martyrio post monasticen simul affecti.*
194
- Exemplum S. Matrona coniugata viri persecu-
tionem fugientis amore vita monastica, & sa-
lutis.* 199
- Encomium parentum S. Edmundi Archiepisco-
pi, qui ipsis ob sinceram pueritia sua curam
sanctitatem meritò acceptam referre potuit, per
continentia monastica, & aliorum operum
studium ad caelum contendentibus.* 207
- Illustrissima virtutibus atas iunior, & status con-
iugalis S. Elisabetha orta Regibus Hungariae,
nupta illustrissimo Principi Lantgrauio Thu-
ringia, & Hassia.* 208

Ex Surii Tomo 7.

- Encomium S. Bathildis electa ob omnigenam vir-
tutum regina Gallia, nataq; stirpe regia pere-
grina.* 220
- R. Gentilis Rauennalis foemina Encomium.* 222
- Vita Compendiaria. B. Sigeberti Austrasiorum
Regis, ex qua apparet conditio affectatorum,
& verorum coniugiorum, & amica status re-
gni, & religionis proprietie.* 224

Exem-

I N D E X.

<i>Exemplum B. Ida Illustrissima & piissima matremultis post mortem miraculis clara.</i>	228
<i>B Ludmilla Ducis & martyris in Bohemia vita compendiaria.</i>	231
<i>Vita compendiaria. S. Leopoldi Principis Austria ad Diuinarum, & Ecclesiasticarum sanctionū regulam in virog, statu conformata.</i>	236
<i>Duorum Constantinopolitanorum piorum auspiciatum coniugium S. Stephani Iunioris martyris Clarissimi progenitorum.</i>	239
<i>Vita S. Bilhildis vidua & sanctimonialis.</i>	241
<i>Exemplum S. Anystasia viri gentilis, cui eras coniuncta, auersata superstitionem, consuetudinem, & crudelitatem.</i>	243
<i>Ibidem ad verbum de S. Theodote.</i>	246
<i>S. Coleta parentum coniugium filie exemplo magis sanctificatum.</i>	250
<i>S. Stanislai Episcopi Craconiensis parentum insignis pietas, & pietatem consecuta fortunata ob S. prolem fecunditas.</i>	252
<i>De 12. Scyllitanorū prouido & robusto agone.</i>	254
<i>De SS. Felicitate & 7. filiis Mart.</i>	255
<i>De S. Anna Matre Deipara.</i>	256
<i>De nutrice & antesignana S. Hypoliti familie Concordia.</i>	258
<i>De S. Symphorosa & 7. filiis.</i>	259
<i>De SS. Sabina & Seraphia.</i>	ibid.
<i>De SS. Afra & sociabus liberatis à peccato & Demone.</i>	258
<i>De SS. Anastasia & Theodota liceratis à procacium violentia.</i>	259

I N D E X.

<i>De Dula ad mortem pudicitia tutrice.</i>	259
<i>De S. Adelheida Imperatrice III. Ottonum Augustorum coniuge, matre, Auia.</i>	260
<i>De quadam Maria Ancilla fidei in officijs, & constante in pietate.</i>	261
<i>Aliud exemplum.</i>	262
<i>De SS. Chrysantho & Daria coniugibus.</i>	263
<i>De SS. Marso & Martha.</i>	264
<i>Ex P. Mattheo Radero Soc. Iesu parte altera viridarij Sanctorum B. Iacoponus Tudertinus ex Italico. De doctrina ipsius, deq; coniugio ipsius & causa modog, instituta vita sanctioris.</i>	265
<i>De Simplicitate coniugum Matthaei Raderus libro citato,</i>	268
<i>Aliud par coniugum ex eodem.</i>	270
<i>Exempla 6. ex R. P. Henrici Spondani Con. Ora. historia Epitomes Baroniane ad verbum.</i>	271
<i>Ex annuis literis Soc. Iesu. de Ancienfi D. Virginis Sodali opifice.</i>	276
<i>Ex R. P. Andrea Schotti Soc. Ies. libro de bono Silentij.</i>	ibid.

Sequuntur ex S. Scriptura.

<i>Exemplum principale de pio & felice principio, progressu & fine, & Posteritate utriusque Tobia coniugij selectum ex contextu verbis scripturae.</i>	278
<i>De honorabili coniugio sancta & inuicta viduitate S. Iuditha ex eiusdem libro.</i>	288
<i>De trium Patriarcharum Abraham, Isaac & Iacob</i>	

I N D E X.

<i>Jacob captis & perficulis Diuino nutu nuptijs sparsim verbis ex textu S. Scripturae desumptis.</i>	291
<i>De fortitudine Debora & Iabelis Matronarum.</i>	301
<i>De Maane, & uxore eius parentibus Samsonis.</i>	302
<i>De coniugio Helcana & Anna, & Samuels filio.</i>	305
<i>De vidua Sareptana.</i>	307
<i>De S. Matronis ab Heliseo Propheta remuneratae.</i>	309
<i>De Patriarcha Iob statu coniugij, innocentia perpetua vita, moderatione in diuitijs, patientia & silentio in paupertate, & ulceribus, perseverantia & commendatione à Deo accepta selecta & descripta narratio ex ipsius libro.</i>	311
<i>De statu prosperitatis Coniugij Iobi & similibum piorum.</i>	323
<i>De statu calamitatis Iobi & similibum piorum.</i>	325
<i>De reliqua plenitudine operum piorum Iobi.</i>	327
<i>De consummatione prosperitatis Iobi & familiae eius.</i>	332
<i>Exempla ex Catechesi R. P. Georgij Vogleri Viri ceburgi edita anno 1625.</i>	333
<i>R. P. Francisci Zabata Soc. Iesu sententia.</i>	337
<i>S. Augustini sententia.</i>	338

DE FRVCTV HI-
storiæ sanctorum.

*Ex prologo vitæ S. Hermelandi
s. Martij.*

CVm sancti iam ad Cælum translati sub ho-
minum aspectum non cadant, lectione &
recitatione eorum, quæ de illis scripta sunt, quasi
humanis obtutibus repræsentari videntur. Itaque
vt fortia illorum facta, & præclara facinora, dum
mortales imitanda pro viribus suscipiunt, virtu-
tibus augeantur, aut certè se ad illorum excellen-
tiam pertingere non posse conspiciunt, sibi ipsis
ex mera animi humilitate vilescant.

*Ex prologo vitæ S. Albini
1. Martij.*

DVplici in illis beneficio populis consulitur,
dum & in illo sancta teneri & admiranda,
quæ colerent, & in se respicerent, quid vnusquis-
que sagaciter emendaret: id est, dum apud vnum
tot prædicanda cognoscerent, apud se refecare sua
singuli non different, quatenus tam vnica

B. Viri relatio medela foret pu-
blica audientium.

Ex

De fructu historia sanctorum.

*Ex prologo vite S. Abrahamij vita E.
mitæ, officio Parochi ruralis
16. Martij.*

Funt sancti hominibus, veluti quidam Duces itineris, vt quid ipsi prius confecerint, & re ipsa experientia ostendere possint iis, qui sequuntur: vbi quidem oporteat aliquid remittere de ingressus vehementia, vbi autem rursus gradum accelerare & intendere: sicque certam virtutis viam, & facilem illis reddunt, qui eam aggrediuntur.

*Ex Prologo vite S. Mariæ Ogniacæ au-
thore Iacobo Tritiaco S. R. E.
Cardinali.*

Olim sancti Patres de talento ipsis credito exquisitissimi iudicis sententiam semper ob oculos versantes in posterorum vsum & vtilitatem virtutes & res gestas sanctorum hominum in scripta redegerunt, vt infirmorum fidem roborarent, indoctos erudirent, desides excitarent, pios & virtutum studiosos ad eorum imitationem inuitarent, refractarios & incredulos refutarent. In iis videre licet S. Patrem Hieronymum, quanto is labore vitas patrum Aegyptorum didicerit, quanta cura eas memoria tenuerit, quanta lectoris vtilitate ad posterorum notitiam transmiserit, diuersis ex locis ligna colligens, vt in altari Domini igni materiam subministraret.

De fructu historia sanctorum.

Ex Prologo vitæ S. Marronæ.

8. Nov.

EOs qui sunt in vita temperantes, & studio-
si virtutis pro viribus laudare simul est san-
ctum & longè utilissimum. Nam & ipsi sunt laude
digni & quæ de eis habetur oratio, incitat & in-
flamat alios ad amorem aggrediendi talia. Cum
autem & id quod laudatur fuerit mulier, id sci-
licet, quod est humanæ naturæ maximè imbecil-
lum, & ad asperos suscipiendos labores mollissi-
mum, quemadmodum non est laus conducibilis
viris simul & scæminis, quæ potest utrosque exci-
tare ad ea, quæ sunt pulchra & honesta: Fœminas
quidem, ut cum sint eiusdem generis, eosdem quo-
que labores suscipiant, & easdem remunerationes:
Viros autem, ne cum sint viri, cernantur cedere
mulieribus, & ad labores suscipiendos eis esse i-
gnaviores. Ex iis autem, quæ vitam laudabiliter e-
gerunt & ex virtute, fuit etiam Matrona: quæ cum
viris quidem virtute contendit: præclaris verò &
admirandis factis eos superavit, ut in processu o-
stendent ea, quæ dicentur.

Ex Prologo vitæ S. Stephani Iunioris

Tom. 7. Sur. 38. Nov.

Digna quædam res est virtus, ac digna, quæ
plurimis laudibus efferatur: non eo tantum
nomine, quod amplissimam iis, à quibus amatur,
mercedem rependit, sed etiam, quia vel sola sui
commendatione auditores ad se pertrahere, ac ze-
lia-

De fructu historia sanctorum.

li aculeum in eorum animis potest infigere Operæ pretium igitur est eos, qui virtutis amore præditi sunt, beatos prædicare, atque eorum vitam omnibus narrare. Sic enim erga eos debito munere perfungemur, & alios ad suauem ipsius amorem excitabimus.

Ex prologo vitæ B. Ermenoldi Sur. Tom.

7. 6. Ian.

EXtremis his diebus, quibus pro dolor deficit sanctus, & diminutæ sunt veritates à filiis hominum eorum, qui nos antecesserunt, sanctitatem & res præclare gestas literis mandare tam ratio nos impellit, quàm inuitat vtilitas. Cum enim sanctus sanctorum, à quo ceu fonte in sanctos omnes promanat, quicquid in eis est virtutis & gratiæ, in eorum puritate cognoscitur & laudatur, salutarem sui sitim & desiderium excitat in eis, qui ab eo deriuatam sanctitatem in sanctis eius dum eorum legunt historias, degustant & experiuntur: Nos etiam qui hæc manentem non habemus ciuitatem, sed futuram inquirimus, dum eorum & contemplamur & sectamur vestigia, qui tam aduersantis mundi sinistram, quam malè blandientis dextram contemnentem via regia ingressi sunt, non abducimur ad auia & tortuosa multorum itinera, quæ perducunt ad dolores sempiternos. Huc accedit, quod sanilorum commemorandis & conscribendis virtutibus eorum nobis patrocinia cõciliamus, dum gratiæ & gloriæ congratulamur, & lectores ad virtutis studium
eorum

De fructu historia sanctorum.

eorum exemplis incitamus, atque à Domino certam expectamus remunerationem.

*Ex Prologo vitæ S. Mauri Episcopi
Sur. Tom. 5. Ianuar. 30. Petrus
Damianus.*

Temerarius narrator est, qui dum laudum præconiis alios extollere nititur, ipse mergi in falsitatis baratrum non veretur. Nonnulli enim Deo se deferre existimant, si ad deferenda laudis eius insignia, falsitatis argumenta componant.

*Ex Prologo vitæ S. Theobaldi Sur.
Tom. 7. Iun. 30.*

Cant. 2. **F**lcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo. Per florem quippe tenera virtus inchoantium, per malum verò solida operatio perfectorum designatur. Ecclesia ergò fulciri se floribus postulat, quia infirmis quibusque inchoantium virtutem prædicari imperat: stipari malis appetit: quia perfectorum miracula facta fidelibus imitanda proponit.

* *
* *

Ex

De fructu historia sanctorum,

Ex Prologo vitæ S. Remoldi

Sur. Tom. 7.

1. Jul:

Triumphale & gloria Christianorum miracula sunt & virtutes sanctorum, quæ quo latius propagantur, eo & boni in Domino gloriantur & mali erubescunt & cruciantur.

Ex prologo vitæ S. Leonis Abbatis

Sur. Tom. 1. Jul. 12.

Si iuxta Diuinæ sententiam veritatis lucerna in hoc accenditur, vt super candelabrum posita lumen domum intrantibus præbeat, bene prolatae sententiæ virtutem exequimur, si sanctorum exempla ad minorum formam altius subleuamus.

Petrus Damianus.

Tunc memoria martyrum dignè recolitur, si dum mors eorum ingerit miraculum præcedens etiam vita ducitur in exemplum.

* *

§

Ex

De fructu historia sanctorum.

*Ex Prologo SS. Martyrum Tauricorum
Sur. Tom. 7. 20. Nou. per D.
Ambrosium.*

Martyr cum patitur non sibi tantum patitur, sed & ciuibus. Sibi enim patitur ad præmium, ciuibus ad exemplum. Sibi patitur ad requiem, ciuibus ad salutem. Exemplo enim eorum didicimus Christo credere, didicimus contumeliis vitam æternam quærere, mortem didicimus non timere. Videte ergò, quid Martyribus debeamus, in quo alter tortus est, vt alter saluaretur. Beati igitur martyres nec sibi vixerunt nec sibi sunt mortui. Exemplum enim nobis reliquerunt bene viuendo conuersationis, tolerando fortiter passionis. Nam ideò Dominus per totum mundum diuersis in locis pati martyres voluit, vt tanquam idonei testes nos præsentiquodam fidei exemplo suæ confessionis vrgerent, vt humana fragilitas, quæ prædicationis Dominicæ auditu longiore vix credit, vel præsentia oculorum testimonio martyrio crederet beatorum.

* *
*

Ex

Ex prologo vite SS. Barlaam & Iosaphat in operibus S. Ioannis Damasceni contentæ Sur. Tom. 7.

27. Nov.

Via ea, quæ ad virtutem ducit aspera est, atque ardua & permolesta iis præfertim, qui nondum sese totos ad Deum transtulerunt, verum adhuc vitiorum animique perturbationum tyrannide confictantur. Quo fit, ut, multis ad eam illecebris indigeamus, nimirum & consiliis & cohortationibus, & exemplis eorum, qui hanc viam priores inierint. Id quod etiam minore molestia ad eam attrahit, efficitque, ne ob vite difficultatem animis frangamur, ac desperatione afficiamur. Siquidem ei quoque, cui ardua & difficilis via ineunda est, non perinde quispiam monendo & cohortando, ut eam ingrediatur, persuaserit. At cum multos ostendit, qui eam confecerint, ac tandem per commodum diuersorium nacti sint, tum verò magis eum adducet, ut eandem quoque viam capeflat.

Regula breuis.

HÆC nunquam omittunt, Vnitatem Fidei, & concordiam in bono domi seruare, nomen Dei sanctificare pia vita, se coram aliis incorrigibiles præstare, contrariis actibus indies vim scelerum & fomitem domare, contagia, & pericula à se & suis à moliri, honesta occupatione domi, forisque se, suosque munire, Dei & Ecclesiæ leges seruare.

Hæc

L

Regula breuis.

II. Hæc semper omittunt, Quoduis peccatum mortele, hæresin, desperationem, odium Dei legem dantis & pœnam minantis, offendicula, execrationes, cognomina, percussione[m] capitis, qua pueris delipientia acquireretur, trusione[m] pedis, admissionem nocturnam domesticorum ad suum cubile, gestuum, & osculorum usum apertum: prædictorum in domesticis tolerationem. vt & turpiloqui, suspectæ confabulationis, sodalitatis, conuorationis sexus alieni processus, & accessus claustris & clatris impediendi, coniuuatiõnis, somni ultra tempus nimii, otii, conuentus & grassationis nocturnæ, horum conuiuentiam & impunitatem.

III. Hæc re exigente suo loco & tempore præstanto, Deo cultum, proximis amorem & subsidium, superioribus reuerentiam & obedientiam, & utum confortium domus Domesticis & Externis, in aliena domo silentium, diurnum tantum laborem seruis imponendum, puerorum in scholis separatam institutionem, vt & domi, & in agro detentionem, in atrijs & cubiculis imaginum, litaniarum, tabellarum directiuarum suspensionem, correctionem verborum non in ipso seruore actus, quo sunt incapaces, breuemque, ne confundantur, nec nimis acerbam, virgarum seriam non nimium reperendam, ne contemnant, grandiorum in lecto: Missæ Festiuæ auditionem pro se & suis, ab operibus seruilibus vacationem, præcepti in-

unctionem ad certum aliquem finem
Dei præceptis non repugnantem.

EX TOMO I. SVRII,

Ianuarius & Februarius.

*S. Gudulæ Brabantinæ Parentum Dynas-
tarum VVitgeri & Amelbergæ piorum
laudabile coniugium cælitus honestatum
vaticinio natiuitatis filiæ sanctissimæ
futura, & inter cælites con-
numerandæ.*

Sur. Tom. I. 8. Ianuar.

Sigeberti Regis temporibus, qui fuit Da-
goberti regis filius, extitit quidam comes VVit-
gerus in Pago Brabantia, probabilis moribus, cuius
thalamis inhærebat coniux dignissima nomine A-
melberga, Maioris domus Pipini inclyta forore
progenita: qui vterq; diuinis parili modo obtem-
perabant monitis Quibus in sæculo piè degentibus
sanctum & iustum contulit germen Dominus vt-
pote B. Emebertum Cameracensium præsidem
gloriosum vita admirabili & meritis insignem: cu-
ius etiam extitere sorores simili sanctitate probabi-
les Reinildis sanctissima, & Pharaïdis moribus
egregia. Horum ergo genitricem tam felici prole
pollentem Deus etiam alia sæcundauit prole di-
gnissima: & iam more parturientium anxietatis
fluctuantem procella, qui in seruis suis consolatur,
huiusmodi refocillatione recreare dignatur. Nox
erat,

*Pietas
phara-
ïdis.*

Viso.

erat, cum eadem materfamilias sopori dedita angelum aspicit hæc sibi proferente in verba: solus metum corde utpote fecundata pretioso germine, ipse enim rex Cæli ferri iubet hæc tibi solamina. Concepisti fideliter, paries feliciter venerabilis filiæ clarissima mater, quæ ab ipsa puellari ætate diuinis adhaerebit cæremoniis, in quibus perseuerans vsque ad metas aui breuis palmam capiat vitæ perennis. Tali ore locuta visio Angelica tam completo reliquit sermone, & in tenues euauit auras. At illa talibus exhilarata visis corpus è strato corripit, & ad Cælum manus cum voce tederit, & parans cælitus delatis credula corda responsis largitori omnium bonorum gratias reddidit. Orta est sanè hæc virgo Braccharensum finibus, ut prædictum est à parentibus tam religiosis quam nobilibus eo tempore, quo B. Gertrudis vixit celeberrima in Dei rebus.

Prædictio.

S. S. Iuliani & Basilissæ illibata in nuptiis castitas prædictione & visione celestis comprobata, & ad multorum millium vtriusq; generis salutem exemplis & documentis illustrata.

Sur. Tom. I. 9. Ian.

Eruditio S. Iuliani.

B Iulianus clarus fuit parentibus, eisdemque vnicus, eorumque nutu omni eruditione & sapientum disciplina imbutus, & ut erat ingenio acri, in arte Logica & Rhedorica excellens. His verò uti Christi athleta utebatur, præ cuius

Exempla de Coniugiis.

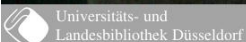
cuius desiderio mundi memoriam, & sapientiam despiciebat. Cuius Fidei tenax, cuius cultorum ædes frequentabat, & exempla studiosè imitabatur. Inerat eius animæ perfectus quidam amor timorem eiiciens: ita enim seipsum ab huius mundi & carnis affectibus remouit, vt diceret cum D. Paulo: Quamdiu sum in mundo, peregrinor à Domino. Idque suum propositum passim celabat. Quem eius ardorem intuiti parentes ita compellabant. Si nos audis fili, mores tuos ad omnium magistri D. Pauli præcepta efformabis, qui filiorum educationem. & familiæ curam Christianis commendans nullam occasionem inimico relinquit. Quibus Iulianus nec suo id instituto, nec ætati congruere ait. Ad hæc parentes referunt: & ætas tua annorum XVIII. & status apta sunt, vt susceptum puerum Deo offeras, & deinceps, cum calor deseruerit, consensu spontæ te cum ipsa Deo consecres. Cum verò parentibus studium vnicum generis propagandi inesset assentientibus amicis, molestè adolescentens ferebat, & ne tam sui voti tenax, quàm parentibus inobediens videretur, septem dierum inducias ad deliberandum poscit: quos dies infumebat precibus à Deo sui instituti roborationem expostulans, donec septimæ diei nocte ieiunio attenuatus in somnio à Domino consolatus & confirmatus sic compellatur: Surge, inquit, ne timèas, neq; parentum tuorum conilia vel propositum metuas. Duces enim coniugem, quæ te non maculabit, neque à me ipso segregabit, sed tua causa virginitatem etiam seruabit. Itaque & te & illam virgines in cælum recipiam, multa enim castitas per vos propa-

1. Cor. 5.

*Adm.
pias
prom-
entur.*

*Oratio
pro sta-
tu.*

*Dei
voluntatis*

*decla-
ratio.*

gabitur, multiq; iuuenes & puellæ per vestram doctrinam cælestis vitæ ciues fient. Ego tibi præsto ero in te habitans, vt omnes corporis libidines, & carnis bellum expugnem: quin etiam illam ipsam virginem, quæ tecum copulata fuerit, talem efficiam, qualem ipse volo. Faciam igitur, vt illa institutum tuum sequatur, & illic quidem in thalamo vobis præparato me cum Angelorum choro videbitis cum innumerabilibus vtriusq; sexus Virginibus, quas natura quidem ipsa dissimiles fecit, at fides, quæ in me habetur, similes facit: quorum & tu imitator esse agnosceris. His dictis tacto Dominus viriliter, inquit, age, & confortetur cor tuum. Quibus mirificè confirmatus gratias egit Deo, auxilioque innixus, & cælestis præmii spe accensus egressus cubiculo hilaritate vultus mærorem parentum abstergebat & dicebat: en ego, vt optabatis nuptias ipsas rectam quandam viam non peccati, sed gaudii mihi futuram cognoui itaque iam faciam, quod adhortamini. Quo responso læti parentes primùm æqualem moribus, opibus, & profapia sponsam adhibito studio Basilissam seligunt, tum studiosè quæ ad apparatus sponsalium spectant, parant. Cum igitur dies constitutus aduenisset, finitimarum Vrbiũ ciues conueniunt, multa & varia oblectationum genera secum adferentes, quibus de icaræ, & elegantioris ætatis mentes ad amoris illecebras excitarentur. Itaque plateæ musicis omnium generum vocibus resonabant, virginum multitudo illic aderat aureis vittis crines contextos habentium, quæ saauissimis canticis vel constantes & fortes viros ad intemperantiæ illecebras prouocare

*Umbria
Castro
215 11.
211 10.
110 115.
86.*

Exempla de Coniugiis.

care poterant. At Iulianus contra omnia fortis & Deo duce victoriam sperans suum dissimulabat propositum. Prolatam igitur è thalamo sponsam hilari vultu accipiebat, cum qua & exultavit in domino, & præsentem quidem turbæ hilarem vultum ostendebat, intus verò Deo canebat: Vre renes & cor meum, ne vetus ille Draco contra me bellum excitet. Cum verò hora illa prope esset, qua sibi & virgini copulatæ thalamus nuptialis adeundus erat, religiosus ille adolescens à Deo communitus thalamum securo animo ingressus fuit. Quo loco cum primum preces ad Deum misisset, tantus liliorum & rosarum odor expiravit, ut Virgo ipsa eo in loco sibi esse videretur, qui verno tempore variis & Collo: sua redolentibus floribus abundat. Nocte verò quædam intempesta virgo iuuenem sic allocuta est, miram, casti: quod sentio, quod velim mihi dicas, an & tu sentias. Ad hæc Iulianus; narra, inquit, fideliter, quæ sentis. Tum virgo: cum sit hyemis tempus, & terra ipsa nullos gerat flores, tanta tamen odorum suavitate in hoc meo thalamo perfundor, ut tota obstupescam, neq; ullam cubilis copulationem appetam. O odor miracu: Tum Iulianus, odor, inquit, iste opus est Christi casti: litatem amantis, & pro ea præmia æterna largituri: Quare igitur huic eam non consecremus? Illa refert: sanè quid utilius sit ad vitam æternam castitate servata, non video, tecumq; planè sentio, & meam voluntatem ad tuam adiungo. Nec mora Iulianus humi adorabundus se prostravit, quod & virgo imitata: mox tremere bases, fulgore repleti cubile, signo adesse Christum cum cætu Albatorum apparè: Cælitum & Deiparam cum corona Virginum in 110 S.S.

stis vtrinq; vocibus acclamantium, vicisti, Iuliane, vicisti, O te felicem. Basilissa, quæ morem gessisti cælestis brauii, quod te manet, causa: Vos ó Cælites victores serpentis, alumni mei furgi te humo, pandite librum vitæ. Tum duo abati Zonis aurcis circû præcordia vincti duas ipsis coronas prætendebant, & dicebant: ecce nomina vestra in vitæ libro consignata: dein alii quatuor senes astabant cum totidem phialis omni aromatum fauuitate redupantibus & legendum ex libro Iuliano obtulerunt: hoc par Athletarum veram viam contemptus mundi, quo cælum intratur, tenet, & coronabitur, interim omnium cælitum choro applaudente. Videre etiam erat, indicante sene, in libro omnium virtutum nomina & decora, quibus digni futuri cælestibus trophæis, insigniuntur. His sine factio visioni grati Deo modulabantur: & postmodum præfectus sui tenaces defunctis vtriusque parentibus Christiana pietate præstantissimis maiori libertate & cura egregiis operibus insistebant, quorum præcipua recensenda nunc sunt. Id in primis propositum vtrique fuit, vt secundum suam salutem aliorum hominum felicitatem promouendam indefesso & efficaci studio susciperent, erectis claustris, quibus circiter decies mille sub præside Iuliano non segniter obedientes, nec inuitantibus sociis relictantes, nec tædio deficientes se mancipabant, inter quos sponsi, mariti, filii, patres relictis suis, spretilque opibus lucra captabant cælestia. Nec infeliciores successu Basilissa Virginum & mulierum animas seruare contendebat. Per id tempus grassante Tyrannide Diocletiani, & Maximiniani vterque pro suo grege

*Studia
sua &
aliena
salutis.*

grege periclitante supplicabant, ne quis ex numero degeneraret, vel nimis tormentis fractus, vel insidijs diaboli in transuersum actus. Cum domos singuli suas reuertissent, Basilissæ per soporem Dominus enunciauit, quod plenam sementis sui messem animarum collectura esset in cælis dimidii anni labore & fructu, quo tempore & ipsa cælo potitura sit, Iulianus verò castitatis in primis priuilegio victor tormentorum & mirabilium patrator ingenti saluandæ per ipsum multitudinis fructu sit extolendus. His auditis & conspecto radiante instar exorientis Solis vultu Domini recreata rei seriem Iuliano narrauit: & conuocatam Virginum cateruam talibus est affata: Tempus postulat, ô virgines, vt Dei præconia mysteria sua nobis detegere dignati celebremus, qui viam tempusque purgandarum mentium ad introitum salutis nobis præstituit effugatis Dæmonum insidijs fugientium eas, quæ se præsidio castitatis munierunt, occulta animarum non segniter disquirite, vt vos Deo ab omnibus næuis immunes offeratis: nulla rancoris pestis animis vestris insideat, condonate ergo inuicem, quia cum hoc virginitas non æstimabitur. His dictis locus contremuit, & columna ignea instar auri effulsit cum nota crucis tali voce edita: quod inscriptum, lege Basilissa: cuius erat hic sensus, virginum huac cætum purificatis animis Deo dicatum, carumq; ad cælestia præmia inuitari Diuino testimonio comprobatum. His lectis Visione disparante Basilissa ait: gratias sibi ago Domine Iesu, qui corporeas pugnas deuicisti: & addidit: te verò diabole aspernor, qui fraudium tuarum fructum perdidisti, teque ser-

*Produ
tio.*

*alloqui
um SS.
Virgi
num.*

8 *Exempla de Coniugiis.*

pentis voluptas, quæ vasa Deo segregata & electa nullis artibus subripere potuisti, de quibus nemo periit. Nihil facio te & ebrietatem tuam, quod sobrius pectorum nostrorum cogitationes vincere non potuisti, nec machinis & artibus ad libidinem

Grati. tuam reuocare valuisti. Iure igitur locum à te delato vi.

Flora. fertum sibi vendicant, Gaudete mecum, sorores, quod regnant in vobis virtutum signa, & mundi

contemptus caeleste regnum percepit, parentum abnegatio angelorum cohæredes vos fecit, abiectio & frugalitas instar cedri est exaltata, deuicta voluptate temperantia cumulata est: nulla ab hostibus nostris vis amplius meruenda est. neque dubitatio aliqua superest, quo animæ nostræ detineri possent, quo minus ad genitorem suum ascendât.

Omnes inimici nostri erubescant, quod nihil de suo in nobis inueniant Hæc cum læto animo virgo diceret, cæpit vitis illa Domino consecrata iustitiæ florem producere, & ita Diuina providentia completa fuit, vt intra promissum tempus omnes illæ virgines ad Deum commigrârent. Talibus assecurata post preces circa sextam sopore correpta, vidit omnem chorum virginum, quæ erant ferè mille, splendidis stolis & regalibus Zonis cinctæ, quæ regiam crucem baiulantes vna voce Basilissæ dicebant. Hoc responsum accepimus, vt simul tecum Dominum adoremus: en te ipsam expectamus, vt tu nos offeras Christo illi, cui nos conciliaisti. Ex-

S. Basi. perrecta lætatur de futura gloria, & rem omnem
lissæ o- Iuliano denūciat. Diuina verò providentia con-
bis m. tigit, vt dum precibus vacarent. Basilissa ad Deum migraret. Quam B. Iulianus meritò sepulchri ho-

nore

Exempla de Coniugiis.

9
nore profecutus est dies & noctes spiritales vigiliis
ad eius memoriam adhibens. Ipse verò cum choro
SS. hominum versabatur, quibus talis gratia data
est, vt alius alio non esset inferior, sed virtutibus in- *Cetus*
ter se certarent: multa enim curationum ligna per *SS. ad*
ipsum, & eius discipulos Deus efficiebat. Neminem *pud S.*
sol ipse iratum, vel inuenit, vel dereliquit. Si quis *Iulian-*
verò aliquo modo in aliquem se arrogantem o- *nam.*
stendisset, cibum non sumebat in humilitate & flex-
tibus perseuerans, quoad charitatem fratri restituisset. *Perse-*
Eiusmodi studio ita laborabant, vt orationum *uerano-*
fructus sacrificium laudis Deo ipsi offerrent. Gau- *uia.*
debat pater ipse filiorum studio. Tunc singuli di-
cebant se incipere, quando finiebant. In hac sancta
congregatione nunquam diabolus aliquem suis re-
tibus irredire valuit.

De S. Paulla nobilissima vidua, & celeberrima matrona tempore S. Hieronimi ex eiusdem Epist. 27.

Sur. Tom. I.

SI cuncta corporis mei verteretur in linguas, nihil dignum S. Paullæ virtutibus dicerein. *Genus*
Nobilis genere Gracchorum & Scipionum, sed *Sanct.*
multò nobilior sanctitate: potens quondam diuitiis, sed nunc Christi paupertate insignior. *Paulla.*
Romæ prætulit Bethlehem, & auro tecta fulgentia in formis luti vilitate mutauit. Quæ quam diu peregrinata fuit in corpore à Domino, voce semper flebiliter querebatur dicens: heu mihi quia peregrinatio mea

*mortifi-
catio.*

mea prolongata est habitauicum habitantibus Cedar, multum incola fuit anima mea. Quoniam autem infirmitate corpusculi (quod incredibili abstinentia, & duplicatis contraxerat ieiunijs) vexabatur, hoc iure subiiciebat: castigo corpus meum, & in seruitutem redigo, ne forte aliis prædicans ipsa reprobata inueniar. Et, bonum est inuiv non bibere & carnem manducare. Inter doloris aculeos, quos mira patientia sustinebat, quasi apertos sibi caelos aspiceret, loquebatur: quis dabit mihi pennas columbæ, & volabo, & requiescam? Testor Iesum & sanctos eius ipsumq; angelum, qui custos fuit & comes admirabilis scemina, me nihil in gratiam, nihil blandientium more loqui, sed quicquid dicturus sum, pro testimonionio dicere, & minus esse meritis, quam totus orbis canit, sacerdotes mirantur, virginum chori desiderabant, monachorum & pauperum turbæ deplangunt. Vis lector eius breuiter scire virtutes? Omnes suos pauperes pauperior ipsa dimisit. Nec mirum de proximis & familiola, quam in utroque sexu de seruis & ancillis in fratres sororesq; mutauerat, ista proferre: cum Eustochium virginem, & devotam Christo filiam, in cuius consolationem libellus hic editur, procul à nobili genere sola fide, & gratia diuitem fecerit. Huius igitur exemplo & Christi doctrina imbutis fatendum est, non laudis esse possidere diuitias, sed pro Christo eas contemnere, non timere ad honores, sed pro Dei fide eos paruipendere. Verè quod pollicitus est seruis & ancillis suis Saluator, reddidit in præfenti. Nam quæ vnus orbis contempsit gloriam, totus orbis opinione celebratur, quam Romæ habitantem

*fama S.
Pauli.*

bitantem

bitantem nullus extra Romam nouerat: latentem
in Bethlehem & Barbara & Romana terra mira-
tur. Quis autem in sanctis locis præter Paullam
quod plus inter homines miraretur inuenit? quæ
quanto se plus deieci bat, tantæ magis à Christo
subleuabatur, quæ instar solis igniculos stellarum
obscurantes cunctorum virtutes & potentias sua
humilitate superauit. Cum igitur altissima stir-
pe sit generata, nos nihil laudabimus, nisi quod
proprium est & de purissimo mentis fonte profer-
tur. Iuncta verò est viro Toxotio, qui Alenæ & *Coni-*
Tuliorum altissimum sanguinem trahit: vnde et- *gim.*
iam filia eius Eustochiam Christi Iulia nuncupa-
tur. His (inquam) orta maioribus, & fecundita-
te, ac pudicitia probata, primum viro, deinde pro-
pinquis, & totius Vrbi testimonio, cum quinque *proles.*
liberos edidisset, Blesillam, super cuius morte eam
Romæ consolatus sum: Paulinam, quæ sanctum &
admirabilem virum & propositi & rerum suarum
Pammachium reliquit hæredem, ad quem super
obitu eius paruulum libellum edidimus: Eusto-
chium, quæ nunc in sanctis locis virginis & Ec-
clesiæ monile pretiosum est: Ruffinum, quæ im-
maturo funere pium matris animum consternauit:
& Toxotium, post quem parere desiit. vt intelli-
geres eam non diu seruire voluisse officio coniu-
gali, sed mariti desiderio, qui marem opta-
bat, liberos edidisse.

Ex Sermone Nili Monachi de cæde SS.
Patrum sinæ montis referente
Metaphraste.

Tom. 1. Surii, 14. Ianuar.

Subnectitur hic Exemplum insigne Con-
stantis Famina.

*matris
studiū
profu-
lio.
Eius
alloqui-
um.*

Cum ipsa vox mihi iam esset extincta,
neque flebam, neque poteram lamentari, do-
nec quædam mulier ex iis, quæ illic erant, cuius et-
iam filius ab iis erat interfectus magni excelsiq; ani-
mi puer me recreauit, & vt me ex vehementi dolore
recolligerem, effecit. Postquam enim intellexit in-
terfectum esse filium, & aduersus eos, qui inter-
emerant, strenuè decertasse, astione ipsa quoque in
eum suam ostendit cognationem, vt quæ vera ac
Germana ipsius mater apparuerit, & cum se splen-
dida veste protinus induisset, & ad lætitiā totum
mutasset habitum, manus ad cælum extendit tali ad
Deum voce locuta: Tibi Domine commendauī
filium: & est mihi saluus nunc & vsque in sæcula:
nec enim mortem eius mortisque modum reputo,
sed quod omnis peccati effugit periculum, & se tibi
immaculatum obtulit ego cædem brauium, quot
plagas, tot coronas reputo. Tu mihi, fili, gratus exti-
tisti genitrici, & nutrici tuæ. Utinam sicut laborum
fui sic etiam præmiorum sim socia & particeps, mi-
hi longæ spacium producitur tolerantia, & di latæ
quietis desiderium: tibi cita cæde abrupto filo vitæ
concessa

concessa sunt perennis gaudii trophæa. Gratulor tibi de tanta felicitate, cui similem mihi exopto & spero hoc corpusculo vel tandem per senii dolores resuloto. Hæc ego audiens erubescēbam, quod tam molliter ferrem casum pueri, & mihi esset minor virtus animi, quam fæminæ, & eorum, qui aderant, me mouebat verecundia. Deinde illam quidam admirabar, me verò irridebam verba fæminæ mei sūggillationes æstimantem, & moderationes illius meam insaniam. Nam cum viderer mihi iure posse conqueri cum Deo ob ea, quæ passus eram, ea exemplo fæminæ doctus fui esse cuiusuis infortium tolerabilem.

*S. Clementis Ancyрани Episcopi piissimæ
matris fidelissima institutio & cohortatio
morituræ ad duoden-
nem filiolum.*

Sur. Tom. I.

Post CCL. Annum Christi anno XII.

Valeriani claruit Martyr Clemens, eiusq; verissima mater tam vitæ perennis quam præsentis, virtutibus non minus, quam profapia nobilis: quæ maritum stultitiæ gentili deditum & ad suos cultus pellicentem magnitudine animi superabat, & ad meliorem mentem traducere satagebat; qui tamen obstinatus decessit relicto vnico filio: cui mater Clementis nomine inposito omnem curam rectissimæ institutionis & educationis adhibebat præfaga cum fore censendum inter illos palmites,

*Institutio
matris.*

qui

*Allo-
quium.*

qui fructum multum ferunt animarum salutarum, etiam si multi reges veluti quidam non boni agricolæ eum multis essent tonsuri suppliciis. Itaque instante mortis hora, quam non ignorabat, duodenarium complexa beneuolè affatur: O orbe patre fili, sed locupletiores in caelis adeptæ, o soboles matris corpore tenus. Christi autem secundum gratiam regenerationis. Responde nomini, sis gratus beneficio Christo soli, cui te totum addixisti, inmittere qui seruos suos hæredes suorum bonorū efficit immortalium. Sub hoc capite militare perferēdo dura, oblitēdo Tyrannis eorumque satellitibus & Machinatori malorum diabolo potes, nec grauaberis mihi in hoc gratiam præstare, Tu modò strenuus ad victoriam, quam tibi præfagio, enitere. Magna tibi virtute animus est roborādus, ne te imparatum offendant certamina. Diabolus, eiusque administri nõ videantur tibi esse hostes contemnendi, neque agitur de lana caprina, sed de honore aut ignominia sempiterna. Aut ergò te bona adhortentur, aut graua deterreant Turpe est, o fili, milites quidem pro cõseruo & mortali rege lubenter mortem suppetere, nos verò hoc non velle similiter subire pro rege immortalis. Quanquam ipsi quidem ab eo nihil accipiunt, quod respondeat meritistantæ beneuolentiæ. Quod enim donum tanti est momenti, quanti vita? Aut qui nam post mortē est sensus eorū, quæ donatur? At tibi pro Christo defuncto vita dabitur sempiternis affluens deliciis. Quid verò et tunc moriamur? non paulò post omninò moriemur, & omnibus commune reddemus debitum? Et alioqui quæ propter Christum mors suscipitur, ne mors quidem

dem iure existimabitur: semper enim meliore spe futurorum eius sensus adimitur. Expède, quod pro ingratissimus Christus gravissima passus & mortuus ad nostram salutem expugnata peccati tyrannide, soluto debito exilii perennis, & reſerata ianua cœlesti promouendam. Quomodo igitur veniam merebimur, si nos rei criminum gravissimorum eius morte liberati sumus, qui est Dominus, non pauca quidem propter illum sustineamus? Non separét à Charitate Christi minæ præsidium, nõ metus regum, qui sunt ad tempus, quorũ ira citò decidit cū supercilio, & ignis extinguitur, & ensis rubigine obducitur, sed *tormentis* potius te consolentur bona parata martyribus, & *ca.* cælum præmium martyri paratum. Sit mihi satis pro gratia beneficentiæ tibi impensæ in educando, & nutriendo, & conseruando, vt per ea vitam consequar æternam tuæ salutis assecuratione munita, tuo præmio inuitata, tuis trophæis insignata. Eiusmodi sermone intermixtis lacrymis & gratia cælitus hausta ad filium habito morte, quam præsciuit, felici quieuit.

Insigne documentum properatæ & exoptatæ vlduitatis S. Marcellæ pari pudicitie laude & ætatis decore suspiciendæ,

ex vita eius scripta per D. Hieronymum

epist. xvi ad Principiam

Virginem.

Sur. Tom. I.

SAepe & multum flagitas, Virgo Christi Principia, vt memoriam Sanctæ Fæminæ Marcellæ

cellæ litteris recolem, & bonum, quo diu frui sumus. etiam cæteris noscendum imitandumque describam. Satis doleo, quod hortaris sponte curretem, & me arbitraris indigere precibus, qui ne tibi quidem in eius dilectione concedam: multoq; plus accipiam, quam tribuam beneficii, tantarum recollectione virtutum. Nam ut huc usque reticerem, & biennium præterirem silentio, non fuit dissimulationis, ut male existimas, sed tristitiæ incredibilis, quæ ita meum oppressit animum, ut melius iudicarem tacere in præsentiarum, quam nihil dignum illius laudibus dicere.

Neque vero Marcellam tuam, imò meam, & ut verius loquar, nostram omniumque Sanctorum, & propriæ Romanæ Urbis inclytum decus institutis Rhetorum prædicabo, ut exponam illustrem familiam, aiti sanguinis decus, & stemmata per proconsules & prætorio præfectos decurrentia. Nihil in illa laudabo, nisi quod proprium est, & eo nobilius, quod omnibus & nobilitate contempta facta est paupertate & humilitate nobilior. Orba patris morte, viro quoque post nuptias septimo mente priuata est. Cumque eam Corealis, cuius clarum inter consules nomen est, propter ætatem, & antiquitatem familiæ, & insignem, quod maxime viris placere cõsuevit decorem corporis ac morum temperantiam ambrosius peteret, suasque longæus polliceretur diuitias, & non quasi in vxorem, sed quasi in filiam vellet donationem transfundere: Albinaque mater tam clarum prælidium viduatæ domus vltro appetret, illa respondit: Si vellem nubere, & non æternæ me cuperem pudicitia dedicare, utique
maritum

S. Mar
celle
coni-
gium.

maritum quærerem, non hæreditatem. Illoque
mandante posse & senes diu viuere & iuuenes ci- *repulsa*
tò mori, eleganter ludit, iuuenis quidem potest ci- *procerã*
tò mori, sed senex diu viuere non potest. Qua
sententia repudiatuſ exemplo cæteris fuit, vt eius
nuptias desperarent. Legimus in Euang. Luc. 2.
Et erat Anna prophetiſſa filia Phanuelis de tribu
Aſer: & hæc prouectæ ætatis in diebus multis:
Vixeratque cum viro ſuo annis ſeptem à Virgini-
tate ſua, & erat vidua annis 84. nec recedebat de
templo ieiuniis & obſecrationibus Domino ſer-
uiens die ac nocte. Nec mirum, ſi videre meruit
Saluatorem, quem tanto labore quærebat. Con-
feramus ſeptem annos ſeptem meſſibus: ſperare
Chriſtum & tenere: natum conſiteri & crucifi-
xum quære: paruulum non negare, & virum
gaudere regnantem. Non facio vllam inter ſan-
ctas fæminas differentiam, quod nonnulli inter
ſanctos viros & Eccleſiarum principes ſtultè face-
re conſueuerunt: ſed illò tendit aſſertio, vt qua-
rum vnus eſt labor, vnum & præmium ſit. Diffi-
cile eſt in maledica ciuitate, & in vrbe, in qua or-
bis quondam populus fuit, palmaque vitiorum,
ſi honeſtis detraherent, & pura ac munda macula-
rent, non aliquam ſiniſtri rumoris maculam con-
trahere. Vnde quaſi rem difficillimam, & pænè
impoſſibile optat Propheta potius, quàm præſu-
mit dicens: beati immaculati in via, qui ambu- *integri-
tas fau-
ma*
lant in lege Domini. Immaculatos in via huius
ſæculi appellat, quos nullo obſcæni rumoris aura
macularit: qui opprobrium non acceperint ad-

D

uerſus

nerfus proximos suos. De quibus & Saluator in
 Euang: Esto inquit beneuolus, siue bene sentiens,
 de aduersario tuo, dum es in via cum illo. Quis
 vnquam de hac muliere, quod displiceret, audiuit,
 vt crederet? Quis credidit, qui non magis seipsum
 malignitatis & infamiae condemnaret? Ab hac pri-
 mum confusa gentilitas est, dum omnibus patuit,
 quae esset viduitas Christiana, quam & conscientia
 & habitu promittebat. Illae enim solent purpuris
 fo & cerussa ora depingere, sericis nitere vestibus,
 splendere gemmis, aurum portare ceruicibus, &
 auribus perforatis rubri maris pretiosissima gra-
 na suspendere, fragrare musco mure, maritos ita
 plangere, vt tandem dominatu eorum se caruisse
 laentent, quaerantque alios, non quibus iuxta Dei
 sententiam seruiant, sed quibus imperent. Vnde &
 pauperes eligunt, vt nomen tantum virorum ha-
 bere videantur: qui patienter riuales sustineant,
 si musitauerint, ilico proiiciendi. Nostra vidua
 talibus vsa est vestibus, quibus arceret frigus, non
 membra nudaret: aurum vsque ad annuli signa-
 culum repudians & magis in vetribus egenorum,
 quam in marsupijs recondens. Nusquam sine ma-
 tre. Nullum Clericorum aut Monachoru (quod
 amplae domus interdum exigebat necessitas) vi-
 dit absque arbitris Seper in comitatu suo virgines
 ac viduas, & ipsas graves foeminas habuit, sciens ex
 lasciuia puellarum saepe de dominarum mori-
 bus iudicari, & qualis quaeque sit, talium contor-
 tio delectari. Diuinatum scripturarum ardor ex-
 rat incredibilis, semperq; cantabat: in corde meo
 abscon-

foemi-
 narum
 mun-
 dana
 enim.

S. Mar-
 cella
 mores.

focis-
 tas.

abscondi eloquia tua, vt non peccem tibi. Et illud *Pf. 118.*
de perfecto viro: Et in lege domini voluntas eius, & in lege eius meditabitur die ac nocte. Meditationem legis non replicando quæ scripta sunt, vt Iudæorum existimant pharisæi, sed in opere intelligens iuxta illud Apostolicum: Siue comeditis, siue bibitis, siue quid agitis, omnia in gloriam domini facientes. Et iuxta prophetæ verba dicentis: *1. Cor. 10.*
A mandatis tuis intellexi, vt postquam mandata compleisset, tunc se sciret mereri intelligentiam scripturarum. Quod & alibi legimus: quia cepit *Pf. 118.*
I. Ius facere & docere. Erubescit enim quamuis *Act. 1.*
præclara doctrina, quam propria reprehendit conscientia, frustra que eius lingua prædicat pauperatatem, & docet Eleemosynas; qui Cræsi diuitiis tumet, vilique opetus pallio pugnat contra tineas sericarum vestium. Illi erant modcrata ieiunia carniū abstinentia: vini odor magis quam gustus propter stomachum, & frequentes infirmitates. Rarò procedebat ad publicum, & maximè nobilium matronarum vitabat domos, ne cogeretur videre, quod contemplerat Apostolorum & Martyrum basilicas secretis celebrans orationibus, & quæ populorum frequentiam declinarent. Matri paruit, vt faceret quæ nollet. Nam cum illa saum diligeret sanguinem, & absque filiis & nepotibus vellet in fratris filios omnia conferre, ista pauperes eligebat, & tamen matri contraire non poterat: monilla, & quicquid supellectiliis fuit, diuitibus peritura concedens, magisque volens pecuniam perdere, quam parentis animum cōtristare.

Nulla eo tempore nobilium sceminarum nouerat
 propositum Monachorum, nec audebat propter
 rei nouitatem. ignominiosum, vt tunc putabatur,
 & vile in populis nomen assumere. Hæc ab Ale-
 xandrinis prius sacerdotibus, Papaque Athanasio
 & postea Petro, qui persecutionem Arianæ Hæ-
 reseos declinantes quasi ad tutissimum commu-
 nionis suæ portum Romam confugerant, vitam
 B. Antonii adhuc tunc viuētis, Monasteriorum-
 que in Thebaide Pachumii, & virginum ac vidua-
 rum didicit disciplinam. Nec erubuit confiteri,
 quod Christo placere cognouerat. Hanc multos
 post annos imitata est Sophronia, & aliæ, quibus
 rectè illud Ennianum aptari potest: vtinam ne in
 nemore Pelio. Huius amicitiiis fruita est Paulla
 venerabilis. In huius cubiculo nutrita Eusto-
 chium virginittatis decus, vt facilis æstimatio sit,
 qualis magistra, vbi tales discipulæ.

*Exemplum connubiale Crotildis Regi-
 nae, in conuertendo coniuge Clodoueo mi-
 raculo victoriæ, & ope S. Remigii ipsum
 cum sequacibus regni populis ad fidem
 eraducētis diuina gratia palàm re-
 gibus aspirante.*

Sur. Tom I. 13. Ianuar.

CLODOVEVS Rex Gallia decimo anno re-
 gni Turingia occupata Cunibaldi Regis
 Bur-

Burgundia: neptem Crotildem non minus Christianissimam, quam pulchram duxit puellam. Interea rex ad Sequanam & mox usque Ligerim annem regnum promouit. Crotildis partum masculum baptisino initiatura erit inuito rege adhuc incredulo, & saepe gratis à coniuge monito. Infans tamen in Ecclesia velis & cortinis ideo ornata, ut rex ad fidem alliceretur, baptizatus accepto nomine Ingomiri in Albis decessit. Quod rex derelicto & spreto. Duorum suorum cultui ascripsit. Suscepto dein altero & in baptisinate Clodomiro nuncupato filiolo morbus infestus denuo regem in suspicionem superstitionis adiecit. At supplicante pro eo matre reualefcit, & rex obstinatus ad monita manet reginae, donec Sueuico bello implicitus cum exercitu suo cedente & corruente paene profligatus monitu Aureliani Ducis & consiliarii sui Deo vero votum faceret in hæc verba cælum suspiciens, Iesu Christe, quem colit Clotildis regina mea uti filium Dei: quique in angustia fidentes tibi supplices non deseris, succurre periclitanti mihi. Expertus opem roburque tuum, quod populi de te prædicant, credam, & aquis tibi de mare consecrabor: sentio enim Deos meos, eorumque auxilium vanum & irritum esse. Tu me modo non disere: quibus dictis victoria ad suas partes mox inclinavit & rege ipsorum interfecto in fugam cõiecti hostes desperatis rebus Clodoueo se terramque suam subderunt. Rex in Franciam reuersus narrat Reginae victoriam inuocato Iesu nomine sibi obuenuisse

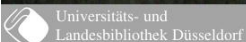
*Votum
Clodo-
mei re-
gis.*

3. *Cor.* cælitus. Hæc gesta anno xv regni Regina memor
 2. Apostolici dicti (saluator vir infidelis per mulie-
 3. *Re-* rem fidelem, accersitum S Remigium Rhemotū
 4. *migi-* Episcopum orat, vt operam suam in conuertē-
 5. *us.* do marito non deneget. Ille verò lubens vberē
 6. tate doctrinæ regi non difficulter persuasit, cui
 7. Rex: libenter te audiam, at vnum restat quia po-
 8. pulus qui me sequitur, non vult Deos suos relin-
 9. quere: huic igitur persuasum iuxta verba tua ibo-
 10. iuit: persuasit: quibus Remigius lætus breuibus &
 11. apertis verbis inculcauit, vt mundi & diaboli o-
 12. peribus renunciantes vni Deo adhererent: & quia
 13. *Iei-* solennitas Paschalis instabat ieiunium ei præuium
 14. *u-* iam tum secundum Christianorum morem re-
 15. *m-* ceptum regi & populo indixit. At die parasceus,
 16. *qua-* qui præcedebat eum, quo rex & populus gratiam
 17. *drag.* Baptismi erant percepturi, Remigius ante Altare
 18. D. Mariæ cum multis lacrymis, & regina in ora-
 19. torio S. Petri contiguo Regis palatio pro regis po-
 20. pulique salute deprecabantur. Cum autem rex id-
 21. ipsum ingressus cum Prasule & regina confedis-
 22. set circumstantibus aliquot sacerdotibus, & ami-
 23. cis familiaribus Regis & Reginae, iuter Episcopa-
 24. lia verba veram fidei facem in corde regis Deus,
 25. *lux no-* prout se affore dixit in medio duorum vel trium
 26. *ua.* in nomine suo congregatorum miraculosa luce
 27. totam collustrante Ecclesiam, fauorem suum de-
 28. clarauit, & præsentiam voce testatus: pax vobis,
 29. ego sum, nolite timere manete in directione mea.
 30. Post quæ verba luci recedenti suauissimus odor
 31. successit manifesta significatione illuc auctorē lu-
 32. cis

eis, & pacis, atq; suauitatis venisse quem nulli præ-
sentium præter Episcopum metu fulgoris percul-
si intueri valuerunt, Episcopum verò tanta clari-
tatis gloria perfudit, vt ea in domum, qua fede-
bant redundante magis quam vilo lucerna-
rum lumine refulgeret. At rex & regina luce a-
nimorum æque ac corporum incensi, & auditis
læti pronicum metu & reuerentia & obedientia,
à Præsule salutis necessaria expetunt. Ipse verò
primo eos de visione docuit, quæ siue sit Diuina
siue Angelica, aduentu suo terret corda, sed subse-
quenti consolatione demulcet præcedentem ti-
morem autoritate sanctorum in Bibliis probās.
Dein prædixit ipsis posteritati euentura, quod
per pøsteros regnum propagandum victoriis cõ-
tra nationes, obtentis, regimine felici dirigendum,
Ecclesia exaltanda, nisi à recto calle in vitiorum,
& hæresum auia declinauerint, quibus neglecta
Ecclesiastica disciplina, vt solet, Deo irritato re-
gna subuerti & de gente in gentem transferri so-
lent. Porro quod Moisi contigit, cuius splendida
facta est facies, dum respiceret in eum Dominus,
id B. Remigio Evangelicæ gratiæ latori concess-

*S. Re-
migii
instru-
ctiores
gis &
regina.*

*prapa-
ratio
ad ba-
ptisatã.*

miraculum.

*Rex
baptizatur.*

acclamatis, antistes manum tenens Regis à Domo regia pergit ad baptisterium subsequente regina ac populo. Tum rex ait præfule: Patrone, est hoc regnum Dei, quod mihi promittis? Cui Præful, non est hoc, inquit, illud regnum, sed initium viæ, per quam venitur ad illud, Accidit autem nutu diuino, ut euntibus ipsis ad Baptisterium Clericus Chrisma ferens præ populi pressura accedere nequiverit, Antistes oculis manibus in cælum protensis caput tacite orare cum lacrymis: & subito columba niue candidior attulit in rostro ampullam S. Chrismate plenam. cuius mirifico odore omnes delinuit, qua accepta, disparente columba, antistes fontem sacrum imbuit. Hoc viso prodigio rex abnegatis diaboli pompis & operibus petiit baptizari. Procedit nouus Constantinus ad lauacrum salutiferum, à quo delendi erant lepræ veteris morbi cum cæteris peccatorum maculis munere & opera B. Remigii, in quo Apostolica doctrina & virtutum gratia alter representari videbatur Syluester, Ingresso fontem, Regi Præful ait: mitis de pone colla Sicamber: adora quod incendisti incende, quod adorasti, monens, ut humili deuotione veneretur Ecclesias ad cultum Numinis structas, quas accenderat & idola exuret: breuique solido sermone discrimen cultus DEO soli debiti & alterius sanctis eius tanquam amicis impendendi demonstrauit. Denique ut rex fidem professus, & ad interrogata de more respondit trina immersione in nomine Patris, & filis & Spiritus sancti baptizatur à Præfule, & susceptus

ptus

peus ab eodem è fonte sacro Crismate perunctus
cum signo crucis. Baptizantur autem de exercitu 300.
ejus tria millia virorum exceptis paruulis & mu- bapti-
lieribus, itemque Alba fledis, & Landehildis fo- tatur.
cores regis exultantibus in cælo angelis & homi-
nibus in terra deuotis. Porro multi de Franco-
rum exercitu necdum ad fidem conuersi cum
Regenerario ultra Sømmam fluuium aliquam
diu degerunt, donec per Christi gratiam victo-
riis potius ipsum flagitiis deditum vinctumque à
Francis sibi traditum rex Ludouicus occidit, & om-
nem Francorum populum per B. Remigium ad
fidem conuerti & baptizari obtinuit.

*S. Celsi pueri mirifica constantia & pie-
tas sedula in adhortanda & conuer-
tendo matre.*

Ex Surii Tom. 1.

SAeuientibus Diocletiano & Maximiano sub
præsidente Martiano patre Celsi, decreto imperia-
li, præsente populo statuuntur cupæ per ordinem
si impletæ vsq; ad medium pice bitumine, & sul-
phure. S. verò Iulianus vno vinculo tenebatur cum
Celfo, qui paullò ante ex visione conuersus fue-
rat, qua viderat Iulianum multitudine candida-
torum stipatum, affatum, coronatum tribus in-
star aquilarum super eum excubentibus comas
albas habentibus. Qui hæc ad matrem præsente
D s patre

Oratio patre oratione vsus fuerat. Contingere solet, vt
Celsi de spinis rosæ nascantur, nec amittit odorem sua-
ad ma- uissimum rosa nata de spinis: neq; frutex, qui ge-
zrem nit rosam, spinarum suarum amittet aculeos. Vt
patrem igitur consueuistis, pungite: & me odorem suauitatis credentib. permittite propinare. Vobis obediant, qui perire parati sunt, me imitentur, qui de tenebris ad lucem aspirant. Ego pro Christo vos parentes abnego. Vos propter Deorum vestrorum cultum filium vestrum tormentis affligite: hæc enim mors cita est mihi ianua ad vitæ æternitatem in eundam: nec in vos ita pius ero, vt in me sim crudelis. Experiar in me gladium non Abrahami morigeri, sed increduli, sed feri, quæ victimam Christo me filium offerat. Sin id paternæ mansuetudinis non esse putes, principum tormentis me ad coronam martyrii deducas: nam vani sunt ludus vestris falsæ lacrymæ. Me nulla philosophorâ ars à fide deducet: libens vtrumque parentem pro Christi amore relinquo. Incensis igitur cupis erupit flamma 30. cubitis excelsior: quibus sine læsione extinctis martyres instar auri rutilant, & cantant. Tunc Marianus præses ad filium ait: Ecce mater tua, vt postulasti: triduo cum ea habebis inducias. Hæc enim ad omnia parata est tibi consentire: tantum ne te vnicum suum solatium amittat, Hoc igitur triduo, ait Celsus, mihi matre cõcessa nulli tuorum licebit interesse. Assensu paterno impetrato reclusi in custodia Martyres orant pro matre Celsi. Mox locus commotus, fulgor, odor & vox cõprobans justificationem peccato-

*preces**SS. pro**Celsi**matre,*

caro-

catorum nõ defuit, quibus mater inducta Deum filii sui agonizantis præmium non dubitauit cõfiteri, & monitu inprimis filii baptismum suscepit. Quod vt cognovit Martianus iubet tibi vxorem cum filio sisti, quibus iaterrogatis puer respondit: Scito, pater, nos pro Christi amore in hac vita spẽ penitus non habere: pro qua re nec ego te noui patrem, nec illa maritum. Nec mota iussu prælidis ministri comprehensuri matronam visu orbantur.

Exemplum S. Seueri sanctissimi ex S. coniuge Episcopi ex Cod. M.S. per Surium editum.

Severus insigni Italia oppido Rauenna ortus, de quo dici potest, quod de S Greg. Pontifice, vnde genus suum duxit. summũ quoq; traxit honorem, moribus valde inculpatis vixit. plenus columbina simplicitate: & quidem cũ S. Tobia pauperẽ gessit vitam, sed erat diues in Christo, illius diuino timori semper inhaerens. Vxorem duxit, & cũ ea castum coluit matrimonium, victũ quotidianum, suo sibi labore parans. Textorem enim fuisse veraci relatione constat. Accidit interea, vt Rauennæ Episcopus ex hac vita migraret, & Ecclesia illa, pastore orbaretur. Conueniunt igitur frequẽtes Episcopi, & ex propinquis & ex remotis locis, vt tantæ ciuitati Pontificem solito modo præficerent, atq; consecrarent. Illis v. congregatis Seuerus domi suæ laborans vxori suæ dicit: vadã ocius & videbo quis sit Tutorus antistes noster. Cui vxor sede hic inquit, & tuum negotium age.

Nam

Nam si velis vacare otio, non erit id in rem nostrā.
 Siue tu illic ad sis, siue domi resideas, te Pontifi-
 cem non creabunt. Ille porro, liceat mihi, ait,
 cum bona pace tua illuc ire. Respondit con-
 iux: fac ut lubet nam sine dubio, simulatque
 eo fueris ingressus, Episcopus ordinaberis. Dixit
 hoc illa false & irridiculè: sed vir Dei illic abiit,
 & veniens in Ecclesiam, vbi erat populus cum sa-
 cerdotibus congregatus, quod esset vili & deformati
 opertus habitu, post templi ostium latitabat. Pre-
 cibus v. pro more absolutis, ecce columba niue
 candidior è cælo descendens eius capiti insidet.
 Id ille conspicatus columbam à se abigit: at illa per
 aëra circum volitās, tertio rediit super caput eius,
 tanquam in columba diceret Spiritus S. ad quem
 respiciam, nisi ad pauperulum, & contritum Spi-
 ritu & trementem sermones meos, ea autē res stu-
 pore attulit omnibus, qui tum aderant è clero,
 & è populo, & in communi laudes grateq; egerūt
 Deo. Vbi vero tantum munus ille inuitus susce-
 pit, in illo exequendo se planè irreprehensibilem
 exhibuit, locumque prorsus in eo non habuit, ut
 vulgo iactari solet: honores mutant mores: quo-
 tidiana enim virtutum illi accedebant incremen-
 ta, & Spiritus S. quo autore id erat officii ad-
 eptus, Apostolicis eum fecit ope-
 ribus conspicuum.

* *

* *

①

Leo

Leonilla piissimæ & constantissimæ fæ-
minæ Hortatus multiplex & conatus ad
conuertendos & confirmandos in fide &
martyrio nepotes suos ex filio Speu-
sippum, Eleusippum, &
Meleusippum.

Ex Tomo Surii 7. Ianuarii.

S Polycarpus discipulus S. Ioannis Euang.
Smyræorum Episcopus in Galliam perse-
cutione martyrum sæuientem misit egregios, cõ-
stantes, pænarum amore magis quam timore ac-
censos sacerdotes Andochium & Benignum, &
Tyrum Diaconum: qui Mafiliam delati Eduæ
repererunt Faustum Prætorem clàm Christia-
num, qui ipsis hospitio receptis obtulit Sympho-
rianum filiolum baptizandum clarissimum post-
ea Martyrem futurum, & sororem suam com-
mendauit Leonillam illustrem matronam ciuem
Vrbs Lingonicæ, cui erant nepotes ex filio terge-
mini fratres vno partu editi. Itaque cum hi fratres
ad simulachrum Deæ Nemesis litassent & de liba-
minibus reliquias referuatas auix suæ attulissent,
ipsa coram S. Benigno huiusmodi oratione ad eos
vsa: Conuertite, ð nepotes mentis aciem ad Dei
vnici potentiam, qua omnes angeli, qua mundi v-
niuersa ordine pulcherrimo condita existunt: qui
hominem ad imaginem suam effõrmatum intel-
lectus

Leonil-
læ ora-
tio.

lectus lumine ad bonum à malo, ad verum à falso, ad ipsum clarissimum Numen & indubitabile à superstitiosis fictitiisque Diis discernendum illustravit. Nec dum agnoscitis dolos Cacodæmonis, qui non minus mundi huius indigenas palpabilibus errorum tenebris involutos à veri Dei, eiusq; filii Iesu Christi Domini nostri cultu ad idolorum fidem, & æternas inde penas traducere conatus est, & conatur assidue? Parsuri igitur vobis & animarum vestrarum saluti cautius prospecturi, in dies his libris derelinquite, derelinquite, inquam, idola dæmonibus consecrata, & solum Deum Christum sine hæsitacione confitemini. Inducite in animum vestrum, hunc S. Benignum, quem videtis, Diuino munere per longinquos terrarum; tractusq; maris ad vos destinatum, ut ubere Evangelicæ doctrinæ rore animas vestras resperfas ad cælestia fastigia eleuaret. Hæc Leonillæ cum S. Benigno diserte prædicanti nepotes dixerunt: Quorsum hæc tanto tempore silentio inuoluta iam tandem nobis ex promissis Quibus illa. mementote, inquit, Patrem vestrum in suis erroribus obstinatum, nec meis acquiescentem monitis & præceptis meritam mortis & damnationis sententiam excepisse, qui viuens interpellare vestram attentionem, & sistere profectum posse videbatur: nunc igitur arridente fortuna, propitioq; Numine idolis spreis amplexa Orthodoxa fide salutis vestræ negotium seridè agite. His igitur fratres & singuli admirabili per soporem visu instructi & confirmati, & fidei mysteriis edocti & baptizati à S. Benigno idola sua destruxerunt: cuius facti

Conuer-
sumtur
Sergio-
masini.

facti rumore ab omni populo Christiani cogniti
 & accusati nullis minis & persuasionibus fide ab-
 duci potuerunt, aded, vt populi primates, Iudices,
 & sacerdotes Quadratus, Palmatus, & Hermoge-
 nes Leonillam auiam eorum ad se perducere præci-
 perent. Perductæ ad se dixerunt. Perge ad nepotes
 tuos, & si à præparatis tormentis eos eripere velis,
 monitu tuo idolis restituis cõsuetam libamina of-
 ferant. His auditis pergit & inuentos in fide nihil
 mutatos gratulabunda osculis & lacrymis prose-
 cuta sic affatur: Immortales Deo gratias ago pro
 vestra salute: nullus vestræ stirpis nobilior, nullus
 melior, nullus gratior Deo inuenitur. Omnem fa-
 miliam vestram præclara Christi confessione il-
 lustratis: in tenera ætate positi cūctos maiores ve-
 stros sapientia antestitistis: thesaurum omni pretio
 præstantem per militiam vestram acquisistis. State i-
 gitur robore spiritus in religione sancta Christi
 muniti: nalli cedite aduersitati, minis, suppliciis.
 Regna huius mūdi quid sunt nisi vêtus & vmbra?
 Dei regno appetito nihil sapientius, quæsito nihil
 melius, adepto nihil felicius. His dictis eos stabili-
 tos intuita Deo cõmendatos dimisit. Cū igitur vo-
 ce & mente & opere suam inconcussam testaretur
 fortudinem, ligatis sursum manibus, pedibus verò
 deorsum suspensi in vna arbore, tâtaq; tormetorū
 cumulatione sunt extensi, vt pæne putarentur ab
 ipsa membrorū compage separati. Deinde in igne
 coniecti Christi præsentia illæsi sunt feruati exul-
 tantes, & tortoribus insultantes. Increduli quidem
 curiosè cicatrices in corporibus scrutati non in-
 uenerunt:

Leonil-
 la ad
 nepotes.

Exten-
 duntur
 in ar-
 bore.

venerunt: at Deus, ne expectantibus palma martyrii differretur, per angelorum chorum ipsis conspicuum oratione in genua prostratos ad Paradisi gaudii pariter euocauit: quorum corpora ad vicum vrbatum 2 à Lingonensi vrbe lapide sepulta populis vicinis supplicantibus sanitatum beneficia præstiterunt, & exemplis martyrum numerum ad auxerunt. Denique Iouilla fœmina filiolum vnus sustentans cum aspexisset fraternum pro cœli regno fortissimum certamen, inter incredulorum cætus sublata voce se Christianam profesla. & Idolorum inimicam, à capillis suspensa, multisque afflicta suppliciis, cum Christum negare coacta nullatenus voluisset, vnâ cum Leonilla auia sanctorum ad locum deducta martyrii, vicum, inquam, Vrbatum à persecutoribus gladio est perempta.

S. Iouilla.

*De B. Eugenii honesta viuendi ratione
educatione filie Mariæ ad parem virtutis
gradum & religiosum statum, ex
Surii Tomo 8. Febr. auctore
Mataphraste.*

ERat vir quidam in Bithymia Eugenius. Is habebat vxorem valde honestam, & Deum timentem, quibus vnica filia, Mariæ dicta fuit. Eugenius mortua vxore filie pueritiam probis moribus imbuit. Dein grandiori natu factæ dixit, trado tibi, filia omnes facultates meas: ego enim vado, vt saluam faciam animam meam.
Cui

Cui illa, inquit, pater, teipsum vis seruare & me *Pater*
 perdere. Annon dicit Dominus, Pastor bonus a- *cum fi-*
 nimum suam dat pro ouibus suis? Pater adhæc *isa so-*
 mista cum fletu læticia ait: Quid à me requiris? *saluas*
 iam nunc in monasterium me abdā, quomodo *in clau-*
 cum viro sœmina versabetis diabolo sexu vestro *stro.*
 ad certamen in Dei seruos abutente? Cui filia,
 non ea mente mi pater, ait, fiet, sed tonsa, & habi-
 tu virili indura claustrum subitura sum nesciis o-
 mnibus. Non displicuit patri, cunctisq; suis facultatibus in egenos diuisis ita, vt filia voluit, dimisit
 imposto nomine Marini præmonens hisce. Vide
 filia, vt te sis seruatura: futura enim es in medio
 ignis: non enim sœmina alieno se ingerit mona-
 sterio. Inducta sic secum officii humilitatis, &
 obedientiæ cæterarumque virtutum proficiebat
 Monachis subinde suspicâribus eunuchum esse ex
 barbæ defectu, & vocis acumine, quod etiam qui-
 dam eius exercitiis aut alternarum dierum in-
 diæ adscribebant. Post obitum Patris profectu
 virtutum edito virtute dæmonem ex obsessis eii-
 ciebat prece, & manu imposita. Erant verò in *fama*
 claustro quadraginta omnis virtutis viri studio *fraude*
 sissimi: ex quibus menstruatim quatuor ad alia *aufer-*
 psis loca subdita exibant. Erat autem in media via *itur.*
 diuerforium, in quod seorsim eos recipiebat ho-
 spes: cum igitur & Marinus præfecti sui suasu &
 iussu eo accessisset, labem famæ eius aspergere co-
 natur dæmon. nam filia hospitis à milire corrupta,
 & patri vterum ferre cognita in Marinum
 subpulchrum adolescentem culpam transtulit.

E

Quare

*afflictio
suscep-
ta.*

*Recep-
tio.*

Mors.

Quare Pater festinat ad claustrum, & importune obicit præfecto & fratribus nequitiam Marini filie confessione sibi patefactam: Cui postmodum reuerso præfectus ait: Hæcine est tua viuendi ratio & exercitatio? Tu corrupisti filiam hospitis nos idcirco pessimè in sectantis. Marinus his auditis prostratus humi, hanc, inquit pater, mihi noxam condona propter Deum. Præfectus eum claustro eiecit. Eiectus in vestibulo claustri sub dio frigoris, & astus. & aliorum incommodorum, & notationum patientissimus. Insuper tamen lacte à Pastoribus emendicato infantem educauit mira sollicitudine & molestia. Cum autem fratribus longum pænitiæ marorem miserantibus & pro eo intercedentibus in claustrum esset receptus, humiliter & strenuè religiosa obibat munia, nec puerum negligebat postmodum in monastica disciplina eximium & amabilem omnibus futurum. Denique cum Marinus triduo non comparens de more, defunctus est repertus, & vt sit, corpus opera fratrum abluendum ante sepulturam, alieno in eo sexu deprehenso admiranti cum fratribus præfecto cœlitus responsum: quia ignorantia causam sustinet culpæ, ideo veniam meretur. Accessit etiam cum hospite filia, quæ statim à Dæmone arrepta fratrum precibus ad eius sepulchrum profusis liberatur.

Admi

Admirabile S. Romanae continentiae studium & pactum seruandae cum Apeniano coniuge cum pari profusissima beneficentiae, rigoris, & aliorum conuersionis studio, & desiderio.

Sur. Tom. I. 31. Ian.

Notum est Romam ut trophaeis & amplitudine potestatis & opum, sic martyrum exemplis & virtutibus inclaruisse. Hinc Melana Senatoria stirpe optima ex optimis parentibus nata anno **XIIII** ætatis suæ licet continentiae seruandae studiosissima, pro qua parentes opes ipsi congregantes ad spem successionis frustra orauit, inuita traditur nuptiis æque nobili Apeniano **XVII** annum agenti. Nec minus completis nuptiis *Inuita nubis.* amore castitatis ardebat itentidem cum lacrymis sic compellabat maritum. Eia, marite, si placet, vnione voluntatum continentiam amplectamur, erit enim occasio hæc honestatis in vita virtutisque eximia tractandæ. Sin autem aliter tibi videretur ob ætatem, sine me prosequi cursum meum: libens volensque omni thesauro, & famulatio tibi cedo Ille adhæc, non possunt, ó vxor hæc modò fieri, sed non multo post hæredenato in hoc instituto castitatis vniuerses erimus: cur enim nunc vir mulieri tibi cedam? Exinde pro-

gnata puellula Deo soli amore continentiae per-
 urgente à Matre dedicatur: temperantia ipsi cura
 erat, & contemptus splendidae vestis, & lauacri, si-
 quidem ad balneum à parentibus & marito dedu-
 cta tantum faciem lauabat: utque deinceps late-
 ret, auro ancillis persuasit. Porro multis modis
 tentatis frustra ut marito societatem instituti per-
 suaderet, compertoque cum plurium liberorum
 desiderio teneri, de fuga cogitat & omnium po-
 tius bonorum iactura facienda, quod quidam bo-
 ni amici ei dissuadebant praetextu salutis viri pro-
 curandae. Mansit quidem aegre ferens eam, qua
 tenebatur, necessitatem: cilicium autem infra
 sumptuosam vestem praeludium seueritatis
 suae semper ferebat, quando cum marito non ha-
 bebatur consuetudinem. Cum verò omnium falle-
 ret oculos, amitam suam latere non potuit: sed ip-
 sa eam increpabat, & indumentum irridebat.
 at ipsa non tam doluit de asperitate ipsorum
 quam quod latere non posset: quocirca lacrymis
 & precibus, ut res taceatur, impetrat. Erat ei ma-
 ximè in votis à mundo abrumpi, & cum Deo
 agere. Instante igitur secundo partu feriis S. Lau-
 rentii in somnis genu flexa modulando dolores &
 naturam superare contendebat, quo conatu dolo-
 res augente partum edidit masculinum mox per
 baptismum caelo transmittendum, at ipsa ob vim
 consequentium dolorum cum vix abesset à lecti-
 cianua, virum pari inuoluit dolore & metu, eum
 que eiulantem & mox ambito saepius in orbem ab-
 tari pro vita vxoris supplicantem reuocat ipsa
 admo-

*Clam
 rigide
 fetra-
 elat.*

*Occa-
 sione
 consen-
 sus eli-
 citur.*

admonet promissæ continentiæ, quo pacto ob-
tento & sibi vitam & marito cælestem gratiam, &
vitam addicit. Cui cum placeret conditio, ipsa
Dei, vt putandum, ope sanata, & exhilarata depo-
sita mundo muliebri arctiorem viuendi ratio-
nem molitur & defuncta filiola amplius persua-
detur marito. Quare amplexo Christi iugo cum
in virtutum stadio pulchra æmulatione certarēt,
& vita & habitu Monasticam elegissent institutio-
nem, parentibus id non permittentibus de fuga
cogitant. Cogitantibus sub noctem afflatu odoris
suauissimi simul inuitato voluptatis cælestis sen-
su affectis, & Diuinæ voluptatis arbitrio expecta-
to se permittentibus, eoque declarato, & amoto
per mortem patris Melanæ impedimento placet
Vrbano tumultu relicto suburbanam quietem
amplecti, quo tempore Apeniano xxv. & Melanæ
xx ætatis annus erat: quæ ætas adolescentum san-
guinem potentiore rabie extimulat. Melanæ sanè
omni cautione adhibita tum sibi accurata viuendi
ratione prospiciebat, tum Apeniano non iniucun-
da adiutrix erat, eumque à semita perfectionis
non nihil declinantem sapienti correctione ad
viam pietatis reducebat: & illi quidem nihil tan-
tæ curæ erat, quantæ nihil ea curare, quæ ad cor-
pus pertinebant: imò verò & cibo & veste, & o-
mai ratione flammam iuuentutis extinguere, i-
psumque vestium præclarum cultum nec dum
amolientem tum admonendo, tum scitè quoque
& aptè irridendo peruicit. Diceres Euam è dia-
meo ad pugnæ præire officia. Eos enim, qui æ-

*Apen-
niano
à Me-
lana ad
ulterio-
ra in-
stiga-
tur.*

grotabant, adire & inuisere & curationem adhibere, & peregrinantes hospites mensa accipere & vitico donare à Melana docebatur maritus. Quod quidem ambo pariter faciebant, & obibant ut omnium tutores custodias, loca relegatis constituta, carceres, & ergastula, soluentes qui propter inopiam, re autem & verbis consolantes, qui propter aliam calamitatem detinebantur. Progreſſu longius venditis facultatibus pauperes ditare incipiebāt præter spem in Deum nihilo sibi relicto. Interim diaboli inuidia Severus Apeniani Germanus fratris & vxoris constantiam labefactare aggressus, molestia fratrem afficere, agros adimere, fructus abripere, vim inferre vnde cunq̄ colique nihil permotos sed magis iniuriarum voluntaria ex legis præscripto perpeſſione munito grauiore impetu adoriri, seruos fratris tum promissis, tum pecuniis ad defectionem sollicitare, iurare & titulo seruitutis, agrorumque, quos colebant inhabitantes, ad ipsum translato. At gaudium incolumi virtute de intercepto largitatis riuo dolere lebant. Non hæc autem ita gerebantur, ut in principibus pia imperatrix Verina non hæc acceperit auditio: sed ad eam quidem diu antea peruenerat fama eorum philosophiæ, ducebat que opera pretium & videre & audire dicentes, & multis precibus accersebat Melanam. Tunc autem tempore quoque dante occasionem illam magno studio vocauit: Illa verò iuit. Sed quæ extiterunt ante eorum congressionem, satius est pauca ex iis audivere. Erat quidem hæc lex apud Romanos, ut nullo

*Apo-
vianu
à fra-
tere spo-
sati.*

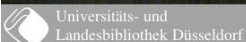
*Verina
Angu-
sta pa-
erona
Mela-
ne &
sponsi.*

Ilus vir aut mulier ad Imperatorem aut Imperatrici operto capite accederet. Ipsa verò legem nihil curans velata accessit nõ Tyrannorum mores, sed Pauli legẽ maximẽ dicens oportere conseruare, qui non sinit mulieres nudo capite incedere. Sed neq; vestẽ voluit mutare, neq; pannos, etiam id multi suaderẽt: quibus dicebat: meis me vestib. indui, quomodo eas exuam? vnde ingressa in regiam, ne intuitu quidem digna iudicans, quæ apud alios in admiratione sunt, præteribat. Ingressis augusta mox asurrexit, & beneuolis verbis ad proximum confessum recepit vestitus mirata rudita: & conuocatis suis Melanam affata, ô quam rem nunc inueor, dixit, Te iam pridem quidem Diuinam esse mulierem audiui, nunc verò etiam video, beata ru à Deo beatitudinem iure consecuta: quæ quidem è throno aureo confurgens inter amplexum admirans dicebat. Promittenti dein se de Seuero pœnas sumpturam dixit Melana: Tutius nobis iniuriam pati, ne vindictæ studio contra illud faciamus, cum quis te percusserit in aliam maxillam, præbe illi & alteram: & voluntati tuæ compensatio affluens respondebit, nobis sat esto, damna præscindi, nec nostra quidem id caussa, sed inopum, ne beneficentia frustrarentur: & quidem pœna Seuero condonata, ipsis verò facultas vendendarum possessionum concessa, prædiorumq; in Italia, Sicilia, Hispania & Britannia non paucorum, pro quibus emptores promptè studio Imperatorum pretium exolebant. Post hæc sine numere accepto honorificè cum comitatu

Eunuchorum dimissi. Cum autem nullus præter Augustos pares ipsis essent diuitiis duodecim milibus annuè receptis, domusque tanta maiestas, ut illius pretio exsoluendo nemo Romanorum par esset, quod paulò post ob exustionem Barbaricam imminutum, vniuersum ex his collectum thesaurum inter pauperes distribuere voluntarij ipsi pauperes effecti maiore laude, quam Iob. qui necessitati in hoc paruit: cuius vxor imbecillior ad sustinendum, Melana verò alacritate propria sui etiam scopi maritum reddebat participem. Est autem satis euidentis supernam dextram eis operam tulisse, quæ & stantes custodiobat, & si quando fuissent supplantati, ipsa eos protinus erigebat, & confirmabat. Ipsas eos sæpe cum in somnis prolaberentur, sustollebat, & efficiebat eos in posterum cautiore. Aliquando autem visi sunt sibi ambo simul in principio quidem ambulare per viam admodum angustam & fossis interceptam, quæ ita eos affligbat, ut viderentur sibi esse contriti & contracti. Postquam verò eam cum magna afflictione & perpeffione confecissent, tunc eos excepit relaxatio, liberumque & latum spacium, & voluptas ineffabilis & valdè admirabilis. Sic Deus efficiebat, ut ii apertè de fututis certam conciperent fiduciam, & quod paruos labores magna præmia essent consecutura. Sed non erat negligens inimicus, sed omnibus modis aggressus victus recessit. Collecta fuerat ab ipsis magna vis auri humi defossa, & tota domo aurum radiabat multorum inopia subuenturum. Quare isimicus

*Dei
auxi-
lium &
solamē.*

cus auri colore ingesto animum demulsit, recon- *Tenta-*
 diti commonefect, vt ratione thesauro priuata *110 opū*
 auri caperetur amore, sed frustra, cum ipsa auri *Oble-*
 formæ speciem caelestium incomprehensibilem, *Etatio*
 transitoria æterna prudenter obtenderet: idque *num a-*
 in alia supra alias grauissima tentatione, qua ipsi *luarum*
 balneum ipsius molesta suggestione obiectum *superuo*
 fuit, cuius altera pars maris, altera arborum situm *ta.*
 ostentabat, ex cuius folio fluctuum in alto vicissi-
 tudinem, arborum proceritatem, garritus auium,
 riuorum susurros & lymphiditatem, venationis
 apparatus, & id genus amantatum copiam erat
 intreri & sensibus percipere: at illa cum his futu-
 ra bona Diuina compararet, ita victoriam ab ho-
 ste retulit, vt omnis pugnae materia adempta v-
 trique videtur. Quam verò deinceps gentem
 eorum beneficentia non peragrauit Melopota-
 miæ, Phœnicia, Syria, Aegypti, ad Euum, ad
 Zephyrum? Sunt autem, qui dicunt, eos totas in-
 sulas vel emptas, vel ab imperatore donatas aut
 concessas, alias sanctis viris donasse, alias choris
 virginum & Monachorum implese. Rebus in
 Italia dispositis exceptis nonnullis relictis in Si-
 ciliam abeunt vendendi gratia & S. Paulini patris
 ipsorum secundum spiritum in visendi. Profectis
 ab vrbe præstatu eius illimis oculis reliquias opū *libera-*
 intuitus in toto plebis tumultuantis ob panis *tuas.*
 inopiam furore occiditur: in agro autem suburba-
 no Mysorum barbaries reliquum subtraxit, quod
 indicium erat, non sine Dei nutu res suas in toto
 collocasse, & in caelestibus horreis, condidisse.

Navigaturis in Lybiam & Carthaginem aura ad-
 uersante Melana, quod putaret sic Deo placere,
 vento parendum rata, eo sequi iusso appellant in-
 sulam à Barbaris direptam abductis captiuis. quos
 annuentibus ita barbaris incercensione Præsulis
 loci redimunt, & quingentis insuper aureis, pa-
 neque dato calamitosos solatio sunt profecuti.
 Hinc vento secundo Carthaginem feliciter delati
 more suo facultates vel in Ecclesias, vel pauperes,
 vel claustra effundunt. In vrbe Tagaste inueniunt
 Alypium eloquio multorum salutem promouē-
 tem præsidē templi, quod mox auro gemmis, &
 agrorū prouentibus locupletarunt, cum ipso verò
 assidue diuina meditabantur eloquia: struxerūt &
 duo monasteria mediocrium reddituum alterum
 virorum 80. alterum yginum 130. Dehinc nequa-
 quā oblita abstinentiæ in ediam interdium sustinebat
 circa occasum solis duro pane, & subinde modico
 olei obsonio contenta. Vino prorsus abstinebat.
 Conditio, quod vocant, ex melle sitim leuabat. Tē-
 pus verò, quod multis sæpe obtundit & redardat
 impetum, ei ipsum acriorem reddebat: & quidē ad
 secundū, mox ad tertium, deniq; ad septimū diem
 in ediam producebat expers omnis voluptatis in
 cibo, & æq; laboriosa permanens. Scribebat celeriter,
 & pulchrè & citra errorem, sine reprehensione
 peritorum, quo pene dies effluebat, lassatisq; ma-
 nib; oculi percurrendis scriptis, aut memoriæ mā-
 dandis succedebāt, aut sanctorū sermonibus aures
 applicabat: nec parum tribuebat orationi præser-
 tim nocturni temporis vix duabus horis quieti re-
 lictis

exerci-
 ssa Me-
 lana
 crescē-
 ssa.

licet in humi reposito sacco, citata Christi voce
vigiliam mandante, dum incerta furis aduentatis
hora imminet. Præterea & se, & quæ secum erant
virgines, sic faciebat aduersus somnū contendere.
Sibi autē leges imponebat, & à se rationē exigebat:
& otiosa oratio, & mores non satis graues, & risus
nimis profusus, & sinistra cogitatio omnino casti-
gabatur: & non sinebat omnino malam aliquā nu-
bem ætherem mentis subtercurrere. Atq; illa qui-
dem tam cautè, & tam duriter vitam agebat, & a-
liis erat regula, vt eam viam ingrederentur. Cū au-
tē ieiunio octauum diem, qui dicitur Dominicus
adiiceret. ita præfectæ vetanti ob memoriam re-
surrectionis parebat secundū Apostoli præceptū,
vt modici olei & cibi parte contenta esset. Eius au-
tem in laboribus diligentiam, & à suis laborib. le-
ctionis vehementem contentionem, & corū, quæ
lecta erant, acrem perscrutationem, & multa alia
quoniam satis potuerit verbis exprimere? At scriptio-
nis quidem luerum, & vestis manu sua confectæ
in opibus tributum. Scripturæ vtriusq; secræ adeo
lectione afficiebatur, vt tum ter in anno repeteret,
tum pulcherrima quæq; semper in ore haberet, tū-
in inquirendis & librandis esset miræ attentionis,
vt vix vocula effugeret. Nec minus Neotricorum
bonorum authorum indiligēs erat, quorum uti-
lissima quæq; possidebat & aliis cōmunicabat. De-
niq; Græcæ linguæ vsus adeo erat ei expeditus, vt
negares Italiam ei patriam fuisse: Interim honesta
quædam & grata lenitas sermonem cum philoso-
phis in initum temperie quadam cōdiebat, zelum in
Chri-

Hæresicos auersabat.

Arctæ domus.

Iter Hierosolymitanum.

Christum nutrebat amor quidam infæbalis, & qui contineri non poterat: qua ratione etiam effecit, ut non solum mens eos auersaretur, qui furiosam aliquem sequuntur hæresim: sed nec nominari audiri nomen sinebat appositè ad illud Dauidicum: non meminero nominum eorum per labia mea. Intendebat lucro animarum donis & verbis vtriusque sexus inuentum alliciens, & temperantiæ, & exercitiorum societatem persuadebat: nec deerant inter cæteros gentiles & Samaritani, quos rectam fidem edoctos sui dimissis suis sequaces effecit. Accessit huc incredibilis tolerantia assequendæ & exercendæ methodus. Ligneam sibi parat arcæ, in qua vix erecta stat, ut vix ad alterutram partem inclinari posset, in qua per arcum spiraculum verba accipiebat & reddebat, quo mater nauigationis pristinae & cælestis methodi focia ab oratione & eloquiorum meditatione respirantem identidem oculis & voce salutatum accedebat. Sic cum omnibus ipsam quoque vicit naturam: mater sanè & lucro spirituali læta, & Deo grata recedebat de tali tibi data sobole. Et quid opus est illius omnia prosequi? Ad eius enim laudes pro omnibus sufficit modestia eius & moderatio, quod, cum viueret tam purè, quam ullus alius cor haberet contritum & mentem demissam ac humilem, ut nullus alius ex iis, qui multa admittunt non honesta. Dehinc subiit in animum cum matre & Aperiano Solymas & loca Diuinis vestigiis impressa venerari, & appulsi Alexandriam S. Cyrillum Antistitem iubar sacerdotum

dorum clarissimum cum quodam prophético viro Theodoro conueniunt, & accepta salutari instructione reliquum navigationis cursum maturant paucis necessarijs sumptis, vt in numero essent mendicantium: cum quidem Melana leui valitudine tentata, eaque mox recuperata, oblataque sacro Christi sepulti Mausoleo adorato, reliqua obibat & sacerdotum maximè, qui eminebant sapientia dicendi, conuersatione, ob fructum, utebatur libenter, victu tenui, manibus, vt ante, quaesito: & circa vesperum ingressa Christi sepulchrum ibidem in oratione clauso templo pernoctabat, donec ingressi essent matutina cantaturi cantica, quibus finitis ipsa non nihil quieti se mancipabat. Interim Christianus quidam, sicut rogatus erat ex venditis ipsorum possessionibus, quæ supererant pretium transmittit ab Vrbe Hierosolymam, cuius more suo egenos hæredes fecere. Vbi aliquamdiu morati rursus matre senio grauata in habitaculo ad radices Oliueti montis relicta in Ægyptum vterque pergit causa visendi sanctos & sua egenis impertiendi. Inuenerunt ibi in cella insignem Christianæ philosophiæ asseclam Ephæstionem, cum quo recusante oblata dona Melana pulchrum certamen iniit largitionis: cum crebrò ambisset domunculam nec reperto nisi storea & sportula cum salis modico sub eo auro reposito preces hominis poposcit & impetrauit: at hoc animaduerso celeriter insecutus *senior* voce procul stetit, & manibus aurum quatiens ostendit, & dixit se nescire, ad quid eo vteretur: qui

aiunt,

aiunt. si tibi non proderit, at alijs erit vtile: quibus ille, at quis, ait, in hoc deserto & omnium egeno loco à me petet? non acceptum verò aurum senex in profluentem abiicit & abiit. In plures eiusmodi cum incidissent auersatos tanquam letiferū venenum, & dein Alexandria, mox trans Nitriæ montes Athletarum Christi cōspectu, & exemplis animos pauissent, & locupletassent, Hierosolymā redeant. Ibi Melana exorto Luminū festo in cella se includit lege sibi facta, ne quis præter matrem prope oliueti iugum degētem, & Apenianum idq; quinto tantum die se inuiseret, præterq; consobrinam, quam in suam disciplinam receptam, cū fuisset plena fastu, & Romano spiritu, ad summū modestiæ apicem deduxerat. Traductis à Melana ibi laboriosissimè XIII annis, matre tandem defuncta, & sepulta, in simili alia tenebrosa cella annum in luctu ieiunio, & exercitatione traducit. Cum hominum sermonibus fama eius increbesceret, & inuiseretur à plurimis, cænobium construit nonaginta virginū vrbibus aptatum: in quo præter virgines, aliæ quoq; non satis continentis ante vitæ mutatis ad meliora institutis debebant: quibus etiam eiusmodi leges datæ: ne cum viris silentium soluar, ne exeant ex claustro, ne quid externarū rerum accipiant, vt vni præfectæ pareant. Quo officio Melana nou accepto subdita fuit, vt amoris amplificandi, & propinqui exempli, & modestiæ vndiq; ab omnibus seruandæ viua esset regula, & obsequio ancilla, benignitate verò anater. Vnde si mandato præfectæ aliquæ infirmiores continentiæ rigore vide-

regula
mona-
sticæ.

viderentur onerari, eis solatii loco abūde erat Melana, quæ oneris grauitatem aptè & prudenter leuiorem reddebat, & ipsa subinde ieiuna sub strato cuiusq; cibo reposito curabat, vt consciæ datricis beneuolentiam & obedientiam in seipsis erga eam promptiorē efficeret. Dicebat autē, non oportere solum corpus, sed etiam animum castum & purū seruare à libidinosis cogitationib. deinde inedia quicquid nocte ad preces nullam ostēdere pigritiam, nec in precibus solum labra mouere, sed totam cogitationem dictis adhibere, absurdum esse bona sine studio petere, & ad mortalem regem habitu & vultu compositum & cum reuerentia accedere, nec ad infinitā Maiestatem timidos adire. Adiecit his in fine plurima de caritate, sine qua frustra sunt cæteræ virtutes, & quidem inedia & vigiliæ, & aliarum virtutum comitātium corpus spiritus malignos quodammodo habere consortium at non ita caritatis, & humilitatis, quæ sunt in animo, cū ipsi ob maleuolentiam & superbiam sint ad inferos relegati: nec minus fidem dicebat esse necessariam, eamq; rectam, puram & dubitationis expertem, sine qua tanquam basi cætera etiam præclarissima dispereunt. Cum cerneret se ob ieiunium à mulieribus æstimari, metuens, ne in eo omnia ponerent aliis neglectis virtutibus, similitudine eas docebat, quod vt sponsa amicta cultu circa reliquum corpus, circa pedes neglecta & inculta, sic animam nec sine ieiunio cæteris virtutibus, ne sine his solo ieiunio rite exornari: obedientiam etiam aiebat necessariam ex ordinatione diuina, & quod sine hac rerum turbatio,

*Docu-
menta.*

batio, & confusio nominum cum rebus ipsis sit exoritura: omniaque hæc dicta exemplis stabilibat aptis, inter quæ vnum non tacebo. Tenebatur quidam studio disciplinæ clari cuiusdam senis: qui præmonstratus ei, qualem requirat, discipulum, iussit statuam flagris cædere, quærēs, num responderet, quo negato iussit maledictis eandem incessere, cum & his immota esset, si inquit, tu potes eadem sustinere & nihil contradicere, accede & nostra disciplina fruire: sin minus, ne te ad nostram conferas disciplinam. Hæc & alia multa cum puellis proponeret, lucro operum, & damno omissionis inculcato persæpe ad sedulitatem & laborem audacter subeundum prudenter & generosè extimulabat: Et templum eis struxit. Accidit tunc Apenianum, coniugem suum secundum carnem, fratrem autem secundum spiritum desertis his imis ad superas regiones migrare. Eius mortem calcar sibi & ansam rata esse incrementi maioris intra templum ieiuniis & laboriosis exercitiis per quadrienniū versatur. Ad virorum claustrum suo instituto conuenientium inopiam eius locupletis viri thesaurus subleuabat. Cum vix ab his respirasset, Volusiani patruus literis ad Eudoxiam Augustam cupidam ipsius videndæ Bizantium vocatur: consilio igitur cum aliis suis habito vadit, & vbique in itinere, plebīs & Cleri applausu excipitur, vt & Calchedone, vbi in templo S. Euphemie nocte sepulchri eius odore mirificè recreata, & in itinere prosequendo exempta hæcilitatione confirmata. Vbi venit in conspectum

Mors
Ape-
niani.

Volu-

Volusiani adhuc gentilis ille mutationem pristini splendoris & gracilitatem vultus miratus aiebat: proli qualem ex quali te conspicio? illa apto responso. à me, inquit, formam accipe futurorum bonorum, quorum me spes sola ad omnia aspersione commouit: insinuabat quoque se per alios eius voluntati, & verò per S. Proclum Antistitem quam maximè, qui admirabundus dicebat, si Roma tales tres matronas haberet, nullius infidelis nomen ibi audiendum. Nestorii videns hæresin ibi irrepentem dissolutis toto die eius sophismatis infectos sanabat, periclitatos exinrebat. Quod non ferens diabolus in specie mariti lugubri & atra veste induti ei minitabundi apparet, nisi abisset, Augustorum & aulicorum eius se animos immutaturum, & ipsam cruciatibus vitam finituram. At illa subolita fraude inuocato saluatoris nomine grauissimam ei plagam incutiente abigit. Deinde cum accersisset eum, qui cum ipsa erat, sacerdotem, & incepisset narrare ea, quæ viderat & audierat, sentit repente dolorem in coxendice, eumque ad eò acrem, vt ea vocem amiserit, & nemo dubitauerit, id esse manifestum inimici insultum. Cum sic productus esset ei dolor usque ad sex dies, & illa hora maximè malum intenderetur, qua nigrum aspexerat, & minus audierat (aderat enim dies septimus) accessit qui de periculo moribundi patrui referret. & dum vellet eo portari, anxia de salute animæ eius, si sine baptismo obiret alius superuenit, qui fidelem eum factum & baptisate initiatum dicebat: quo au-

S. Pro-
cli te-
stimo-
nium.

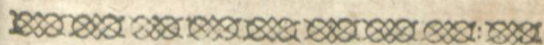
dito cum dolore animæ protinus cessauit etiam morbus corporis affecto ignominia inimico, & gratulantibus baiulis, deoq; gratias agentib. quod iam incederet: & patrum quidem monitis in fide confirmatum & synaxi sacra procurata munusculum cum bona spe dimisit. Bizantii permultis diebus sancta feliciter officio ad felicitatem multorum, præsertim Imperatricis & Imperatoris (is erat Theodosius) magis ob tumorem glorioli status indigentium. Hinc prælata quiete egreditur, ut festina Solymas repetat, ad quas & loca sancta veneranda Eudoxiam inuitauerat, quæ dein secuta gratulata sibi fuit de tali felicitate, quod & tanta videre, & tantæ uti directione & virgines eius salutare licuisset, cuius etiam pedem luxatum matrona loco restituit. Augusta precum dimissa oblatione ad plures labores se comparat, & miraculorum copia florebat inter quæ aliis omisis libet commemorare, quod mulierem insanabilem, & rictu per cõstipationem dentium imperuio fame tabescentem ad reliquias martyrum eorum oleo unctam, dictoq; aperi in nomine Iesu sanauit, sed ita caute, ut translata à se gloria in Christi martyres qui hæc & alia. potuere, non ipsa, laudem & fauorem humanum repudiaret: zona quoque sus pluribus sanatis aliis tamen acceptum ferebat: qua cum moribundam puerperam sætu mortuone aram liberaret, eam esse donum alicuius magni viri dicebat. Denique præscia horæ mortis & obitis locis sacris ad speluncam præsepis Christi se confert, in qua consobrinæ dicit se natalem Christi non

*Humi-
litas.*

Exempla de Coniugiis.

58

non amplius celebraturam cum ipsis, & lecta virg.
S. Stephani se eam non vltra lecturam, monita sa-
lutaris eis dabat, memoriam Dei perpetuam persua-
debat, & puritatem mentis citra vllam peccati la-
bem commendabat, & solatium hinc capiendum,
si eius defunctæ dolore forent tristandæ. Ingressa
templum institit precibus pro felici exitu, & sa-
cramenta percepit & præsentem cum Clero suo &
multis aliis vndiq; confluentibus Episcopo Eleu-
theropolis monita salutis dedit, virgines & con-
sobrinam consolata & alios mærentes in his ver-
bis (sicut Domino placuit, ita factum est) spiri-
tum Deo reddidit, mortua decorè per se compo-
sita manibus ad pectus applicitis, clausisque super-
ciliis altero die humata est præcantatis tota nocte
conuetis hymnis.

EX TOMO II. SVRII,

*Encomium sanctitatis & prosapia illu-
strum Parentum S. Suiberti quorum
meritis & precibus mirabili præsagio
natiuitatis & Apostolicæ in Frisia &
proximis regionibus prærogatiuæ
ortus est.*

Sur. Tom. 2. 1. Martii.

Præsidente vniuersali Ecclesiæ S. Martino,
& imperante Constantino Filio Heraclii, &

F 2

Osui-

Osuino fratre S. Osualdi Angliam moderante Anno D. 647. in Angliæ regno Nortunbrorum, dicto erat Comes de Nortungeam Sigebertus strenuè nulli secundus bellator strenuus & industrius, cui coniux deuota & ingenua erat Berta

*Pietas
coniugum.*

*Anglia
conuer-
sores.*

Anglicis oriunda principibus. Hi coniuges casti-
monia, Dei timore, religionis cultu, precibus &
Eleemosynis quotidianis florebant. Porro Berta
tenebatur desiderio filii Dei ministerio dedicati
instar aliorum complurium regii & illustri-
sanguinis Episcoporum & Abbatum Angliæ nou-
uellas stirpes satum suo educantium & fouentium:
Dominus autem maturè precibus eius inflexus in
somnia ostendit ei illustriorem aliis stellam in æ-
there duos lucidissimos radios alterum in Galliam,
in Germaniam alterum protendentem, & in ad-
mirandæ cubile odoris pariter & luminis ra-
dium vibrantem, nec mora stellam in stratum de-
lapsam ipsam circumdantem: vnde excitata cum
viro Sigeberto vocem commotæ cōiugis audien-
te & quid gestum ab ipsa cognoscente in precatu
ad matutinum perseverauit tempus: & statim S.

*Respon-
sum cō-
sulsi E-
piscopi.*

Aidanum Antistitem Augustaldensem super ob-
lata visione consuluerunt: qui retulit, filium, qui
ex eis nasciturus esset, lumen non modò patriæ,
sed etiam fidei in vastissimis regionibus propaga-
torem fore clarissimum. Quo audito grati Deo
laudes dixere, & in via diuinæ legis alacrius &
constantius perrexere. Denique radius priori si-
millis in partu irreuerberato lumine cubile cure-
ntis admirantibus illustrauit.

Exem-

Exemplum vocationis Diuinæ à parentibus non interpellandæ : in vita S. VVinnualoci ex M.S. codicibus per Surium edita 3.
Martii.

FVit in Britanua vir illustris Francus nomine consobrinus Cotonii regis Britannici, idemque vir bonus & integer, Christianaque religione initiatus. Hic ex coniuge sua, cuius nomen non exprimitur, filium suscepit VVinnualocum, qui in ipsiſ primæ ætatis initiis cepit ardere desiderio rerum cælestium mundi respuere illecebra, & soli Deo viuere velle. Orabat itaque opportunè importunè parentes suos, vt literarum studiis imbuendus cuidam viro Dei traderetur. Pater id renuebat cupiens eum ad ea, quæ mundi huius sunt, promouere. At pius puer dolens se suo voto frustrari, ad Deum se conuertit eius opem attentissimis precibus implorans. Non defuit Dominus eius religiosiſ desideriis. Cum enim aliquando abiret pater ad visendos greges suos, vbi eò peruenit, subitò insonuere super eum horrenda tonitrua, & ruentia fulgura, vt horrore penè exanimis sit prostratus. Inhas igitur improuiso redactus angustias, animaduertit diuinitus istud fieri, Deumque ab ipso repositere filium, quem mundi flexibus erat implicitus. Itaque mox in has prorupit preces : Domine Deus calo.

Deus, cuius sanctissimæ voluntati par est neminem oblectari: en hæc filii mei causa patior, sed nunc eum tibi deuoueo, tuum tibi restituo: quin etiam ambos eius fratres natu maiores tuæ militiæ libens transcribo. Expleta hebdomade abiit pater cum filio ad quendam magni nominis sanctum: in quo itinere grandes procellas subito ortas monitu pueri precibus in tranquillitatem uertere. Iam vix in conspectum sancti hominis peruenerant, quin statim patri dixerit: hic filius tuus ætatem moribus transcendens multis erit causa salutis: quare pater eum sub magisterio eius libens reliquit, non modò literis, sed etiam virtutibus imbuendum: qui eo viuacitate ingenii profecisset, vt sacræ paginæ nequaquam rudis interpret haberetur, illustratione S. Spiritus confirmatus.

*Pietas
cum li-
teris
coniun-
cta.*

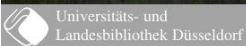
*Encomium S. Cunegundis Augustæ cum
Henrico II. Imperatore non modò casti-
tatis integræ seruatæ, sed etiam aliarum
virtutum consummati fastigii: incerto
sed fide digno authore apud Sur.
Tom. 2,3. Martij.*

SÆculi supra millesimum centesimi, Romani regni, & cælestis pariter cum coniuge gloriosissimum decus S. Henricus II. vti studiosissimus fuit propagandæ, defendendæ & exornandæ Catholicæ Ecclesiæ, ita consensu perpetuæ uirginitatis

ginitatis cum coniuge Cunigunde tuendæ prorsus fuit admirabilis, quam sub terrestribus clamyde imperii satagebant abscondere, vt tantò propensius, quantò efficacius poterant, promouerent, quæ Deo instigante & adiuuante ad laudem ipsius cogitabant perficere. Insigne religionis & munificentiæ horum documentum visitur Bambergensis Urbis & Diœcesis cum adiunctis Monasteriis & sanctuariis Ecclesia Episcopali sede nobilis. Diuinum adhæc testimonium effulgit non modò in approbatione virginalis sibi gratissimæ pudicitæ, sed etiam in eius famæ contra zoilos & obtræctatores protectione, dum super ignitos vomeres incolumi planta Cunigundis visa est procedere. Verum imperatore ad cælestia regna, quæ terrestribus semper prætulerat, non multò post feliciter euocato Cunegundis animam eius omnium in regno suffragiis & sacrificiis commendare non destitit. Denique Conrado sibi succedente in regno, ipsa curis sæcularibus pro voto suo exonerata in ipsis anniuersariis S. Henrici coniugis exequiis inter ipsa sacrificii solemnità imperiali decentissimè omni ornatu culta ante principale altare virgo Deo deuota processit præsentibus Episcopis Dedicationem Ecclesiæ Confugiensis pariter exornantibus, dum de Zachæo Euangelium concineretur, regalem purpuram cuius fusco religioso habitu commutauit. Porrò in monasterio non vt mater filiabus se prætulit, sed omnib. inseruiuit, & manib. suis operata panem otiosa non comedit: sponso suo aut orans

*Pallid
contie
nentia
ad di
gniorè
& cer
tiorè
finem.
Culu
mnia
mira
culosa
repressio.*

*Com
muta
tio sta
tus rã
ra.*

Exercitia & virtutes in cœnobio S. Cune- gundis. aut psalens locuta. Ad Ecclesiæ limina pœnè inuisa properabat. Nihil seueritate illius iucundius, nihil iucunditate seuerius: tristis in risu, in tristitia suavis, breue vitæ spacium æterna memoria compensabat. Idem illi orationis locus fuit & quietis, idem semper habitus, incultum corpus, dum sciret reiiciendas delicias corporis, quod paulò post vermibus exarandum fuit. Semper eam legere, aut legentem audire vidisses. Multa illi circa contubernales deuotio, frequens decumbentium vititatio, sollicita pauperum consolatio. Cum ipsa decumbenti in lectulo cilicio strato puella quæ legebat, sopere victa lumine manibus elapso paleæ incensæ circa se & alias virgines concrepuissent, flammam mox prece & cruce extraxit. Nec minus mirum, quod sequitur. Sororis suæ filiam Iuttam in omni disciplina à se educatam & sociam omnium assensu Abbatissam à se constitutam, ad sollicitudinem salutis & constantiam adhortata, quasi in conspectu omnia speculantis Dei, ad primum quoque faciendum, vt fructum doctrinæ suæ ipsa in virginibus sibi subditis possset inuenire. Illa vbi in immatura libertate posita est, paulatim à rigore suo deficere, meliorem cultum lautiores cibum, vitiorum alimenta desiderare: vltima in choro prima in conuiuio puellarum fabulis interesse, & in omnibus laxius se gerere cepit. Pro huiusmodi leuitatibus dum eam sancta Dei priuatim inter se, publicè coràm omnibus argueret, sepius obsecrare, increparet, nec illa velut materteræ patrocinio aut familiaritate

ritate vanè confisa emendaret, quadam die cum ipsa cum conuentu crucem (nam dies dominicus erat) sequitur, Abbatissa defuit. Quam illa inquires, & epulantem cum coëuis in conclaui reprensens zelo pietatis armata cum verbo correptionis dextram maxillam ei percussit: quæ quasi sigillum quoddam formam digitorum accepit, qua omni tempore vitæ suæ non caruit. Porrò Cunegundis xv. annis in statu hoc vixit tum humilitate, tum religione omnibus venerabilis: tandem abstinentiæ, precum, & excubiarum studii enervata languescere: & omnes ipsa sanctos cæ-

Extrema officia.

S. Theophanis coniuge colloquium.

Ex Metaphr.

Sur. Tom. 2. 12. Martii.
ad verbum.

Admirabilis hic vir natus est Bizantii, ubi pater eius æui brevis, virtutis non expertus,

F 5

vti

vti nec gloriæ militaris & opum citò defunctus
 eum Casari commendauit. Bonis quidem ho-
 nus ortus incertum quo casu ad nuptias siue sua
 sponte, siue alieno impulsu deuenerit: Cum igitur
 omnes ad hilaritatem profusi nuptiale con-
 uiuium celebrarent, mens tamen rebus diuinis
 vacans, & animi propositum explere cupiens ni-
 nimè obtundebatur. Nocte autem cum in cu-
 biculo suo esset cum sponsa sua, & in lectulo con-
 sideret, & toto animo res diuinas agitaret, suspi-
 rio indicans desiderium suum sic eam alloqui ag-
 gressus est: Vitæ curriculum, coniux & omnibus
 patet. exiguum & incertum est. Nemo enim mor-
 talium nouit quando mors sit accessura, nosque
 hinc ad futurum illud iudicium, quod omnibus
 est commune, dimissura: in quo rerum gestarum
 ratio seueris quaestionibus est reddenda, cum im-
 parati nonnunquam & magnis peccatorum cu-
 mulis onerati illuc homines rapiantur, & rerum
 procreatarum pulchritudine spoliati, omnium
 cruciatuum acerbitate atque igne conficiuntur
 sempiterno: & cum bona quædam exigua, si ta-
 men dicenda sunt bona, quæ specie tantum & o-
 pinione sunt eiusmodi, possederint, innumerabili-
 bus torquentur calamitatibus, quæ non orte ipsa
 sunt grauiores. Atque vt interim taceam, quam
 breuia hæc sint atque instabilia: diuitiæ nisi rectè
 illis utaris, vitiorum magis, quam virtutum sunt
 ministræ, & multorum insidiis obnoxia, & ante-
 quam partæ sint, dilabuntur. Quid ipsa corporis
 pulchritudo, quæ constat ex quadam coloris sua-
 uitate.

*Confes-
 sus cum
 vesti-
 ziu o-
 lum &
 alicubi
 nunc in
 usu.
 Cause
 prelate
 conti-
 nentia.*

vitare, atque apta figura membrorum, nonne vel
tempore extinguitur, vel morbo deflorescit?
Iam humana gloria quid inanius est præsertim
si cum æterna illa, quam nec oculus vidit, nec
auris audiuit, comparetur? Hanc qui mane ade-
ptus est ignorat, an ad vesperam vsque sit perman-
tura. Quamobrem nihil est, cur numeretur in
bonis. Quæ cum ita sint, si videtur, naturæ legibus
renunciantes nostri iuris sumus, cælestiaque spe-
ctemus, & quæ perpetuò non permanent, prom-
ptis animis reiiciamus, & aspernemur. Hæc atque
alia multa ille corpore iuuenis, sed animo senex
loquebatur, cum pura atque integra Christi co-
lumba & turtur solitudinis, & castitatis cupidior,
quam nuptiarum, Christi amore succensa & mu-
liebrem superans infirmitatem, ac sese in omni-
bus quæ honesta essent, sponso suo sociam fore
promittens ità respondit: Multò præstantius est,
sponse charissime, virginittatis pulchritudinem
semper integram seruare, quam eam maxima ex
parte corrumpere. Quis autem fore spondeat, ut
qui huic vitæ seruiunt, & liberis operam dant, vo-
ti compotes sint futuri. Nonne satius est, va inani-
spe repudiata, quæ certa sunt, complectamur?
Longè laudabilius est, ut leue Christi iugum ab
adolescencia subeuntes beatitudine, quæ inde se-
quitur, nos dignos præstemus, quam ut rebus istis
caducis & inanibus omni studio incum-

*Asser-
tio vsq.
gine
coni-
gio.*

bentes pessimi repe-
riamur?

Anti-

Antigoni & Euphrasie continentie pa-
 Etum expleto anno & virtutes coniugii
 bus dignissime: ex vitis Patrum
 Dec. S. Euphrasio.

Sur. Tom. 2. 13, Martii.

Anti-
 goni
 lam.

Eu-
 phrasie
 lam.

IMperante Theodosio piissimo Antigonus Bi-
 zantii amicitia eius & consiliis dandis florebat
 ob prudentiam dictorum factorumque, & in
 pauperes beneficentiam utpote soli cæsari opu-
 lentia secundus, ordine senator, nec nisi ad digna
 Augusto opera adhortator. Duxit is vxorem
 quæ caram Augustis, sanguine quoque cognatam
 Euphrosiam, pietate in Deum, pauperesque, &
 Ecclesias insignem: quæ assidua in templis cum
 lacrymis solita obsecrare. Porro cum nata ipsis
 esset filia, quam Euphrosiam dixere, Antigonus
 vxori dixit: Nosti, quam inanis hæc sit vita, quam
 breuis do. vt summum, annorum multis ærumnis
 permixta, at cælestis vita cum opibus eius peren-
 nis: & cur hanc non lucrari contendimus? Cur ad-
 huc tenemur curis & opum laqueis fluxarum?
 Quorum ætas nostra tam inaniter sine fructu sa-
 lutis effluit? Euphrasia gemitu resoluta duplica-
 tis ad cælum manibus respondit: id ipsum verò
 est, quod mente agitatam prior promere verita
 fui: pro hac mente sæpius Deum precata Aposto-
 licis verbis monita 1. Cor. 7. Tempus breue est, reli-
 quum est, & qui habent vxores tanquam non ha-
 bentes

bentes sint: præterit enim figura huius mundi:
transit mundus & concupiscentia eius: Quare ma-
turè cogitationes tuas ad opus transfer: opes cum
pauperibus diuide, ex quibus ad cætera nihil nos
comirabitur. Antigonus Deo gratus multa in
genos vsus liberalitate admodum piè vitam insti-
tuit, postquam ab vxoris abstinuit commercio,
vno duntaxat anno superuixit, rebus suis bene
dispositis in pace sepultus est. Dolbant posthæc
vicem Euphrasæ viro in ætate iuuenili orbatæ
post alterum annum & tertium mensem ipse cura
coniuge imperator, eiusque filiolarum in suam tu-
telam materno precatu susceptam quinquennem
adhuc senatori ditissimis desponsarunt. Dum au-
tem nuptiæ protrahuntur, senator senioris Eu-
phrasæ coniugium Augustæ intercessione ambi-
uit: at illa indignè ferens, se à matronis circumue-
niri, ipsas indignabunda à se repulit: & vt rescituit
imperator coniugis interpellatione id tentatum,
ipsam obiurgauit, quod animum Euphrasæ à
mundanis curis, & maritali consortio iam pridem
alienatum ad ea reuocare conata esset oblita An-
tigoni meritorum & amicitie oblita honestatis
imperatorio nomine dignæ: Cum autem orta
esset ad tempus simulas inter Augustos, doluit
sua causa Euphrasia hanc ortam, adeo vt vix à li-
mine mortis abesset: itaque in Aegyptum ad suas
facultates vtendas cum filia migravit: quarum
non modicam partem in vterioris Thebaidis v-
triusque sexus monasteria distribuit: & domesti-
ca negotia ministrorum curæ potissimum com-
mitis,

*Maritò
mors.*

*Vxori
sterata
sedis
rita ad
nūptias
promo-
catio.
Declin-
nat au-
le si-
multa-
tem.*

misit, ipsa autem sacris locis ferè continenter re-
uifis subinde prædijs inhæsit.

*Narratio de S. Iosepho ad verbum cum
titulo præfixo des-
cripta.*

Ex Tom. 2. Surii 21. Martii.

DE S. Ioseph patre putatitio Iesu Christi D.
N. de quo etfi sparsum apud SS. Patres ha-
bentur nonnulla, quæ ad eius faciant commen-
dationem, tamen, quia integras historias, vbi fi-
ri potest, edere cupimus, omisis illis pauca dum-
taxat ex D. Bernardo huc adscribemus, ne tan-
tum Patriarcham neglexisse videamur. Porrò Ie-
stor non dubitet, tantum fuisse hunc virum quan-
tum esse decuerit, & patrem licèt putatitium Sal-
uatoris, & sponsum præstantissimæ virginis. Ne-
cessariò fuit desponsata Maria Ioseph, quando per
hoc & à canibus sanctum absconditur, & à spon-
so virginitas comprobatur, & virginis tam vere-
cundiæ parçitur, quàm famæ prouidetur. Quid
sapientius, quid dignius Divina prouidentia?
Vno tali consilio secretis cælestibus & admittit
tur testis & excluditur hostis, & integra seruat
fama virginis matris. Alioquin quando peper-
cisset iustus adulteræ? Scriptum est autem: Ioseph
autem vir eius cum esset iustus, eam tra-
ducere noluit: quia sicut nequaquam iustus
esset,

*Proui-
dentia
Diu-
ina cir-
ca S.*

Iosephicafitatem coniugalem.

Exempla de Coniugiis.

Net, si cognitam ream consensisset: sic nihilominus iustus non esset, si probatam innoxiam condemnasset. Cum ergo iustus esset, & nollet eam traducere voluit dimittere eam. Quare voluit dimittere eam? Accipe & in hoc non meam, sed patrum sententiam. Propter hoc Ioseph *causa* voluit dimittere eam, propter quod & Petrus *parat* Dominum à se repellebat dicens: Exi à me *abitu* Domine, quia homo peccator sum, propter quod *humilitas.* & centurio à Domo eum prohibebat, cum diceret: domine non sum dignus, vt intres subteritum meum. Ità ergo & Ioseph indignum & peccatorem se reputans dicebat intra se, à tali & tanta non debere sibi vltra familiare præstari contubernium, cuius supra se mirabilem expauescebat dignitatem. Videbat & horrebat Diuinæ præsentiae certissimum gestantem insigne: & quia mysterium penetrare non poterat, volebat dimittere eam. Expauit Petrus potentiae magnitudinem, expauit centurio præsentiae Maiestatem: Exhorruit nimirum & Ioseph sicut homo huius tanti miraculi nouitatem, mysterii profunditatem: & idè occultè voluit dimittere eam. Miraris, quòd Ioseph prægnantis sese consortio virginis indicabat indignum, cum audias & sanctam *tremor* Elisabet eius non posse ferre præsentiam, *& re-* nisi cum tremore & reuerentia, ait namque: vnde *uerètia* hoc mihi, vt veniat mater Domini mei ad me? Idè hoc itaq; Ioseph voluit dimittere eam. Sed quare occultè & non palam? Ne videlicet diuortii causa inquit

Occur-
ritur
Iudai-
ca per-
secutio-
ni.

inquireretur, exigeretur oratio. Quid enim vir iu-
stus responderet populo duræ cervicis, populo
non credenti & contradicenti? Si dicere, quod
sentiebat, quod de illius puritate comprobauerat,
nonne mox increduli & crudeles Iudæi lapida-
rent illam? Quando namque veritati crederent
tacenti in vtero, quam postea contempserunt ca-
lamitatem in templo? Quid facerent necdum
apparenti, cui postmodum impias manus iniece-
runt etiam miraculis coruscanti? Meritò ergo
vir, ne aut mentiri, aut diffamare cogeretur inno-
xiam, voluit occultè dimittere eam. Sin verò ali-
ter quis sentiat, & Ioseph sicut hominem dubitasse
contendat, sed quia iustus erat, noluisse quidem
habitare cum ea propter suspicionem, nec tamen
(quia pius erat) traducere voluisse suspectam, &
ideò occultè voluit dimittere eam: breuiter re-
spondeo etiam sic dubitationem illam Ioseph
fuisse necessariam, quæ diuino meruit certificari
oraculo: Sic enim scriptum est: hæc autem co-
scilicet cogitante, quod occultè dimitteret eam
apparuit ei angelus in somnis dicens: Ioseph fili
Dauid noli timere accipere Mariam coniugem
tuam: quod enim in ea natum, de spiritu sancto
est. Itaque propter istas rationes desponsata est
Maria Ioseph vel potius, sicut ponit Euangelista,
viro, cui nomen erat Ioseph. Virum nominat
non quia maritus, sed homo virtutis erat, vel po-
tius, quod iuxta alium Euangelistam, non vir sim-
pliciter, sed vir eius dicitur est meritò appellatus
quod necessariò putatur. Debit ergo vir eius appelliari.

pellari, quia necesse fuit & putari: sicut & pater
 saluatoris non quidem esse, sed dici meruit, ut pu-
 taretur esse dicente hoc Euangelista. Et ipse Iesus
 erat incipiens quasi annorum 30, ut putabatur fi-
 lius Ioseph. Nec vir ergo matris, nec filii pater ex-
 titit, quamuis certa, ut dictum est, & necessaria di-
 spositione vtrumq; ad tempus & appellatus sit &
 putatus. Coniicetamen ex hac appellatione qua
 licet dispensatoria, meruit honorari à Deo, ut pa-
 ter Dei & dictus & creditus sit: coniice & ex pro-
 prio vocabulo, quod augmentum non dubitas
 interpretari, quis & qualis homo fuerit iste Io-
 seph. Simul & memento magni illius Patriarchæ
 venditi in Aegypto, & scito istius istum non so-
 lum vocabulum fuisse sortitum, sed & castimo-
 niam adeptum, innocentiam assecutum & gra-
 tiam. Siquidem ille Ioseph fraterna ex inuidia
 venditus & ductus in Aegyptum Christi venditio-
 nem præfigurauit. Ille Ioseph Herodianam inui-
 diam fugiens Christum in Aegyptum portauit.
 Ille Domino suo fidem seruans dominæ suæ no-
 luit commisceri; iste Dominam suam Domini
 sui matrem virginem agnoscens & ipse continens
 fideliter custodiuit. Illi data est intelligentia in
 Mysteriis somniorum; isti datum est conscium
 fieri & participem Cælestium sacramentorum.
 Ille frumenta seruauit non sibi, sed omni populo:
 Ille panem viuum è cælo seruandum accepit tam
 sibi, quam toti mundo. Non est dubium, quin bo-
 nus & fidelis homo fuerit iste Ioseph, cui mater
 desponsata est saluatoris. Fidelis inquam seruus,

Luc. 3

*Ioseph
perfe-
ctus.*

*Compa-
ratio v-
triusq;
Patri-
archæ
Iose-
phi.*

G

& pru-

Comp.
ratio
cū Da-
vide
proge-
nitore
eius &
Maria.

& prudens, quem constituit Dominus suæ matris solatium, suæ carnis nutritium, solum denique in terris magni consilii coadiutorem fidelissimum. Huc accedit, quòd dicitur fuisse de domo David. Verè enim de domo David, verè de regia stipe descendit vir iste Ioseph nobilis genere, mente nobilior. Planè filius David non degenerans à patre suo David. Prorsus, inquam, filius David, non tantum carne, sed fide, sed sanctitate, sed deuotione: quem tanquam alterum David Dominus inuenit secundum cor suum, cui tunc committeret secretissimum sui cordis arcanum, cui tanquam alteri David incerta & occulta sapientiae suæ manifestauit, & dedit illi non ignotum esse Mysterii, quod nemo principum huius sæculi agnouit: cui denique datum est, quod multi regiæ & prophetæ cum uellent uidere, non uiderunt, audire & non audierunt: non solum uidere & audire, sed etiam portare & deducere, amplecti, deosculari, nutrire & custodire. Non tantum autem Ioseph, sed & Maria descendisse credenda est de domo David, alioquin non esset sponsata viro de Domo David. Ambo igitur descendunt de domo David, sed in altera completa est ueritas, quam iurauit Dominus David, altero tamen conscio & teste adimpletæ promissionis.

* *
*

Exemplum S. Abramij, qui nuptiales
 exosus tædas & congratulationes, &
 hymenæos fuga se his & sponsæ vinculis
 eripuit. Ex vita à Metaphraste,
 & S. Ephrem con-
 scripta.

Sur. Tom. 2. 16. Martij.

S Abramio iustus dicto secundo Abraha-
 mo fuerunt parentes clari genere, vita au-
 tem illustres. & qui diuitiis & gloria mundana si-
 bi summopere placerent. Cum autem viderent
 puerum ab ineunte ætate omnem virtutem exer-
 centem, tenebantur quidem vehementi igne in
 eum amoris & desiderii, sicut natura inlitum est,
 desiderabant verò videre fructus huius pulchri
 germinis, vt cernentes tanquam imagines filii ne-
 potes sui in eum amoris sedarent vehementiam,
 & simul successioni generis hoc facerent funda-
 mentum. Itaque studebant, vt & filius duceret
 vxorem, & ad præcipuas dignitates eueheretur.
 Abrahmio autem nihil horum erat curæ, quia vt
 ludibrium, & scænicam actionem existimabat,
 quæ nihilo melius sunt affecta, quam somnium &
 umbra. Cessit verò tandem importunis paren-
 tum precibus non tam suo voto, quam communi
 Dei lege parentum obedientiam exigente. Sex
 quidem præterierunt dies, ex quo peragebatur

Conte-
 ptu
 mundi
 & nu-
 ptiarum.

conuiuium, & celebrabantur nuptiæ, & canebatur
 hymenæus, septimo autem, in quo eis erat soluendum
 matrimonium, fit res quædam admirabilis
 & quæ vix credi potest. Nam sedebat quidem ad
 mensam cum sponsa splendide admodum Abra-
 amius tanquam sponsus reuerà in thalamo suo
 tumultu autem & plausu tota domus perstrepe-
 bat, mensæque & conuiuuiis erant omnes intenti
 occultus autem amator nostræ salutis, & qui in-
 telligentia percipitur animarum nostrarum pro-
 nobis & sponsus Christus, illarum scilicet, quæ
 sunt dignæ thalamis suis, dulci quodam radio cæ-
 lestis & ineffabilis splendoris sensim immisso in
 thalamum, suauis & allicienti luce oculos illustra-
 uit Abramii veluti ad se accersens, & ipsum per lu-
 cem attrahens. Illius enim animæ aperte a-
 mirabat pulchritudinem, & volebat eum colloca-
 re in longè melioribus thalamis. Huius autem lu-
 cis dulcedine captus neque cibum neque potum
 volebat sumere. Soluta igitur conuiuio, quod autem
 de expectabat, & singulis conuiuuiis domum reuer-
 sis tacite domo egredirur à nullo alio nisi à solo
 Deo, qui eum vocabat, visus. Et cum circa duo
 stadia abesset à ciuitate, peruenit ad quandam cele-
 lam, quæ pulchrè erat posita ad quietem & silen-
 tium. Eam autem quam iucunde est ingressus
 Aliquid enim ostenderat ei quæ apparuerat vi-
 sio, quòd spectabat ad eius habitationem. Paren-
 tes absentis eius non aliam suspicati causam quàm
 constantiam antea declaratam aduersus nuptias
 nusquam illum quærent, nisi in loco aliquo appro-
 ad se

*Lux
 calt il-
 labitur
 eius &
 oculis
 & pe-
 tiori.*

*Clam
 fugit
 sponsam
 deser-
 pens.*

ad secessum & silentium, in quo etiam à multis *Inueni-*
quæsitus decimo septimo die demum repertus *tur.*
est. Quos stupore simul & lætitia, & tristitia de-
fixos placidè & benignè allocutus est: Neque tri-
stiria, inquit, affici oportet, neque admirari: sed
Deo potius agere gratias, qui me sapienti quadam
& arcana prouidentia à mundi subtraxit nequi-
tia. Orate ergò amici mei & fratres, vt bonum
eius iugum portem vsque ad finem & non onus
eius leue abiitiam, sed semper sequar legem &
voluntatem eius: obtektor quoq; vos, ne frequen-
ti vestro accessu meum silentium & profectum
ad meliora obturbetis. Quibus reuerlis obstru-
cto æditu domunculæ, & relicta fenestella, per
quam panis solum & aqua ei præberetur soli de
cætero orationi vacabat, & ieiunio. Eius porrò
fama excita multitudo particeps eius nonnullæ
benedictionis cupiebat fieri: Dein defunctis de-
cimo anno parentibus delatas ad se diuitias o-
pe cuiusdam amici pauperibus distribuit so-
lo contentus pallio & cilicio ad vestitum, sto-
rea ad acubitum poculo ad sitim aqua restin-
guendam Nam in hoc ille perpetuò incumbibat, *Vesti-*
vt eius animus occuparetur in nulla re mundana, *tis su-*
sed eum totum semper haberet ad cælum exten- *pellæ.*
sum, semperque leuem & sublimem ad cælestia.
Sed quo magis egebat iis, quæ pertinent ad vsum
corporis, eo magis abundabat bonis animæ in or-
be virtutum, qui eum semper circumdabat, sem-
per resplendentem humilitatem habens, & chari-
tatem quas cuiuslibet boni matres definiunt.

Hinc æqualem quidem communiter in omnes ostendebat caritatem: proximi autem salutem semper suæ præponebat. Quæ verò ex eius labris procedebant, quam non poterant animam demulcere & attrahere ad virtutem? Nam valdè quidem doctè adhortabatur: reprehendebat autem paternè & amanter: mansuetudoque & gratia vndique in eo florebat internam animi constitutionem perfecte aperiens. Meritò autem admirabitur quisquam eius in certaminibus fortitudinem & constantiam. Nam cum ante mortem continuos 50. annos transfegerit in exercitatione nunquam molliter aut fegniter aggressus est laboris, neque quicquam remisit de ei ab initio tradita regula abstinentiæ, sed perinde ac si spiritalis labores recens attingeret, ità ad certamina accedebat quotidie seipsum superans.

S. Catarinae filiae celeberrimæ & sanctissimæ Brigittæ Suedicæ exemplum rigida cum marito continentia seruata, e. e. & insigne humilitatis studium.

Sur. Tom. 23. 2. Martii.

CUM Catarina ad nobiles peruenit annos voluit pater, vt nuberec illa, quæ multa in Deum & Christianitatem seruandæ integritatis fiducia niteretur, non reculauit. Nupsit ergo viro no-

ro nobili Egardo, sed ita nupsit, vt ipsum ad societatem nuncupandi Deo voti adduxerit. Itaque iuramento obstricti castitatis perpetui custodes sub pompa sæculari sancta quadam calliditate hosti pudicitia illuserunt. Nam ne caro insolesceret, cum qua nobis est bellum intestinum, *Solicia* posteaquam sanctis precibus genuflexionibus *tudo* & vigiliis noctu incubuerant, humi in cubiculo *cont-* substernebant pannum, capirique cervicalia *mentia* tingu- gula, itaque separatim cubabant ne quidem hyeme secus. Mos erat Catarinæ crebro sponso referre virtutum exercitia, & asperitatem penitentia, quæ ipsa in sanctissima matre sua Brigitta partim viderat partim ab aliis didicerat, vt ipsi quoque se his conformarent. Itaque vigiliis & precibus eiam ieiunia adiungebant, vt ca- *leino* ro in seruitutem redigeretur: A plerisque licit- *num,* is abstinebant escis: nouerant enim, quanta sit abstinentia virtus, quippe quæ vitam producat, castitatem tueatur Deum conciliet, profliget Dæmones, illustret intellectum, animum confirmet, vitia expugnet, carnem edomet, Diuini amoris gratiam in hominis pectus inuehat. Nec modò apud Deum gratia florebat, sed etiam apud proximos virtutis exemplis & exercitiis, & gratia bonæ famæ & optimæ estimationis. Erant verò in eorum familia homines spiritalis vitæ rudes, qui apud Carolum Catarinæ fratrem eam superstitionis insimularent. Ille ductus curiositate clam in eorum cubile ingreditur, videtque eos non voluptati deditos, sed læcis atque

*Vesti-
tus sim-
plex.*

asperis indutos vestibus spreta lecti mollitiæ hu-
mi seiunctim cubare. Id ille moleste ferens, ve-
solent, qui non sapiunt ea, quæ sunt spiritus, tan-
quam fatuos & supersticiosos eos obiurgavit: nec
effecit tamen vel sermone vel iannis abstinentiæ
focordiores. Sed quia castitas corporis sine ani-
mi puritate & innocentia non sufficit, Catarina
firmum pudicitia præsidium veram & volunta-
riam animi submissionem adhibuit. Cæperat tum
illa vestium simplicitas, quæ anquiritus in ea regio-
ne seruata fuerat, mutari in fastum & pompã ma-
ximè apud nobiles: ipsa verò id genus vestes pau-
latim à se remouit prisca moris tenax, & contem-
ptus contemptrix, quod eius exemplum multæ
nobiles sociæ, & cognatæ secutæ, nec non Caroli
fratris vxor in initio aliquamdiu pertinax, postea
mutata mente melior. Contigit enim eam Chal-
marni in sacello, Mariano cum Catarina precibus
insistentem, cum casu obdormisset B. Virginem
blando in ipsam, in se verò vultu intuitam,
causaque quæsitam eam respondisse: & cur non
pares consiliis dilectæ mihi Catarina: Si enim e-
ius exemplo moniturque habitum moresque tuos
correxeris, ego te quoque blanditer respiciam.
Illa ad se reuersa non immemor dicti & auditi ili-
cò repudiatis superbis vestium ornamentis ad
Catarinæ exempla se composuit. Dein indignanti
ob id fratri & suam ignominiam interpretanti
non responsabat: ad laudes verò suas audiendas
inuita, quas & vetabat monitis & precibus, vti &
cognatorum encomia felicem ob pudicitiam dicti-
tantium

rentium lacrymis sæpe prohibebat. Non multum
intercessit temporis ab inito coniugio, & pater
eius Dominus Vlpho Gudmarson Nericiæ prin-
ceps in senectute bona defunctus in cænobio A-
luastra honorificè tumulatus est. Eo mortuo S.
Brigitta coninx Diuinitus monita Romam abiit:
cumque de focia & adiutrice sollicita esset, Chri-
stus ei fidam & piam affuturam addixit. A quin-
quennali igitur S. Matris ad Romanas arees dis-
cessu incredibili filia desiderio eò sequendi tene-
batur, quod aduertenti & sciscitanti Egardo ape-
ruit. Egardus expensis tum coniugis proposi-
tis, accedente Dei beneplacito suffultis, tum flo-
rentis ipsius ætatis & longi itineris periculis assen-
sus non ità tardè de sumptibus necessariis & comi-
tatu honesto ipsi prospexit. Quo cum frater
Carolus offensus minas Egardo permissuro in-
tentaret, commodum accidit, vt eo absente
literæ fraternæ ad manus sororis deuenirent:
quibus referatis & lectis, minisque relatis ad a-
uunculùm suum Israelem virum potentem, mul-
taque in Deum pietate & prudentia insignem, ab
eo iussa est minis non inflecti, fratris animo ad
tranquillitatem à se reducendo, qui & plenis hu-
manitate verbis munera ad maturandum iter ad-
iecit. Mox igitur se dat itineri cum D. Gorsta-
no Thumasson Marefallo Suediæ, & aliis
duabus Suediæ nobilibus
Matronis.

Memorabilis integritas parentum S.
Hugonis Carthusiani &
Episcopi.

Sur. 1. April.

HVgo natione Valentiniensis loco iuxta Iffram fluvium sito cui castrum novum nomen est, parentes habuit & secundum sæculi dignitatem non infimos, & quod excellit, sanctitatis prærogativa conspicuos: E quibus Pater Odilo nomine præter alia quam plurima, quæ militari licet in habitu laudabiliter gessit vel habuit, veritatis & castitatis amator extitit. Nam & mendacia ingenua mentis affectione religiosis quam plurimis amplius euitabat, & licet duas priore defuncta citius sortitus fuerit vxores, nullos tamen, quod his temporibus & in hac temporum labe præsertim in potentibus monstro simile, ducitur, præter vxorios est experrus amplexus. Idemque ipse ævo iam grauis sanctissimè monente filio tanto feruore contempsit sæculum, vt senectutis immemor & delicatæ consuetudinis, duras quas Cartusia propter verba labiorum Dei custodit vias, non dubitauerit ingredi. Vbi annis ferè decem & octo in tanta sobrietate, tanta vixit humilitate, vt cunctis ibidem Deo famulantibus carus, cunctis haberetur veneratione dignissimus. Cui via in vniuersæ carnis ingresso (erat quippe fermè iâ centenarius) venerabilis affuit filius, eumq; propriis & inun-

castitas
conu-
gialis.

Amor
in pa-
rentes.

inunxit & sacra communione repleuit manibus, Expletoq; condigna ueneratione tam sancto funere obitus diem, sicut & matris, eleemosynis & piissimis celebrem duxit sacrificiis. Quæ uidelicet venerabilis mater eius, cū post abscessum viri, præter quæ nullum penitus nouerat, uellet & ipsa cuncta relinquere, quia scēminarū religiosa rara tunc erant monasteria, pii filii salubribus instincta monitis, continentia & Eleemosynis, orationib. atq; ieiuniis ac reliquis sanctis operibus in propria domo, quod reliquum erat, impedit temporis, filios etiam suos militaribus strenuis actibus ab immoderatis, quātum poterat fransbat excessibus. Cui decumbenti ea qua obiit agritudine oprata filii ad est præsentia, adoranda tradit mysteria, extrema nō multò post sepulturæ soluit obsequia. Hæc autem dicere fuerat solita, quod dum præguans suis cū ferret uisceribus, uisum sibi per somnium fuisset elegantem creasse paruulum, quem sistendum conspectibus sancti in quibus & B. erat Petrus, deferebant in cælum. Hinc factum est eadem admittente, ut discendis applicaretur literis: sperabatur enim, nec frustra, singularis apud Deum gratiæ futurus & meriti. Amauit autem studia literarum nō mediocriter: propter quæ etiam in exteris nationes profectus multa sustinuit. Inerat quippe illi & usq; ad ultimā senectam inesse non destitit uerecunda sobrietas, quæ eam & inter suos etiam necessariorum sæpe cogebat ferre inopiam, dum nec amicis, si quid eum angebat, pudore victus poterat confiteri: quo quasi fræno à multis comprimebatur illicitis.

S. Calliopii matris cura & studium circa
filii salutem, & Martyrum au-
thore Metaphr.

Ex Sur, Tom. 2. 7. Martii.

*Cura
de ma-
tris fi-
lio.*

Theoclia mater quædam pia ac timens Deum liberalitate & sanctitate pollebat. Hæc senatorio nupta viro primum sterilis munere Diuino nacta filium patri suo posthumum, quem Calliopium appellauit. Quo verò tempore persecutio & idololatria vigeabant, ipse ad constantiam precibus & ieiuniis se armabat: quo ad iudices delato mater persuasit filio, vt declinandi iudicii causa Pergis pamphylis relictis cum auro vestibus & seruis Pompeiopolin Ciliciæ nauigaret. Quo appulsus inuenit Maximum præfectum Bacchanalia, & ludos, & choreas, & conuiuia idolis celebrantur, qui cum mox ad idolothytha manducanda coacturus iudicio sisti iussit. Atqui reuerti pro Deo sensus expertes colore Deos præses ait: adolescentia te petulantem reddit & magnos tibi cruciatus parat. Calliopius ad hæc: quin imo, quanto pluribus me tormentis excruciabis, tanto mihi ea perferenti corona splendidior texetur, nemo enim coronabitur, nisi legitimè certauerit. Ita que verberibus & igne cruciatus grates Deo agit, qui misso angelo carbonum vim restinxit. Dum in custodia seruatur, mater hoc cognito 240. seruos libertate & peculio donauit, auro, E-
leemo.

Const. 214.

2. Tim. 1.

1.

leemofynæ argento & vestibus pauperes, possessionibus Ecclesiam: & ad filium profecta eum in carcere pedibus eius aduoluta cruore abstergo confortabat. Cui ille opportunè, inquit, mater venisti testis futura Christi cruciatuum. Illa verò beatam ait, me censeo, quia vt Anna dicaui te sacrum munus Domino Christo vt Sara, obtulite, Deo holocaustum gratum. Dum autem vsque ad mediam noctem preces producerent, vox auribus allapsa est: Vos estis sancti Dei, & Christi confessores euerforeque Idolorum, qui patriam & pecuniam reliquistis, vt cum Christo pater emini. Exorto sole denuo monetur filius, ni in crucem agi velit, idolis cultum adhibere. at monitis constantior in crucem agi quinta sabbatorum Paschæ iubetur. Quo mater cognito Vnummos ministris dedit, vt eum deorsum crucifigerent: eo igitur die & modo crucifixus die parasceues animam egit: & vox de cælo audita est: veni ciuis Christi. & cohæres sanctorum Angelorum. Mater corpus complexa filii, & Christum collaudans in eius complexu spiritum reddidit: & ambo à fratribus in loco sacro sunt sepulti.

*Testi-
monium
Dei.*

*Exemplum SS. Martyrum coniugum Vio-
talis & Valeria, qui fuerunt parentes
SS. Geruasii & Protasii referente
Damiano.*

Ex Tom, 2. Sur, 25. April.

PER-

Perpendite fratres mei. Vitalis inuictissimus miles Christi, quam forte pectus habuerit, qui de sui periculo omnino securus de alieno sollicitus vno verbi telo & inimicum percussit, & claudicantem iam inflicto vulnere socium, vt surgeret tetigit: Cum enim, vt vera refert historia, post nimia tormenta Vrsicinus capitalem sententiam euadere valuisset, exclamauit vitalis noli Vrsicine medice, qui alios curare consueuisti teipsum æternæ mortis iaculo vulnerare, quo hortate pariter & doctrina & infirmum intus fortiter erexit, & foris contra aduersa viriliter confirmauit: Hæc est enim sanctorum consuetudo, vt ope ipsorum periclitati insurgentes hostes patiendo despiciant, infirmos metuunt, ne metuendo mortem vitam funditus perdant, dum illinc iaculis aduersantia pectora fordiunt, hinc scuto opposito debiles tuentur. Sed quisquis in campo certaminis vult fortiter agere, curet necesse est in pace domestica se custodire, in otioque se frequenter exerceat, ne ignarus pugnandi incautè ad bella prorumpat, ne rudis & imperitus cum doctiore congressus ante victoriam victus abscedat, ad quam ante totis visibus anhelabat. Neque enim credendum est, quod B. Vitalis religiosè viuere, & in primis, Deo seruiturum ceperit, cum ad Agonem Martyrii persecutoris illum crudelitas euocauit: quietus enim in semetipso quod erat continuit, commotus ad notitiam omnium odorem suæ fortitudinis asperit. Testes sint eius virtutes, & domestica disciplina.

*Appo-
sita mo-
nito.*

*Præpa-
ratio ad
pugnā.*

*Vale-
ria vir-
tutes.*

vxor & filii. Illa enim audita morte Vitalis non timuit insidias auarorum, vel vim potentium, nec periclitata ob viduitatem bona in tuto colligere & locare curauit, sed ad funus marito curandum Mediolano Rauennam longo satis itinere properauit, in quo cum incidisset in Idololatrias Syluano sacrificantes ad idemque scelus prouocaretur, ita ab eis mactata est, vt vix illam feminecem sui homines ad Mediolanensem Urbem perducerent, sicque intrà triduum migraret ad dominum. Quæ si à viro studere auaritiæ didicisset, non omnia sepulturæ eius postposuisset: si luxuriosis cum ea vsa fuisset coniuuiis, studiosior lasitudinis reſciendæ fuisset, quam cædis deinde adeundæ. At in quo nam curriculo filii de-

Filiorum virtutes.

Hos vnus deuincit amor, hi de populoſa vrbe faciunt eremum, diuerſorium habitandi vertunt in oratorium, non vt alii adoleſcentes, luxuriosa licentia diſfluunt, nec hæreditatem voluptatis ſeminarium conſtituunt, non equeſtris decurſus, non compti veſtitus, non glorioſi apparatus & nominis. De tota mundi latitudine vnã ſibi glebam anguſtiſſimi carceris eligunt, vbi collectis à vanitate mundi vndique ſenſibus ſolam creatoris ſui ſpeciem me dullitus contemplantur. Huius more & deliderio ſuccenſi tam diu perſiſtunt, donec glorioſa parentum veſtigia ſecuti pro fide Chriſti martyrio coronantur.

* * *

Exemplum

Exemplum S. Paphnutii coniuges & alios Martyrii & virtutis amore inflammantis : & Nestorii eiusque coniugis martyrum ad filiam confirmandam oratio.

Ex Tom. 2. Surii 29. April.

CUM B. Paphnutius Abbas per urbem Aegypti Genteriam ambularet apertam Nestorii opulenti hominis ianuam ingressus à Ianitrice quæ haustum petiit : ianitrix tanti viri tota Aegypto celebris conspectu læta heram statim de aduëtu eius monuit. quæ festina in atrio prona videret angelum Dei sibi visum venerato, indignamque se eius compellatione testata manu deductum in argentea sede collocavit. Tum subridens beatus ait: Quorsum tanta vis auri facti infectique? Quorsum inani spe vos iactatis? Si me audis filia, eliges tibi vitam Angelicam & immortalium bonorum conciliatricem. His auditis heræ filia è cubiculo sumptuosam vestem profert: tum vtrique iuxta sibi assidenti dixit: derelinquite illas inanitas diuitias, nam rubigo aurum corrumpet, & tineæ vestes illas absument, pulchraque species in sepulchris deformabitur: solo Dei gratia & regnum eius in aeternum manet. Interim viro Nestorio domum regredienti vxor nunciabunda occurrit, at ille præoccupato sermone dixit: quare

quare socio cum collegis meis rogo dignatus non
 fui iam cælum tenentibus: utinam Paphnutii, quæ
 videre gestio, precibus digni Dei vocatione &
 mercede efficeremur; cui vxor abundè voto tuo
 satisfactum, ait: licebit cum tibi modò domi
 compellare; cui pronè venerabundo Beatus gra
 tulatur, surge, inquit, me enim Deus ad vos milit
 nunciū vestræ gratiæ & salutis, modo ne velitis
 negligere. Adeamus pro confessione ad Arianum
 præsidem: non enim talis passim & vbiq̃ue pro
 celeri brauiō certaminis offertur conditiō & oc
 casio ad statimque præeuntem Beatū sequuntur
 coniuges, & vxor faxit, ait, Deus, vt sicut hanc ia
 nuam relinquo, sic cæli limen referatū ope
 ius mihi inueniam. Beatus præcurrens cum ad
 tribunal peruenisset ait: Tribunal contra te rur
 sus veni: Tu cum Apolline tuo & ego cum Do
 mino meo Iesu Christo. Quem Ariano præside
 frustra retinere nitente Angeli custodia munito.
 Nestorius cum coniuge libera voce se Christia
 num professus est: cui præses: itane Nestori tu ex
 eodem infantiæ fonte libasti? Attamen Deos ad
 ora Augustales; vt honori tibi sit cum coniuge;
 Tunc Nestorius: apage cum ista tua solitudine.
 An me putas ventris, vel diaboli, vel blanditiarū
 illecebris teneri? Præses ad filiolum eorum Ste
 phanā conuersus de sacrificatione interpellat: quæ
 testata se Deo corpus suū hostiam viuētem of
 ferre, cum recusasset, statim in armamentario sus
 pensa prorsus & sanguine tota ex vulneribus con
 spergitur: ad cuius sinistram mater consistens sic

Grati
 la:io de
 B. Pa
 phnu
 iii ad
 uenit.

coiuges
 marty
 rium
 comi
 tantur.

Mar
 tyrum
 Stephā
 næ.

H

allocua

*Parentu
rum hor-
tatus.*

allocuta est: sustine. filia. adhuc paululum, & patri-
mio donabere: Scis, quale tibi matrimonium
quantaq; dote præparaveram: nunc autem semp-
ternam hæreditatem & thalamum cælestē inibi-
Nec pater cessabat his verbis adhortari: Esto for-
tis ô filia: hodie enim cognoui, me dignum Deo
factum: itaque gaudeo, quod te Deo ipsi donum
præmitto. Interim ipsa in cruciatibus Deo spiri-
tum reddidit annos quidem nata octodecim
parentum manibus sepulta: qui etiam constantes
obtruncati sunt. Interim Paphnutius tota nocte
prius precibus consumpta ad Martyrii brachium
plurimos sollicitabat, interq; eos octodecim scho-
lasticos pueros martyrum senatorum filios pater-
cis verbis ita concitavit, vt intrepidè ad præfidentem
pro martyrii corona præcunte beato accederent
eamque obtinerent.

*18. scho-
lastici
marty-
res.*

*Exemplum iustæ institutionis familiae
Senensis, in qua præter S. Catarina
postea Dominicanam sanctimonialium*

*Bonaventura soror nupta alteri
reluxit.*

Ex Tom. 2. Sur. 29. April.

*Jacobi
patien-
tia &
integri-
tas.*

Senis olim vixerunt coniuges plebei; & honesti
generis & mediocrium facultatum. Iacobus
simplex, integer & timens Deum patiens in rebus
molestis, nec passus tam è familiæ, quàm suo sermo-
ne vllam murmurè vocem prodire, & si quæ
non nihil asperè profatum cognouisset cum hila-
vultu

vultu & blando solatiolo officii admonebat. Ipse
 verò, cum à ciue suo freto potentia amicorù gran-
 de æs, quod non debebat reposcente pene ad ino-
 piam redactus, vxori lassæ nescio quid mali ideo
 imprecata sedato perstans animo obiurgando re-
 spondit, sine, inquit, mea coniux: Deus illi quan-
 doq; aspirabit sanam mentem, & errore agnito pa-
 tronus noster erit: Id quod postea euenit. Ad hæc
 tota familia eius rectissima institutione formata
 improbos & inhonestos sermones nequaquã au-
 dire sustinuit. Filia eius Bonauentura nupserat cui-
 dam iuueni Nicolao. Ad eum veniebant alii iuue-
 nes, & vt solent tales, plerumq; non abstinebant à
 verbis inhonestis, & lasciuis. Ea res tantum illi Bo-
 nauenturæ dolorẽ attulit, vt etiam in morbum in-
 ciderit, & in dies macie cõficeretur. Nicolao ab illa
 causam mæroris inquirenti grauitè respõdit: ego
 in paterna domo tales sermones nõ audiui, quales
 hîc quotidie iactantur: Itaq; ille mulieris pietatem
 & sese corrigens, prohibuit alijs, ne illa audiente
 verbis parum verecundis vterentur. Vtinam verò
 ad hoc exemplũ suam familiam hodie patres fami-
 lias instituerent, melius profectò Christiana resp.
 haberet. Addiderim id modò de nostro xuo. Cũ
 autẽ Lapa multas Iacobo proles peperisset dein et-
 iã gemino partu Catarinã, & Ioannã edidisset, quie
 omnib. nutriendis impar erat, alijs aliarũ lacti tra-
 ditis, & gemella Ioanna post baptismum defuncta
 Catarinã suo lacte educatam, & vix dũ gressus suos
 dirigentem vix à vicinorum desiderio domi con-
 tinere potuit, quorũ alij mirificè eius in agendo &
 loquendo gratia tenebãtur, alij ingèti solatio reso-

*Bona-
 uentura
 impro-
 bitas.*

*Catari-
 na pro-
 felus.*

cillabantur, ideoque Euphrosynæ nomine appel-
 litabant. Porrò hæc quinquennis salutationem
 angelicam D. Virgini in singulis gradibus im-
 stens promere solita. Sexennis supra verticem Do-
 minicani templi Christum Pontificali habitu re-
 dimitum astantibus D. D. D. Petro Paulo & Jo-
 anne intentissimo obrutu vicissim in se blandissi-
 mē respicientem conspicata, vt nec transeuntes
 notaret, nec fraterculi clamorem perciperet, &
 vix tracta desisteret, & detracta ploraret. Ab eo
 tempore mirifica morum maturitate & senten-
 proficiebat, sanctorum Patrum imitandorum de-
 siderio tenebatur, latibuli Eremitici studiosa vi-
 debatur, & extincto in se mundi amore Iesu Chris-
 ti & matris amorem tum sua sponte. tum Dei do-
 no incensum animo gerebat: denique genitricem
 tam animo quam corpore innixa ita D. Virgini
 compellabat: O virgo sacratissima, quæ prima in-
 ter scēminas perpetuam Deo virginitatem volu-
 isti, qui te voluit esse matrem vnici filii sui: ob-
 ero benignitatem tuam, vt non attentis meritis
 meis digneris mihi dare sponsum filium tuum
 quem totis animæ visceribus concupisco: & ego
 promitto & illi & tibi, quod nullum vnquam
 lium admittam sponsum, sed virginem me illi
 perpetuam consecrabo. Ita septimo ætatis anno
 Deo consecrata profecit in dies, cepitque Christi
 tyruncula iam tum bellum carni indicere etiam
 necdum rebellanti: cupiebat à carnium se estu ab-
 strahere, & Dominicani instituti desiderio tene-
 batur, insuper & alienæ salutis procurancæ. cre-
 scens

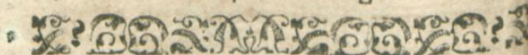
scenre in vicinia & familia suæ sanctitatis opinio-
ne & admiratione. Nouennis circiter iussa à pa-
rentibus ad Parochum suum delatis cereis &
nummis in altari ponendis ire petitam ab eò sa-
crificium in honorem S. Antonii offerendum,
cultus Diuini amore perstitit ad finem eius: inde
domum se recepit. Mora autem illius matri dis-
plicuit: itqua vt ruborem ei adferret, maledictæ,
inquit. sint linguæ, quæ te nunquam redituram as-
ferebant (sic enim illis in locis vulgò solent dice-
re) puella sapiens: ad hæc paulisper conticuit: de-
inde scorsim illam ducens, cum multa maturitate
& modestia ita locuta est: Domina mater, si me
quandoque videris tua iussa negligere, cædas me
virgis quantum visum fuerit, id enim dignum
& iustum est: sed quæso, ne propter meas culpas
cuiquam vnquam maledicas: nam neque tuam id
decer grandæuitatem & me summo animi mor-
rori afficit. His auditis mater vehementer sa-
pientissimam filiolæ admonitionem mirabatur,
non tamen volens id eam intelligere, cur, ait. tam
audiu illic hælisti? Respondente ea, se Missam au-
diu sculasse, quam ipsa celebrari mandasset, moxque
inde reuertisse domum, mater amplius ædificata
totum marito retulit. Ille verò gratias

Deo agens rem tacitus conli-
derabat.

* * *
* ●

*Sacrifici-
cium.*

*Moni-
tio effi-
cax.*

EX TOMO III. SVRII,

Elogium S. Monicæ matris S. Augustini
ex libris confessionum eius A. Li-
pomano Collectore.

Sur. Tom. 3. 4. Maii.

Preces
S. Mo-
nica
profi-
lio.
Disso.

S Augustino adhuc in Manichæorum hæresi
persistente mater eius conversionis cupi-
dissima non desisteat à precibus & lacrymis pro
eo fundendis: quam deniq; Deus exaudiuit & eius-
modi somnio consolatus est, vt viuere ipsum fecit
crederet, & habere secum eandem mensam in do-
mo, quod nolle cæperat auersans & detestâs blas-
phemias erroris eius. Vidit enim stâtem se in qua-
dam regula linea, & aduententem ad se iuuenem
splendidum hilarem atq; arridentem tibi, cum illa
esset mærens & mærore confecta. Qui cum causâ
ab ea quæsisset mæstitiæ suæ, quotidianarumq; la-
crymarum docendi, vt assolet non discendi gra-
tia, atque illa respondisset, perditionem meam se
plangere, iussisse illum, quo secuta esset, at; admo-
nuisse, vt attenderet & videret, vbi esset illa, ibi &
esse filium: Quod illa vbi attēdit, vidit ipsum iuxta
se in eadem regula stâtem. Vnde hoc bone omni-
potens, nili quia crag aures tuæ ad cor eius? tu, in-
quam, qui sic curas vnumquëq; nostrum, tanquâ
solum cures, & sic omnes, tãquam singulos. Vnde
illud

illud etiam, quod cum filio narrasset ipsum visum
 & filius ad id trahere conaretur, ut illa se potius non
 desperaret futuram esse, quod eram: continuo sine
 aliqua hesitatione, non, inquit, non enim nihil di-
 ctura est, ubi ille, ibi & tu, sed ubi tu, ibi & ille. At
 cum Augustinus per nouennium obcaecatus man-
 fisset, orauit insuper mater Episcopum pium & *Error*
 doctum, ut cum eo colloqueretur & errores e- *altius*
 ius refelleret & dedoceret mala, ac doceret bona, *in fis-*
 respondit adhuc indocile esse eum quod inflatus ef- *xus.*
 fer nouitate hæresis illius, & nonnullis quæstiuincu-
 lis iam multos imperitos exagitasset: sed sine, inquit,
 illum ibi, & tantum roga per eo dominum. ille le-
 gendo reperiet, quis ille sit error, & quanta impie-
 tas: nec fieri poterit, ut filius istarum lacrymarum per-
 eat. Interim Augustinus Romam pergere voluit
 Carthagine relicta non quod maiores quæstus, ma-
 iorq; ei dignitas ab amicis, qui hoc suadebant, pro-
 mittebatur (quanquam & ista ducebant animum eius,
 sed illa erat tunc causa maxima & pænè sola, quod au-
 dierat, quietius ibi studere adolescentes, & ordina-
 tionem disciplinæ coercionem sedari. ne in eius scho-
 lã, quo magistro non vtuntur, passim & proteruè
 irruant. nec eos admitti omnino, nisi ille permise-
 rit. Contra apud Carthaginem sæda est & in tem- *Schola-*
 perans licentia Scholasticorum: Irrumpunt impu- *sticorum*
 denter, & prope furiosa fronte perturbant ordinem, *proter-*
 quem quisq; discipulis ad proficiendum instituerit. *uia.*
 Multa iniuriola faciunt mira hebetudine, & punien-
 da legibus, nisi consuetudo patrum sit, hoc miseros
 eos ostendens, quo iam quasi liceat, faciant, quod per

Diuinam legem nunquam licebit: & impune se
facere arbitrantur. cum ipsa faciendi cecitate puni-
antur, & incomparabilius patientur peiora, quae
faciant. Ergo quos mores, cum studeret, suos esse
noluit, eos, cum doceret, cogebatur perpeti alienos:
& idcirco placebat ire, ubi talia non fieri omnes, qui
nouerant, iudicabant. Ibat igitur mari matre &
inuita & sollicita. Vix dum Romam ingressum
febrilis ardor oppressit matre vidua nesciente,
nec minus pro eo in precibus sollicita, frequentante
Eulemofynas, obsequente, atque seruiente ser-
uis Dei, nullum diem praetermittente orationem
ad altare. bis in die mane, & vesperi ad Ecclesiam
sine vlla intermissione veniente, non ad vanas fa-
bulas & aniles loquacitates, sed vt Deum audiret
in sermonibus suis, & ipse illam in orationibus
suis. Nec multo post nauigauit ad ipsum mater
pietate fortis terra marique sequens. & in pericu-
lis Dei auxilio secura. Nam & per marina discris-
mina ipsos nauas consolabatur pollicens eis per-
uentionem cum salute, quia hoc ei Deus per vi-
sum pollicitus erat: & inuenit quidem filium peri-
clitantem grauiter desperatione indagandae veri-
tatis. id est, veritatem, quidem nondum adeptum,
sed falsitati iam ereptum opera praesertim S. Am-
brosii, & frequentatione Ecclesiae. Itaque illa S.
Ambrosium tanquam Angelum Dei suspiciebat,
& amabat. Itaque cum ad memorias sanctorum,
sicut in Africa solebat. pultes & panem & merum
attulisset, atque ab ostiario prohiberetur, ubi hoc
Episcopum vetuisse cognouit, tam pie atque obe-
dienter

*Deuo
tio quo
tidia.
na.*

*S. Am-
brosii
de Cri-
na.*

dienter amplexa est. vt ipse Augustinus miraretur, quod tam facile accusatrix potius consuetudinis suae, quam disceptatrix illius prohibitionis effecta sit: prohibitionis autem causa fuit, ne vlla occasio se ingurgitandi ebriosis daretur, & quia illa parentalia superstitioni gentiliam erant simillima. Non longe caeperat Mediolanensis Ecclesia genus hoc consolationis & exhortationis celebrare, magno studio fratrum concipientium vocibus & cordibus. Nimirum annuserat aut non multo amplius, cum Iustina Valentiniani regis pueri mater S. Ambrosium persequeretur haeresis suae causa qua fuerat seducta ab Arrianis. Excubabat pia plebs in Ecclesia mori parata cum Episcopo suo. Ibi S. Monica sollicitudinis & vigiliarum primas partes tenens orationibus viuabat: Augustinus adhuc, vt fatetur, frigidus a calore spiritus Diuini, excitabatur tamen ciuitate attonita atque turbata. Tunc hymni & psalmi vt canerentur secundum morem orientalium partium, ne populus mœroris radio contabesceret, institutum est, & ex illo in hodiernum diem retentum multis iam ac pænè omnibus gregibus Christianis & per cætera orbis imitantibus. Tunc ad reliquias corporum SS. Geruasii & Protasii, quæ reuelata sunt S. Ambrosio, Dæmones expulsi, & cæcus lumen recepit. At Augustinus & Euodius iuuenis patriota cum quærent, quisnam locus eos vtilius haberet seruientes Deo, pariter remearunt in Aphricam: & cum ad ostia Syberina essent, mater defuncta est. Fucrat, vt refert ibidem S. Augustinus,

*Cantua
origo
causa.*

*Vis cō-
iugii
dini.*

nos, vetula optimis moribus, quæ patrem eius in
fontem portauerat, quæ curam dominicarum fi-
liarum commissam sibi diligenter gerebat, & ce-
rat in eis coercendis, cum opus esset, sancta seue-
ritate vehemens, atq; in docendis sobria pruden-
tia. Nam eas præter illas horas, quibus ad mensam
parentum moderatissimè alebantur, etiam si ex-
arsceret siti, nec aquam bibere timebat præcau-
tissimè consuetudinem malam, & addens verbum sanum:
non dō aquam bibitis, quia in potestate vinum non
habetis: cum autē ad maritos veneritis, factæ Do-
minæ apothecarum, & cellarū, aqua fordebit, sed
nos potandi præualebit. Et tamē subreperat ma-
tri Monicæ vinolentiā. Nam cum de more tanquā
puella sobria inberetur à parentib; de cuppa vinū
p̄nere submisso poculo quā desuper patet, prius
quam in lagunculā funderet vinum, primo-
ribus labris sorbebat exiguum, quia non poterat
an̄ plius sensu reculante: non enim vlla temulenta
cupidine faciebat hoc, sed quibuscūq; super effluen-
tibus ætatis excelsibus, qui ludicris motibus ebul-
liunt, & in puerilibus animis maiorum pondere
premi solent. Itaq; ad illud modicum quotidiana
modica addendo quoniam qui modica spernit,
paulatim decedit, in eam consuetudinem lapsa est,
vt prope iā plenos mero caliculos inhianter hau-
raret. Vbi tunc sagax anus & vehemens illa prohi-
bitio? Nunquid valebat aliquid aduersus latentem
morbū, nisi medicina domini vigilaret super nos?
Ancilla igitur, cū qua solebat accedere ad cuppam
litigans cum domina minore, vt sit sola cum sola
obie-

obiecit hoc crimen amarissima insultatione vocans meribulã. Quo illa stimulo percussa respexit fœditatẽ suam, confestimq; damnauit, atq; exiit. Sicut amici adulantes peruerunt, sic inimici litigantes plerumq; corrigunt. Itaq; Deus de alterius animæ (licet & seipsam serò prodẽdi periculo liberare volebat) infania sanauit eam, ne quisquam eũ hoc aduertit, potentiæ suæ tribuat, si verbo eius alius corrigatur, quẽ vult corrigi. Educata itaq; publicè & sobriè, potiusq; (ait Augustinus Deo loquens) à te subdita parentibus quam à parentibus tibi, vbi plenis annis nubilis facta est, tradita viro seruiuit velut Domino, & fatigat eum lucrari tibi loquens te illi moribus suis, quibus eam pulchram faciebas, & reuerenter amabilem atq; mirabilem viro. Ità autem tolerauit cubilis iniurias, vt nullam de hac re cum marito haberet similitatem. Expectabat enim misericordiam tuam super eum, vt in te credens iustificaretur. Erat enim ille licet beneuolentia præcipuus, ità ira feruidus. Sed nouerat hæc nõ resistere irato viro, non tantũ facta, sed ne verbo quidem. Iam verò refracta, & quieto, cũ opportunum videret, rationem facti sui reddebat, si fortè ille inconsideratius commotus fuerat. Denip; cum matronæ multæ, quarum viri mätuetiores erant, plagarum vestigia etiam de honestata facie gererent, inter amica colloquia illæ arguebant maritorum vitam, hæc earum linguam, veluti per iocum grauitè admonens, ex quo illas tabulas, quæ matrimoniales vocantur, recitari, audissent, tanquam instrumenta, quibus ancillæ factæ

*Effe-
ctus
liu-
um a
casu.*

*Pietas
& obse-
quium
uxoris
in ma-
ritimo.*

factæ essent, deputare debuissent: proinde memores conditionis, superbire aduersus dominos non oportere. Cumque mirarentur illæ scientes, quam ferocem coniugem sustineret, nunquam fuisse auditum, aut aliquo iudicio claruisse, quod Patricius ceciderit vxorem, aut quod à se vel vnicum diem aliqua lite dissenserint, & causam familiariter quærent, docebat illa institutum suum, quod supra memorauimus. Quæ obseruabant, expertæ gratulabantur: quæ non obseruabant, subiectæ vexabantur. Socrum etiam suam primo susurris malarum ancillarum aduersus se irritatâ sic vicit obsequiis perseverans tolerantia & mansuetudine, vt vltro illa filio suo medias linguas famularum proderet, quibus inter se & nurrum pax domestica turbabantur, expeteretque vindictam. Itaque posteaquam ille & matri obtemperans, & curans familiæ disciplinam, concordia suorum consulens, proditas ad prodentis arbitrium verberibus coercuit, promisit illa talia de se præmia sperare debere, quæcunque de sua naru sibi. quod placeret mali aliquid loqueretur: nullaque iam audente, memorabili inter se benentia suauitate vixerunt. Atque equidem hoc bono mancipio tuo, in cuius vtero me creasti Deus meus, misericordia mea munus grande donaueras, quod inter dissidentes atque discordes quaslibet animas, vbi poterat, tam se præbebat pacificam, vt cum ab vtraque multa de inuicem audiret amarissima, qualia solet eructare turgens atque indigesta discordia, quando præsentis amicæ de

*Sufur,
ratio
et im
veris
narrat
is sed
otiosis.*

ca de absente inimica per acida colloquia crudelitas exhalatur odiorum, nihil tamen alteri de altera proderet, nisi quod ad eas reconciliandas valeret. Paruum hoc bonum mihi videretur, nisi turbas innumerabiles tristis experirer, nescio quae horrenda pestilentia peccatorum latissimè pernigante, non solum iratorum inimicorum iratis inimicis proderet, sed etiam quae non dicta sunt, addere. cum contrà animo humano parum esse debeat, inimicitias hominum nec exagitare, nec augere malè loquendo, nisi eas etiam extinguere bene loquendo studuerit, qualis illa erat docente te magistro intimo in schola pectoris. Denique etiam virum sum in extremà vita temporali lucrata est tibi, nec in eo iam fideli planxit, quod in nondum fideli tolerauerat. Erat etiam serua seruorum tuorum. Quisquis enim eorum nouerat eam, multum in ea laudabat & honorabat, & diligebat te: quia sentiebat praesentiam tuam in corde eius, sanctae conuersationis fructibus testibus. Fuerat enim eius viri vxor, mutuam vicem parentibus reddiderat, domum suam pie tractauerat, in operibus bonis testimonium habebat. Nutrierat filios toties eos parturiens, quoties abs te deuiare cernebat. Postremò nobis omnibus Domine, qui ex munere tuo finis loqui seruis tuis, qui ante dormitionem eius in te iam consociati viuebamus, percepta gratia baptismi tui, ita curam gessit, quali omnes genuisset: ita seruiuit, quasi ab omnibus genita esset. Imminente autem die, quo ex hac vita erat exitura, colloquebamur
soli

*Virtus
sine
querela.*

soli valdè dulciter, & præterita obliuiscences in ea, quæ ante sunt extenti, quærebamus inter nos apud præsentem veritatem, quod tu es. qualis esset futura æterna vita Beatorum: quomodo silentibus tumultibus carnis & phantasijs omnium creaturarum creator ipse nobis audiendus: & quomodo inter verba hæc & similia mundus iste nobis vilesceret cum omnibus delectationibus suis:

*Vitam
faciã
prof. et
presen-
ti.*

tunc ait illa: Fili, quantum ad me attinet, nulla iam re delector in hac vita. Quid hîc faciam adhuc, nescio, iam consumpta spe huius sæculi: Vnam erat, propter quod in hac vita aliquantum iam morari cupiebam, vt te Catholicum Christianum viderem, priusquam morerer: cum latius hoc mihi Deus meus præstitit, vt te etiam contemptâ felicitate terrena seruum eius videam. Quid hîc facio? Ad hæc quid ei responderim, non satis recolo. Tum intereà vix intra quinque dies, aut non multò amplius decubuit febribus. Et cum ægrotaret quodam die defectum animæ passa est, & paullulum subtracta à præsentibus. Nos concurrimus, sed citò reddita est sensui, & aspexit astantes me & fratrem meum, & ait nobis quali quærenti similis. Vbi eram? Deinde nos matrore attonitos intuens: ponite hîc inquit, matrem vestram: illudq; rogo, vt ad domini altare memineritis mei, vbi fueritis. Ergo die nono ægritudine

nis suæ 56. anno ætatis suæ 33. ætatis meæ ænima illa religiosa & pia corpore
scuta est.

Ex vita S. Ioannis Damasceni elogium
parentum ipsius scripta per Ioannem Pa-
triarcham Hierosolymitanum. quæ
extat apud Surium Tom. 3.

6. Maij.

MAiores S. Ioannes pios habuit, quique soli
pietatis florem, atq; cognitionis Christi-
dorem inter medias spinas cõseruarunt. Nam hi
soli Christianum nomen perinde atq; præclaram
quandã & à nullo extorquendam hæreditatem ita
retinuerunt, vt ex quo Agareni urbem imperio
suo ac ditioni subiecerunt, orthodoxam doctrinã
nullo modo labefactãrunt. Quo etiam factum est
vt insignes & celebres inter medias impiorum ca-
teruas virtus reddiderit, vtpote quam hostes quo-
que ipsi venerationi habeant, ad instar Danielis
apud Assyrios, & Iosephi apud Aegyptios, quos
captiuos virtus negotiis præfecit, vt & hunc Sara-
cenicæ reip. Vt igitur semen in monte, vel si re-
ctius loquendum est, vt lucerna in nocte, & vt se-
men in Israel, ac denique vt scintilla in cinere, sic
Ioannis maiores Damasci relictĩ sunt, vt præcla-
ram hanc facem proferrent: ea autem omnibus
terrarum finibus lucem adferret: An non ita in
Ioanne Baptista contigit? nam quoniam futu-
rum erat, vt superioribus omnibus Prophetis cla-
rius eluceret, idcirco Diuina prouidentia à sacer-
dotali tribu prodiit, atque à propheta genitus
est: eadem quoque prouidentia Ioannis pater
cunq;

*Uirtus
host. h.
amabso
lũ.*

*Ufus o-
pium.*

*Disci-
plina
contra-
ria.*

*Cosmas
doctis-
simus i-
doneus
magi-
ster S.
Dama-
sceni.*

cum primis pius atque humanitate præditus ex-
titit. Nam cum tum ob eximiam virtutem, tum
ob reliquum vitæ splendorem, amplissimasque
opes publicorum negotiorum cura ac admini-
stratio per omnem ei regionem demandata fuisse-
ret. ipse non in commestationes, ac per potatōnes
& superuacaneas impensas diuitiis abutebatur, sed
vel redimendis captiuis, vel Christianorum subli-
dijs impendebat, vel libertati permittendæ incre-
dibili humanitate & liberalitate tam immobili-
bus quam mobilibus bonis exercita. Tanto igitur
viro præmii loco S. Ioannes datus est: quem in-
fantulum pater inusitato & audaci inter barba-
ros factō baptismi consortem esse voluit: deinde
in eam de puero curam incubuit, non ut ille de-
sultorios equos regere, ac moderari, hastam com-
modè vibrare, aut arcu sagittam exactè euictere,
aut cum feris pugnare, ac naturalem mansuetudin-
em in belluinam crudelitatem immutare disce-
ret: quemadmodum videlicet multis hinc eveni-
re solet, quod iracundia subinde perturbentur, &
furiosum ac immanem quendam in modum sub-
sultent. Ac propterea alius quidam Chiron in
montibus educatus, ceruorumque medulla disci-
pulum alens à Ioannis Patre haudquaquam quæ-
rebat, sed qui omni genere eruditionis excultus
esset, atque ex animi corde bonum verbum eru-
ditaret: quo nimis irum filium suum huiusmodi
quoque epulis aleret. Cuius votis Deus satister-
cit, dum Agarenis nocte infestum habentibus &
captiuos ducentibus, quos partim necabant, par-
tim

tim vendebant, vnus in terreos repertus est vultu
gratuitatem præ se ferens internum animi statum
declarante, qui etiam aliis trucidandis veneratio-
ni erat, & à quo preces ad Deum pro sua certatim
petebant, data per hoc anfa Agarenis sciscitandi,
quis esset: quibus respondit: Nullam sacerdotii
dignitatem gero, verum inutilis quispiam mona-
chus sum ex Italia philophia 7 artium excultas
non minus antiqua illa, quam nostrate Deo gra-
ta. Quibus verbis oculos eorum lacrymis im-
pleuit: & hunc quidem Ioannis pater impetra-
tum à principe filio præfecit.

*Elogium parentum S. Petri Præsulis
Tarentasii authore Gaufrido Abbate
Alatumba.*

Sur. Tom. 3. 15. Maij.
in vita S. Petri.

S Petri parentes in prædio suo Viennensis
Dyæceſis iustis suis laboribus, victu medio-
cri vitam sobriam transigebant, secundum sæcu-
lum præfens humiles, sed eleemosynis & affectu *Studiis*
& obsequiis in pauperes & præsertim pios religio- *piorum*
ſos deuoti: quo tempore Cisterciensis monasterii *conis-*
vinea iam fructificans ad illas etiam partes dila- *gum.*
tauit palmites suos. quos Guido Præfui in Bona-
uelle primus plantauit postea futurus Calixtus
ſummus ſacrorum princeps locum irrigationi
populorum & incremento Diuino præbens: cu-

ius loci primus Canobiarha S. Ioannes non patiens post obitum miraculis inclaruit: quem in monasterii initiis parentes S. Petri magnè sunt honore profecuti. Quorum Lanbertus maior natus filius cum traditus maturè esset litteris, Petrus minor natus non signiter insecutus non alienatus ductus manus, non minus cælesti gratia, quam diligètia magistrorum disciplinam solertia ingenii & memoriæ præcurabat lectionis & gratitatis sectator à ludis pueritiæ consuetis alienor. Eo tempore iam legitima puerorum procreatione completa vitam in sæculo Eremiticam præoccupare parentes, abstinentiæ dare operam, à coniugii opere penitus abstinere, & amplius solito in Eleemosinis se exercere, deputare meliora fulcra pauperibus, ipsi in palea recubare: & cum tota domus Xenodochium videretur, assignata erat pauperibus & peregrinis propria cella seorsum. Religiosos non modo suscipere, sed expetere fastigebant: Maximè verò Carthusianis, & Boniuallanis, in quibus maximè complacere, congrua ferre cibaria, & salutis consilia ab eisdem non modo sibi sectanda, sed pluribus communicanda referre, pacem cum omnibus habere, suadere, ad eamque discrepantes reuocare, iniuriam patientibus opem ferre, opportunè arguere, quos licuit, inferentes. Cilicio pater utebatur ad carnem, quod sub vestibus sibi congruis occultabat. Ambo pariter magis ac magis innocentiam conseruare, sectariis stitiam, colere pietatem, in fide & operibus bonis liberos educare. Filius

S. Petri
studio.
in &
modus.
stapue
vna.

coniugii
in se.
in st.
dia.

Clari

Clericis nulla volebant Beneficia Ecclesiastica conferri, licet adhuc in sæculo constutis, quod vix solent etiam religiosi euitare parentes.

Martyrium S. Gordiani qui à S. Ianuario cum vxore & 53. è familia baptizatus est. ex M. S. codice, & antiquissimis martyrologiis L.

Surii Tom.3, 10. Maii.

S IANUARIUS senex presbyter iussu Iuliani apostatae imperatori cum multis Christianis in carcere detentus nullis ab eo minis proposito abduci potuit, ideoque Gordiano Praefidi ad custodiendum in carcere traditus. Gordianus igitur noctu eum ad se accersens, dicebat, se eius velle sermonibus oblectari: cui dixit S. Ianuarius: Fili noli perdere tempus tuum, sed potius age penitentiam propter trucidata corpora sanctorum, & baptizare, vt possis frui requie aeterna, & immunis esse à tormentis igni aeterni. Gordianus ait: Irane certus ero, si dictis tuis obtemperauero, immunem me fore à suppliciis istis sempiternis? S. Ianuarius respondit: ego tibi polliceor in nomine Domini Iesu Christi si toto corde credideris, & baptizatus fueris, omnium facinorum tuorum sordes expiatum iri, aded,

*Sponsio
salutis.*

vt teipsum quoque Domino Iesu Christo sacrificium offeras. Gordianus vicarius dixit: prescribere ergo mihi credendi aliquam formam vel modum. Cui Ianuarius confiteris, ait, in nomine Patris, & filii, & Spiritus sancti vnā diuinitatem & agens p̄nitentiam, ostendas te agnoscere peccata tua. Tum Gordianus lacrymans abiit ad uxorem suam Marinam, dixitque ei omnia, quae S. Ianuarius hortatus eum esset facere, quae eadem nocte eum comitata procidit cum ipso ad pedes S. Ianuarii orantes baptismum, seque peccasse fassus, effice, aiunt, vt liberemur à peccatis nostris. Ad hæc Ianuarius, etiam atque etiam videte, ait, num toto corde credatis, num quod tegumentum intus retineatis: scio enim vos ab imperatore haberi in honore. Respondit Marina: vnā Iouis effigiem habemus reconditam ab Imperatore nobis datam, ob quam sancti cruciabantur. De ea verò quid faciemus? eam igitur ei ostendit aeneam inauratam cum tripode aerea: quam mox S. Ianuarius cum ara accenso igne conflauit, proiecitque in cloacam: atque deinde cum ingeniti gaudio Catechizauit vtrumque, atque è familia promiscui sexus quinquaginta tres, quos etiam omnes baptizauit. Post 14. dies Iulianus requisitus de Ianuario per Clementianum tribunum cui Gordianus suauis, vt exemplo suo abdicatione Cæsaris obedientia per fidem vitam sibi sempiternam pararet, cuius sibi S. Ianuarius administratum quem honore, non iniuria dignum putaret. His auditis Iulianus iussit Gordianum includi in carcerem

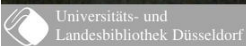
Bapti-
lanus
coniu-
ges cū
fami-
liis

ecrem subrogato in eius locum Clementiano, & Relega-
 vxorem eius Marinam, in pago, quem aquas Syl- *tio Ma-*
 tias vocant, rusticorum seruituti addici, vt ea ser- *rimo.*
 titute opprimeretur. Deinde Clementianus Gor-
 dianum pro tribunali compellat, quorsum con-
 tra edictum Cæsareum Deos conflauerit! imò,
 ait Gordianus pro salute reip. id feci, & porro
 facturus sim, si copia detur: & tamen dic, oro,
 quem nam potius adorandum censes, eum ne, qui
 fecit, an eum, qui fingitur? Ego planè illum ado-
 ro, per quem facta sunt omnia. Cui præses, cur i- *Decol-*
 gitur is à Iuliano proiectus est? Imò verò, ait *latio*
 Gordianus, à Deo proiectus est Iulianus, qui Dei *Gor-*
 timore spreto adorat dæmonum simulacra, cum *diani.*
 quibus periturus est. Tum præses plunibatis cæ-
 sum & gratias Deo agentem decollari iussit, cor-
 pusque per 5 dies feris obiectum, & deorandum
 relinqui, à quibus intactus à Christianis est sepul-
 tus in sepulchro S. Epimachi, vbi diu miracula
 coruscant.

*Consortium felix Martyrii sanctorum
 Glyceriæ & Laodicii ex Mes-
 taphraste.*

Sur. 10. Maij.

Antonino Imperante & Christianos perse-
 quente lex eius à Præside publicata Traia-
 nopoli omnes sub pæna capitis in templum Ioni-
 e ad sacrificium compellabat. Christiani au-

*Glyceria
hor.
tatis.*

*Offert
se ad
marty-
rium.*

tem, quorum perpauci, pro pace Deum rogabant; ad quos in domuncula, vt minoris, congregatos Glyceria Romana fœmina filia Macarii tunc consulis suæ & alienæ salutis sollicita accessit, & eos his verbis compellauit: Fratres, sorores, filii, patres, & quæcunque matris loco mihi estis, videte & vobis cauete, ac diligenter animadvertite, qualis imperator est ille, cuius characterem habetis, & quali forma in fronte signati sumus, qualis monetæ inscriptionem accepimus. Hæc igitur eum sciamus, demus operam, vt quam diligentissimè Domini nostri præcepta seruemus, & apud illum ipsum æternum regem salutem consequamur, characterem etiam, quem accepimus ab omni labe vacuum ac purum custodientes. Id cum fœmina illa dixisset: optamus, inquit, omnes, horum omnium, quæ dixisti, componi fieri. Tum illa, vestræ igitur preces Deo offerantur. Eodem igitur die, quo populus ad sacrificandum cum singulis singuli lampadibus conueniebant, Glyceria palàm Præsidem increpauit, & se met Deo verò sacrificium per martyrium obtulit: & precibus fuis Lapidosum Iouis simulacrum humi strauit resonante tōnitru, & in partem comminuit. Quare præses iratus cum Symmystis suis eam lapidibus obrui iussit: at lapides incassum coniecti eam circumdederunt illæfamæ dein ductam in carcerem sacerdos Philocrates confortauit: mox datis aptis & contrariis Præsidi responsis crinium capitis laniationem ne quicquam sensit, oculorum punctionem ex-
perta

perla liberatur, femiuis in terram fratris li-
 ctioibus eripitur. Dein rursus in custodia ab
 angelis pascitur, pasta referatis sponte obsignatis
 toribus cum stupore à præfecto dimissa Hera-
 cleam ad Christianos peruenit. Ibi rursus ten-
 tata de constantia in accensum fornacem sine læ-
 sione conuicitur. Tum pelle è vultu detracta to-
 ta nocte in carcere super acutos lapidum acruos
 diuissimè detinetur, detenta cælesti ope facie re-
 stituta in pristinam speciem dilapsis quibus tene-
 batur vinculis sanatur, sanata à Custode Laodicio
 sic vt erat libera inuenitur, inuenta non agnoscit,
 non cognita se ipsam profitetur quam quærit,
 professâ ipsum de miraculo facto edocet, edo-
 ctum ad fidem in Deum capessendam induxit,
 inductam secum vinculis eisdem solutis edu-
 cit, eductum Præfidi offert, oblatum & fortiter
 in fide perstantem coram eo & mortis sententia
 accepta paratam Deo precibus ad extremum a-
 gonem præmunit, præmunitum securi mox fe-
 riendum ad cælum præmittit, præmissum lænæ
 alteri in pueri obiecta, ab altera citra cicatri-
 cem præmorsa voce cælesti vocante se.

Laodicio
 cum cæ-
 stis cõ-
 uertis-
 tibus.

licissimè est infe-
 cuta.

* *
 *

I 4

Illu

Illustris societas Martyrum S. Hermetis
 & familiae, S. Quirini, & filiae, & alio-
 rum à S. Alexandro Papa mirabiliter
 conuersorum, & confirmatorum ex ve-
 tustis M. S. codicibus, & anti-
 quissimis Martyro-
 logiis.

Sur, Tom. 3. 3. Maii.

QVinto loco à B. Petro Apostolo Romano
 vrbis cathedram obtinuit Alexander, fan-
 ctitate incomparabilis, ætate quidem iuuenis, sed
 fide canus. Totius autem populi affectum & be-
 neuolentiam illi gratia Diuina conciliarat, ita
 vt & senatorum maximam partem conuerteret
 ad Dominum, & præfectum quoque Vrbis Her-
 men cum vxore, sorore, & filiis baptizauit, &

Ab hoc cum iis pariter 1250 seruos eius, eorumque vxores
S. Her. & filios: quos quidem Hermes in die 8. Paschæ
me no- prius libertate donatos ita demum curauit bap-
men v. ptizari, baptizatisque multa est dona largitus.
fratru Cum autem hæc ad Traianum principem per-
modo, lata essent, misit is Aurelianus Comitem vtrius-
cui & que militiæ è Seleucia, vt Christianos omnes in-
empla terficeret. Vnde nutu Dei eodem anno mor-
verusta tuus est Traianus. Vbi autem ad vrbem acce-
conseo sit Aurelianus, vniuersus senatus non minus ob-
grata, fecit.

secutus est ei, atque ipsi principi Traiano. *Adie-* *Pseu-*
 runt autem illum templorum pontifices, & ea *dosa-*
 quæ gesta erant, inuidiosè criminantes ad eò eius *cerdo-*
 animum iracundia inflamârunt, ut & Hermes *tu cri-*
 Præfectum in vincula conitici, & Alexandrum *mino*
 Papam in carcerem duci iusserit. Inde verò orta *no.*
 est grandis in populo Romano seditio quibus-
 dam clamantibus, viuis ardeat Alexander: aliis
 vociferantibus, Hermes debet flammis exuri,
 qui tot hominum millia à Deorum cultu auertit,
 docuitque templa nostra vitare, & Deos nostros
 confringere. Cum autem Hermes præfectus a-
 pud Quirinum Tribunum haberetur in vinculis,
 dixit ei Quirinus: Quæ ratio est, vir illustis, ut
 vice versa iudicans non solum ad istam iniuriam
 te redigi velis, verum etiam præfecturæ honore
 abdicato vinculis tanquam priuatum onerari æ-
 quanimiter feras? S. verò Hermes ait: Ego præ-
 fecturam non amisi, sed mutauit. Nam terrena
 dignitas à Terrenis tollitur hominibus & muta-
 tur, dignitas verò cælestis æterna sublimitate sub-
 sistit. Plura sciscitanti addidit. se de resurrectio-
 ne certum esse idoneo testimonio captiui Ale-
 xandri, certum quoque esse promissione Christi,
 qui suos liberare potest: cui in cruce pendenti
 Iudæi insultantes dicebant. Si potest, descendat
 nunc de cruce & credimus ei. Ille autem si non
 abominatus esset eorum pectora perfidix squalo-
 re plena, vidissetque ex animo illos velle crea-
 re, sine dubio descendisset: & tu igitur, si vera lo- *S. Her-*
 queris, abiad eum & dicito illi: Si vis ut verum *mis cõ-*
 teel *culum.*

te esse Dei Præconem. & verum Deum esse, quem colis, credam, aut te apud Hermen inueniam. aut Hermen apud te, & omnia, quæcunque dixeris mihi, credam. Accepta vtrimque conditione Alexander in preces incubuit, quem ea nocte Angelus è canere educit ad ædes Quirini. Quo viso & simul Angelo tanquam puerulo quinquenni faciem gestante obstupuit, & commotus non maleficium id esse, sed vnum instar beneficiorum Christi miraculis homines ad fidem prouocantium. Quia & iam pridem ipso filiolum ad vitam excitante, & nutrici cæcæ lumen restituyente iure merito lubes credidi. Quirinus promptus ad credeudum petit, vt Balbinam filiam, quam nuptui tradere cogitauerat, à struma collum deformante liberarent. Alexander itaque sponte per Angelum in carcerem reductus Balbinam fasciis Inis admotis sanauit. Erant autem ibidem viginti in carcere martyres & inter eos duo Presbyteri Euentius, qui ante 70. annos factus Christianus, vndecimo ætatis anno baptizatus, vicesimo Presbyter ordinatus, & Theodolus ab oriente Presbyter: erant & alii rei in carcere diuersorum criminum: quibus Quirinus, hortatu Alexandri, fidem persuasit, & baptismo percepto libertatem quocunque vellent eundi, addixit. Instructi igitur plenius ab Alexandro & à duobus presbyteris in catechumenos relati omnes cum Quirino filia & familia baptizati sunt: cum autem captiui carcerem libertati, martyrium vitæ prætulissent, commotus Aurelianus accitum ad se Quirinum, eique constanter obfistentem lingua

*Саргит
вогит
соннер-
но.*

guâ præfecta in cculeo manibus & pedibus truncatum decollauit, deinde Balbinam & ceteros captiuos mari in lacera nauî demersit, Alexandrum seorsim eculeo suspensum, unguis radi, & flammis ustulari: tum duos presbyteros in furnû conici & cum ab Angelo essent præseruati alter in furno, alter ante furnum, decollati sunt: at Alexander lente membratim punctus defecit sanctissimus & Pontifex & Martyr. At Aurelianus mente alienatus ardensque febribus malè periit: *Quibus consternata Seuerina eius vxor cilicio se induit, & tam diu incuit ad limina sanctorum, donec ab oriente venisset S. Sixtus Episcopus.* Porro S. Damasus Pontifex refert S. Alexandrum salem & aquam consecrasse ad vsum hominum in habitaculis.

*Illustre encomium Itte vxoris Pipini Ducis
sororis S. Modoaldi, matris S. Gertrudis
ex Stephano Abbate Leodiensi
Sur. Tom. 3. ex vita S.
Modoaldi.*

FVit Itta mulier ad modum venerabilis ac Deo deuota in fide & bonis operibus: quæ quidem matrimonio iuncta clarissimo Duci Pipino genere & opibus, & quod rarum in petentibus, sublimitate honorum & humilitate morum æquè nobilis: qui Gregius & verissimus pater patriæ quo tempore rebus humanis exceff-

*Pipini
princi-
pis vir-
tutes.*

*S. Ita
morino
Pipino
conti-
nentia,
& vir-
tutis.*

excessit, tanto Austriam totam dolore percussit, ut planctui eius pl. nctus regum nequaquam conferri posset. Fuit namque probatissimæ vitæ & purissimæ famæ, sapientiæ domicilium, consiliorum thesaurus, defensio legum, controuersiarum finis, munimentum patriæ, decus curiæ, via dum, & disciplina regum, iustitiæ, prudentiæ, fortitudinis, temperantiæ exemplum omnibus potentibus. Quod si vxores nobilium vel etiam regum, quibus familiaris solet esse elatio, venerabilis Itæ exemplo animum applicarent, possent utique perpendere ex eo, quod fortiter & sanctè egit sub viduitate iam libera, quod deuota Deo vixerit sub tanti mariti disciplina: cum enim propter morum elegantiam, generis & fortunarum præstantiam à multis magnisque procis appetere-tur, ipsa accepto velo continentiæ à S. Amando Traiectensi Præsule omnibus spem coniugii præscidit: Conuertit deinde domum in claustrum & Ecclesiam, ve ibi cum collectis virginibus non tam regiminis prærogatiua, quam humilitatis obsequio perseveraret. Discant matronæ huius nobilissimæ mulieris exemplo, quid Deo, quid maritis debeant: discant & viduæ, quæ cultu sumperbo delectatæ terna, vel quaterna, vel plura matrimonia omni studio affectant sexagesimo viduitatis fructu priuandæ, licet communi lege à nuptiis non exemptæ. Fuerunt ei liberi tres summa digni memoria, quos ad honorem S. Trinitatis pio consorti Pipino feliciter edidit: Grimoaldus paternæ dignitatis ac pietatis hæres dignissimus

simus ad totius regni firmamentum: tum duæ
sorores eius Gertrudis & Begge geminum quasi
pretiosissimarum decorem gemmarum ad cæle-
stis sponsi gloriam, & Ecclesiæ sanctæ decus &
gratiam referentes.

Elogium S. Rictrudis in coniugio, & co-
libatu monastico & institutione, &
pronectione prolium ad
eundem.

Ex Tom. 3. Sur. 12. April.

S Rictrudis copiosis parentibus in Vasconia
necdum tunc paganissimi experte nata tem-
pore Dagoberti regis, qui quintus fuit à Magno
Clodoueo. Cum igitur per id tempus Franci cre-
brò in Vasconiam commearent, Rictrudis puella
bonæ indolis ad nobiles iam perducta annos con-
spicitur, amatur, atque expètitur à Franco quo-
dam Adelbaldo præclaris orto natalibus: cuius
mater Gereberta filia fuit S. Gertrudis in Mona-
sterio, quod Hamaticum dicunt, quiescentis, quod
ipsa construxerat. Fuerat is Adelbaldu à puero *Ma-*
optimis institutus disciplinis, multisque pollebat *srmo.*
opibus, & fundis, nec vulgarem gratiæ locum in *nuro*
regis aula obtinebat, dignus planè vir, qui Rictru- *par R-*
dem haberet contugem: cui etiam iuxta morem *trudis*
desponsa, & matrimonii lege sociata fuit, licet qui- *& A-*
dam virginis cognati id molestè ferrent. Neque *delbalo*
spundi di-

ineundi huius coniugii causa fuit libido aut incontinentia, sed amor charæ sobolis. Nec deerant utrique dōres animi aut corporis, quæ in sponso sponsaue spectari solent. In Adeibaldo cernere erat generis nobilitatem pulchritudinem, virtutem & sapientiam, quæ ad conciliandum amorem plus habent vitium: In Rictrude formæ elegantia, genus, opes & mores, quæ præ cæteris inquirenda sunt, viscebantur. Itaque conuenienter illi sententiæ Apostolicæ erat illis honorabile coniugium, & torus immaculatus. Nec enim surda acceperant aure, quod idem Ap. dicit: An nescitis quoniam membra vestra templum sunt spiritus sancti, quem habetis à Deo & non estis vestri: glorificate & portate Deum in corpore vestro. Fidem verò coniugii inter se accuratè seruantes compage fidei & caritatis erant duo in carne vna vnanimes vno ore, & concordia operatione honorificantes Deum, & omnibus diebus vitæ suæ seruientes ei in iustitia & sanctitate. Natæ sunt quoque eis proles, de quibus postea, Maurotus, Clotsendis & Adelsendis, qui sua & aliorum piorum opera in timore Dei educati iuxta illud: ô quam pulchra est casta generatio cum charitate, Porro Adelbaldus in itinere à maleuolis, quibus illud coniugium displicuerat ex insidiis est interfectus. At Rictrudis hoc percussa dolore S. Amandum Præsulem consulit de alio vitæ statu ineundo, qui ipsi inculcabat illud Apostoli: Beator erit, si sic permanserit secundum meum consilium, interim eius

*Cedes
Adel-
baldi à
male-
uolis.*

s. Cor. 7

propos

propositum, labefactatur Regis hortatu vrgentis, ut euidam ex optimatibus nubat, at ipsa munierat se quatuor virtutibus, quas Ethici cardinales vocant, iustitia, per quam Deo magis, quam hominibus obedias, fortitudine, per quam nullis cedat aduersis, prudentia, que regis indignationem amoliat, temperantia, qua se intra modestiæ & humilitatis limites contineat. Itaque vsa consilio sancti Amandi ad tempus dissimulat propositum, spondetque regi, se ex eius consilio facturam, quod sibi conducibilius videretur. Postmodum regem cum optimatibus inuitat ad prandium in prædio suo: & inter epulas fidenter regem interrogat, an pace sua sibi liceat in ædibus suis facere, quod velit? Annuente rege nigrum velum à S. Amando ad hoc consecratum è sinu suo depromit, & capiti suo imponit. Quo viso rex subiratus discessit, at illa deposito vestitu pretioso, quo viro placuerat mæstum induit atrumque habitum, designantem interiorem pœnitentiæ luctum iuxta illud: Beati, qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur: & ut quondam expertas corporis voluptates, & molestas dæmonum profligaret vexationes, in preces continuas, & immodica prope ieiunia incubuit, carnemque aspero cilicio domuit, iuxta illud: ego cum mihi molesti essent, inducbar cilicio, & humiliabam in ieiunio animam meam, & oratio mea in sinu meo conuertetur.

*Velum
continen-
tia
amata.*

Mat. 5.

Pf. 34.

Porrò filius eius Maurontas institutione sancta sanctorum in viam salutis deductus Leuita & Abbas

*Proles
R. etno
dis pœn.*

ste *Exempla de Coniugiis.*

Abbas factus est Simili institutione reliquæ filia
pietate & castitate floruerunt Clotfendis post
obitum mater eius monasterii moderatrix, &
Eusebia bona Dei cultrix, & Adelfendis.

*Martyrium S. Stephæne & nomine ex
emplo S. Victoris coronatæ ex Sim. Met
aphr. cui concordant antiqui manuscri
pti codices, sicut & in aliis permul
tis historiis.*

Sur. Tom. 3. 14. Maii.

CVM S. Victori, qui varios cruciatus patientia
& miraculo vicerat, ad extremum curis pa
lam detraheretur, tunc militis cuiusdam vxor, Ste
phana nomine, cum ille præsens esset annos xv
nata voce magna clamauit: Beatus es Victor, &
beata sunt opera tua sancta. Sacrificium tuum
Deo acceptum est, vt Abelis victima, quoniam
teipsum obtulisti recto corde. Sic Deus te acce
pit, vt Enoch virum iustum, qui translatus est
ne gustaret mortem, quod certum tempus præte
rierit. Iustus es, vt Noe bonorum operum fructibus
refertus. Credidisti, vt Abraham, obtulisti te
Deo, vt Isaac, tentationes sustinuisti, vt Iacob,
sapiens effectus es, vt Ioseph, cui rerum futurarum
prænotio concessa est. Cerramina ipsa, vt
Iob, fortiter sustinisti, qui multas tentationes
perpeffus hostem diabolum superauit. Esaiam
mulatus

S. Vi.
floris
virius.

mulatus es, qui à Rege Manasse medius sectus est. Te ignis flamma non attigit, quemadmodum nec Nebuchodonosoris flammæ tres illos pueros attigerunt. Spem tuam in Deo ipso collocasti, sicut David filius Iesse. Vidi duas coronas è cælo dimissas, vnam maiore alteram minorem, & maiorem quidem illam tibi allatam ab Angelis duodecim, minorem verò ad me missam audiui. Nam etsi vas infirmum ego sum, nihilominus tamen & ipsa parata sum certamen subire, ac cæleste regnũ assequi studeo. Hæc cum Dux Sebastianus audiisset, valdè iratus est, & iussit sæminam illam ad se adduci, quam sic affatus est: *Quanam es tu?* Christiana, inquit illa, ego sum. Tum Dux ab ea quæsiuit, quot annos nata esset? Cui Stephana, se quindecim annos & menses octo natam esse respondit. Quæsiuit præterea dux, quam diu vixisset cum viro, quo cum iuncta fuerat. Cui respondit illa, se annum vnum & menses quatuor cum eo vixisse. Et quare, inquit Dux, tam citò mundum reliquisti? Ad hæc ita Stephana: Reliqui breuem & fragilem huius mundi decorem, & terrenas ac fallaces corporis voluptates, vt fidenti animo Saluatori meo Christo, quem expectamus, occurrere valeam, illi videlicet Diuino & Cælesti sponso: terrestris enim sponus ad tempus est & mortalis. Tum Dux: Desistas, inquit, ab ista nugacitate inutili, & ab Deo accedens illis sacrifices, ne nouis & grauioribus tormentis te cruciatam consumam. At illa dixit. Ego vocor Stephana, cui corona in cælis reposita est. *Quam ob-*

*2. Coro-
ne v-
triusq.*

*Causa
sprens
mundi.*

Occidi-
vnr.

rem sacrificia ista vestra non offeram, vt à vero illo certaminum præside Christo coronam recipere possim. His auditis dux ille furore nimio succensus iussit Stephanam duabus palmarum arboribus incuruatis alligari, & repente arbores illas dimitti. Quo facto bellatrix & martyr Stephanam duabus illis palmis in duas parte discerpta est. Itaque in pace martyrum perfectè in Christo compleuit. Sanctum verò victorem iussit securi percussu, postquam oratorum mortem post 7. ipsorum post 12. dies futuram & captiuitatem Ducis post 24. prædixisset.

Elogium S. Margaretae non modò piissimæ coniugis Scotiae Regis Malcolini sed etiam sapientissimæ & efficacissimæ Reginae in promouendo regis & administrorum eius & populorum officio, pietate & salute.

Sur. 10. Iunii.

S Margareta filia fuit Eduardi Angliæ reginæ & Agatæ filia imperatoris coniugum: quæ iuuenula sobrietatis & Diuini amoris, infidelitatis & lectionis piæ studiosa fuit. Suorum tandem magis, quam sua voluntate, imò Dei ordinatione Regi Scotorum Malcolino in matrimonium collocatur. Vbi licet ea quæ mundi sunt agere compelleretur, attamen mundi rebus & desiderijs in-
hære

hæere contempsit: plus enim delectabatur bono opere quam diuitiarum possessione. Omnia quæ decebant prudentis reginæ imperio agebantur, eius consilio regni iura disponebantur, illius industria Religio Diuina augebatur. Nihil illius fide firmitus, vultu constantius, patientia tolerantius, consilio grauius, sententia iustius, colloquio iucundius. In loco, vbi nuptiæ eius fuerant celebratæ in honorem S. Trinitatis nobilem Ecclesiam construxit, eamque variis magni pretii ornamentis decorauit: in quibus ex solido & puro auro, & argento viua non pauca fuisse constat. Crucem quoque contulit, quam auro & interlucentibus gemmis vestiri curauit. In aliis quoque quibusque Ecclesiis deuotionis suæ signa reliquit. Tanta verò inerat es cum iucunditate seueritas, & cum seueritate iucunditas, ut omnes, qui in eius erant obsequio, illam & timendo diligenter, & diligendo timerent, atque in eius præsentia non solum nihil execrandum quisquam ausus esset facere, sed neque turpem proferre sermonem. Liberos suos diligentissimè nutriti, & honestis moribus instrui voluit, eosque coram ipsa sæpius adductos fidem Christi docuit, utque illum semper timerent, accuratè admonuit. Timete, inquit, ô filii Domini, quoniam non erit inopia timentibus eum: & si dilexeritis illum, præsentis & æternæ vitæ felicitatem rependet. Hæc matris desideria, hæc cerebra admonitio, hæc pro sua sobole quoti-

S. Marci

garata

privata

& pu-

blicæ

virtu-

tes.

Donna

ria tē-

pli.

Pro-

lium

recta

institu-

tio.

diana erat cum lacrymis oratio, vt suum creatorem agnoscerent, agnoscendo colerent, colendo in omnibus diligerent & diligendo ad cælestis regni gloriam peruenirent. Nemo illa ingenio erat præstantior, nemo eloquio illustrior: regem ipsum ad iustitiæ, misericordiæ, elemosynarum, aliarumque studia & actus virtutum instigauit, & Deo cooperante obedientissimum reddidit. Vicens enim ille in corde eius reuerà Christum habitare illam quouis modo offendere formidabat, votisque eius & consilia in omnibus parere studebat. Quæ respuit illa, ea & ipse respuere, & quæ amabat illa, ea ipse itidem amore illius amare solebat: delectabaturque illum manibus contrectare & osculo venerari librum, ex quo regibus precari consuevit. Rege cum magno comitatu aliquo proficiscente omnes comites & satellites eius tanta seueritate coercuit, vt nullus quicquam aulicos rapere nullius rusticos, vel pauperes quoslibet ledere, vel opprimere auderent. Tanto autem facilius S. Regina omnem mundi pompam spreuit, quanto maiori cum tremore districtum iudicii diem ante mentis oculos sibi indefinenter representabat. Crebrò etiam confessorium suum rogabat, vt quicquid in ipsius dictis & factis reprehensione dignum iudicaret, id cum reprehensione secretò ipsi indicare non dubitaret. Quod cum ille rarius & remissius, quam ipsa vellet, faceret, importunam se illi ingerebat somnolentum & suæ salutis incuriosum, ac negligentem vocitans. Corripit, inquit, iustus in misericordia, & increpet,

*Regis
compar
viri
sui stu
dium.*

*Coerces
aulicos
& no
biles.*

*Qualè
vellet
confes
sarium
ipsamet
mani
festauit*

pet. me: oleum autem idest adulatio peccatoris, non impinguet caput meum. Reprehensionem sui, quam alius accipere posset ob contumeliam, illa ad virtutis profectum expetebat. Malum aliquem si vidisset, admonēbat, vt ad meliorem frugem se reciperet: bonos hortabatur, vt student fieri meliores. Cum autem in Scotia contra vniuersalis Ecclesiæ consuetudinem sanctam multa illicita fieri videret, multis consilijs ad veritatis viam errantes reducebat. In quo conflictu rex

*Abu-
sus sol-
lus regis
autho-
ritate
& Sy-
nodo.*

imple præcipuus ei adiutor erat, quicquid in hac causa illa diceret, & dicere & facere paratissimus: qui quod perfectè Anglorum idioma æquè vt proprium calleret, vigilantissimus hac in re vtriusque partis interpret fuit. Itaque hoc tantumquam indubitatum præsupposuit non oportere nouis & peregrinis institutionibus Catholice Ecclesiæ alumnos ab ea discrepare. Itaque, primò, quadragesimale ieiunium ad exemplum Christi quadraginta dies ieiunatis institutum à Die Cinerum inchoari à ieiunio sex dies dominici incompletum id relinquerunt. Secundò recusantes in paschate Synaxin de more sumere ita redarguebat, vt probaret eos solos ea indignos esse, qui nec separarent illam ab alijs escis, nec confessione ab inquinamentis scelerum purgati acciperent: cum ex aduerso penitentia, ieiunijs, elemosynis lacrymis à sordibus peccatorum se synaxi paschali condignos præstarent. Tertio dici dominicæ prophætationem per opera Teruilia ex præscripto D. Gregorij Pontificis summi & vniuersali iridem

*Alia
virtu-
tes &
opera.*

*Tempe-
rancia.*

*Cura
mori-
tura
pro li-
beris.*

Ecclesiæ consuetudine prohibuit. Illicita etiam nouerucarum coniugia, & fraterna post fratrum mortem, & alia multa quæ contra morem Ecclesiæ inoleuerant concilio damnans de regni finibus extirpauit Quot illa quantisque lacrymis nauos apud Confessarium expiauit? Qua gratia de cælestis dulcedine patriæ verba fecit? Quot post se trahebat miserorum, orphanorum, viduarum greges? quot captiuis libertatem restituit? Quot pauperes suis manibus cum rege paut? quot eorum pedes lauit? Quam assidua pietate nocturnis ad instar Cleri precibus, sacrificiisque Diurnis auscultandis insistebat. In Ecclesia nemo illa silendo quietior, nemo orando attentior. Nihil vnquam vel sæculare vel mundanum illic loqui, nihil terrenum agere, sed tantum orare & lacrymas fundere solebat. Sumebat deinde cibum non vt delectationi acquiesceret, sed tantum vt vitam seruaret. Erat verò eius refectio tenuis & sobria, & que esuriem potius excitaret quam extingueret: videbaturque non tam sumere, quàm gustare cibum & ex inedia assiduum morbi cruciatum incurrit. Cum autem ad extrema vergeret, & cum confessario, qui erat secundus Prior Dunelmæ, de necessariis sermonem pertexuisset ita ait ad eum: Vale: ego posthac diu in hac vita nou subsistam: tu verò paruo post me tempore viues. Duo sunt autem, quæ à te postulo: vnum, quoad vixeris, mei in missis & orationibus tuis meminisse velis: alterum, vt liberorum meorum curam habens, amorem eis impèdas, Deum præcipuè timere eos doceas,

doceas, & cum ad culmen terrenæ dignitatis quælibet eorum euehi conspexeris, illius vel maximè patrem simul & magistrum te exhibeas admonendo, & ubi res postulauerit, etiam obiurgando, ne propter mundi prosperitatem æternæ vitæ felicitatem sua negligentia amittant. Dimidio post hæc anno ingrauescente morbi molestia ratò è lecto surgere potuit: quarto autem ante obitum suum die, cum rex Malcolinus in expeditione esset, tristior solito effecta assistentibus dixit: Fortè hodie tantum mali regno Scotorum accidit, quantum vix multis retrò temporibus. Post dies aliquot, *Regis mors.* eodem, quo dixerat, die regem cum filio Eduardo occisum cognouit, quem illa ceu futurorum præscia, multum prohibuerat, ne quoquam tunc cum exercitu progrediretur. Post aliquot dies vehementius morbi molestia vrgente crucem Scotiae Nigram, quam semper in magna veneratione habuit, amplecti, exosculari oculos faciemque crebrò illa signare curauit. Interim à filio Edgardo ex prælio reduce de morte regis didicit, licet ille inuitus, nec nisi à conscia compulsus fieretur, gratias itaque Deo egit, quod eiusmodi patientia ante mortem quibusdam peccatorum reliquii, vti sperarat, liberatam se putarat:

Denique in oratione animam
Deo reddidit.

* *
*

K 4

Elo:

Elogium S. Iulittæ cum filio S. Quirico
Martyrio coronatæ. Ex
Metaphr.

Sur. 16. Iun.

Iulitta. I Conii in Lycaonia fuit in Christianos tempore
Diocletianæ acerbissimæ clarissima odio super-
stitutionis & amore virtutis, quam non generis
splendore, quo non carebat, nec fortitudine cor-
poris metiebatur, sed sincero cultu Dei & animi
contra omnes aduersitates robore, quas tamen
vt prudenter declinaret non freta sexus, aut pari-
cum aliis infirmitate se cum filiolo Quirico la-
stante (nam pater paulò ante maturè decefferat)
Fuga prudēs persequutio- nis. Seleuciam migravit facultaribus in patria desertis
vbi nec propter sæuitiam bestialium Tyranno-
rum, nec Tarli, quò secesserat, ob splendorem vir-
tutum vix occultabilem statim in hostium occu-
los incurrentem diu latere potuit, ad tribunal
vocat: nec sanè tam vitæ cupida, nec salutis fi-
Timo- ris ex- pers. lioli adedò immemor & aliena fuit, quia se onerata
filiolo clara voce Christianam, & ad omnia sup-
plicia paratam profiteretur. Neruis igitur bubali
iussu præfecti laceratur, qui interim puero in
vlnas sublato pietatem veram blanditiis verbo-
rum & osculorum excantare tentabat, quo nihil
effecto eum resistentem geniculis, & vnguiculis
pungentem terræ allisit ab alto, vt distracto cor-
pusculo animam redderet, at mater cum Deo
pro

pro filii victoria, gratias agebat; tum ad gloriosorem & desiderio anhelabat, & robur precibus petebat, nec Tyranno insultare verebatur. Quo is irritatus eam iubet è ligno suspensam ferreis pettinibus laniari, & pice ex lebete bullienti hausta vulneta perfundi fortiter inuocato nomine S. Trinitatis omnia sustinentis. Denique gladio caesa ad aeternitatem Brauii euolauit.

S. Paulini Elogium continentiae cum coniuge, virtutis & scientiae ex-

S. Gregorio Turonensi.

Paulinus fundorum & domuum possessione locuples fortitus est coniugem sibi similem Therasiam. Hic auditis verbis Dominis vade & vende omnia, quæ habes. & da pauperibus & habebis Thesaurum in cælo & veni & sequere me: & facilius est camelum intrare per foramen acus, quam diuitem intrare in regnum Dei, cuncta statim vendita pauperibus erogauit. Instanti pro stipe iussit coniugem panem vnicum, qui ex omnibus supererat, dare: qua tergiuersante superuenerunt nuncii de appulsu nauis annonam uentis rardiore tamen ob alterius nauis interitum, quod Paulinus damnum acceptum retulit coniugis inhumanitati negantis ante panem pauperi. Huic in exteris regionibus cum coniuge peregrinanti & ab Institore agnito desertur No-

*Expe-
dit se.
impedi-
mentis.*

R s

lanus

*Sapien-
tia.*

lanus Episcopatus opibus abundans, quas pauperibus communicauit, coniuge ab eo non discedente humilitatis assiduus assecla, vt dignus esset exaltatione Diuina, miræ prudentiæ, raræ eruditionis, vt pote Rhetoricis instructus literis, vt scripta quæ ad nos peruenerunt comprobant, & alia alios solutæ & ligatæ orationis missa rapsodia, inter quæ fuit vita S. Martini versu conscriptam quem cum S. Ianuario defunctum iam pridem illuminato ab ipso oculo conspexit. Sit hic sanctus documentum beneficentiæ in egenos à Deo remuneratæ, qui aliis nequiter desiderata subtrahit.

Elogium B. Matronæ Mariæ Ogniacensis post annos paucos continentiam cum viro piissimo professæ, & memorabili virtutum & miraculorum serie in vita ornatissimæ authore Iacobo Vitriaco Cardinali.

Sur. Tom. 3.

Niuellæ in Brabantia nata est Maria Ogniacensis parentibus mediocris abundantia: quæ Dei amore maturè cæpit accendi & respicere oblatum etiam comptiorem vestitum, & non affici rerum copiis, sed precibus, quas tanquam primitias flexis genibus Deo offerebat, & Cisterciensium resigiosorum mirata habitum prætereuntium vestigiis, cum aliud requireret, insistebat. Quæ quidem parentes etsi non carpebant, non tamen vti debebant.

bant, suspiciebant, aut promouebant, sed pia quadam inuidia, vt videri volebant, eam nubilem 14. annum transgressam adolescentis coniugio deuinxerunt. Tum verò illa iuncta quomodolibet viro, & hac occasione separata à parentum conuictu, tanto feruoris excessu inflammata est, adeoque corpus suum castigauit & in seruitutem redegit, vt non rarò, cum iam magnam noctis partem laboribus manuum impendisset, deinde in preces admodum prolixas incumberet: quod porrò reliquum erat noctis spacium, id quoties liceret, in asseres, quos clam in extrema lectuli parte absconderat, se reponens exiguo somno transmitteret. Cum autem propriam corporis potestatem palàm non haberet, funem asperrimum secretò sub subucula gestabat, eoque corpus suum mirè constringebat. Quod non idcirco hic commemorare volui, vt probem excessum, sed vt eius feruorem indicem. In his verò & plerisque aliis, quæ singularis gratiæ priuilegio illa fecit, prudens lector meminerit, paucorum priuilegia non efficere legem communem. Itaqueque virtutes eius imitemur, actus autem virtutum eius absque priuata quadam prærogatiua imitari non poterimus. Etli autem cogendum est corpus, vt feruiat spiritui, dandaque nobis opera est, vt stigmata Domini nostri Iesu Christi feramus in nostro corpore: attamen non sumus nescii honorem regis diligere iudicium, nec gratum esse Deo sacrificium de rapina pauperis: Nec debemus pauperi & miseræ carnis subtrahere necessaria, sed sum vel

*Stricta
sui coro
rectio.*

*Exempla SS.
confirma-
runt ad
virtu-
tis ne-
cessita-
tem nõ
exces-
sum vel
vitia defectu*

*Paſſū
conti-
nentia
cum cō-
iuge.*

vitia coercere. Quod verò sanctos quosdam et
familiari sancti Spiritus consilio fecisse legimus
admiremur potius, quàm imitandum suscipia-
mus. Cum autem non multo tempore cum ma-
rito suo Ioanne in matrimonio ita vexisset, re-
spexit Dominus humilitatem ancillæ suæ, ex-
diuitque lacrymas supplicantis. Quam enim ha-
ctenus vxorem habuerat Ioannes, eam ex insti-
tutu Diuino habuit postmodum Mariam com-
mendatam. Casto castam Dominus commen-
dauit ancillam, vt pro solatio haberet custodem.
Itaque sociam suam in sancto proposito & reli-
gione imitatus omnia sua pro Christi amore in
pauperes erogauit. Quamobrem etiam Domi-
nus ancillæ suæ in visione promisit, se eum so-
cium in cælo inuenturum. Erubescant hic & ex-
palescant infelices, qui extra matrimonium illic-
citis se commixtionibus polluunt, quando ambo
isti beati iuuenes etiam à licitis amplexibus causa
Christi abstinentes feruentis adolescentiæ impetu
et feruore religionis superarunt, ignem igni cre-
tinxerunt, & coronas triumphales meruerunt.
Itaque dedit illis Dominus in domo sua & in mu-
ris suis locum & nomen melius à filiis & filiabus
quando quidem instar beatorum Martyrum in
igne non ardentes, in voluptatum copia propriam
voluntatem maſtantes, apud fluiuium sitientes
inter epulas esurientes carnes suas confixerunt
clauis timoris Dei: Imò verò Christi amore
penitus abiicientes reproſis quibusdam apud Ne-
uellam in loco, quem Villenbroc dicunt, aliquam
die

Es. 56.

*Timor
Dei.*

diu inferuierunt. At homines sæculares & co-
gnati infrendebant, & quos antea diuites honore
fuerant profecuti & coluerant, iam Christi causa
pauperes sua sponte effectos irridebant, & asper-
nabantur. Sed ô matrona, an te putas iam demum
deslitutam amore confanguineorum? Imò verò
nunquam illi te dilexerunt, sed tua. Vt enim mu-
scæ mel, cadauera lupi: sic prædam sequitur hæc
turba, non hominem. Fuit autem matrona in
omni virtute mirabilis, nam quandoque confi-
deratione beneficiorum natiuitatis & passionis
Christi tempore sacrificii incruenti vix singul-
tum potuit continere, lacrymis transeuntis pau-
mentum madefcebat. Sacerdoti tanto dolore &
pudore maculas tantam veniales aperiebat, vt
clamorem sistere nequiret subinde. Memor illius,
qui modica negligit, paulatim decidit, ne verbû
quidem vllum aut aspectum inordinatum, nec in-
inhonestum corporis habitum, nec risum inmo-
deratum, nec indecorum corporis gestum præse-
tulit, aut incurrisse visa est, velperi accuratè ex-
aminabat seueritate adhibita tam in examine quam
in pœna à se reprehenda si vel in minimo se modû
excessisse deprehenderet magno cordis dolore
confessura. Perfectè seipsam abnegauit. Non so-
lum enim aliena abnegauerat, nihil eorum appe-
tendo, nec sua duntaxat, omnibus illis nuncium
remittendo: nec modò corpus illud affligendo,
sed seipsam etiam propriæ voluntati penitus va-
le faciendo, & alienæ per obedientiam se submit-
tendo: tulit crucem suam corpus inedia & absti-
nencia

Secula-

vium

iudicia

et mo-

res.

Mores

in tem-

pla.

Ec. 19.

Mores

in pu-

blico.

Luc. 19

Abne-

gatio

sui.

*Pastidum
corporearum
delectationum.*

nentia castigando: Christum secuta est per humilitatem se abiiciendo. Gustato autē spiritu omnis carnalis delectatio ei despiciebatur; sed ut memorescere nequiret, donec qualescunq; delicias mirabilis cruciatus compensaret: vnica comestione contenta erat, quæ plerumq; fructibus arborum herbis & leguminibus constabat, & atro, duroque pane cibario. Tam singularem à domino obtinuit orandi gratiam, ut diu noctuque inuictum aboratione spiritum aut nunquam, aut rarò relaxaret.

*Visitatio annua
Ecclesie S. Mariae.*

Quotannis visitabat sacellum S. Mariæ. Ogniaculo paulo ante morrem habitandi gratia se contulit, duarum horarum spacio hyeme per asperarum nudis pedibus sola ancilla comitata, & in ea per uigil magna cum consolatione orandi gratia persistebat. Amico eius cuiusdam subdoli & subtilis hostis diabolus sub specie pietatis familiariter in somnis apparebat nonnunquam quædam

Dolus diaboli non ignotus.

eius vitia reprehendens, ad quædam etiam facienda bona fraudulenter eum adhortans, ut prius tantquam antidoti cuiusdam falsa specie oblata postea occultius venenum instillaret: & sensim eum fratrem illum perduxerat, ut res eius pessimum fuerint exitum habituræ, si non ancilla Christi fraudes spiritu cognouisset. Cum autem diceret homini illi reuelationes illas non esse à Deo, sed maligni Dæmonis illusiones esse, ille verò experientiam beneficiorum & verarum prædictionum fidenter contrarium sentiret, illa ad sollicitudinem arma confugiens non destitit, donec con-

actus sit veterator ad ipsam in cubiculo accedere,
cui sic ait: Somnium ego vocor: multis enim præ-
sertim religiosis in somnis instar Luciferi appareo,
mihiq; obediunt illi, & ex meis consolationibus
animis efferuntur, dignosq; se putant, qui Diuinis
& Angelicis fruantur colloquiis. Amicum illum
meum, quem pro tua voluntate mihi abstulisti, à
bono proposito iam eram retracturus. Et id sanè
rei euentus docuit: sed oua aspidum rupta sunt:
& maligni illius fraudulenta consilia in lucem
prolata. Puella sanctimonialis ordinis Cisterciensis
similiter tentata vt simplex, formidolosa, & ta-
lium tétationum imperita, quibus primò blasphemis
& sordidis cogitationibus vexata pænè ad de-
sperationem adacta, etsi initio cum dolore resiste-
ret, nec interim vlli pectoris sui vulnus, vt medi-
nam acciperet, aperiret: Hinc effectum, vt fastidi-
ret etiam pauculas preces, pænitentiam & Synaxin,
imò & vitam & admonitiones, & diabolus multas
per os eius blasphemias euomeret. At cum frustra
pro eius salute sorores ieiuniis & precibus insta-
rent, deducta est ad Mariam: quæ humaniter ex-
cepit, fouit, consolata est & pro ea Deo assiduè
supplicauit, nec tamen eam nisi 40. dierum ieiunio
tãdem liberauit coacto dæmone se victum fã-
teri & ad iussum Mariæ quocunq; abscedere. At
puella gratias egit Deo, confessa, & synaxin accepit
& ad monasterium rediit. Mediocribus utebatur
vestib. & neq; affectatæ sordes, neq; exquisitæ mû-
ditæ ei vnquã placuere. Itaq; ornatu & sordes æq;
fugiebat, quod alterum delicias, alterum vanã glo-
riam

Vexa-
tio im-
perita
monial-
is.

riam redoleat, eo igitur modò. quæ vellere agni
immaculati vestiebatur, quæ veste nuptiali intrin-
secus ornata erat, quæ Christum intus induerat.
cultum vel ornatum externum habebat neglectum.

*Timor
Dei.*

Erat ei timor castus in corde tanquam fascia pe-
toralis, quæ cogitationes constringeret, tanquam
frænum in oro, quod linguam coerceret, in opera
ceus stimulus, ne desidia torperet, denique velut
norma & regula in omnibus, ne vnquam modum
excederet. Timor hic instar scoparum purgabat
eor & animum à duplicitate, os à falsitate, opere
ab omni vanitate. Nunquam verbum sæculare ab
eius ore, siue quod mundum resiperet auditum:
& vix periodum vnã inter loquendum absolue-
bat, quin Christum crebrò intermiseret. Vere-
batur omnia opera sua prouidens dominum in
conspectu suo semper, atque in omnibus viis suis
cogitans illum, ne fortè in aliquo ei displiceret.
Sciebat enim etsi quis veter grandia, posse tamen
arena paulatim obrui. Multi capilli Absolomi ab
arbore pendenti exilium attulere: & multa pecca-
ta venialia, dum ex contemptu placent, vel negligi-

*Multis
prodest.*

guntur, ad æternum interitum perducunt. Quot
illa familiares suos ab impendentibus periculis
præmonuit, ac præmuniuit? Quoties occultos
malignorū spirituum laqueos amicis suis detexit?
Quoties pusillanimes & in fide cauillantes diuinæ
revelationis miraculis confirmauit? An non vitæ
huius autorem monuit, cum vidisset mærentem
& vertentem ne posulo ingratus esset concionan-
tor, ideoque multa congerentem, & postea ab au-
ditori-

ditoribus commendatum similitudine hominis
in nubilo tristitiæ bene capillati & adulationis
radio elati? Denique ipsa cum vitam, instar alio-
rum sanctorum habuisset in patientia, mortem in
desiderio 36. ætatis anno obiit.

EX TOMO IV. SVRII,

*S. Theodorici post electum præ vsu con-
iugii castitatis decus & præmium &
sponse ad id consensum elicitum
facti Abbatis Elogium
ex M.S.*

Ex Sur., i. Iul.

S Theodoricus in pago Remensi natus apud
B. Remigium est educatus. Eius futuram
sanctitatem hoc pacto Dominus ostendere vo-
luit. Fons quidem, posteaquam ex illo pannicu-
li eius adhuc infantis ablui capere, nullis sordibus
potuit infici, quin liliorum gratissimos spiraret
odores. Postquam verò pubertatis attigit annos,
voluntate parentum consensit in matrimonii co-
pulam, sed non ex animo. Cum enim sponsam
accepisset, multis hortabatur sermonibus ad amo-
rem sponsi cælestis & immortalis proposito præ-
mio angelico. At illa contemni se existimans,
L

*Præsa-
gissim.*

*Spon-
sam ad
conti-
nen-
tiam.*

*A S.
Remi-
gio v.
xor in-
duci-
tur.*

cur, inquit, despicias te amantem, cum nō sis igno-
bilis genere? Fortassis alia magis tibi cordi est
& idcirco hęc mihi vana proponis. Hęc atque ali-
genus alia cum audiuit Theodoricus, ad S. Remi-
gium profectus pias apud eum de sponsa queri-
monias deponit. At Remigius sapientissimo con-
filio iubet sponsam aduocare: venienti idem ipse
explicat, æterna vitæ præmia in virginitate per-
seuerantibus reddenda, docet virginitatem foro-
rem & amicam esse Angelorum. Tum illa de-
siderio vitæ æternæ incensa pollicetur seruare in
se integritatem pudoris, vt possit adhærere
Christo. Quare mirificè exhilarauit castum eius
sponsum Theodoricum.

*S. Monegundis Coniugatae Elogium ex
Greg. Turonensi de vita patrum
cap. 19.*

Surii 2. Iulii.

*Tristi-
tia de
obitu si-
liarū.*

B Monegundis relicto Carnotensæ Urbis
genitali solo B. Martini Basilicam, vt e-
ius miracula quotidianis momentis miraretur, ex-
petiit, hauriretque de fonte sacerdotali, quo pos-
set aditum nemoris Paradisiaci reducere. Hęc
parentum ad votum copulata coniugio duas filias
habuit, quibus recreatæ mundiale gaudium in-
tercepit sæculi huius amaritudo, dum puellæ mo-
dica febre pulsatae metam naturæ debitam con-
cluse-

eluserant. Ex quo conceptam diu noctuque hærentem mæstitiam nec vir, nec amicus, nec ullus propinquorum poterat consolari: metu tamen offensæ ob hoc beneplacito Diuinæ voluntatis se solabatur, exutaque veste lugubri iussit sibi cellulam præparari, in qua tantummodò fenestellam, per quam modicum lumen posset cernere, præcipit aptari; ibique contempto mundi ambitu & viri consortio, soli Deo in quo erat confisa, vacabat: fundensque orationem pro suis ac populi delictis habens puellulam vnã, cuius ei famulatu ministrabatur aquæ necessitas, accipiebat etiam farinam hordeaceam, infusoque lymphis cineres diligenter colans, ex ea aqua mixturam massæ conticebat, formatosque propriis manibus panes ipsa coquens post longa ieiunia reficiebatur: reliquum domus suæ cibum pauperibus dispensabat. Cum autem famula puella pertæsa ministrii & parci cibi, & societatis apud alios inueniendæ auida quinto dominam die sine consueta aqua & farina reliquerat, fidens Domino, ipsa ad preces se conuertit, protinusque nix de cælo decidua humum opplevit: quod illa cum gratiarum actione cernens educta manu per fenestram, quod circa parietem erat, ex ipsa niue collegit, de qua quam exprimens panem solitum formavit, quo usque ad alios quinque dies victum ministravit.

Sollicitudo in cellula,

Sobrietatis.

Miraculum.

* * *

L 2

S, Go

S. Godeleua occasione desponsationis
 ri nutu procuratum martyrium
 ex Drogone Monacho
 Gestelensi.

Sur. 6. Iulij.

*Indoles
 pueri-
 na.*

*Sponsa
 auersa-
 ssa.*

Patientia.

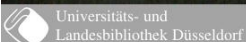
B Godeleua Deo cara secundum Teutoniam linguam olim Gallia & Hispania communem in pago Bolonienfi Londesfort nobili loco nata florentibus annis iam maturos praesentis mores tulit, aded, vt omni sanctitate & honestate praedita videretur. Cumque a multis conuictus peteretur, Flander Bertulphus nobilis & diuiter ardentem a parentibus petiit moribus a sponsa belgicis praeditus. Tractatum dein suas aedes odiosum auersatus triduanis nuptiis interesse noluit. Perirediens relicta ipsa domi in paternam domum migravit, at ipsa irreprehensibilis coram omnibus studiosa operis & precum in dies sanctificata Bertulpho patientiae materiam ministrante peruenam, quem iussit ei maligne inferuire, parumque panis statuta hora praebere: qui etiam eam contumeliis, iniuriis irrisionibus exagitauit. Quibus placide toleratis Bertulphus eam dimidiata anno na ad molestiam & murmuraciones incitare perorarat, necem etiam moliturus, ni generis nobilitate absterruisset, Godeleua igitur ad patriam domum reuerfa de iniuriis patri narrauit: qui eos ad Bertulphum Flandriae comitem defert, ipse vero ad Noui-

Nouiomensem Antistem, vt in foro sacro causa
 matrimonii discussa, si opus foret seueritate, vin-
 dex esset. Promisit quidem metu pænæ Bertul- *Bertulo*
 phus sed sauior effectus cunctis miserantibus for- *phus nio*
 tem Godoleuæ & diuinitus in ipsam animaduer- *hil mi-*
 ti optantibus, quod ipsa vetuit ex lege Dei vetan- *tor.*
 tis maledicere, nubentis benedicere & orare pro
 persequentibus. Ex hinc Bertulphus duobus fa-
 mulis suis ad necem eius vsurus simulat se recon-
 ciari velle, & sœminæ cuiusdam ad ipsam ducendæ
 remediis amorem restaurari. Quare serui ex con- *Cades*
 dicto (nam vir amoturus à se suspicionem homi- *S. Go-*
 cidii Brugæ equo perrexit) ad domum Godo- *dolens.*
 leuæ veniunt, eamque fraude eductam laqueo in-
 lecto strangulant, aquis immergunt, dein domum
 reportatam in lectulo reponunt. At locus sub-
 mersionis variis demum morbis medicatus est.

SS. Rufinæ, & Secundæ, & Felicitatis
 cum vii. filiis martyrium. Ex an-
 tiquis Martyro-
 logiis.

Sur. Tom. 4. 10. Iulij.

Rufina & Secunda sorores ciuesque Romanæ
 Armentarii & Verini sponsæ, qui in perfec-
 tione Valeriani & Galieni cum à fide defecissent,
 conati sunt sponsas eodem traducere, & accusatas
 Donato præfecto tradiderunt: qui Rufinam fru-

Constā. strā ad nuptias & sacrilegium sollicitavit: ideo equo
ria. in præsentia secundæ sororis flagellis ceditur
Viol. terrorem eius. At secunda pari fide & constantia
riape- armata perstitit. Quare stercorebus cruciatæ suavitatis
narum. odore, tenebris inclusæ lucæ, dolio feruente inclusæ
 vapore resoluta, saxo alligatæ enatatione seruata sunt. Deniq; capite casæ in Plautellæ matronæ prædio: cui apparuere & persuasa fide sepulchrum sibi petiere & impetrauere, quod miraculis confirmavit.

S. Felicitas sub Antonino septem filiis Christianis sibiq; æterni triumphus gloriam peperit. Nam in viduitate permanens Deo suam vouerat castitatem die noctuq; orationibus vacans magnam de se ædificationem castis mentibus dabat: & coram indice ad pugnam & amorem Christi incitabat. Ita que libera responsione se veros Christi athletas professi primus plumbatis, secundus & tertius fustibus quartus præcipiteo interemptus, in quintum, sextum & septimum capitalis sententia pronuntiata, materque capite est truncata.

S. Amelbergæ matronæ pium & Diuorum fertile coniugium, conclusumque patri cum coniuge in votum monasticum consensu. Ex M. S. codice.

Ex Sur. 10. Iul.

B Amelbergæ illustriſſimis orta natalibus, sed quæ ipsos natales morum integritate

tate ornaret, Sanctense oppidum iure hæreditario obtinuit, donec Cænobiticis votis innexa est. Parentum verò orbata solatio, licet tenera adhuc esset ætate, familiam hæreditaria successione ad ipsam deuolutam peruigili cura, & multa comitate gubernauit, non quod seruatorum ac ancillarum numerosa turba, quam mortales in præcipuis bonis numerant, delectaretur, sed quod iniquum censeret, si paternas opes auare sibi vendicans quenquam illorum fame & inedia confici pateretur. Non erat illa dedita iocis puellaribus, non amatoriiis capiebatur cantilenis, non quæuis ludicra vel friuola vel videre, vel audire cupiebat, sed cum Maria ad pedes Domini residens, quod actura esset, habitu & actu præ se ferebat. Interim totius boni hostis diabolus puellæ admirans continentiam eius parentes sollicitat, vt nuptiis eam collocent. Indicatur igitur renitenti Maritus, & tandem à Pipino S. Gertrudis Virginis parente VVitgero homini præpotenti coniux traditur, generis nobilitate pari, nec dispari meritis. Ex ea verò natus est B. Adelbertus, siue Emelbertus Cameracensis Antistes, cuius gesta plena miraculis adhucdum in eius florent Ecclesia: itemque quatuor Deo dicatæ sorores Reinildis, Pharaildis, Ermelendis, & Gudila, quam postremam cum vtero gestaret, angelica prædictione de eius castitate & sanctitate futura recreata, & deinceps sua consecu-

Familia cura.

Maturitas.

Nuptia innita.

Filius.

Filie.

*VVit-
gerus
Mona-
chus.
S. A-
melber-
ga san-
ctimo-
nialis.*

secutura sterilitate, & mutuo cum marito in re-
gulam Monasticam consensu, pro qua gratifica-
tione debitas Deo suppliciter gratias egit. Et quorundem
filiarum omnes à regni proceribus in honestum
expetitæ matrimonium Christi sponsi nexus præ-
tulerunt. Pater V Vitgerus maritus Amelbergæ
iuxta prædictionem Angelicam Monasticæ vir-
tutis institutum complexus est, Amelberga à S. Auber-
to velata sanctitatis opera cum inedia & assiduis
precibus coniunxit, & denique labiis hos versicu-
los in agone susurrans (domine dilexi decorem
domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ) fi-
nem viuendi fecit multis ad sepulchrum miracu-
lis clarificanda.

*S. Kanuti Regis Daniæ Elogium regni
le, & coniugale, ex
Saxone.*

Suriæ 10. Iulii.

*Adole-
scentia
Kanu-
si.*

Insignis adolescentia Kanuti Suenonis filii ex-
titit in pyratibus domandis, in perpetuis pro pa-
tria excubiis, in seruire militari, in diligentia, &
indole præclara. Quare Heraldum fratrem pri-
mogenitum Suenone defuncto popularis fauor su-
bi ad socordiam ducem vecordem & inertem de-
ligebat, solis Sicaniis in probitatem, robur, & eius
alacritatem inclinatis. Coactus igitur Kanutus
tum vi proscriptionis, tum dissidentia fraternali
fidei profugus in Suedia tantisper hæreret, donec

*Redu-
ctus sic
vex.*

Heral-

Heraldi completo regni biennio ipse reuocatus, orientale bellum, quod in adolescentia orsus, in exilio auspiciatus tuendæ potius religionis, quam explendæ cupiditatis causa confecit. Confecto bello, curorumque, Sembonum ac Estonum regnis deletis, & hostibus sublatis nuptias circumspiciens, finitamque coniugia obscura ac dignitate sua minora reputans præfecti Flandriæ Roberti filiam Ethlam in matrimonium aduocauit: ex qua filius ei Carolus obuinit. Cumque magnatum insolentia solutos, habetatosque præfati iuris nervos aspiceret, omnibus ingenii modis ad reparandam patrii moris disciplinam connisus probatoris iustitiæ cultum seuerissimis edidit institutis, contusumque & labentem æquitatis tenorem in pristinum habitum reuocauit. Non sanguini, non necessitudini, quo minus iustè se gereret, indulgentiam habuit: nullius amicitia aut familiaritati impunitatem iniuriæ tribuit. Sed omnia antiquæ consuetudinis momenta præcurrens, labefactatum iuris vinculum tenacissimo nexu adstrinxit, ac paternæ seueritatis vestigia sollicitus vsurpauit, eoque studio grauissimas Maiorum offensas incurrit.

Coniugium.

*Reformatio
seuera
regni.*

L s

Elo.

Elogium S. Vandegrifili supremi gra-
 dus in dignitate, castitatis in desponsa-
 tione, Religionis in cænobio, ex hi-
 storia coeui.

Sur. 22. Iulij.

*Præfe-
 tus au-
 la.*

*Pietas
 in Deū.*

*Virtu-
 tes.*

*Consen-
 sus con-
 iugii.*

A pud Vir dunum Vandegrifilius prænobili
 loco natus regnante Dagoberto nobilior
 fuit innocentiae studio & profectu. Adolefcens mi-
 litaribus gestis, & aulicis disciplinis prouectus Co-
 mes Palatii à Dagoberto instituitur, aliusque
 parentum nisu promotus negotiorum molli &
 multitudini mancipatur nusquam & nunquam
 intermisso pietatis studio iuxta illud, date quæ
 sunt Cæsari, Cæsaris, & quæ sunt Dei Deo, erate-
 que liber ad arguendum, humilis ad obediendum,
 fide firmus, operibus bonis promptus, ore
 verax, iudicio æquus, consilio prouidus, bonitate
 conspicuus, charitate eximius in omnes & imita-
 bilis, arguebatq; clementer & tolerabat patienter.
 Postmodum hortatu parentum illustrem puel-
 lam inuitus duxit illibato castitatis flore, persua-
 sitque eundem coniugi custodire spe confortii an-
 gelici purissimi in cælis promerendi, vt hoc ei da-
 ret responsi: Quæso inquit, nobilissime virorum,
 vt quæ ore promis, explere properes actu, & te-
 metipsum à sæculi curis, meque famulam tuam
 castris committas regis perpetui. Itaque con-
 sensu castitatis inito se ordini Cleri, ipsam san-
 ctimo-

Etimoniaium societati mancipavit: in qua strenuè & constanter fuimet custos tali enituit studio deuotionis, vt ad declaranda ipsius merita plurimà à Domino per eam patrata dicantur virtutes. At Vandregiflus superatis diaboli impeditur in machinis distributis in cænobia & pauperes opibus ofor arrogantia; amator religionis & concordia; custos oris sui, hilaris vultu, maturus moribus, abnegator sui, meditator legum Diuinarum, exemplo tardorum excitator, Cænobiarcha opere implens, quod, ore docebat deductus à sanctis in Cælum est.

Sponsa pia monialis.

Sanct. Vandregifli conuersatio.

S. Brigittæ Suedicæ Reginae & viduæ Virginale, Coniugale, & Viduale Elogium Parentum & auorum, fratrum & sororum, filiorum & filiarum, & regni laudi, & dignitati consentiens ex instrumento cannicizationis & alia edita historia.

Sur. 23. Iulii.

S Brigitta in regno Suediæ orta potentia & genere clarissimis, legis Diuinæ studiosissimis, peregrinationis ultramarinæ & aliorum operum piorum sectatoribus parentibus, auis, proauis, Abauis. Pater Bergerus Australem peregrina-

Patris Bergeri pietas.

grinationem obiit obiturus Iudaicam, nisi ex causa consilio summi Pontificis abstinuisset. Idem ipse singulis vi. feriis peccata confessione piaculari humiliter expiabat testatus se eo die ad totius septimanæ patientiam præmuniri. Id ipsum imitatus filius flagellis post reconciliationem, ut carnem crucifigeret cum vitiis & concupiscentiis,

Matriis pietas. se acerbè cedebat. Mater ex regia stirpe nõ minus dote, quam fabrica non paucas erexit Ecclesias, quæ grauida in sinu maris naufragio, quo multi

Vaticinia duo peribant, Henrici Ducis opera superstes sequenti nocte ab astante sibi regali ornatu induta audiuit. Sospes euasisti ob fructum, quem geris, quem ut à Deo datum enutries. Cum edita esset in lucem, vicinus integræ vitæ sacerdos in nube lucida virginem cum libro effantem audiuit: Nata est Birgero filia, cuius vox mirabilis tota orbe audietur. Intercè mater eius Eleemosynis & bonis operibus semper dedita morbo correpta aliquot

Matriis felix mors. antè diebus prædicit obitum suum: inque agone astantes maritum & alios ita affatur: Quid ità doletis? Sufficiat hucusque prorogasse vitam. Gratulari mihi potius debetis, quod ad potentiorum Dominum euocata sum. At Brigitta piissimæ materteræ tradita institutioni septennis à Domina nostra corollam oblata suscepit capite. Nubilem licet optantem manere in cælibatu pater

Coniugium. Vlphonis Illustris adolescentis coniugio copulauit. Qui anno amplius pudicè transacto precibus Diuinum beneplacitum implorantes sobolem Deo seruituram expectabant. Exinde diebus quadrag-

dragesimæ, & solennioribus & feriis sextis ex
condicto continebant, quo tempore Brigitta clam
vestita in pavimento tapete instrato seorsim cu-
babat. Filii magna cura & diligentia disciplinæ & Edu-
doctrinæ adminiculis educabantur: D. quoque casto fi-
Baptista Brigittæ his verbis locutus fertur; quia liorum.
plorasti, quod filius tuus offendit me non ieiunans
in vigilia festi mei, malleque ipsum seruare
mihi, quam regem esse, idè eius adiutor & pro-
tector ero. Oti fugiens, ne satanæ tentandi ma-
teriam præberet, nunc manus cum honesto famu-
latu, nunc sacris exercitiis precum, lectionis sacræ,
Diuini in templis cultus se occupabat: Loca, leui-
tates & omnes personas vnde aliqua nota posset
aspersi, declinabat, ideoque honestatis studiosas
ancillas & comites semper penes se habebat, ne
cuiquam obrectandi præberet occasionem. A-
mabat ieiunia, & vigilias, abstinentiam delicatio-
rum citra viri aduertentiam: eoque absente inter-
diu & noctu veste aspera induebatur. Quis satis Opera
enarret studium nutriendi, fouendi, pascendi gre-
gis infirmi & egenis cui domum cum famulabus
fæminis deputabat, nec rarè humillimè inferuie-
bat? An non in partu cælesti sensit subinde auxi-
lium? An non maritus eius vir strenuus & à con-
silio regi eius salutaris, quibus pascabatur sermo-
nibus Dominico iugo, & congruis virtutibus reli-
quæ aulæ vanitate se addixit? An non pariter S. Vtriusq.
Iacobi in Hispania mausolæum venerati? An non que pe-
Atrebatu marito ægro doleatis coniugis precibus regi-
S. Dionysius propitiatus vitam prorogauit? natio

An & mora

At non diuinitus didicit de Romano & Hierosolymitano itinere & mortis tempore securo? An non post reditum in patriam maritus cænobita factus feliciter obiit, postque eius obitum piissima & celeberrima vidua vixit, victura in æternum cum Deo!

S. Lupi cum coniuge pactum continentie vitæ honore, sanctitate, gloria denique cælesti remuneratum.

Sur. 29. Iulij.

S. Lupi **L**upus Leucorum oppido nobili loco natus post mortem patris Epirochii traditus est Aristichio patruo suo, cuius suauis & ductu Rhetorum studiis imbutus eloquentiæ fama per regiones istas inclaruit. Iuncta autem est ei matrimonio Pimeniola S. Hilarii Episcopi Arelatensis soror, quæ in ipsa iuuentute sensus maturitate polens pudicitia semper amore flagrabat. Cum iam septimus coniugii annus volueretur, instigante Domino se ad conuersionem mutuis adorationibus contulerunt. Itaque S. Lupus translato ad animi cultum vestium splendore, relicta paterna domo, cunctisque mundanæ cupiditatis vinculis dissipatis Euangelicæ perfectionis feruens desiderio eximie claritudinis & virtutis Abbatem Lyrii B. Honoratum inuisit. Apud quem anno commoratus ieiuniis, vigiliis, aliisque diuinis seruitiis se mancipauit. Vnde Matisconem rediturus, ut reliquias

Continentia pactum cum coniuge.

quias opum pauperibus dispertiret de improviso *Fit E.*
ad Urbis Trecenti Episcopatum rapitur. Fuere au- *pisco-*
tem hæc eius promotionis primordia, vt ciuibus *pus.*
suis viam salutis semper concionibus fabris expli-
caret, & imperitos populi sensus Diuina lectione
institueret. Porrò Clerum quoque suum, gratia
præeunte habenis iustitiæ strenuè moderabatur.

Elogium S. Sophiæ piæ & constantis e-
ducatriciæ & seruatricis trium virginum
filiarum martyrum. Ex

Metaphr.

Sur. 1. Aug.

ANnunciato vbique Euangelio Adrianus
Cæsar blanditiis & minis non desistebat su-
pnrstitionem protegere. Quo tempore Sophia I-
taliæ clarò genere, clarior virtute orbata marito
cum tribus filiabus solis Fide, Spe, & Caritate ani-
mo & corpore speciosis vitam agitabat, & nequa-
quam errore seducta fuit, vt Iacob. 3. inquit: Quæ *Synce-*
desuper est sapientia, primum quidem pudica est, *ra pie-*
deinde pacifica, modesta, obediens, plena miseri- *tas.*
cordia & fructibus bonis. Matrem igitur & filias
Antiochus Urbis præfectus defert Imperatori,
qui eas per apparitores vocat: nec illi discor-
di animo abnuunt venire, proque tribunali *Sestun-*
stant inani timore deposito & signo crucis mu- *tie suo*
nitæ. At iudex vultus liberales, & oculorum *dici*
& habitus modestiam admiratus conuersus *mater*
ad matrem de statu & religione interrogauit, *quæ & filia,*

quæ fidenter & verè professæ fidem. Tum filiis
 riis tormentis cruciatæ ad cælum euolarunt, quo-
 rum corpora mater sepeliuit & à Deo eandem
 gloriam per mortem petiit & inuenit.

*Parentum S. Claræ pietas ex eiusdem Vita
 iussu Alexandri IIII. Pontificis scripta.*

Sur. 12. Aug.

S Claræ Assisenatis patriæ & instituti S. Fran-
 cisci Sociæ Pater miles fuit, & tota utroque
 parente progenies militaris. Domus abundans &
 copiosæ facultates. Mater eius nomine Hortulana
 fructiferam in horto Ecclesiæ plantulam paritura
 fructibus bonis & ipsa non mediocriter abunda-
 bat: inque coniugii & familiæ curis nihil exerci-
 tiorum pietatis omittebat. Transiit mare, ut loca
 & vestigia Christi incunabulorum, passionis, &
 ascensionis veneraretur. In patria præter non pro-
 cul disita SS. Apostolorum limina S. Michaelis
 adyta & templa religiosissimè visitauit. Prægnans
 de periculo sollicita cum ante crucifixi effigiem
 supplicaret, vocem alloquentem se audiuit: Ne
 pauas mulier: quia quoddam lumen salua paries
 quod ipsum mundum clarius illustrabit. Quo
 docta miraculo natam infantulam in baptisimo

*Matris
 vietas.*

*Predi-
 tio.*

Clarâ vocauit spe futuræ eius clarita-
 tis erecta & lata.

De S.

De S. Helena Regina Constantini Mas-
gni matre ex Eusebio
Cæsariensi.

Sur. 18. Aug.

Helena, vt Deo gratum præstaret debltum-
que officium tum pro sua salute, tum filii
Constantini Augusti, Nepotumque iam senio
prouecta alacritate puellari Iudæam seruatoris
impresam vestigiis inuisit, veneratione profecuta
est, monumentis templorum exornauit præser-
tim loco natiuitatis, & Ascensionis: quæ dein filius
regalibus donariis auri & argenti, & Aulæorum
exornauit. Tam in vita sua tum verbis, tum re-
bus ipsis veros pietatis fructus, quos præcepta ser-
uatoris præscribunt, extulerat, ideoque eximium
pietatis suæ exitum & remunerationem etiam in
hac vita à Deo est consecuta. Nam omni oriente
peragrato opibus pauperes subleuauit, afflictos
ergastulis, vinculis captiuos eripuit, ordinibus mi-
litaribus plurima contulit, ab exilio multos re-
uocauit, nudos vestiuit, oppressos ab iniuria vin-
dicauit, vbique visa est Ecclesiam intrare, tem-
plaq; splendidis exornare monumentis, inq; ædes
sacras vel in minimis vrbibus extructas suam be-
nignitatem ostendere, eximioque apparatu admi-
rabilis sæpe versari cum multitudine, & verum
cultum erga Deum omnibus piis vitæ officiis de-
clarare. Itaque octogesimo ætatis suæ anno testa-

M

mento

S. He-
lena i-
ter ad
terram
S. &
gesta.

Opera
pia.

Mors.

mento dispersit filio & nepotibus opibus suis
quæ toto terrarum orbe suppetebant, filio sedulo
ipsi inseruiente, & manus tenente ad meliorem sta-
lum euocata est. Nam & filius eam cum iam an-
teâ pietate minimè imbuta esset, ita piam reddidit
vt à primò tempore ætatis ab ipso Seruatoris ore
instituta esse videretur, ita etiam honore regio
Constā- exornauit, vt & augusta vbique diceretur, aurea
rini que numismata eius imprimerentur effigie, &
lans. thesauro regio pro arbitrato vtendi facultatem
concesserit, deniq; defunctæ tabernaculum splen-
didis exequiis decorarit, in vitaque & morte sin-
gularem pietatem iuxta legis diuinæ dictamen
impenderit.

*S. Radegundis Reginae admirabilis re-
dicam magis quam inimitabilis in con-
iugio continentia è 2. eius ueni
scriptoribus.*

Sur. II, Aug.

Patria.

Radegundis nata Patre Berchario Rege Tur-
ringiæ: quæ occasione vastatæ per Gallos
patriæ exul, cuius præda foret, inter victores con-
taminis causam præbuit. At cum celsisset in soci-
etatem Clotarii regis, Atheis Viromandux in regno
nutritur & custoditur villa: in qua literis imbu-
Edu- ta, & aliis puellaribus studiis martyrii, si detur
catio. ptio, appetens visa fuit: nec tamen in pace Ecclesi-
sæ de-

sive domesticis caruit hostibus. Ibi puellula reli-
 quias mensæ coarctis impertit manu sua lotis ca-
 pitibus & sellulis dispositis. Altari tantam reue-
 rentiam habuit, vt pavimentum circa illud suda-
 rio tergeret, vestibus euertret, foris reconderet.
 Cum verò rex eam sibi coniugem delexisset,
 Atheis cum puellis nocte profugit, deinde Sues-
 sione quæ sita odio regalis gloriæ euasit. Tan-
 dem cum in potestatem regis concessisset, Dei
 semper voluntatem, & societatem prætulit, & ne
 Vinceretur regia consuetudine; sed arctius Deo
 adhæresceret, Eleemosynarum se addixit studio
 ita, vt hoc reputaret se perdere, quicquid pauperi-
 bus non dedisset, siue essent sibi communicata
 tributa, siue decimæ, ita vt citius eas videre-
 tur expendere quam recipere, nullum inanem
 dimittere, ne ignotos quidem & remotos licet e-
 remi in latebris reconditos deserere, vestibus et-
 iam suis ornare. Quinimò Atheis domum ad-
 ornauit lectis & thermis, in iisque egenis & ægris
 ministrabat, ipsam se inter regales epulas lenti-
 cula & faba reficiebat clam aliis. Itentidem ab
 ipsis mensæ ferculis proripiebat, vt laudes ordina-
 tas Deo pfalleret, & de modo cibationis egenorū
 inquireret. Cubili prætextu necessitatis deserto se-
 cretò precibus super cilicium incumberebat frigo-
 ris patientissima. Qua re iniuriam rex interpre-
 tatus, quod sibi potius monacham, quam Reginam
 socialisset, asperius tractauit verbis & iurgiis. Tem-
 pore quadagesimæ instar penitentis cilicium ge-
 stabat sub regia veste. Absente rege ieiunio lacry-

*Indo-
let.*

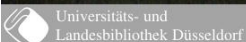
*Fuga
nuptia-
rum.*

*Elee-
mosy-
na.*

*Mini-
steriū.*

*Sobrie-
tas.*

*Ita Re-
gis.*

Reuerentia sacerdotalis.

mis & precibus tanquam, deliciis se reficiebat: Tancella facibus nocturnis manu sua illustrabat. Tandius ad mensam progressa regis ad rixas pronocabat, quas subinde rex aliis beneficiis compensabat. Gaudebat mirè, si à sacerdote vocato inuiseretur, ad cuius occursum reuerentissima, ad pedes uerem à pedibus extergendum promptissima, ad propinandum etiam inuito humillima, ad salutis uerba ab eo audienda obedientissima commissa tantisper aliis cura domestica. Si quod uel

Ornatum repperit.

lum, si quæ vestis, si quis ornatus recens speciosius integumento pedissequis appareret, eis se indignam rata altaribus destinabat: pro mortis reusollicitè deprecabatur: quorum semel aliquos precibus tam relaxatos sibi sistebat. Directa à Rege

Velum.

uenit ad B. Medardum Nouiomum, à quo reluctante religiosum habitum postulauit, & accepit, à quo tempore præter legumina & olera non pomum uel piscem, uel ouum, uel aliquid quid comedat: potum uerò præter aquam multam non bibit, non uini puritatem, non melliti decoctionem, non cereuisiæ mixtionem turbulentam.

Sobrietas.

Largitas.

regalis uerò uestitus auro, gemmisque conspicuus altaribus, diuersisque locis sacris & cœnobiiis, & alia insuper donaria dispertiebat non sine magna erga Diuinos Patronos reuerentia, & locorum in quibus coluntur, diuersitate. Parem in egenos benignitatem, in ægros ministerium indefessa adhibebat, nec à curatione miraculosa ægrorum abstinuit, sicut nec diebus dominicis à peculiari propinatione collectorum pauperum, quam tamen

sua opera cæptam ancillæ prosequendam relin-
quebat ipsa ad orationem se referens, & sacerdo-
tum in mensa accursum, quos sine munere non
dimittebat. Dein Pictauii constructo monaste-
rio adiunctis sibi multis mira humilitate, caritate,
castitate, abstinentia florebat. Interim Clotarius *Rex*
rex cum filio Sigeberto iter pictauium instituit re- *acquies-*
petiturus coniugem: quo ipsa cognito regis ani- *scst.*
mum per interpellationem S. Germani Episcopi,
qui cum rege tunc erat, mutare non destitit: cui
& rex acquieuit se indignum tantæ fæminæ so-
cietate ratus, veniamque petiit. At ipsa iam sæculi
faucibus erepta totam ad Dei famulatum se ap-
plicat. Itaque eiusmodi studiis intenta, auctis vi-
giliis perinde atque carceris se fecit sui corporis
pernoctando custodem: & cum esset erga alios *Ergo*
misericors, in seipsam seuera & rigida fuit: aliis *altos*
indulgens & liberalis, sibi ipsi dura abstinendo & *laxior.*
parca, ita, vt non sat haberet corpus affcisse ine-
dia & ieiuniis, nisi etiam de illo triumpharet,
Cum adhuc in regis esset aula, & extra eam pro
pace regum & salute patriæ supplicabat, interce-
debat, scribebat, proceres interpellebat, & deni-
que feliciter componebat. Oratorium, quod in
aula regis extructum assiduè triuerat,
longo post tempore miraculis
coruscum fuit.

* *
*

M 3

S.A.

*S. Athanasiae pij parentes & conjugium
cupidinis expers. ex Sim. Metaph.*

14. Aug.

*Indo-
les.*

*Casti-
tas.*

*Alter
nuptia.*

*Virtu-
tes.*

*Viri cō-
sensus.*

B Athanasia, quæ septennis psalterium edidit, parentibus Nicephoro & Irena nobilibus & valde Deum timētibus in Insula Aegina degentibus nata. Filia igitur solitaria cū telam texeret, vidit se cælitus stella circa pectus illustrari quæ statim disparuit odio mundi ipsi inserto ita ut amore vitæ Monasticæ teneretur: quæ cogitantem parentes inuitam nuptiis adstringunt sedescim tamen solos dies duraturis, quod vir Mauritius in repentina contra irruptionem Barbarorum excursionem casus extingneretur. Recepta itaq; occasione & desiderio vitæ monasticæ rursus edito præsidis prouinciæ, quo omnes cogebantur nuptæ seu iunuptæ nubere prouincialibus suis, alaceris vinculis copulatur animo in Diuinis cantibus & lectionibus immutabilis, vt & in mansuetudinibus, humilitatis & beneficentiæ studio, vt licet plurima teneret, plurima tamen expenderet tantum extremos, quam ciues, & dominicis diebus tantum dem ad se aduenientes per prælectionem librorum ad Dei amorem & seruitium, accenderet. Tali virtutum curriculo annis aliquo exercitio viro demum non difficulter persuasit, vt amore cælestis vitæ instituto Monastico se deuoueret, in quo sanctè & perfectè cum non modo veritas

lus esset, sed etiam excellisset, e vita feliciter migravit. Athanasia libertate potita, inuentis sui desiderii confortibus fœminis religiosissimis eis se adiunxit deposito habitu mundano & erogatis in pauperes opibus, quibus etiam licet inuita Athanasia præfecta fuit, & mira abstinentia, vestium & sic lansstrati asperitate, lacrymarum & vigiliarum, inter precumque frequentia, patientia & humilitate sancti- insignis migravit variis post mortem signis illustanda. moniales.

S. Mamantis Parentum pietas in coniugio, & consors in Martyrio constantia.
Ex Sym. Metaphr.

17. Aug.

Theodorus & Ruffina in paphlagonia patri-
 tii ordinis coniuges magno ardore Christi-
 stum eiusque legem complectabantur, vt se ab
 eius externa professione non continerent, & non
 paucos ad eandem excitarent. Quare accusati a-
 pud Alexandrum Gangræ Urbis legatum, qui Paren-
 potestatem ad puniendos, & necandos constan- tum fi-
 tes in fide Christianos habebat. Quod cum in des.
 patritios sibi sine peculiari Cæsaris licentia non
 liceret mittit eos ad Faultum Cæsareæ in Cappo-
 docia præfidem fœuissimum eo loco & tempo-
 re persecutorem: qui & vtrumque in carcerem
 coniecit: vxor enim virum voluntariè secuta etſi
 grauida. At Theodorus consiliis imbecillitatis, ne
 fide & animo in suppliciorum acerbitate vacillaret

*Mors
virius-
que.*

à Deo mortem ibidem petiit, & impetrauit. Post hæc Ruffina carceris incommodis afflicta, & immaturo edito partu vitæ finem exoptauit, & Deo beneficio statim est consecuta. Infans verò solus inter sacras parentum reliquias relictus Diuina ostensione piæ mulieri pariterque opulentæ commissus ab eadem non solum à præside impetratur, sed etiam in filium adoptatur, qui postea in Iudo litterario exemplum & lumen fidei cæteris pueris fuit, & xv. ætatis anno variis suppliciis superior & miraculis illustri martyri exitit.

*S. Bernardi nobilium virtute & genere
Parentum pietas in sui tutela & rectorum
filiorum educatione, ex Abbate
Wilhelmo autore vitæ S.
Bernardi.*

Sur. Tom. 4. 20. Aug.

*Laus
in ordi-
ne e-
questri.*

*Laus
in fa-
milia
insti-
tutione*

PARENTES S. Bernardi tum genere tum pietate nobiles fuere. Pater eius Tesselmus vir antiquæ & legitimæ militiæ fuit cultor Dei, iustitiæ tenax iuxta D. Ioannis Baptistæ præscriptum à concussione, & calumnia alienus, contentus stipendiis, quibus ad omne opus bonum abundabat, & sic consilio & armis seruiebat Dominis suis, ve debitum Deo minimè negligeret. Mater Aleth oriunda ex castro mortis Barri & ipsa in ordine suo Apostolicam regulam tenens, subdita viro do-

munum

num regebat in Dei timore, operibus misericordiae vacabat, filios in omni disciplina enutriebat. Sex marium, vnius feminae mater, quos Deo in partu oblatos in ordine caenobitico dedicauit. Propter quod etiam alienis vberibus nutriendos committere refugiebat quasi cum lacte materno materni quodammodo boni infundens eis naturam, adultiores domi non patiebatur delicatioribus cibis assuefacere, sed communibus tanquam eremo non curiae praeparandos. Haec cum tertium Bernardum haberet in vtero, visa est in somnio sibi gestare catellum prorsus candidulum, dorso rufum, & latrantem, quod illi consultus vir religiosus declarauit, ne timeas, inquires, optimi catuli mater eris, & qui domus Dei custos futurus magnos pro ea contra inimicos fidei editura est latratus. Erit enim egregius concionator, & tanquam bonus canis gratia linguae medicinalis in multis multos morbos curaturus est animarum. Itaque hoc laeta responso Deo eum destinauit, puerulum iam idoneum magistris tradidit omni cura adhibita, vt in literis proficeret: quod ipse gratia & ingenio abunde supra coetaneos assequeretur, pariterq; mundi abnegationem auspicabatur: apparebat in eo studium simplicitatis, sollicitudinis, charitatis, obedientiae, gratitudinis, veritatis, pietatis. Adducta ad se mulierem e vulgo, vt superstitioso rythmo dolorem capitis eius mitigaret, cum clamore & ira a se repulit, quo facto quasi impetu se sanum reperit. Eidem in nocte natiuitatis cum aliis operienti publica officia

*De S.
Bernardo
prae
dia
Elo.*

*S. Bernardi
indoles
& virtutes.*

*LAUS
& mors
matris.*

& obdormiscenti Christus vti de thalamo æterno procedens & de virgine nascens instillans mysticâ sapientiam & pietatem apparuit. At mater feliciter filiis educatis quasi peractis omnibus, quæ suæ erant, feliciter migravit, quæ diu cum viro suo honestè & iustè vixit, & domi magis cænobiticam quam mundanam vitam, & disciplinam institutam habebat in victus parcitate, vilitate vestitus, abdicatisq; pompis, deliciis, & curis mundanis in ieiuniis, vigiliis, & operibus misericordiæ diligens erat. Obdormiuit autem pfallentibus Clericis & ipsa pfallens. Demum inter Litanæ supplicationes ad verba illa (per crucem tuam libera eam Domine) eleuata manu se signans obdormiuit.

*S. Stephani primi Christiani & Catholici
Hungarorum à se conuersorum regis
cum Gisela coniuge Regina sacratissimum & felix con-
nubium.*

*Victo-
ria S.
Ste-
phani.*

DEo ter opt. max. gentem Hungaricam miserante primis Geisæ Ducis conatibus filii Stephani zelus implendis successit: qui syncerus Dei seruus & popularis salutis promotor esse nec tantum videri velle studebat. Quare pace cum vicinis constituta, populum seditione incitatum contra se & ministros suos vno loco & prælio superauit, eorumque decimis tanquam prædas cænobium, & 10. episcopatus fundauit, fundatos discipuli-

sciplinis, & præpositorum pia fidelitate & fideli *Regni*
pietate non sine nutu & autoritate summi Pon- *admi-*
tificis muniuit. totum quoq; regnum salutaribus *nistra-*
legibus & institutis, & ipse eximia prudentia & *tio.*
moderatione direxit. Porro consortem regni *Coniu-*
præcipuè sobolis propagandæ causa sibi adsciuit *gium.*
Henrici imperatoris filiam Giselam, qui impera-
tor ob morum comitatem & mansuetudinem
pius est appellatus. Ipsa autem Gisela Chrismate *Gisela*
vincta & corona regia insignita, qualem se præ- *coni-*
buerit erga Dei cultum ornandum, quam fre- *gis pia*
quens benigna & liberalis erga Christo seruien- *opera.*
tium congregationes fuerit, multarum Ecclesia-
rum, præsertim Vesprinensis à se fundamentis ex
rectæ pretiosa, & artificiosa suppellex declarat. *Regis*
Ipse quoque rex inchoatos episcopatus amplitu- *erga*
dine iurisdictionis, & reddituum, vt & cænobia *Eccles*
munificè pro cuiusque necessitate & indigentia *sua &*
satis exornauit, annisq; singulis, quoad vixit, mu- *sacer-*
nera & oblationes semper auxit, ne aliquid ex- *dotes*
trinsecus conquirere cogerentur, qui rebus Diui- *affe-*
nis peragendis præerant. Monachorum quoque *lius.*
viuendi modum nunc per seipsum, nunc per alios
accuratè inuestigans, desides arguebat, alacres &
vigiles charos habebat. Canonicorum ministe-
rium Episcoporum moderationi & circumspe-
ctioni sub Christi & Ecclesiæ testificatione com-
mendabat cum apostolo omnibus omnia

factus, vt omnes lucrifaceret.

* *
*

Feli-

*Felicium S. Audoeni Parentum felix tri-
plexque coniugij
fructus.*

Regni Regis Galliae Clotarii anno xx. Suf-
fione ex vnico coniugio Autharii & Aiga
producti sunt, Ado, Dado, qui & Audoenus, &
Rado. Horum parentes non minus religione
quam profapia fuere illustres. Cuncta enim quae
quae possidebant siue in fundis, siue in opibus in
hospites, pauperes, peregrinos, Monachos summo
studio conferebant, operantes quidem, vt Aposto-
lus docet bonum ad omnes maximè tamen ad
domesticos Fidei. Erát ambo fidei integritate puri
longanimitatis spe praecipui, charitate non ficti,
verbum vitae aure percipere, & corde retinere si-
ne fatigatione satagebant, idque ab iis, quorum
doctrinam & fidei puritas, & modum sanctitatis
commendaret. In eorum domo, non vt assolet in
quorundam saecularium coniugiis, mimorum vel
histrionum carmina saeda, sed Euangelica, vel A-
postolica, vel Prophetica personabant oracula.
Illum diem sanctum & solennem duxere, quan-
do aliquem Diuini verbi praekonem hospitio re-
cipere meruissent. Cum autem S. Columbanus
Scotus venisset in Galliam ad Matronam amnem,
ibi Autharium cum coniuge Aiga reperit, qui ab
eis summo studio beniuolentiae susceptus, & tri-
bus pueris salutis signum & effectum impertiri
roga-

Libe.

ralitas.

Gal. 6.

*Deuo-
sionis
studij.*

*Predi-
ctio.*

rogatus prædixit eos religionis virtutibus eximios, & dignitate in aula regia fore gloriosos.

Quod & ita factum, licet non eodem ordine & via.

Nam primogenitus Ado mundi obstaculis spreis Monasticam vitam delegit, & Fratris Audoeni o-

pe Lodoriense cœnobium non solum opibus, sed etiam disciplinis Ecclesiasticis fundavit. Au-

doenus Sigillo regio præfectus æquitate & consilio, quibus omnia negotia dirigebantur, tam

Dagoberto, quam optimatibus venerabilis. Omnia eius consilia ad unicum fructum regis & populi dirigebantur. Et assidue sanè hortabatur regem, ut regem omnium Christum, sine quo nemo iuste imperat, diligendo, timendo, cunctisque eius mandatis obediendo piè coleret, subditorum sibi populorum socium se potius, quam dominum existimaret, subiectis, parceret, debellaretque superbos: fines imperii ab hostium incursumbus strenuè defenderet, imò verò ob abundantio-

riorem Ecclesiæ Christi pacem eosdem fines etiam dilatare contenderet, homines flagitiosos, cæterosque infames è regno exturbaret, Ecclesiarum & Claustrorum præcipuam curam haberet, pauperibus peregrinis, viduis, orphanis omnibusque necessitatem patientibus piè subueniret, hoc dicens iustum esse, ut cunctorum, qui eius ditione tenentur, necessitati condoleret. Quibus monitis rex non inuitus ad aures admisis cunctis hostibus fortior, & regno ante ipsum potius felicius fuit. Non defuit ei sodalis in Aula S. Eligii paribus armis studio solutis populi & extinguendæ hæreticæ

De Adone.

De Audoeni

in aula laude.

*De Ra.
done.*

retica prauitatis decertans. Tertius Rado the-
faurorum regionum fidus custos & dispensator
erga Deum religiosus erga pauperes beneficus
in militia prouidus, in omnibus strenuus & dili-
gens fuit.

*Elogium S. Ludouici Regis Gallia p[er]
parentis piissimi filii, qui filiorum. & reg-
ni & totius Ecclesie tutela & sa-
lutis fortem se prestitit
Athletam.*

Sur. 25. Aug.

S Ludouicus natus Ludouico rege Christia-
nissimo Francia, qui in Albegetio & comi-
tatu Tolofano hæreticos oppugnauit, in reditu
autem lethali morbo correptus An. m c c x x viii
obiit, qui syncerus & constans fuit coniugalis fi-
dei seruator. In eius locum successit duodennis
Ludouicus primogenitus, & corona donatus pau-
corum procerum lætitia & gratulatione, quod a-
lii ob mortem patris & regni desolationem lu-
gendum sibi potius putarent. At puer sanctæ In-
disciplina educatus, & consilio florentium Regis
S. Francisci & Dominici fratrum insigni magistro
erudiendus est traditus, sub quo tam in pietate,
quam literis egregie profecit, ab eoque tempo-
re, quo materna uerba altius animo sibi inculcata
hau.

*Institu-
tio.*

haufit, quibus mortem ipsius potius, quam mortiferi sceleris telum in ipfo mallet cernere, suæ innocentia & immunitatis à tali scelere, non modo diu, sed semper robustus custos est habitus.

Anno MCC XXXIV. consilio matris & procerum duxit uxorem Margaretam Prouinciæ comitiis filiam, quo tempore plebs Gallica agrestibus herbis famem sedare coacta, & Arfacidas senior Affasinorum missis legatis Ludouicum clam è medio tollere conatus, animo mutato pacem prætulit: & exinde rex penes se esse voluit, qui clauas ferreas manu quaterent: Dein Hugonem Marchiæ comitem confisum Anglicis auxiliis ad fidem, quam deseruerat, belli terrore & clade redegit. Anno XLIII. Rex Pontifara ex morbo decumbens aded extra se raptus est, vt multi putarent eum planè obiisse. Sed ad se reuersus mox transmarinæ militiae crucem pctiit & accepit. Curabat, vt liberos suos verbis & exemplis ad amorem Dei, ad mundi contemptum, ad fini notitiam instrueret: eis ferta & rosas feria vob memoriam coronati Christi vetuit. Cumque non ignoraret à delicijs castitati, à diuitiis pietati, ab honoribus humilitati magna impendere pericula, sobrietati, humilitati, misericordiae studuit à mundi carnis, & satanae insidijs sibi studiosè assiduè cauens: Ferijs VI. ieiunauit piscium & fructuum esu spreto etiam in aduentu & quadragesima, vacabatque clandestinis abstinentiis, vigilijs, & precibus. Quanto maior, tanto erat humilior, & in oculis Dei sibi vilescerat.

Sab.

*Marsio
monitum.**Coniugium.**Felicitas pacificationis.**Morbos.**Expediit.**Instituto.**Cautelas.*

Sabbatis clam pauperibus ministrabat manibus
& pedibus lauandis & tergendis. In Syriam se-
cundo profectus primogenito Philippo & filiis
sui imitationem in Ecclesia tuenda commenda-
uit. Pacificèque cum Regina prudenterque, & si-
ne personarum acceptione, iustè & diligenter cau-
sis excusis, legibus in blasphemios, vsurarios &
alios pœnalibus latis & executis tandem apud
Tunetum in Africa diem clausit extremum.

*SS. Aurelii & Nataliae primordia, in-
crementa, consummatio coniugalium pri-
mum vitæ, dein continentia & aliarum
virtutum, & denique Martyrii.*

Ex Eulogio.

Sur. Tom-4. 27. Aug.

*Aure-
lii Fi-
des in-
uista.*

*Coniu-
gium.*

Regnante Abdirama Cordubæ Aurelius
dolescens genere & opibus florens patre
gentili & matre Christiana orbatus etsi Arabica
literatura imbutus nullis technis Dæmonum, hor-
minumque à Catholica veritate abduci potuit.
Hic cum crebra adhortatione propinquorum con-
geretur ad matrimonium aspirare, à Deo talem su-
bi virginem intentis precibus deposcebat, quæ
suis congrua moribus secretum suum tegere posse-
ret, faueretque mente & corpore cultori Dei la-
tenti. Nec multò post Nataliam decoram matris
ribus & corpore virginem filiam pagani matrem
desunt

defuncti, & matris hinc nuptiæ occultè Catholico
 duxit: cum eaque pari consortio per aliquod
 tempus fidem Christi coluit. His Felix & Liliofa
 coniuges societate fidei, amicitia, & familiaritatis
 arctè iungebantur. Exactis aliquot annis Aure-
 lius ad forum profectus Ioannem quendam vi-
 dit (alibi, vt author ait, descriptum) multis con-
 tumeliis & vinculorum pondere oneratum, nec
 pænarū impetuosis labefactatum turbinibus cum
 palma abscedere victorem. Huius exemplo mirè
 accensis & penitus confirmatus ad simile cer-
 tamen subeundum domum reuersus ita compellat
 coniugem: Fateor, mea coniux, me tuæ debere
 caritati, acceptum referre, secundum Deum, quod
 cum mihi viuerem & Deo mortuus essem, sedu-
 lè ad meliora inuitatum, & in dies à vanitatibus
 & voluptatibus monitione abstractum etsi pro-
 crastinantem verba ad opus conferre, meditatio-
 ne tamen tenuiter imbuisti. At nunc temporis
 occasione inuitante commendationi tuæ assen-
 tiendum & parendum est. Quamobrem primò
 omnium munditiæ castitatis studentes vacemus
 orationi, vt promptior & expeditior ad reliqua
 pietatis opera sit progressus. Nec alio quam con-
 iugalis continentia fædere iungamur. Assensit
 mulier tanto alacrius & lætius, quanto improui-
 so magis nunc vir & diu ipsa concepto vitæ spi-
 ritualis desiderio ante se deuouerat. Tam arduum
 zelum quandoque Deus, vt piè creditur, & Nata-
 lia de veritate rei gestæ sæpe retulit scriptori,
 linteato & micante cælituum comitatu cubicu-

*Exem-
 pli vis
 ad mar-
 tyrium.*

*Consensu
 sus u-
 triusq;
 castita-
 tem.*

Visio.

lum ingressus comprobavit. Eadem de D. Virginis patronæ Calitatis apparitione testata est. Itaque seruebant in Dei seruitio precibus se inuigilabant, audita ex scripturis expendebant curabatur pauperes, visabant sanctos sæpe in ecclesie sanctis ministrabant, & porrigebant de fructibus quorum quidam erant presbyteri & Diaconi & ipse huius historiae scriptor Eulogius ex inferiori carcere iam eductus, qui rogantes eos instruxit, suavitque, facultates venditas ut daretur pauperibus parte relicta duorum liberorum nonnennium sustentationi. Eodem in carcere

Flora & Maria.

talia Floram & Mariam Virgines quasi concupiscentia solatii causa & intercessionis pro se non desinebat inuifere, qua sibi & viro martyrii palmam sperabat obtinere, cuius etiam spem virginum que præbuere certæ post sponsi adeptum consortium preces non fore irritas. Non multo post hæ virgines gladio cæcæ apparuerunt in somnis Nataliæ niucis in cætu candidatorum admixtæ vestibibus manibus phialas, & florum manipulos cum aliis gestantes. Quas cum reuerentia & metu affatur: Quam fiduciam pollicentur mihi iuxta pristinam promissionem vestram in spensæ expectatione & sollicitæ ne conatus vestri in cassum cedant, dum aliud intentio quaeritis, & aliud merita expectant, dum & Deus plus meritis, quam precibus fauet: nec parum roboris nobis accedet ad certamen vestro horratu veniente. Tum virgines respondere: commenda vestri laboris in Aethere reposita suo

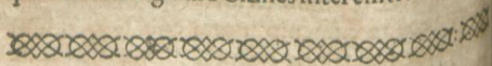
Expectatio felicitis martyris.

his sunt tempore metenda : ne igitur certami-
nis defectu euanescant præparati vobis ab æter-
no triumpho. Quare sacrificia piorum sacrodo-
tum implorate, suffragia sanctorum exquirite,
sanctuaria inuisite : his enim gradibus ad expe-
ditum culmen peruenire facilius potestis. Te-
stis nostræ assertionis erit conseruus quidam ve-
ster socius palmæ futurus. His magis confirma-
ta, & viro locuta se præparat : & distractis
modo supradicto opibus filias quarum altera
octennis, altera quinquennis, Tabinensi Cæ-
nobio eo loco celeberrimo, sibi que pro vlti-
mis operum bonorum incrementis delecto com-
mittere decreuerunt : quarum autor mino-
rem post necem parentum diuino instinctu si-
bi ait dixisse, vt vitam scriberet parentum. Vi-
derunt sæpe in cubiculo lucem cælestem, dum
meditantur suæ salutis negotia, Nataliaque fi-
liam Montesi cuiusdam, cui in extremis angori-
bus adfuerat, apparentem, & de futuro martyrio
loquentem. Interea appulit eò S. Georgius Dia-
conus Bethlehemita in cænobio S. Sabæ 27. annis
commoratus & in Aphricam amissus ad fratrum
solatium & instructionem, vbi omnia Barba-
rica incursione cornens turbata Hispaniam pe-
tiit, erat autem peritus Græcæ & Arabiæ lin-
guæ, latinam vix exprimebat, sobrietatis, con-
tinentiæ variæ, sermonis sacri, humilis habi-
tus, precum & vigiliarum cultor. Cum au-
tem apud Tabenense cænobium reperisset Aure-
lium & Nataliam, & cum ipsis Felicem & Lilio-

Hic est
S. Geor-
gius.
Dispo-
sicio de
opibus.

Visio.

Confors fam loniuges sanctos, & martyrii candidatos
ad mar. Natalia agnitus consors prædictus martyrii, &
tyrium & prædixit, ad quod ibi pariter mente & sermo
anhela. ne se compararunt omnes, dimissisque ad Eccl
vio. fiam duabus vxoribus non tam vt se ingereret
 persecutioni, quam fugiendam Christus docuit
 sed vt martyrii exemplo captiuus metum pro
 Christo patiendi eximerent: vbi in via agniti
 professi se suosque Christianos, & illicò ad Iulian
 cem delati sunt, qui missis ad domum Aurelii
 tellitibus omnes comprehensos sibi sisti mandauit:
 iamque astantes hortatus ad præsentis vxoris
 curam, & suæ superstitionis sequelam cum nihil
 proficeret, maiori accensus furore in carcerem
 mittit, vnde quinto post die speciosis promissis
 spretis educti gladio omnes interempti sunt.

EX TOMO V. SVRII,

SS. *Adriani & Nataliae coniugalis fides & amor elucens in adhortatione & susceptione S. Adriani Martyrii, & pietatis, religiosaque cura S. Nataliae: ex antiquis M.S. codicibus, consentientibus vetustissimis martyrologiis.*

Sur. Tom. 5. 7. Septemb.

Ingresso Nicomediam Maximiano Cæsare sacrificium populo indictum, est, & Christianorum nomina deferri. Itaque apparitores ita militiæ principi dixerunt: quidam Christiani latitant in spelæo, quos nos nocturnis vigiliis psallentes audiuius: Hi vincti adducti ad Cæsarem procedentem ad sacrificia ob Constantiam infide crudis neruis cæsi sunt: deinde lapidibus rotundis eorum ora contusa, & annotatis eorum responsis professionis in custodiam adducti sunt, vt pluribus ad exemplum regionis totius conficerentur tormentis. Ibi Adrianus 28. annorum iuuenis, qui 13. menses cum Natalia prænobili Christiana vxore coniunctus primus in officio erat, ita SS. Martyribus est locutus: Scirè ex vobis maximopere opto, quæ nam vos gloriæ expectatio, ad tantas penas sustinendas corroboret? Respondere martyres: nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparauit Deus diligentibus se. Tum Adrianus ad Exceptores, annotate etiam, inquit, meam confessionem cum his Dei Athletis. Quod cum Cæsari esset nunciatum, eius iussu in custodiam ductus est: cuius causam ignorans Natalia eiulans scidit vestimenta, at comperto, quod causa fidei esset vinctus, properè mutata veste ad carcerem se contulit, & collaudato eius proposito ad martyrii agonem pro æterna gloria perferendum adhortata spreto consilio furore, & adulatione aliorum,

*Iussu.**Martyrum
pena.**SS. A.
driani
& Na-
talia
coni-
gium.**Es. 64.
Cōuer-
sio A-
driani.*

vincula viginti trium ibidem vincitorum osculata eos rogavit, vt ad societatem certaminis Adrianus non grauentur commonefacere. Post dies aliquos Adrianus, vt promiserat, ad vxorem, vt interesse agoni, data pecunia custodibus & relictis fideiussoribus iisdem martyribus, abiit. Quod cum

Natalia cura in causa salutis Adriani.

Natalia ante accessum eius resciuisset, suspicata eum fidem deseruisse, incredibili dolore est affecta, quod necdum inito certamine fugisset: cuius ille, fideiusserunt, inquit, pro me sancti martyres, & si ego inuentus non fuero à custodia praesentis, cum suis pariter & meas luent poenas, nec sentire poterunt, cum sint iam pænè illatis à Tyranno suppliciiis exanimati. Hoc dicto ipsam lætitia affecit, & in summi ab ipsa beneficii accepti loco posuit, quod ad honestissimam victoriae lauream victrium suum fidelissimo amore prosequeretur: quin & ipsa in regressu cum ipso ad carcerem nullam de facultatum dispensatione mentionem inferri voluit, tantum vt ad ea, quæ sibi cum sanctis præmia proposita, festinet: quæ resistentibus & pugnantibus adeptu facilia. Vbi ad carcerem ventum est, Natalia ad pedes sanctorum prostrata osculata est vincula eorum, videbat enim cor-

Natalia seruitur vinculis.

pura eorum iam à suppliciis putrefacta, ita vt vermes ex eorum vulneribus prociderent: inclinansque se putredinem omnem abstergebat pretiosis linteis plagas dissolutarum pondere vinculorum ferreorum manuum & pedum alligabat, & 8. diebus vulnera curabat. Cumque huiusmodi quaestionem rursus vocandi essent, commenta-

rientia

riensis dissuasit, eò quod ob dissolutionem membrorum ad nouas pœnas non sufficerent viribus, sed solus Adrianus integer ad has robore esset. Expoliant ergò cum vestibus, & tectum ad verenda sub ligaculo, ferrentemq; suis manibus eculeum fistunt Tyranno. Euntiq; martyres dixerunt: Macte Adriane noua ista tua à Deo tibi impertita dignitate martyrii: vide ne hanc metu pœnarum, vel fraude diaboli deperdas: neque destitit vxor piis verbis eum monere. At Tyrannus dixit Adriano: permanes in infania & vis malè exire ab hac vita? Adrianus respondit: iam dixi tibi, me ab infania recessisse, & ideò paratus sum hanc vitam profunderè. Tyrannus non ferens Deos suos sperni iussit eum lignis contundi, & dici, ne blasphemet, Adrianus ait: Si ego sic crucior, qui blasphemo eos, qui non sunt, quæ tibi ferenda sunt cruciamenta, qui Deum viuum & verum blasphemas? Maximianus ait: Hæc verba ab illis impostoribus didicisti. Adrianus ait: Cur tu illos impostores vocas, qui duces nobis sunt ad vitam æternam? Vos potius estis seductores, qui homines in perditionis laqueos inducitis. Interim Natalia & martyres cognita prima eius plaga Dominum pro eo rogarunt. At maximianus iubet eum à quatuor cædi licitoribus magnis fustibus. Tum Adrianus, quanto, inquit, plura adhibes tormenta, tanto mihi plures conficis victorias. Quæ dicta & responsa sunt vtrimque, ea Natalia gratulabunda martyribus narrauit: deinde ventre eius verberato vsque ad viscerum effluxum nouis

Adrianus exanimatur.

*Natalia ad
Arrianum.*

honorum, familiaritatis, medicaminum frustrum
eius constantia tentata est. Exinde apud reliquos
in carcere depositus est, qui ei gratulati oscula im-
primere certatim gestiebant, & ipsa Natalia ex-
tergebat sanguinem eius, & eo perungebat corpus
suum. Interim partitæ inter se officia & homi-
nes piæ mulierculæ sanctis ministrabant: inter
quas honestissimæ nonnullæ fuere, voluitque de-
inceps Tyrannus id fieri: at Natalia tonsa crine
& fœmineo habitu in virilem commutato fan-
ctis ministrabat, sedens ad pedes Adriani hoc ser-
mone cum compellabat. Obsecro, mi Domine,
sis memor coniunctionis nostræ, & quomodo ego
in hoc martyrio tibi adstiterim: ora igitur
Christum Dominum, ut metecum accipiat: ut
quemadmodum communicauimus in hac vita
misera & plena peccatis, ita simul esse possimus
in illa beatissima vita, quæ est omnis doloris ex-
pers. Oro te, mi Domine, ut has primas preces
Deo offeras. Scio enim præstiturum Deum, quicquid
quid ab eo petieris. Nosti peruersitatem ciuium
huius vrbis, & Regis impietatem, ne forte alieno
consilio me homini impio coniungat, & polluat
torus noster, ex quo opto, ut discant à me om-
nes mulieres obtemperare viris suis comperta
erga me cura & solitudine tua. His dictis accin-
xit se denuò ad curanda sanctorum vulnera: propo-
nebat eis simplices, delicatosque cibos: Erant
enim intolerandis affecti doloribus, quod vulnera
iam incipient redire ad sanitatem. Imitatae
sunt & aliæ mulieres Nataliam in mutando habi-
tu &

tu & coma scindenda. Quare, ne deficerent o- *Passio*
 mnino viribus martyres, iussu Tyranni modo *Adria-*
 antehac inusitato producta sunt vasa, incus, & ve- *ni pra-*
 ctis ferreus in carcere, ibique Natalia monito vi- *sente*
 ro, ne terrore cederet, ipsa primum postulavit A- *Nata-*
 drianum, manibusque suis super incudem pedes *lia.*
 confringendos extendit, vti & manum petitam:
 qua praesecta reddidit spiritum. Pari cruciatu
 caeteri sponte membris extensis mutilati & ex-
 tincti sunt, & ad rogam delati, quorum sangui-
 nem sequentes piae faeminæ vestibus lineis & pur-
 pureis exceperunt, & carnificum vestes eo asperfas
 magno pretio redemerunt, Natalia quoque ma-
 num Adriani clam accepit, & se in fornacem iam
 iam erat coniectura, cum repente extitere toni-
 trua magna, & pluuia & grandines, & fulgura at-
 que terræ motus ita, vt haud secus atque in dilu-
 uio nataret ciuitas, ipsaque fornax vi imbrum &
 tempestatis extingueretur. At carnificum alii au-
 fugerunt alii prostrati in facies expirarunt: san-
 ctorumque reliquias Natalia cum faeminis & a-
 liis fidelibus ab igne nihil laesas abstulit, initoque
 consilio, ne alio incendio Tyrannico iussu reli-
 qua perirent, fideles Bizantium naui detulerunt. *Nata-*
 Interea Natalia domi suae thesauro manus Adria- *lia re-*
 ni purpura obuolutæ & myrrha perfusæ conten- *spuit a-*
 ta à Tribuno ciuitatis Tyrannum interpellante *lienae*
 ad alteras nuptias petitur: at illa per missas ad se *nuptias*
 matronas tridui inducias impetrauit, vt fugam
 adornaret apud sanctorum corpora habitaculum
 fixura: orauitque Deum per merita S. Martyris

viri sui, ne suæ continentiaæ alieno coniugio vis inferretur. Hæc precata in somno vnus ex martiribus ei adfuit nuncius precis exaudita, & Adriani aliorumque gloria, precatorum pro ipsa, vt citò ipsis præsto esset in cælis. Illa expergetacta nauim conscendit sola manu S. Adriani sumpta, vt Bizantium iret: in quo itinere nequam spiritus in specie Naucleri nauim à recto cursu iussi auerti. At B. Adrianus illicò adfuit, & fraudem detexit, & manifesta specie eos præiuit, donec Bizantium altera luce intrarent. His lætata Natalia ad domum martyrum se contulit multis fidelibus refertam, vbi post quietem breuem vocatu S. Adriani ad perpetuam migravit.

*S. Elzearij Comitissæ compendiosa vita,
qui cum coniuge vixit continentissimè,
virgoque permansit, & lux sui te-
nebrofi sæculi fuit.*

Surii 27. Sept.

ELzearius patrem habuit Hermongaum à Sabrano virum insignem, & potentem, matrem Laudunam Albanam Comitissam non solum nomine Bonam, sed etiam bene Catholicam, & Deo deuotam. Hæc à conceptione filii Elzearii sanctioribus ardebat desideriis, de quibus cum Garfenda Alphanti nobili ac raræ cuiusdam pietatis, diuinisque reuelationibus celebri Domina lubens salutaria verba accepit & retulit, quibus sibi quædam inspidum esse declarabat.

Parentes.

Garfenda pia matrona.

rabat, & si lege viri soluta esset, Diuino se mancipaturam seruitio. Filium mox à natiuitate Deo obtulit famulum, aut morti rebellem. Qui cum adhuc ancillarum brachiis portaretur, inuitus sæpè humanissimè in porta pauperes, nullo pacto progredi volebat aut acerbè flebat, nisi data esset stipes, qua data lætus transibat. A quinto pueritiæ anno gestu, voce, fronte, opere omnifariæ virtutis documenta inter æquales edebat: cumq; aliquot annis institutione patrum sui Abbatis Masiliensis profecisset, iussus est à Carolo Siciliae & Solymorum rege decennis sponsalia cum Dalphina Virgine celebrare, & post triennium coniugio solenni ritu copulari. Quarto die in Castellum Ausofium cum sponso cohabitatura adducta & in cubiculo eius mentè anteuertit detecto suæ virginittatis proposito, cumq; inter metum & fluctuationem non reluctantem, sed comem reperit responsis: nocteq; traducta precibus sequentium noctium præuentione sermonis eo deduxit rem, vt assensum non inuitus præberet. Adhuc, dum in familia Abbatis moraretur, procacib; linguis ad luxuriam incitatus vxoris prætextu declinabat, cuius & suam continentiam celabat, & à mortifero peccato magis, quam mortis periculo cauebat. Eodem anno cuncta quadragesimæ ieiunia seruauit, & nodosa chordula fortiter stringebat nudum corpus, adeò vt è faucia carne sanguinem exprimeret, & totam faciem pallor obtineret. Anno 15. ætatis in prandio Diuini moris suauitate incensus rubore vultus sociis febris suspicionè præbuit, vesperiq; iolus pstratus in genua t. o.

Infantia Et reariis.

Sponsa casuatis matris.

Vitas p. m. vs mortis.

*Diuina al-lustra-
nuua t. o.*

*Mira
conti-
nentia.*

nua interpretes tantas diuini amoris pensu
flamas, vt totus eius colliquefceret animus, at-
que in Deum transformaretur: edoctusque est
diuinitus de breuitate vitæ, & contemptu mundi
qui nihil est ad instar Cælestis regni incompara-
bilibus bonis affluentis, deque sui à tot peccatis
præseruatione & instinctu castitatis seruandæ. Ita-
que confirmatus de hærede & hæreditate omnem
etiam curam & cogitationem abiiciebat: & mo-
dum Deo optimè placendi per preces experebat
non auersaturus solitudinem, & iacturam tempo-
ralium. Atqui tacita Dei suggestione sui fiducia
auxilii in statuto suo persistere iussus simulq; vir-
go permanere. Mirandum verò potius, quam fi-
mitandum illud, quod ex propinquitate consortii
tori minus suæ virginitati cuius votum non edi-
derat, timebat, nec intus immunitus, nec foris de-
luxuriæ motu notatus esset, cui etiam in somnis
obluetabatur, & in vigilia peruigil arcebat. Post
eum quem dixit, mentis excessum, prolixè ante
decubitum orabat, & meditationibus interdum
se tradebat: Non dissimilis alius mentis excessus
accescit, in quo humilitate coram diuina dignatio-
ne, sinu lacrymis madefacto, representato crucis
solennis incruento sacrificio mirificè fuit affectus
donec in aurora oculis immotis persistens & ter-
tione compellatus ad se rediret. Alia nocte radi-
sumpta in precibus inuentus est à coniuge radian-
te, vultu cubile illustrare, quo tempore premiorum
vitæ æternæ magnitudinem & Diuinæ be-
nignitatis abyssum erga eos, qui acceptarent, lu-
culen

culentius comprehenderat, uti & pleraque alia fi-
dei nostræ mysteria allâs plenè cognita vix se ver-
bis posse exprimere dicebat. In nuptiis cognatæ
versatus aliquot dies inuitus laxatis in dedecus ge-
stibus & vocibus conuiuiarum nobilium nihil
commotus fuit, sed super taciturnitatem mole-
lestia affectus & compunctus, inque lacrymas sin-
gulis noctibus fuit resolutus, Præterea tum reue-
latione Garfendæ nobilis matronæ, tum propria
mentis inductione D, Virginem patronam sibi
adsciuit, ante cuius venerationem præconsiderata
indignitate sua grata futura filiæ eius sibi suggeri
petebat. Eadem Garfenda ex splendore lapidis
fulgentis Diuinitis sibi ostensi pretiosam Elzea-
rii Virginitatem agnouit toto orbe radicaturam.
Pertæsus verò paterni affectus mundum sapien-
tis, ad eumque se pertrahere satagentis ad coniu-
gis castrum hæreditate ad se deuolutum migravit,
vbi triennio nouo modo cæpit familiæ suæ præsi-
dere, nouasque morum plantulas inserere, & trans-
gressoribus pænas ponere. Edixit 1. ut omnes
quotquot diebus sacrificio intersint. 2. Ni castè
viuerent, domo abscedant. 3. Nullus se scelere
mortifero implicaret ob periculum alienæ infe-
ctionis, & consensus sui approbationem. 4. Vt
plærique vtriusque sexus honestiores hebdoma-
daria exomologesi expiati Cælestis panis antido-
to se muniant. 5. Nulli fas sit blasphemia Deum,
Diuosque inceslere, ore inhonestæ promere, utque
rei vel toto prandio coram aliis in terra sederent,
vel toto die cubiculo inclusi communi cibo ve-
scan-

*D. Vir-
ginem
patro-
næ ele-
git.*

*Edicta
familia*

scantur. 6. Nulli fas vt sit ludere tesseris, aut alio vti lusu illicito, turpi ac inhonesto, ni graui pœna foret multandus. 7. Vt concordiam verbo & actu non infringerent, aut citò in gratiam redirent pro arbitrato multandi. 8. Vt hora post prandium vel alia piæ collationi à nullo interumpendæ subseruiret: quod si secus à quoquam factum, tantisper excludatur, donec correctus reuocetur. Ipse Elzearius non modò semper præsens, sed etiam ore, affectu, uoculis, admonitiones cumulabat de Dei amore humilitatis & puritatis studio, præcibus à peccatorum suorum consideratione incipiendis, & aliis compluribus documentis, quibus familiam suam plusquam Cænobium omni virtutum splendore decorabat, vt mira morum maturitas & honestas, pax, pietas benignitas, caritas in tota domo reluceret. Alasia igitur soror Dalphinæ sanctimonialis commemoratione horum se in virtutibus progressam ad eò carnis tentatione præcibus victa liberatam, vt vix admittere posset allectam, testabatur. Externi fama pietatis ad imitationem se composuerat: regulas, quas strictè ipse in sua domo, quoad vixit, obseruauit, Episcopus aliquis ad similem usum recepit. Ad ieiunia Ecclesiastica, ferias sextas, & aduentum complures præuios dies festorum adiungebat. Cilicium ad nudum corpus habuit sub vestibus pretiosis, & in eo sæpe dormiuit. A supradicta prima illustratione nunquã nudus, nisi ægrotus cum esset, cubauit: non rarò catenulis ferreis ad versus quinquagesimi psalmi ictuster ite-
rabat

rabat memor vulnerum Christi. Dominicis Adu-
tus & quadragesimæ & potioribus festis sacra sy-
naxi fruebatur: quotidie 12. pauperibus pedes lauit
& alimenta præbuit. Sex leprosos osculo in ipso-
rum mapabibus sanauit: sine stipe nullum paupe-
rem dimisit: frumentum idè erogatum visum a-
quando multiplicatum redisse. Anno ætatis suæ
13. defuncto patre hæreditatè adiit toparchias Ariæ,
& Aufoisii. Arienses incolas per triennium sibi
rebelles, iniuriosos, & cõrumeliosos non est vltus,
sed eorum prædictam correctionem spontaneam
expectauit. Litteras Nobilium in odium & adia-
cturam hæreditatis persuadendam ad patrem mis-
sas & deinde inuentas celauit. Nullum impatientiæ
signum in ore & moribus eius vnquam repertum,
quam se abolere memoria Dominicæ Passions di-
xit. Toparchias suas ære alieno obstrictas citò li-
berauit cõstitutis, qui proventus annuos acceptos
creditoribus soluerent, gaudebatque se in mundi
possessionibus amorem & imitationem extinctam
reperisse. Iustitiam accuratè præsidibus præcipie-
bat, neglectum corripibat, iniquis idoneos surro-
gabat. Maledicos & alios sceleratos seuerè perse-
quebatur, & captos atq; in vincula coniectos pro
ratione culpæ plectebat. Morti adiudicatos salu-
taribus monitis institutos ad confessionè peccato-
rum, & commemorandam Christi passionè hor-
tabatur, inter quos vnū ad amaras lacrymas hor-
tatu commouit. Damnatis pecuniæ interdum ter-
tiam partem solebat, quibusdam dimidiam re-
mittere: pauperibus totam condnoabat, sed secre-

*Rebel-
lio suba-
ditorū.*

tò &

*Volum
casti-
tatis cū
coni-
ge.*

*Respuit
omne
munus.*

tō & per alios, ne impunitas licentiam pareret
Eorum, qui morte plectendi erant, facultates pro
more in fiscum principis importabantur: Verum
si vxores haberent & liberos, clam aliena manu eis
restituatur. In pompa, quā auratus eques à Rege
Roberto est creatus, cælestibus gaudiis intentus
vix, quæ circa ipsum gerebantur, aduertit. Vocauit
dein vxorem ad secum vouendam præsentem
Garlanda Alphanti castitatem, vti & factum
quæ paulò post mortua vtrique suæ beatitudinis
statum significauit. Per id tempus Rostagnus se-
nex nobilis eum amplexus repente mutatus est.
Nam cum biennio iam sua peccata non esset con-
fessus, tanta sensit se peccatorum sarcina premi, vt
nec quiescere nec cibum capere, nec quicquam o-
mninò facere posset, donec peccata sua cum mul-
ta contritione & lacrymis sacerdoti esset confes-
sus, & ex eo tempore ad meliorem frugem re-
cepit. Biennio in prouincia exacto Neapolim re-
uersus Roberti primogenitum Calabriae Ducem
instituit quem moribus leuiculum & ad impuri-
tatem auribus combibendam promptum seorsim
proposita indignitate correxit. Negotia cum duce
habentes tractanda subinde primò ad Elzearium
deferabant consilii causa, nec pauci munera auri,
cocciuei panni, & alia offerebant, quæ velut
culos excæantia respuebat, ideoque in vniuersum
ab iis maluit abstinere. Cum ex quotidianis
querimoniis causas pauperum videret negligi, eo-
rum patrocinium sibi postulauit: & crumena sup-
plicibus eorum libellis impleta accuratè & sedatè
cos

eos audiebat, & superuacanea in certa capita digesta Duci & concilio obtulit, & expedituit: cuiusdamque ex illis se ingerenti super mensam respondit se causam ante comestionem expediturum, vt & factum. Quibusdam ob moram longiorem, sumptu grauatis ipse suppeditabat. Fidem Catholicam contra persuasiones quoruncunque doctorum, & Antichristianas persecutiones constantissimè se retenturum professus. Dalphinæ moram in castro Pessulano per literas sciscitanti respondit se sanum domicilium habere in latere vulnerati Domini. Etsi se crederet peccatorem maximum, nunquam tamcu tam à reliquis, quam Dalphina in mortifera culpa deprehensus est. Dalphinæ prædixit obitum dissoluto toparchiarum alieno ære. Anno igitur 1323. sumptis piissimè sacramentis, cum circa ceræmonias extremæ vnctionis à ministrante & respondente illa verba proferrentur, per crucem & passionem tuam libera eum Domine, ipseque dixisset, hæc est spes mea in hac volo mori, licet territus vi dæmonum, sed fiducia meritorum Christi victor, vt aiebat, decessit, innumeris, vt prædictum S. Matronæ, virtutum exercendarum, & familiæ regendæ exemplum futurus.

* *
*

0

S. Ban?

S. Bauonis primum coniugati, deinde sanctissimi Confessoris Exemplum scriptum à Theodorico Abbate: S. Trudonis.

Sur. Tom. 5.

Athleta Dei clarissimus Albouinus cognomento Bauo ex familia Austrasia pago in Belgica Gallia Hasbanio nobilissimis genere & virtutibus Edolpho & Adeltrude natus filiam Adilonis comitis parem genere vxorem nactus. Decursu temporis filia nascitur Agletrudis, & ipsa à Deo præelecta, & virginittatis centesimo fructu, vt post patuit, remuneranda. Denique primo ætatis suæ tyrociniò inter ipsa crepundia, quæ qualisue futura, quomodo viçtura, qua lege virginitatem suam esset seruatura angelus certam præscripsit ei regulã. Nec defuit prudenti adolecentulæ Dei dextera, quæ membra animaret iuuentilia, & eleuar et ad summæ perfectionis fastigia tantum, vt in principio conuersationis nouellis ipsis quoque parentibus propositum fieret imitabile. Cæpit ex hinc B. Bauo animum ad superna inflectere, mundi deliciarum tædere, balteum militarem rarius cingere, circi frequentiam declinare, non scænæ spectaculo non theatro luxuriæ locum dare, aduersus spiritualia nequitiæ verbi Dei gladium fuggere, iustitiam pro thorace indui, & æquitatem semper habere in manibus

Parentes S. Bauonis: vxor.

Filia Bauonis.

Initia sanctitatis.

ribus pro scuto inexpugnabili, leuiaquē peccata quotidiana amarissimis lacrymis deflere, prioris vitæ pœnitere, Ecclesiæ frequens adesse. Semper de Deo studebat aliquid audire, aut interrogare, de virtute in virtutem ascensiones in corde disponere, ieiunia cum fructu Eleemosynarum frequentare, sic vnicuique virtuti, ac si cæteras non haberet, egregiè studere. Animo sic florenti mundus, & omnis gloria eius aruerat, domus ingens, & ampla possessio penitus viluerat. Iam stiuam aratri teneret, iamque libero gressu ad Antoniorum & Macariorum Eremitum euaderet, nisi cura coniugis & parua Adultrudis pedem eius retineret. Viuebat tamen Monachum laicus, & inter officiosam populi multitudinem nunquam deferebat eum illa, quam animo conceperat, solitaria eremus. Inter cœ coniu-
gij, quæ & ipsa viriliter in mandatis Domini militabat, decurso præsentis vitæ stadio de habitatione tenebrosi cedar ad brauium supernæ remunerationis adsciscitur, & ne malitia mutaret mentem eius, de præsentis sæculo nequam eripitur. Cuius funus viduus Maritus ita ægrè profectus est, vt prope ipse moreretur: ita conuertit se ad dominum, vt eius mortem optasse videretur. Tum verò afflante Spiritu sancto nauigium maris huius sæculi totis velis ingressus, quod diu animo deliberarat, præsentialiter exercere non cessat, secunda recusans matrimonia: vt eum intelligeres non diu voluisse seruire officio coniugali, quod nunquam assumpsisset nisi

*Obiit
coniugis.*

causa procreanda prolis. Magno quasi expletu onere totum se ad Dei cultum conuertere nihil præter cælum cogitare, & quasi se relictum mens frequenter in corde suo clamare: Quando *Ps. 41.* veniam, & apparebo ante faciem Dei? & illud *i. Tim.* Ap. Qui volunt fieri diuites & quicquid donarum regum largitio contulerat, in stipem pauperum transferebat, dans exemplum quomodo camelus posset intrare in foramen acus, quomodo animal tortuosum deposita gibbi sarcina assumat sibi pennas columbæ, & requiescat in ramis arboris, quæ de sinapis semente succrescit.

Narratiuncula de coniugio Eduini regis primo infidelis cum Edelburga fidelis coniuge ad optatum finem fidei & virtutis traducto, contenta in vita S. Paulini Eboracensis in Britannia maiore Episcopi, auctore Beda.

Sur. 10. Octob.

EDuinus is, qui primus auspiciis initiandæ totius gentis vera fide, totam Angliam imperio tenuit, Regi Cantuariorum cognatione iunctus Edelberti regis filiam coniugem sibi dari postulauit, quod cum ob leges Christianas non liceret, promisit liberum exercitium sponsæ & eius contubernium & familiarium fidei suæ, quam etiam

etiam, re per doctos examinata & potiore iudicata ipse non grauaretur acceptare. Itaque S. Pauli *S. Pauli* *lini Let-*
nus ordinatus episcopus in comitatu sponsæ esse *lus.*
iussus animo magis intendebat ad sementem Eu-
angelii inter gentes propagandam: in quo & la-
borauit, ne deficerent fideles, utque aliqui saltem
inter sponte excæcatos populos illuminarentur.
Itaque anno parte salutis 626. cum eum Sicarius
ab occidentalium Saxonum rege missus frustra
venenata Sica, quam interpositus famulus excepe-
rat delato vulnere per corpus ad regem leui vul-
nere perstringendum, occidere moleretur, pro-
misit Paulino adhortanti, ut filiam natam baptis-
mate tingi pateretur se non modò id passurum,
sed etiam Christianum futurum, si vita incolumi
& victoriã aduersus hostem potiretur. Conspira- *Tarda*
tionis igitur sociis aut occisis aut in deditionem *conuer-*
acceptis victor ab idolorum quidem cultu absti- *sio.*
nuit, sed tum ipse sagaci ingenio sua consideratio-
ne, tum documentis S. Paulini & primatum sa-
pientiorum tardius fidem recepit. Quare sum-
mus Pontifex Bonifacius ad Eduinum exhorta-
rias literas scripsit, & alteras ad Edelburgam re-
ginam cum donariis speculi & pectinis Eburnei
S. Petri. S. Paulinus animaduersa cunctatione re-
gis cælitus cognito oraculo regi olim oblato in
periclitatione vitæ & status sui eius ipsum statuit
admonere, quod erat huiusmodi. Cum persequente
ipsum Edelfrido, qui ante ipsum regnauerat diu
per loca & regna profugus aberraret, apud Ro-
dualdum regem securum inuenit habitaculum.

Qui Quo cognito Edelfridus non cessat ter, quaterque
diu re- oblato munere aut, si nolit comminato bello, sibi
lucta- Eduinum tradi vel interfici. Id verò Eduino
zuo tan- clam de nocte fidelis amicus significauit, eumque
dem af- educturum in tuta promisit. At ipse tenax suæ fi-
sensus dei, & anceps de securitate locorum hæsit: itaque
est. hæsitantem & mæstum alius ignotus compellauit,
 & promisit vitæ tutelam & regni recuperationem,
 si Christianus factus idola vellet extirpare. Rece-
 pit conditionem, & arrham dextræ suo capiti im-
 positæ: nec mora cogitanti, quis ille vir esset, prior
 amicus renunciauit ipsi Reginæ precibus regis
 Redualdi animum esse sedatum; qui statim colle-
 cto exercitu imparatum Edelfridum oppressit, &
 occidit, Eduinoq; regnum tradidit. S. igitur Pauli-
 no prædicante cum rex moras neceret, subito illi
 cogitanti diligētius quænam religio sibi esset am-
 plectenda, quidam ignotus se ipsi videndum ob-
 tulit, & timenti manu imposta arrhæ datæ admon-
 uuit, quia iam tot insidias euasisset, & regni hono-
 re donatus insupet esset. Ille quidem non abnu-
 nec tamen absque consilio suorum affeclarum, vt
 & ipsi cum cæteris omnibus Christo se addicerent.
 Quare primum ex pseudomistis suis interrogauit:
 qui illi de vanitate idolorum verum suum aperuit
 sensum & aras propria manu euersurum addixit:
 Assensit & alter ex primatibus. Itaq; anno Christi
 627. ab Anglorum in Britanniam aduentu 180.
 Baptizatus est Eboraci in festo paschæ & Eccle-
 siam molitus est struere, cuius primis iactis fun-
 damentis interemptus est.

*Cōuer-
sio.*

De S.

De S. Aquilini Ebroicensis Episcopi in
to ante ordinem coniugio & post ordi
nem sacrum susceptum translato ope
ra piæ coniugis in perpetuam atque fe
licem continentiam. Ex M. S.
codicibus ignoti Au
thoris.

Sur. Tom. 6. 19. Octob.

EN beatissimus Confessor Ddmini, & Ebroi
censis Urbis Episcopus Aquilinus nobis imi
tandus exhibetur, qui de coniugii extremitate
sublatus, & ad pontificiæ celsitudinis gradum
sublimatus primum ex AEGypto carnalis copu
læ in desertum vidualis pudicitæ, ac deinde per
Jordanem Episcopalis gratiæ in æternæ promif
sionis terram ingressus est.

Cui ipsum suum vocabulum quoddam vide
tur perhibere testimonium, quod solum iustitiæ
immota animi acie contemplatus eius amore pen
nas commutârit, & instar aquilæ instauratus noui
tatem vitæ in sanctitate iustitiæ & veritate suscepe
rit. Nam quasi carnis quadam vetustate incuruus
incedere videbatur, cum adhuc carnali coniugio
deditus esset. Sed pennas in superiora se transf
ferendo mutauit, quando amorem coniugis æter
nitatis mutauit amore, & filiis carnis filios spi
rituales anteponens, & se defecit, ut in Deo

Optio
S. A.
quilini.

Genus nobile. proficēret. Fuit ille Baiocensi ciuitate ortus, parentum nobilitate clarus, sed morum dignitate illustrior antiqua insignia nouis virtutum ornamentis obscurans. Cumque sacris literis institutus, & summo studio enutritus esset, pluuiamque suo tempore effundendam ceu nubes matutina collegisset, transmisissis adolescentiæ spaciis ad iuuentutem pertigit: in qua pueritiæ marcescentibus floribus humanæ probitatis & virtutum lent prodire fructus, & ad maturitatem segetes propinquare. Quæritur ei vxor nobilitati eius congrua inuenitur, ducitur, nuptiali celebritate coniungitur: proles terrena primum gignitur, vt postmodum cælestis procreetur. Sentitur carnalis amor, vt eo propudiato spiritalis feruentius sentiatur: quemadmodum pueri cibo solido gustato vbera respuunt. Enimuerò & proximi dilectio, quæ præcedit, Diuini amoris, qui præcellit dignitate, licet ordine sequatur, nutritrix esse solet. Si tamen dilectio est dicenda, quæ carnaliter exhibetur. Altiori enim intellectu nec seipsum, nec proximum tãquam seipsum diligit, qui Deum diligere seque in Deo amare nescit. Attamen iuxta quendam modum discit vnusquisq; in proximo, quid debeat Deo: & sicut seruus maior natu Domini adhuc paruuli pædagogus efficitur: ita fraternus amor creatoris nutu amorem alit. Aquilinus post vnus sponsæ copulam multarum animarum strenuam curam quandoque suscepturus, & Christi vice impleturus, discit in coniuge, quam præsul olim effectus Ecclesiæ sibi coniungendæ præstare debeat.

In-

Interea accitus à Clodoueo rege, cum cæ-
ris Urbium præfectis aduersus barbaros, qui in ex-
tremis Francorum sinibus caperant efferatis ani-
mis insolescere, proficiscitur, & ante spiritale bel-
lum gerit mundiale. Exacto inde triennio &
mensibus sex omnibus facta est domum redeun-
di potestas. Eius autem pia coniux, dum absset
ille, non cessauit à precibus in tantum sollicita de
reditu eius, vt etiam votum Domino nuncuparit
pro illo, quod tamen quodammodo videretur
esse contra illum: putà si dominus saluum & in-
columen reduceret illum, se toto anno cum illo
continenter victuram de eius consensu vsque ad-
ed nihil hæsitans (quippe, quæ eius pudicitiam fa-
tis compertam haberet,) vt etiam sine illo pro-
mittere non dubitârit, quod non nisi illo consen-
tiente exequi posset. Redeunti igitur obuiam Car-
notum processit, vbi conuenientes Aquilinus
coniugis pudicitiam & amoris integritatem, con-
iux Aquilini synceritatem admirabantur. Cernens
autem illa oblatam sibi familiaris colloquii op-
portunitatem: amantissime coniux, inquit quæ-
so te, ne me arguas temeritatis, ne grauitè feras
quod feci, si cognoueris me id fecisse zelo amoris
tui. Timens enim, ne te semper carerem, si accide-
ret tibi, quod nollem, malui Deo promittere,
quod vno anno à te præsentè abstinerem, tuque
interim coniugii oblectamenta suspenderes, quâ
te e medio sublato perpetuâ viduitate afflictâ di-
scerem vel inuita, quod sponte didicissem. Qua
in re si quid videor egisse inconsulte, tua me cari-

*Votum
uxoris.*

tas cōpulit, vt de te mihi pollicerer id, quod pollicita sum: nec eo me impulit propria temeritas, sed de tuo consensu nihil ambigens, tamen eum ignorabam, illud voui, quod de mea mihi voluntati cōstabat. His auditis Aquilinus quidnam ageret, aut quo pacto vicem redderet mulieri de sui mariti salute tam bene merenti? Non ille arguendam existimabat, quam seipso fidelioem sibi experiebatur, idque pro sua incolumitate promittentiebat, quod ipse optauerat, tamen non praemiserat. Miratur igitur suum in scēmina peccatū, inquit, charissima, me dicendo anteuertisse, quem desiderando anteuertere non potuisti. Hoc enim est, quod equidem iam pridem peroptauis, sed celauis interim tempus opportunum sustinens, quo tuum mihi assensum conciliarem. Vnum tantū adicere volo, quod à te sentio praetermissum, & tamen puto necessarium. Tu annuam promissisti continētiam, ego opto & polliceor perpetuam, vt pariter non annuam, sed sempiternam possimus adipisci coronam. Confido autem eum, qui omni habenti nempe bonam voluntatem, etiam facultatem dandam pollicetur, nobis affectum pudicitiae perseverantem praebiturum, vt addatur gratia gratiae, sicut additur promissio promissioni. Haec cum ille dixisset, coniux gratisimo animo assensit. Insequenti die suscepto itinere domum reuertuntur: ubi adeo illi corpora sua ieiuniis, & vigiliis exarabant, animas Eleemosynis recreabant, vt ipsis quoque mortuorum & crucis habitum gerentibus credere non putares. Ita enim hospitibus

*Votum
Aqui-
lini.*

ministrare, & in eis Christo omni humilitate feruere conspiceres, vt domum illam potius Xenodochium diceres, quam aliud quidpiam, atq; inrerim tamen in laico habitu degere eos pariter, ac si etiamnum carnali inter se consuetudine vterentur. Interim vacante Ebroicensis vrbis sede per obitum B. Aeterni præfulis totius cleri & populi suffragio Episcopus diligitur: trahitur igitur non quasi suus deinceps futurus, sed communiter omnium: primoq; fit clericus: inde gradatim promotus ad Episcopale caeumē promotur, in quoniam palam mutata vxore in sororem prolixior in vigiliis & precibus esse studebat: contemplationi etiam operam dabat: secretiq; amans, & fugiens tumultum instar plærorumq; sanctorum, 100. passibus ab Ecclesia Cellam distantem orationis gratia sibi delegit pro populo æquè vel plus profecturus exemplo, quam concione.

De singulari S. Hedvvigis Ducissæ Põloniæ in matrimonio continentia & pietatis amore & exercitio. Ex fide digno Authore.

Surii 15. Octob.

S Heduuigis filia Marchionis Morauia, & Comitis Tyrolis Bertoldi & Agnetis Comitissæ Rotlochii ab ipsa pueritia cor gerens senile vitabat leuitates omnes, & bonis assuefaciebat se moribus, iusolētēsq; eius ætatis respuebat ineptias. Studebat innocentis vitæ puritati, semperque honestati

*Pueritia
Hedvvigis.*

*Cōiugii
initia.*

nestati & grauitati diligentem nauabat opera
 Annos nata 12. præclaro Principi Silesiæ & Pol
 niæ Henrico collocata est: quem illa instar Sa
 cum timore Domini, non cum libidine sua con
 sensit suscipere: in quo matrimonio ineundo ma
 tam suam, quam parenrum voluntatem cre
 tur secuta, quod ex consecuta continentia satis ap
 paret. Nam saluo iure honorabilis matrimonio
 & spe salutis hinc consequendæ quantum licuit
 ex mariti consensu continentia legem sibi induci
 bat: nam simulatque se concepisse sentiret, à vitio
 toro vsque ad puerperii completionem sese reuer
 enter abstinuit. Vnde nati sunt ipsi tres filii
 Boleslaus, Conradus, Henricus, & totidem filia
 Agnes, Sophia, Gertrudis: quibus in lucem editis
 deinceps perpetuæ continentia se se dedit. Ad
 duxit maritum eodem, vt cum ipse sponte stude
 ret continentia singulis toto Aduentu, & quadre
 gesimæ diebus quatuor temporum, & sextis feriis
 in vigiliis S.S. & feriis eorum, atque diebus Do
 minicis, vt gratiore Dei veneratione festa & ietu
 nia seruaret. Ex tam honorabili matrimonio
 prodire pietatis studiosi filii & in primis Henricus
 cui patri in principatu succedens, qui anno 1248
 in bello contra Tartaros sanguinem profudit.
 In perpetua continentia per votum vtrimque for
 mata Episcopi consensu triginta circiter annos se
 lo toro separati manserunt: quæ continentia cum
 permultis innotuisset studio vitandi scandali &
 impedimenti alienæ pietatis cum marito nec in
 la, nec nisi causa inductionis ad opera pietatis,

n causis Religiosorum & miserabilium loque- *Exem-*
batur. Religiosis hospitio susceptis locum stre- *plaris*
pitu & oribus loquentibus iniqua vacantem asi- *vita.*
gnauit: totaque vitam operam dedit, vt sicut coram
Deo sanctissimè, ita etiam apud homines hone-
stissimè versaretur. Itaque semper honestam sibi
adesse voluit familiam: auersabatur detractores
morsu vno loquentem & audientem necantes.
Multas puellas tum nobiles tum ignobiles paren-
tibus & opibus orbatas curandas ac tuendas susce-
pit: ex quibus alias tradidit monasterio præfer-
tim Trebnicensi à se constructo & ditato, alias
matrimonio iunxit, vt coniugalem sectarentur
pudicitiam: quasdam viduas ieiuniis & precibus
deditas secum semper esse voluit. Porro in Treb-
nicii vicino loco delecto cum parua familia con-
sensu mariti adhuc dum viuentis pietatis causa de-
gebat. Iniuriosis & conuiuatoribus nunquam ni-
si placidè respondebat in hunc ferè modum: Cur
hoc fecistis? Ignoscat tibi Deus. A carnibus qua-
draginta annis abstinuit, & mira abstinentia vi-
guit vix leguminibus & pulte cereuisiaria, cum
deficeret, adiectis ad panem & aquam in aduen-
tu & quadragesima & feriis sextis multisque fe-
storum pridianis consuetam: cilicio clam è setis
æquinis & alia zona lumbos constringente uti-
tur: pauperibus lautius quam ipsa pastis seruiabat.
Debita subditis remisit, & rusticis pensionum bo-
nam partem, adeo vt Sacellano obiicienti futurum
familie defectum iuberet eum esse bono animo,
Deum prouisurum. Cum pensionario atque alios
pau-

*Vetat
oppressionem
pauperum.*

pauperes non posset alia via à Iudicum & aliorum officialium manu liberare, sua pecunia illorum vexationes redimebat. Scriptorem habuit Ludolphum virum prudentem & honestum: quem sæpe rogauit cum lacrymis, vt erga homines suos humanitate & clementia vteretur, nec importunè exigendis pensionibus eas grauaret: & ne iudicis fortasse seueri nimium essent erga tales, ipsa iudicis sæpe voluit coram interesse: neque tum per iudicem, sed per aliquem ex Sacellanis fiebat iudicium, vt pauperes humanius acciperentur. Coruscationes & tonitrua multum formidabat, quod his elementorum commotionibus memoria &

*Judicii
Job 13.*

tremore Domini quasi tumentium super se fluctuum commoueretur: nec à genuflexionibus & precibus tunc cessabat, benedictæque sacerdotalis manus semper impositionem expetebat. Amabat pietatis in Missa studiosos, & haud dubiè sacerdotes sæpè ad piè sacrificandum paratos. Ipsa synaxin

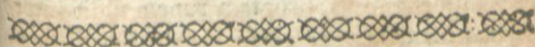
Religio.

perceptura studio precandi, geniculandi, & corpus prosternendi & lacrymarum profusioni peculiariter indulgebat, quo ardore alios accendebat. Diligebat etiam decorem domus Dei, eique & altaribus & pro sacerdotalibus indumentis pretiosa ornamenta dedit. In annonæ caritate proclamatis pauperibus in villa cibum & frumenta præbuit adhibita æqualitate distributionis, ne inuidentiæ locum daret: quod maritum docuit, vti & complures preces: mortèq; prædixit, si Legnicio castrum

Propheta.

exiret, quo post triennium relicto mortuus Trebnici sepultus est, anno 1238. Præsciuit secreta futura vt

ra vt de Tartarorum recessu & virginum ad cœnobium reuerfione, de morte pauperum, de odiosa & subitanea morte Dæmundis licet absentis gratæ sibi conturbernalis, de odio Boleslai in suum Sacellanum Lutholdum, & eiusdem 2. sororum raptu ex cœnobia, quarum altera reuerfa, de Monachi post 10. annos Apostasia, de cæde filii sui, de sceminæ morte imminente & restitutione, deniq; de sua morte. Itaq; familiarem sibi Caterinam sibi adesse voluit, quam diximus à morte præuisa liberatam, & edoctam de secretis, quæ & vidit luctantē cum 3. dæmonibus seditatem ei obiicientibus, quos & à se & ab ipse signo crucis repulit. Ad extremum sancta vnctione petita & accepta B. Magdalena & Catarina eam visitantibus obiit an. 1223.

EX TOMO VI. SVRII,

Nouemb. & Decemb.

Exemplum de mirabili conuersione S. Eustathii Ducis & vxoris Theopistes, vicissitudine fortunæ, constantia Martyrii cum filiis. Aut Sim. Metaph. ex A. Lipomanno.

Sur. Tom. 6. 2. Nouemb.

TRaiano Cæsare grassante per orbem totum idololatria Eustathius erat dux exercitus nō

tam

Eusta- tam beneficio, quam victoriarum usu & præmio
thii Hic genere & opibus excellens, honestisque infu-
virtus per moribus adhucdum infidelis non minus erat
ad hoc strenuus in vincendis animi perturbationibus, in-
Ethnici stitiæ, & moderationis tenax, in egenos profusus.
Item Erat autem ei vitæ socia, quæ studebat ei similiter
uxor. esse socia virtutis. Porro autem illis paulò ante
 nati erant duo filii, quos ita educabat, vt ex fructu
 esset arbor manifesta: & non magis ex corpore
 lineamentis, quam ex animæ liberalitate appare-
 ret similitudo. Et ipse quidem in bello tantæ
 erat fortitudinis, vt solo nomine hostes in fugam
 verteret, at extra belli tempus oblectabatur venat-
 tione, quæ est bellii meditatio. Quo in studio con-
 spicatus aliquando ceruum, quem insecutus in fu-
 ga transilientem in abruptam rupem vidit inter
 cornua lucidam in aere efformatam Christi cru-
 cifixi effigiem sic cum alloquentis: Quorsum me
 insequeris? ego quidem tuis virtutibus faueo, sed
 nolim eas tenebris infidelitatis obsolescere. Tui
 & hominum salutis amor hac me forma vestiuit
 è caelo profectum. Cumque iterum rogaret, quis
 esset? Dominus mysteria redemptionis plenus
 aperuit: & vt baptismo ad se rediret suscepto, ad-
 monuit. His gestis vxori narratis, quæ simili vi-
 so de hac mutatione fuerat præmonita, baptisma-
 te ipse cum vxore Theopista, & filiis Agapio &
 Theopisto est initiatus. Deinde cum ad venatio-
 nem rediisset, Christus comprobato facto præ-
 monitum de futuris certaminis trophæis & victo-
 ria spe gaudioque plenum dimisit. Exinde anceps,
 an si-

V. 150.

Cöner-
fo v.
vriusq.

an fidei vxoris tutō hęc committeret, confusus
tamen pristinis & præsentibus ipsius consiliis &
auxiliis enarrat futuram luctam & tempestatem.
Cœpit igitur illa post paucos dies ab exitio pesti-
fero non solum totius domus animalium, sed et-
iam hominum: quod quidem illis valde graue
accidit tum recordatione pristinae opulentiae, tum
testimonio viciniae onerosam ignominiam gene-
rosis animis inferente, adeo vt exilium præeli-
gerent, & onusti tantum iis, quæ poterant portare
versus AEGYPTUM supellectile domus nocentis
turbæ præda relicta instituerent. Illo autem tem-
pore triumphale festum agebatur in vrbe ob vi-
ctoriam Persicam Augusto cum reliquis non sine
luctu Ducem victoriae requirente: cuius profe-
ctionis quidem modum, non tamen mutationis
integram causam resciuere. Eustathius iuuentæ
naui, cuius Dominus barbarus erat ignarusque re-
giminis sui, impositus statim pro naulo coactus
est vxorem dimittere: nec hic sistebat infortu-
nium, sed transmissurus torrétem infantem trans-
portatum alterum leoni, alterum reuersus Lupo
auferendum debuit permittere dupli doloris au-
gmento. At hi infantes nescio patre, seque per Dei
prudentiam omnia suauiter disponentem conso-
lante alter per pastores, alter per agricolas præda-
toribus illæsi sunt extorti, & alimento in vita
conseruati. Exinde Eustathius durioribus, quam
Iob, incommodis conflictatus, in pago Badiso
cæpit terram alicnam arare pro mercede, aut hor-
torum custodiæ præesse, ignarus sortis infantium

*Volunt-
tatum
exiliū.*

*Spolia-
tur v-
xore &
liberis.*

in proximo pago seruatorum, ignarus coniugii
 quæ raptoris manibus per eius interneconem in-
 tacta euasit. Hic 15. annis versatus occasione bar-
 baricæ seditionis eius patriæ hominum aduersus
 Romanos, quam vindicaturus Traianus bellum
 Eustathium vndiq; requiri imperat, à duobus
 Inuentus & ob dubia oris & habitus indicia non re-
 gnitus, licet ipse eos agnosceret sub suis olim signis
 exercitos, Diuinum implorat cõsiliu & auxiliu
 vocemq; audit cælitus dicentē: Esto bono animo
 nam & vita tua priorem accipiet gloriam, & acci-
 pies vxorē, & ea quæ tibi sunt carissima. Hac posse
 quam audiuit mixtus erat gaudio & timore, agni-
 tusq; ex cicatrice vulneris in prælio olim accepti
 se ipsis aperuit, & de vxoris filiorumq; interitus ca-
 su enarrauit, obstupescente plece rustica ad tantam
 rei nouitatem, indutusq; comptiori vestitu ad aula-
 Cæsaream comitatus est, quo trigesimo die acce-
 serūt: vbi humanissime à Traiano acceptus est, qui
 & ei aurem commodauit seriem vicissitudinis suæ
 fortunæ narrāti, & zona dignitateq; reddita exer-
 citui præfecit, quem supplemento militū aucturus
 suos delectos filios ex pago ignoranter lateri suo
 satellites adiūxit occulto amore, & lineamentorū
 similitudine, & generositatis fortitudinisq; specie
 prouocatus. Promotis ordinib. contra hostes stra-
 ge edita fugauit & cecidit, prædaq; capta, & captiuū
 abductis iniurias inuasorum vltus, refractariorum
 compressit spiritus. Data triduo requie militib. in
 amano irriguoq; pago tentorium suum fixit pro-
 pe hortum vxoris suæ custodiæ demandatum: vbi
 & duo ipsius filii mutuis narratiunculis, vt mos est
 mili-

*Fit ite-
rū dux
exerci-
tus.*

*Expe-
ditio e-
tus.*

militiæ, casuum & gestorum non tam ex sua, quã
aliorũ suorum notitia deductis sese fratres mixto
inter gaudia fletu consalutarunt. Nec multũ moræ
intercessit quin & ipsa mater primũ occultè & du-
biè ex signis oris & narratione, cuius orsa non per-
spexerat, vt pater, deinde apertius ex mètione suæ
abductionis ex nauis & paternæ in militia dignita-
tis filios agnitos amplexa est: deinde virum suum
partim testimonio sincero lacrymarũ, partim om-
nium antecedentium gestorum cõmemoratione
comperisse vel ipsius confessione innotuit, cui & fi-
lios demonstrauit, ipsiq; & simul exercitui nõ mi-
nus de victoria, quam Ducis familiæ ad viræ vt ita
dicã reuocatione festiuæ lætitiæ ansam suppediuit.
Sed de his quidem satis. Post hæc autem iussis sequi
captiuis, & aliorũ spoliõrum multitudine ad vrbe
regiam victor profectus est Romam. Cum nondũ
autem peruenisset, Traianus quidem è viuis exces-
serat: Adrianus verò post illũ suscepit imperium:
qui Eustathium reuersum donis profectus lætus
trophæis & inuẽtione familiæ. Cum verò Diis pa-
triiis sacrificaturus templum intraret pro gratiarũ
actione Eustathius declinauit à via & causam ro-
gatus respõdit se religione vnus Dei præpeditum
inanima & surda Idola nulla reuerentia vel grati-
tudine dignari. Ergo Imperator ipsum cum con-
iuge & filiis sitti iubet Tyrannico Tribunali, vbi
blanditiis ipsorum immota fides obiectu imma-
nium & famelicorum Leonum tentata est: qui eis
reuerenter ad genua acciderunt, & llexerunt: qua
re imperatorem vti duce ad pieratem decebat,
ea magis irritatus ad dirius supplicium inferen-
dum

dum boui æneo flammis accenso triduo inclusit
 Quo finito eos aggressus expertes omnis vulneris
 inuenit iam cælo potitos aperta voce, antequam
 bouem inirent. cælitus promisso. Populus quidem
 Deum verum glorificauit, Tyrannus verò popu-
 li clamorem simul reucritus & exterritus recessit
 pudore affectus, & sub eo occultè etiam commu-
 nis hostis & inimicus. Qui autem ex Christianis
 erant valdè pii & honesti, cum corpora marty-
 rum sustulissent, hymnis profecuti & psalmodis
 reuerenter in loco sacro deponunt. Deinde cul-
 tus simulacrorum desinente furore oratoriam
 quoque domum ædificant gloriosis victoribus.

*Duplex exemplum laudabilis & saluta-
 ris ipsi conuigibus coniugii Clitophonis
 & Leucippes parentum & filii Galaclio-
 nis cum Episteme itidem conuersa &
 martyrio post monasticam simul af-
 secti. Ex Lipom.*

Sur. Tom. 6. s. Nouemb.

Vide **I**N Vrbe Emesa Phænicæ erat Clitophone
M. Be- **I**nerc, opibus intelligentia insignis, & vxor eius
canum Leucippe moribus & forma corporis insignis ste-
de hu- rililitatis causa tristes, sibi que & aliis inuisi. Eo
in smo- tempore secundus vrbis præfectus tantæ crudeli-
di ma- tatis erat in Christianos, vt quisque sibi fuga con-
triuo- sulen-
niis ca. 47. q. 3. de matr.

fulendum putaret: Vnus verò Honofrius habitu *Hono-*
Monachus moribus bonus & religiosus in tali *frus nō*
tempestate relinquere periclitantes animas imbe- *deserit*
cillorum statuit non esse viri pii. Verumenim *suos.*
verò cum liberè eloqui pietatem, & in pericula
seipsum conuicere, iudicasset non esse alienum à
reprehensione, neque consentaneum legibus ve-
ræ religionis, tenebat modicum, alba veste tegebat
monasticam & paupertatem simulans erat men-
dicus voluntarius dans panem, qui potest con-
firmare animos. Mendicabat fortè stipem ad æ-
des Clitophonis instantius perseverans ita, vt fa-
cilè cum permoueret, admittereturque. V-
bi conquesta ei Leucippe de sterilitate sua nul-
lis Deorum rogatorum remediis instaurabili:
nec mirum refert Honofrius, cum & ipsi exercue-
rint opera plena probro, quomodo possint illi a-
lios à probro liberare? At si omnipotentem
Deum velis agnoscere, videbis ad te solā redeun-
tem vtilitatem. Leucippe adhibebat animum & *Leu-*
se tanquam bonam terram præbebat verborum *cippe*
illius seminibus, & instructa de Trinitatis fide, *mar-*
deque virtutum studio, & baptismo angebatur *tas a cō-*
mariti diuersa sentientis separatione vnionis ani- *verti-*
mi. Ille autem cum & multa alia dixisset & adie- *tur.*
cisset: Tuus quoque maritus mox conuertetur ad
eandem religionem, ei aded paruit, vt ancillis
quoque statim iusserit, vt facerent, quod ipse di-
ceret. Nec mora allata in dolio aqua baptizata
est. Leucippe autem fingens se agrotare erat se-
parata fugiens mariti consuetudinem. Neque

enim volebat, cum iam esset purificata spiritu, id
polluere incestis mariti congressionibus. Cum
autem dies aliquot præteriissent, agnouit se in ve-
tero concepisse, quod etiam paulo post euadit
manifestum Clitophonti, quod cum vanis Diis
referret acceptum, illa ad vnum Deum refert, quod
solum coleret, quique sibi in somnis apparuerit.
Non difficulter vir assensus, sed quis fieret eius, qui

*Clito-
phontis
uxora-
ri con-
uersio.*

rerū potitur, scuitiam? ait. Leucippe, interim, qui-
dem, inquit, occultus erit noster in eum cultus.
Licebit verò aliquando eius virtute nobis open-
ferente etiā in die honestè ambulare, & lucis opera
facere manifestè, & cum inferuisset de Honorio
ministerio & prædictione, ab eodem paulo post
baptisma & fidem suscepit. Porro natus filius

*Partus
Leu-
cippes.*

Leucippes ab Honorio baptizatus postmodum
ludis litterariis traditus est, & in perfectiori-
bus exercitus disciplinis præclara sua indole vel
ipso magistros relinquebat à tergo. Cum au-
tem ageret 24. annum curæ erat patri ei conue-
nientem vitæ coniungere sociam, cum mater

*Gala-
tionE,
piso-
men.*

iam è vita excessisset. Erat autem tunc quædam
virgo Episteme pulchritudine & morum hone-
state, & nobilitate omnibus antecellens. Eam
despondit Galaction quidem ad speciem matris
monii, postea autem ad vnionem animæ. Cum
verò vitæ societatem agrè cum ea freret Gala-
tion propter religionis dissimilitudinem, à ne-
cessariis sæpe exigebantur rationes, qui eam rem
agrè, ferebant, & grauiter expendebant. Cum
causam ipsa à sponso plenius percepisset, eiusdem
conie

consilio fidem, & manibus baptismum suscepit. Post octiduum in somnis visa est sibi versari in regis ædibus, in quibus tres chori erant eorum, qui se à mundo separant, & ab iis quæ sunt mundi, & seruant virginitatem, & elegerunt agere vitam Christo convenientem. Eorum autem, qui erant nigra veste induti, ipsos dixit esse similes angelis: illorum enim pennæ & ignis simul celeritatem & vires expriment inexpugnabiles. Episteme rerum honestarum incensa amore: num verò, inquit, & marite, si à nobis inuicem discesserimus, & ad Deum accesserimus, poterimus eam quoque, quæ est inter nos, conseruare affectionem? Da mihi huius rei firmam & certam cautionem: nec ego unquam recusabo, quo minus sim tibi socia huius propositi. Cum autem sibi inuicem sanctè dedissent fidem, nunquam esse à se inuicem animis discessuros, distributis opibus Butolmio famulorum beneuolentissimo sequi iussu egressi sunt vitam suscepturi solitariam, & decem dierum itinere confecto venerunt ad montem Publicum Sinæ monti vicinum, vbi Galaction in decem monachorū consortium est admissus, Episteme verò missa est ad procul remotum Claustrum, in quo 4. virgines exercebantur. At Galaction, quam non viam quidem inuit, quæ posset docere moderationem? Quem autem sensum non erudit, limites & modos imponens omnibus, & cogens eos parere rationi? Ita autem curæ ei fuerunt ieiunia, vt duos annos semel in hebdomada pane seculo vesceretur, eoque modico, & quantum satis, esset

*Visio.**Episteme
men
cō-
uersio.**Induunt
mona-
sticam.*

ad viuendum. Cum inedia verò se etiam exercebat in vigiliis, & in perpetuo studio orationis. Pudicitia autem tantam curam gessit, vt nec venire quidem in conspectum mulieris vnquam induxerit in animum, ex quo fuit ad vitam adscriptus monasticam. Eo tempore sæuiens Imperator in Christi cultores audiuit Sinæ montis Incolas eius esse generis. Tunc Episteme in somnis vidit sibi & sponso coronas victoriæ præparatas, & post paulum eminus conspicata abductum à militibus Galaetionem insecuta est, vt & ipsa animo ab eo non separetur, vt conditione certamine. Productum Galaetionem minaciter intuitus præses affatur: *Quis hic tristis & cogitabundus, & cui nam alii diuinum cultum tribuens Deos negligit? Quem Christianum se profitentem, amentia idololatrias accusantem pone vinctum manibus iussit verberari flagris. Aspicuens hoc Episteme, quæ simul vincta erat, ô, ait insatiabilem animum ad cædenda iuuenilia membra multis exhausta exercitationibus. Quomodo autem manus ministrorum tot illatis plagis non obtorpuit? Præses ad iram magis accensus: Hanc impudentem & temerariam, inquit, sceminam ad lineam vsque tunicam nudate vestibus, & flagris valdè cedite, vt cautè discat loqui, & non se tam arroganter gerat aduersus superiores. Illa diu cæsa ait: ob hanc indignam oculis crudelitatem te manet supplicium illic, nec minus hos hinc. Dixit, & mox visu orbati sunt, qui erant circa præsidem. Hoc autem sanctæ quidem gloriam,*

ils verò, qui puniebant, conciliauit salutem. Oculorum enim cæcitas depulit animæ nubem, & eos illuminauit luce Dei cognitionis. Propterea confessi sunt se Christo credere, & rursus numero 53. viri visum receperunt. At par coniugum acutis arundinibus confixum truncatis manibus & pedibus capite plectitur.

*Exemplum S. Matronæ coniugatæ viri
persecutionem fugientis amore vitæ mo-
nasticae & salutis. Ex Aloysio
Lipomanno.*

Sur. Tom. 6. 8. Nou.

Est in Asia regio Pamphilia ita dicta, quod abundet copia hominum & rerum ad vitam necessariorum. In huius ciuitate Perga fuit educata B. Matrona, quæ à parentibus adepta liberalem disciplinam & educationem cum iam esset nubilis (erat enim insignis pulchritudine) iungitur marito non vulgari non plebeio nomine Domitiano: fitque mater vnus filiarum, cui statim ex futuris tribuit appellationem, vt quæ eam nominarit Theodoten: Deo autem dederit eam ex ipsis fasciis.

*Edu-
catio.*

Atque vt post nuptias quidem & cohabitationem moderationem exerceret, & à fastu alienationem, & ornaretur non ornatu, qui consistit in ficta & futura pulchritudine, sed in interno animæ homine, adhibebat studium, vt in temperantia vitam degeret & honestate. Hæc, coniugium optione

P 5

petita

1. Cor.
7.

Defi-
derium
contu-
nentia.

petita & concessa cum marito eligit habitatio-
nem Bizantii eo fine, quem maritum celabat, ut
Diuino cultui abundantius & liberius vacaret.
Itaque vrbe ingressa regiam toto die assidebat
in templis Sanctorum, nec diu, nec noctu ab eis
recedens, ieiunique & precum curam gerens, &
facultates impertiens egentibus, & Deum assidue
rogans, ut sopiretur in ea innatum bellum cari-
onis: erat enim tunc ætate iuuenis, ut quæ non es-
set nata plusquam viginti quinque annos: vaca-
piebat enim viuere sine marito, ut liberè vacare
ret spiritualibus & Diuiniioribus, ad quæ nacta
est incitatricem Eugeniam nocturnis stationibus
& orationibus intentam, cum qua exercitiis
Monachalibus se tradebat. At maritus trahebat
hæc in sinistram suspicionem cupiditatum ab ip-
sa exercendarum, adhibebatque custodiam, ut
ne domo efferret pedem, quod minimè ipsa
voluit tandemque precibus sibi libertatem hanc
obtinuit. Cum esset in templo sanctorum Apo-
stolorum sollicitis precibus à Deo petit absol-
tionem mundi vinculorum. Clauso vesperi tem-
plo in quodam porticu Susannæ sibi olim fami-
liaris habitaculo inuento pernoctauit, quæ virgi-
nitatem Deo ab ineunte ætate consecrauerat.
Die illucescente accedit Eugeniam consulationis
causa, quæ dixit ei, ut filia primam curam
gereret: quam Susannæ committendam est rata
modò ipsa non frustretur solitaria vita & Mona-
stica. At modum huius vitæ adhuc querenti
per preces oblata est visio in somnis, viri se perle-
quentis

quentis fugientem & à Monachis seruatum, quod
erat indicio, quod in monasterio oporteret susci-
pere vitam virorum Monachorum, sic enim fore
& vt marito & aliis esset ignota. Cum se ergò
ad cutem vsque totendisset, & Eunuchi habitum
induisset, rursus venit cum Eugenia in templum
vbi apertò libro legit: quicumque vult venire
post me abneget semetipsum, & tollat crucem
suam, & sequatur me. Hinc Dei auxilio confisæ se-
parantur. Matrona autem cum, vt dictum est, se
Eunuchum simulasset, & Babylam seipsam nomi-
nasset, ad S. Bassiani accedit monasterium: & acce-
pta à Monachis protinus ad certamina se parauit
spiritualia non pallore vultus, nec tristitia faciei,
sed germanè potius & verè virtutem exercens, &
omnibus modis studens latere: vt propemodum
proiecta fuerit ad summum vitæ, quæ ex Deo agi-
tur: & haberetur ab omnibus in admiratione,
quomodo vir, qui erat imbecillus, vtpote Eunu-
chus, tam fortiter se gesserit aduersus labores, &
omnes monachos contendit superare: magno &
excelso animo iram cohibens, & gloriam tanquã
vanam despiciens, omnè obedientiam ex summa
complectens modestia. Et certe non poterant in-
uidere. Zelus enim, qui est ex virtute, liber est ab
omni inuidia: eum autem potius celebrant tan-
quam magistrum, plus etiam incitati ad imitatio-
nem; propemodum verò etiam cognitum fuis-
set eam esse mulierem, nisi exortam suspicio-
nem spiritali amouisset sapientia. Cum igitur
ambæ essent perforatæ auriculæ, causam ro-
gata

*Suffici-
pitur in
clau-
stro S.
Bassiani.*

gata respondit, id beneuolentia nutricis factum
 ornamenta auribus largitæ. Dein memor Eugē-
 genia, quæ dixerat, rem esse admodum difficilem
 mulierem versari simul cū viris, & tentare, vt ipsa
 videatur vir, sicut illi, nec fieri posse, vt perpetuo
 lateat simulatio: attentiori tamen cogitatione
 sola Deum alloquens: Tuo nutu, dicebat, ô Do-
 mine, vitam suscepi monasticam, & eum, qui iu-
 sit sequi, nunquam retrò conuersa sum secuta.
 Quamobrem ne efficias, vt ego vnquam mea spe
 fallar, nec ab hoc bono proposito vnquam ex-
 cidam. Sed tu meam defendens imbecillitatem,
 annue, vt meo scopo finis accedat similis. Hæc
 dicens, videbatur etiam videre pura anima melio-
 rem exitum. Postmodum vt diu celata Balsia-
 no, etiam si non esset expertus dñi perspicendus,
 tandem in somnis de eius statu commonitus, &
 eodem tempore Acatius Pastor Monasterii Diui-
 ni Abraami, qui nunciat id Balsiano. Quare ab eo
 accersita ait: Non tentationem ô Domine, vo-
 lens adferre, me retuli in numerum tui gregis: sed
 tentationem potius fugiens ab aduersariis, & la-
 queos, qui sunt in mundo, declinans. Cui rursus
 respondet Balsianus: Quomodo autem cum sis
 mulier, ad Diuina sacramenta accessisti nudo ca-
 pite, & in pacis salutatione os tuum secure ex-
 hibuisti fratribus? Illa verò. Quod ad Diuina
 quidem attinet dona, inquit, simulans imbecilli-
 tatem, non omnino auferens tegmen, quod erat
 in capite, ita ad sacramentorum accedebam com-
 munionem: charitatis autem apud fratres signum
 nunquam

*Oratio
 ad Deū*

*Dece-
 gitur
 sexus.*

nunquam recusabam. Neque enim hominum vultibus, sed hominibus angelicam imitantibus impatibilitatem meipsam offerre existimabam. Et cum ulterius ritulisset de suo pristino statu cum marito, qui eam minis & verberibus retardauerat à mundi deserendi proposito, deque sua visione, cuperetque de cætero vitæ Monasticæ inhærere, Balsianus monitis ipsi profuturis datis, de cætero, inquit, ô filia, oportet te vitam tuo capiti imponere propter legem naturæ, & sic supernam expectare vocacionem: nec se ei dixit neglecturum, quæ ad opem ei ferendam pertinent. Interim filia defuncta, sublataque molestia eius Dei nutu, fama que rei gestæ quaqua versum peruagante maritus nunquam & nusquam segnis in requirenda vxore, fores monasterii pulsabat, & stomachabundus detentam repetit vxorem. Balsianus de Eunucho Baby la respondit, qui multis ante diebus ex causa hinc discessisset, vbi nam autem nunc degat, soli Deo cognitum esse. At vir voto suo frustratus zelotypia & ira implicitus abiit: Consultanti autem Balsiano cum suis de Matronæ salute & tutela Marcellus Diaconus hanc dixit sententiam: In Emesasiuitate (illic enim ex ea ortus erat) dicens esse monasterium mulierum, in quo etiam suam sororem esse vnam ex iis, quæ exercentur. Si ergo tibi placet, ad id mittatur. Sic enim licebit curam de ea deponere. Quo cum venit, benignè accepta tanto studio se exercebat in laboribus virtutis, vt monachus videretur exemplar non facile decertantibus aduer-

*Maritus
vixit
uxorem
requirit.*

*Intra
virginem
castrum
nobis.*

aduersus paria eius certamina. Quare omnibus suffragiis præfectæ mortuæ in regimine subleuitur. Quo magis ergo studebat latere Matrona eo magis curæ erat Deo eam reddere manifestam, & illius lucem ponere super candelabrum, & euidentem eius reddere virtutem. Illi autem tempore Agricola quidam prædium operans multis diebus vidit flammam è terra emitti. Huc cum Clero veniens Episcopus, vterque par erat, facta oratione iussit terram fodere, quo facto inuenerunt venerandum corpus Sancti Iohannis Baptistæ. Ad huius famam miraculi omnis circum populus confluxit: venit etiam Matrona cum suis, & hausit ex vnguento capitis, quod erat propositum, vt & alii faceret dotes haustum distribuebant: & illa quidem eo mulieri cæcæ liniens oculos persanauit, quæ præ compressione cum aliis vix poterat accedere, quæ illustrius eius fama diffusa maritum Domitianum rursus ad requirendam coniugem permouit, petiitque, cum ingressus viris effectus, eam orationis gratia videre. Matrona septem dierum inducias precata abiit hierosolimam piloso indumento & panis fragmento contenta. Diebus 7. finitis aliæ super venientes mulieres eam abesse referunt: nec adhuc cessat curiosè perscrutari, donec veniret hierosolimam, in quo itinere elusit obuium fixis homini oculis quali lapidem sublatura, & tres feminas obuias viri detecturas triduum rogauit donec

Donec Sinam profecta inde remearet virum con-
uentura: Hoc vir cognito festine insequitur, vt ip-
sa cogeretur in idolorum delubrum Beryti di-
uertere, fatius in dæmonum aut ferarum cor-
pus tantum perdentium manus incidere, quam
viri animam cum corpore ledere parantis, vbi
fatis habuit resistere vlulatus, laruis, insidio-
sis promissis, nuptiarum, minis denique acer-
bis dæmoniis. Deinde inuenit, quæ in suam di-
sciplinam se cupiebant tradere, quas cum Bizan-
tium rediisset, ad se accersit summam ei obe-
dientiam præstituras: quibus magis inclaruit,
vt Verina imperatrix eam charam haberet & in-
uiferet, & Euphemia vidua ditissima non mo-
do se ei adiungeret, sed etiam facultates & do-
mos ad condendum Virginale monasterium do-
naret. quo donato ipsa perfectè, quæ antea ta-
ctu Beatæ remissionem senserat morbum, sana-
ta est & altera accessit Athanasia traditis omni-
bus ei facultatibus. Denique præscita salutis suæ
magnitudine anno centesimo vita de-
functa est.

* *
*

Encos

Encomium parentum S. Eduardi Archiepiscopi, qui ipsis ob hynceram pueritiae suae curam sanctitatem merito acceptam referre potuit, per continentiam Monasticae & aliorum operum studium ad Caelum prope- rantibus.

Sur. Tom. 6. 16. Nouemb.

S Edmundus Abendiono in pago purius ca-
 teris hanc lucem conspicatus tum ex eo
 iusque castitatis praesagio nomen, tum ad imita-
 tionem S. alterius cognominis preces matris ad
 suum monumentum approbantis olim Marti-
 ris accepit. Mater dicta Mabilia, pater Eduar-
 dus, qui vxore consentiente in claustro Cynes-
 hamio Monasticam vestem indutus felici cursu
 vitae huius reliqua spacia est emensus. Mabilia in
 saeculo saeculariter viuens carnem suam cum vi-
 titiis & concupiscentiis crucifixit. Reiecto enim
 saeculari habitu singulis prope noctibus intererat
 nocturnis Abendioni Monachorum psalmodiis,
 atque ad nudum corpus vestem adhibebat cilici-
 nam, quae & aspera esset, & ad talos vsque pertin-
 geret, vtque ea magis affligeret carnem, lorica-
 ferream ei adiunxit ad suras vsq; ad pertinentem.
 Inter ipsam autem lorica-
 ream, quae cruciatum augerent. Horum autem ipsa
 moriens

*Mabi-
 lia ma-
 ris
 morti-
 ficatio*

morrens hæredes esse voluit duos filios suos Edmundum & Robertum. Tales fuere B. Edmundi parentes rebus quidem temporariis locupletes mediocriter, sed morum opibus præpollentes. Atque ita factum est, vt B. Edmundus ab ipsis prope incunabilis admodum religiose à matre educaretur, & in tenèra ætate disceret, quemadmodum postea etiam adultus in preces & ieiunia incumbere deberet. Nam vt sua sponte feriis sextis pane & aqua contentus esset, pia mater ei & promittere & largiri solebat munuscula, quibus sciret illam ætatem facillè inuitari, vt sic arte quadam salutaris parsimonie studium ei iam tum instillaret. Mater vtriq; filio Parisiis in scholis versanti 2. cilicia misit bis terue hebdomatim induenda ad sistendum præcipitem eius ætatis feruorem. Et quidem Edmundus omnem à se leuitatem repellens choreas aliaque ludicra spectacula deuittauit, & festiuis diebus ex doctrina ante prandium totum psalterium legebat. Oxonii deambulanti cum sociis & postea citò se subducenti, ne conscientie puritatem vel nugis puerilibus, vel otiosis sermonibus contaminaret puer Iesus apparuit, & salute impertita hæsitanti dicit, an se nosceret. Neganti respondit: qui fieri potest, cum aduersus lateris tui comes sim in scholis? vide faciem meam. Intuitus legit: Ies. Naz. Rex. Iud. hoc igitur, alt. nomen ama, noctu fronti imprime tibi & aliis præsidium contra mortem improuisam. Exinde puer nocte dieque passionis Dominice meditatione delectatus, qua semel neglecta Damon

*Via cõ-
suetu-
dini.*

*Prudẽ-
tia in-
ducendi.*

*Donat
cilicia.*

Q

sub

sub auroram vtramque ei manum à crucis for-
matione prohibuit: quem adiuratum per passio-
nem & sanguinem Christi compulit dicere, quibus
cuius infestatio maximè amoueat, respon-
ditque nominatis duobus. Mater in extremis ve-
rans benedictionem petenti impertit roganti-
que vt eandem absentibus liberis impertiret ait: in te
fili mi, eam percipient tuæ virtutis & gratiæ par-
ticipes futuri. Non enim latuit matrem, quis quæ-
tusque futurus esset, cum id indicium quibusdam
iam ante designatum esset. Viderat enim ipsa
nocte quadam in somnis coronam spineam feren-
tem in capite suo, quæ vehementer accensa flam-
mas ad sidera vibrabat.

*Obitus
matris.*

*Illustriſſima virtutibus ætas Iunior &
ſtatus coniugalis S. Elifabetæ ortæ Regi-
bus Hungariæ nuptæ Illuſtriſſimo Prin-
cipi Langrauiſſimo Turingiæ & Haſſiæ
authore Iacobo Spirenſi.*

Sur. Tom. 6. 19. Nouemb.

*Deſpõ-
ſatio.* S Elifabetæ nata eſt regibus Hungariæ An-
drea & Gerrude pietate, prudentia & for-
titudine regendi inclytis. Lactantem adhuc Her-
mannus Turingiæ maximus princeps (quem vul-
gò Langrauium vocant) Ludouico filio infan-
tiſſimo miſſa legatione deſponderi curauit. Quadrimum
poſtèa miſiſſis legatis ad ſe adduci nõ ægrè obtinuit.
Adi-

Adiecta sunt cum argenteo cunarum torcumate monilia, vestes sericæ, scyphi auro & argento graves, lunulæ, vnionibus intertextæ, corollæ, annuli, fasciolæ, calanticæ, periscelides, murænulæ, peristromata, luter argenteus: quin etiam culcitra plumæ puluilli, ceruicalia linteola byfsina, lodices, & alia id genus non pauca, vis deniq; non mediocris pecuniæ, promissa item alia priori munificentia consentanea supplementa. Iamq; à peruentione triennium ibi exegerat, cum sædo rumore percrebuit, Reginam insidiosa quorundam Procerû machinatione fato concessisse. Hoc æui agens Elisabetha argumenta quædam sæpenumerò, ac veluti progymnasmata futuræ sanctitatis edebat. Basilicas namque sanctorum ingressa pro altari quolibet nunc genua flectere, nunc puellari decentia prosterni, uunc oculos manusque attolere, & si quando inter ludendum, (vt habet ætas illa) proximè clausi templi fores accessisset, humi procumbere, & sacra limina crebrius osculari. Luctandi etiam studio occasionem humilitatis quærebat, staturam suam scitè admodum ad alicuius è sodalibus mensa corpusculum: quam vbi tenero arctatam complexu, artificii rotatu afflixisset, statim & ipsa prostrata, veniam petendo, offensiunculam, si qua intercessisset, deprecabatur. Decimam quoque portiunculam lucelli, quod ipsi ex lusu prouenisset, pauperibus erogabat puellis, debito illas obstringens Dominicam precationem, & Angelicam salutationem fundendi. Iam nonum

*Pietas
in pueritia.*

Q 2

ingre-

ingredi annum cæperat, cum repente præter
 omnium opinionem princeps ipsius sponsi pater
 hac vita migravit. Aetatis deinceps incremen-
 tum accensione profectuque virtutum accumu-
 lid in primis faciendum sibi destinaverat, ut in
 omnibus rebus Deum præ oculis haberet, illum
 spectorem cordis humani cogitaret, illum penitus
 præsentem haud segniter obseruaret, illius caeli
 vestium decorem carnis lenocinia, mundi vani-
 tem abiiceret, proculcæret, contemneret. Votum
 quotidie preces Deo fundebat: quas interdum
 quopiam impedita negotio intermisisset, nocte
 persoluebat. D. Ioannem Apostolum præter ca-
 teros charum sibi patroni loco delegerat imita-
 pietatem Christianorum, quibus sigillatim eligens
 aliquem ex cætu Apostolorum, quem familiaris
 Clientum more colant, consuetudo est. Ob eius
 nomen meritumque rogantibus nihil cupiam
 denegandum putavit. Festos dies pro ingenii mo-
 dulo religiose admodum peragebat, ita ut (quod
 ea ætate fuit permirum) semper aliquid sibi de-
 ornatu corpusculi decerperet: sciens Deo men-
 tem magis, quam vestem placere, acceptioremque
 animum esse religionis studio deditum, quam
 corpus margaritis, purpura, lapillis, auroque & ar-
 gento præfulgidum. Proinde Chyrotecarum
 sum tantisper intermittebat, dum res Diuina
 compleretur volens officio quantumuis paruo
 consuetudini suæ aliquid detrahens, & voluntate
 aliud suadenti p̄ Deo contrarium ingerere.
 Puellari lusu præpeditæ si quando fortuna lætior

*Patro-
 nus S.
 Ioan-
 nes.*

aspirabat, cessandum sibi potius esse aiebat, quandoquidem prosperioris auræ demulceretur afflatu. In choreis, quas vitare non poterat, semel tantummodò circumcisse contenta satis esse dicebat: vno se Gyro mundi amatoribus gessisse morem, reliquos ob Christi amorem intermissuram. Ita quotidiano fermè exercitio, & affectioni aliorum propensæ renitendo, & dissolutioris vitæ laxamenta declinando ad maiora Christianæ pietatis officia semet subrigebat. Educabatur vnà cum Elisabetha soror sponsi Agnes Virgo admodum pulchra. Quæ duæ dum ad Ecclesiam eundem esset, pari vestium ornatu decoratæ, parique coronarum gemmis auroque fulgentium instructæ gestamine Sophiam sponsi matrem modico intervallo. (vt nobilium mos est) antecedeabant. Ingressis templum coronam Elisabetha statim deponebat, atque tam diu inglorium verticem ostendere perseuerabat, quoad ritu sacrorum completo domum redire monebatur. Quod cum Sophiæ veluti temerè factum vehementer displiceret, percontanti causam ità respondit Elisabetha. Absit à me tanta impietas, vt ibi caput meum turrato fastu micantis coronæ superbiat, vbi caput saluatoris mei spinis coronatum acerbè compungitur. Sed quia virtutem sequitur inuidia, & innocentium vita reprobis semper solet esse despectui, capere nonnullis ex aulicis teneræ Virginis verecundiam iniuriis afficere, laceessere contumeliis, clanculò carpere, atque palàm cachinnis, nutu, cauillis incessere, His accedebant Sophiæ & Agnetis mo-

*Reuerentia in sem-
plo.*

*Derisus detur in simplici-
tate.*

Q 3

res ab

res ab Elisabetæ moribus valdè discrepantes, dum hæc præterquam Deo nemini placere cuperet, illæ vt mundo placerent, parui referre iudicabant, si Deo displicerent, Ita mentium diuersi affectuum morum quoque dissimilitudinem, (vt assolebat) expresserant: vnde exortus liuor sic innocenti puellæ ad virtutum gradum fecit, vt illis ruitæ non patuam occasionem præstaret. Auxit quoque inuidiam quotidianæ conuersationis humilitas, per quam sacra virgo relictis nobilibus & purpuratis pauperum magis & ancillarum gauderet consortio, fruebatur alloquiis, operibus occupabatur: vt Sophiæ dictamine claustra non indigna censeretur. Quidam etiam procerum imparem nuptiis dotem arguebant, eamque cum puella indigna tanto principe Hungaris esse remittendam. Qua loquendi libertate quidam nobilis Gualterus offensus principem per occasionem in via de mente sua percontatur, qui respondit, se si optio detur aurei montis & puellæ, hæc præ illo electuram, quod responsum, venia principis ad puellam delatum cum munere tanquam firmamento beneuolentiæ. Erat autem è speculari lapide in tenuissimas crustas fisso gemina facie speculum sic fabricatum, vt pars vna vitri modo translucida, colorumque fucis nuda esset: altera Christianæ crucifixionis figuram præferret: quo munere mirificè lætata & sponsi constantiam, & inuidiæ compressionem cognouit. Transgressam nobiles annos vxorem princeps duxit. In quo matrimonio nihil de feruore

uore remisit, sed potius auxit. Enimuerò meditatione animum pascebat, corpusculum vigiliis, precibus, ieiuniis exercebat. Mollitiem tori verebatur, ne quantum carni indulgetet, in tantum Christi amore indigna esset. Ob id noctu deserto principis accubitu, ipso vel quiescente, vel dissimulante, vel etiam palàm consentiente, maturius exurgere, precibus operam dare, ac semet sua-
Noctur- ne præ-
que omnia Deo commendare solita erat, sæpius-
culè ob morem orandi super stratos humi rapetes
deprehenfa dormire. Querebatur interdum indigniorem se fuisse, quàm vt suam Christo virginitatem dedicaret. Deinde sexto quoque die se virgarum flagellis cedebat. Conradi Marpurgen-
sis autoritate Pontificia muniti ad concionandum per partes Alemanix, qui vita & eruditione præclarus fuit, obedientix, assensu principis, se addixit, paruitque præcipuè monenti, ne quo
Timea- tangere
victu per vim aut per aliud compilationis genus
parto aleretur: ideoque subinde ad singula quæ-
aliena- fercula-
que fercula expauescebat, & ex dote sua pro se
& tribus famulabus continentix huius sociis de-
la-
cerpebat: Destinabat & princeps pari cura providere, nisi quorundam procerum obtrectatione delirio aut superstitioni ascribentium se retardatum quereretur. Et quidem temperantix regulas non præteribat. Enimuerò dum nunc principem alloquitur, nunc his lautiores bucellas apponit, nunc illis poculum officii gratia porrigit,
Temperantia-
nunc statoribus, ancillisue negotium aliquod iniungit, etiã ipsa à non curatibus entare putari poterat:

cum tamen aliis affatim expletis sæpius ipsa famelica triclinio excefferit, tortulisque mellitis, arido pane sustentari habuerit necesse. Cæterum si cui ademptam iniuste rem familiarem contempserisset, confestim damnum omne ita refarciri curauit, ut is, qui iacturam fecisset, non tam perdidisse, quam commutasse suas res videretur. Aduenerat festus quidam dies, cum Elisabeta pretiosis ornata vestibus, aureamque capite gestans coronam, ac familia frequenti stipata in subiectum arci templum ibat. Ingressam primo statim intuitu crux Dominica, atque ex ea pendens imago Saluatoris penitissimè compunxit, compunctæ lacrymas excussit, lacrymanti talia cogitanda suggessit. En creator, & redemptor meus nudo corpore breui duntaxat protectus tegmine mei causa ignominiosam in cruce mortem operipetit. At ego misera gemmis, auro, purpura, bysso contexta vitam cælestibus indignam beneficiis perdo magis, quam ago. Illius caput intrâ Pilati ædes spinea corona dispunxit: meum verò aurea venustat. Illum ab amicis & discipulis desertum Iudæorum vallarunt opprobria: me numerosa circumdatam familia, cuncti suspiciunt, & honorant. Hic meus erga illum obseruantia seruor, hæc animi gratitudo, hæc vicaria dilectionis munus. Me miseram! Sic illius obedi præceptis beneficia reuoluo, vestigia sequor, qui me cum non essem creauit, perditamque sanguine redemit. Tantæ autem hi cogitatus intentionis erant, ut destituto viribus corpusculo pallescens

Crucis
forma
immu-
tata.

scens humi velut examinis prolaberetur, aliis stipantibus & tantisper sacris vndis aspergentibus, dum stupore cessante compos mentis redderetur. Hac defectione veluti quodam oraculo persuasa precioso deinceps amictu, quoad eius personæ, quam gerebat honestas, pateretur, abstinuit, ita ut sæpenumero sub holosericis vestibus cilicium gestarit, & deinceps principe tantum præsentate comptiore ornatu, absente plebeio vteretur castis matronis exemplum futura. Idem tandem pertinaci instantia opulentis mulieribus sibi familiaribus persuasit: effecitque ut quædam illarum voto etiam perpetuæ castitatis se obstringerent. Tres eis proles obtigere, Hermannus principatus hæres, altera filiarum Duci Brabantia nupta, altera virgo Claustralis, postea Domina. Solita fuit puerpera post expletum tempus, quo solent se domi continere, Laneo amictu, descensu pedestri confragosi montis prolem templo illatam super aram ponere, cum funali cereo: reuerſaque pauperculam quampiam sceminam donare tunica & pallio. Pauperibus ægris principis assensu valdè benigna erat. Tempore conuiuii proceribus adornati cum tardius accederet à mendico in gradibus importunè rogata stipem, nec moram, quoad mitteretur, sustinente, preciosum pallium detractum ipsi donauit. Ad quod nuncium surgenti & sciscitanti principi in pertica suspensum monstrauit, quod ipsum id esse cognouit. Otii declinandi causa tempus, quod exercitiis spiritualibus, vel curationi corporis supererat labore ma-

*Vesti-
tus hu-
mili-
tas.*

num terebat. Nec tamen more matronarum nobilium bombycina sericaue pensa decerpere, aut lentescens auri bracteolas in fila torquere, immittendis que subtegminibus adhibere: sed magis inter ancillas lanæ dedita, modò more aliorum neta in glomum colligere, collecta ad texendum deferre: texta denique tum pauperibus, tum præcipuè Francisci Afsiatis institutum professis largiri solebat: nec laceras egenorum vestes gravabatur refarcire, vel pauperculis puerperis gratia & munera impertiri nihil viarum & ædicularum incommoditatem morata, & superinductis corpori & capiti vilioribus tegmentis pro Dei amore humiliter defixis oculis procedere. Subministrante peccandi licentiam opum copia & voluptatum, & frequentia familiæ paupertatem contra morem hominum præferebat, quod vel ex eo constat, quòd cum legatis à rege patre missis non posset decenter vestita apparere, nisi statim essent vestes parandæ, nolo inquit principi, vestibus placere humano respectu, ne moribus displiceam Deo. Ingressam autem ad legatos totius pulchritudinis author tanto decore venustavit, ut hyacinthina veste & pretiosissimis adornata margaritis non sine magna omnium admiratione apparet: dicens ipsa principi sciscitanti secretam causam: huiusmodi scit dominus meus, cum voluerit ornamenta præparare. Celebrationi salutaris hostium ab ineunte adolescentia libenter, tum processu ætatis libentissimè interesse cõsuevit, ita ut ipsa cum instaret tempus sacri, ingressu ædis non semel ancil-

ancillas anteuertit. Quo tempore cohibita. quatenus valebat, mentis euagatione, si quid gestabat ornamenti, quo citra vitium muliebris decentiæ carere poterat, id omne tantisper vel deponebat, vel occultabat. dū finis esset. Maximè verò singularis aliquid reuerentiæ præferebat, cum aut Euan- gelium recitaretur, vel Christi corpus tractaretur admirans in eo mortalibus Dei potentiam, sapien- tiam in antidoti præparatione, benignitatem in gratuita & liberali dispensatione exhiberi. Ve- rum quia non facile tegi vehemens animi affe- ctio potest, quin aliquando exundet: conti- git quandoque taliter affectam, à consecratione peracta, luce coruscantem vultum reuerberatione sacerdotis oculos intuiti perstringere. Sanctiones Ecclesiasticas, tum aliàs, tum in Quadragesima obseruabat religiosè, non modò precibus, Elec- mosynis, ieiunio dedita, sed crebrò etiam virgis in se sæuens. Festos dies, cum redemptionis nostræ mysteria repræsentantur, tanto coluit studio, vt ipse in Christum propensissimus amor vix vn- quam clarius emicaret. Die cænæ Domini plebe- io vestitu induta postmeridianam basilicarum vi- sitationem ità humili schemate peragebat, vt non nisi vna è vulgo putari ab ignorantibus posset. Tum etiam accitos duodecim è pauperioribus tanto dignata est honore, vt prostrata pedes eo- rum lauerit, exterserit, osculo impertiuerit: singu- lis deniq; duodenos nummos, pannumq; ad men- suram comodæ vestis, atq; viticeum panem donaue- rit. Nocte præcedente parascueu trãfacta in me- ditanda

ditanda passione mandabat ancillis, ne quem sibi
 toto die honorem impertirent. Exinde concinnatos
 manu sua lini fasciculos itemque acerram
 thuris plenam, atque clychia ad instar minutif-
 simarum candelarum cerata, plurimos nummu-
 los sumens lustrabat nudis pedibus vna cum po-
 pularibus turbis sana omnia, arasque singulas or-
 dine venerata imposuit singulis lini fasciculum,
 thuris granum, ardentemque cereolum, quaque
 versum nummulos egenis dispertiebat: & quam-
 uis id tenacitati quidam tribuebant, eorum iudi-
 cio spreto perseuerabat. Lustrationum seu roga-
 tionum triduum laneis amicta, nudaque pedibus
 obseruabat, Christi crucem, atque SS. reliquias in-
 differenter infecuta cum vulgo, Dei quoque ver-
 bum auditura pauperioribus se sceminis semper
 intermiscuit non ignorans caeleste semeu humi-
 li cordis gleba vberius exurgere. Exorta fame
 per Germaniam anno 1225 Principe in Apuliam
 ad Caesarem profecto omne frumentum paupe-
 ribus distribuit: & quia agris petatum ad mon-
 tem non suppetebat facultas, in radicibus montis
 Xenodochium extruxit, pro iis tantum agris, qui
 membra affecta haberent, quibus pascendis, solan-
 dis, curandis, refocillandis purgandis humilia
 quaeque obsequia manu sua quotidie praestabat
 non grauata ab arcis decliui via descendere: qui-
 busdam etiam selectis quotidie ad portam arcis
 reliquias ciborum vsq; ad famem subinde detra-
 ctorum sibi met sua manu distribuebat. Vegetis
 dabat instrumenta laboris, agris alia, & nummos,
 illisq;

illisq; deficientibus sua segmina & alia pretiosa iubens, ne vterentur sed distractis necessitati inseruirent. Reuerso principi querelis delatis de exinanito peculio dixit castris incolumib. sat superesse. Poterat hic beatus censerī (iuxta Eccl. 26. c.) mulier bona in parte bona timentibus Deum dabitur viro pro factis bonis. Hic & oblatas alienas mulieres respuit, nullusq; eo præsente vel gestum vel verbum impudicum expromere fuit ausus, vel expromptum impune tulit. Rei Diuinæ quotidianie interesse voluit, quam & solenni & magifico apparatu celebrari voluit. Sermo illius verax & constans, grati & honesti mores, misericordia in pauperes munifica, ad scēmas omnes verecundia singularis, & optimo digna principe. Exequi iustitiam, facere iudicium, tueri pacem ita erat illi familiare, vt principibus aliis non minus vitam monstraret pro fama, quam lumen præserreret pro exemplo. Cum eo tempore decreto summi pontificis prædicata cruce distributaque ab Hildesiensi Episcopo hinc princeps in Terram sanctam cum exercitu Cæsaris proficisceretur dimissa magnis indicis socii amoris comitante aliquousque Elisabeta in Sicilia febribus correptus munitus S. Eucharistia & vnctione à Patriarcha Hierosolymitano obiit, suæque coniugi, vt mundo moreretur amplius, occasionem pro voluntate sua reliquit in vita & post mortem plurimis miraculis clarificand.

EX TOMO VII, SVRII,

*Encomium S. Bathildis electæ ob omni-
genam virtutem Reginae Galliae, nataeque
Stirpe regia peregrina, ex M. S. codice
Rubeæ vallis claustrii.*

Sur. Tom. 7. 26. Ianuar.

*Perfe-
ctio-
rum.*

*Humi-
litas.*

B Bathildis orta genere regio Saxonum
transmarinorum sedes suas in Britannia
maiore habentium iuuenula rapta loco prædæ
in Echinoaldi prætorio præfecti domum gratis
vel pretio deuenerat. Cui cum omnibus domesti-
cis ob decorum seruitium, & spartæ suæ exorna-
tionem erat gratissima. Erat enim animo beni-
gna, & moribus vndeque pudica, sobria, pru-
dens & amabilis, nulli machinans malum:
nec leuis, nec præsumptuosa eloquio, nec sine
rationis amussi operi instans. Erat & forma cor-
poris grata, aspectu decora, & hilaris, incessu gra-
uis. Domino gratiosa astans pocillatrix erat ci-
tra fastum. Quin imò in humilitate fundata cun-
ctis sodalibus morigera & amabilis erat. Seniori-
bus honorem, vt par, deferebat, inferuiebatque
calceis detrahendis, tergendisque, aqua adferen-
da, vestibus parandis, sine mora, murmure & ter-
giuersatione. Hoc agendi modo, hac virtutis via
ad omnium amicitiam sociarum, ipsius Domi-
ni gra-

ni gratiam aditum sibi muniuit, ita vt Dominus
post mortem coniugem ipsam sibi sociare con- *Fugit*
stituerit. Quo intellecto eius proposito virgo *nuptiam*
clam & studiosè ab eius se subtraxit aspectibus.
Vocata igitur ad principis cubiculum, secreto in
domus recessu vilibus stragulis tecta suspicionem
latibuli sui effugit, hoc præ omnibus intendens,
ne à scopo honorum & sponsalium cælestium ab-
erraret. Et quidem domino suo alteram sibi
iungendæ sponsam causam probauit, sibi que ad
regiam nuptiarum fastigium humilitate adi-
tum patefecit. Nupsit igitur Clodoueo regi i- *Nuptia*
psa ex regio stemmate prognata similem sobo- *regia.*
lem datura. Hinc collata sibi à Deo gratia vi-
gilanti studio & regi obtemperabat vt Domino,
principibus se ostendebat, vt matrem, sacerdoti-
bus vt filiam, adolescentibus vt piam, nutricem:
Eratque à amabilis omnibus diligens sacerdotibus *Ergo*
vt patres, monachos vt fratres, pauperes vt do- *exter-*
mesticos, peregrinos vt filios (quia & ipsa peregrini- *nos.*
na fuerat) amplectebatur. Viduis orphanis, &
pupillis subsidia vitæ ministrabat, & omnibus o-
mnino debilibus opem ferebat. Iuuenes quoque
ad religiosa studia exercenda semper commo-
nes faciebat, atque regi humiliter, assidueque pro
Ecclesiis & pauperibus suggerebat. Iam enim
sub sæculari habitu Christo militare cupiens
frequentabat orationem quotidie se Christo
cum lacrymis commendans. Cui ipse rex pius *Cond.*
consulens iuxta fidem & deuotionem eius, vt *interiū*
plenius, quod optabat, perficeret, Pium Abbatem *picta,*
Gene. 516.

Genesium in aula tunc afsidium postea Lugduni
Præsulem in partem onerum adiunxit, cuius o-
pera sacerdotibus & egenis obsequium, nudis ve-
stem, mortuis sepulturam impendit: & inprimis
per omnes prouincias ad supplicationes pro vi-
regis instituendas largissimam stipem erogabat.
Nec multo post rex anno regni xvii. mortuo
Lotarium filium hæredem reliquit. At ipsa pa-
ce meritis suis renouata, sacrorum ordinum em-
ptione & venditione Simoniaca, exactionibusque
iuuentutis sublatis, sobrietate & pudicitia, & ora-
tionis pro regni statu studio commendato, præ-
cepto & renouato in monasteriis tandem occasio-
ne cædis superbi Sibrandi Episcopi contra iuris
ordinem factæ, ne ipsa vindicaret, à proceribus
regimine dimissa suo optato Monastices instauit
to se tradidit.

*B. Gentilis Rauennatis fœminæ En-
comium.*

Sur. Tom. 7. 28. Ianuar.

Authore Hieron. Rubico

ANno 1529. decessit Thomæ Iusti Atrifis-
Verbonensis filia, coniux Iacobi Pianelli
Veneti Sutoris: quæ iam pridem, consuetudine
Margaritiæ piissimæ maximam sanctitatis opi-
nionem contraxerat. Causam indies vitæ innocen-
ter sanctèque agenda. Mater fuit quorundam fi-
liorum

*A ma-
riso
male
bracta-
8A.*

liorum præsertim sacerdotis Leonis. Eo autem
per sancto viuendi genere mariti odium ita vehe-
mens sibi conflauit, vt ab illo non modo verbis
asperis, sed publicis calumniis, facis acerbis, ac ver-
beribus multis sæpissimè in ingentes calamitates
præcipitaretur, quas tamen ea animi moderatione
tulit, vt Magaritæ magistræ omnia diuinitus co-
gnoscenti, atq; quomodo se haberet, sciscitanti, re-
sponderet habere se multò melius, quàm mereretur.

Quo factum est, vt assiduis à Deo precibus tandem
aliquando mariti in melius commutatos mores
impetrauerit. Ergà plurimos sibi iniuriis & contu-
meliis molestos tanta vfa fuit beneficentia, vt pri-
ma illos ad iram odiumque deponendum, conci-
liandamq; inter se concordiam blandis verbis in-
uitaret: in egeas misericordiam, cum re non pos-
set, (amabat enim paupertatem) lacrymis & dolo-
re testabatur. Plurimis sanctitatem precibus im-
petrauit: animiq; curas & molestias sermone le-
uauit: occultas cogitationes cognouit. Testatusq;
est Paulus Vegius Casensis se Margaritæ & Genti-
lis precibus, cum iam ad cælestis vitæ præmia vo-
catæ essent, animi tranquillitatem, corporisq; sa-
nitatem ex grauisimis morbis sæpius obtinuisse:
vt & alii castitatem, alii alia per Gentilem impe-
trarunt. Monuetulus quoq; in lucta contra luxu-
riam ipsius, vt fusè narrauerat, precibus victor e-
uasit. Ipseque retulit, sæpius cum multi adessent,
cuiuslibet peccata Diuinitus ab eadem cognita &
castigata esse. Multa insuper varicinata est: tametsi
id ægrè admodum faceret, nec affirmanter: neque

R

enim

*Ma-**viri e-
menda-
tio.**Opera
pieta-
tis.**Secra-
torum
cogni-
tio.*

enim visis, quæ sibi frequenter diuinitus obli-
bantur, facile credebat. Rauennæ cladem præ-
sam sigillatim, vt & Romæ prædixit. Testatur
Hieronymus Malufellus se admodum ad-
scensam cognita de Gentile aspernatum for-
precibus eam accessisse, doloreque admissorum
tâ tactum & acie mentis illustratum, vt mor-
mutatis omiffam quadriennio exomologesin-
ceret. Frequenter idem perspexerat precanrem
sibi sacerdos daretur, quo cum arcana cordis com-
municaret. Nec multò post in animum indur-
vt fieret sacerdos, cui proposito inhaerentem
tolerabilis dolor inuasit: quo tamen Gentilis
refacto statim exhilaratus est animus, ac inanis
mor & sollicitudo pulsa. Quartus dein ipsi con-
tubernalis accessit piè per 13. annos obdurans.
Ipsa Gentilis in doloribus multis & magnis
tiens & vultu hilaris tribus in hebdomada diebus
vnica refectione contenta omnibus Dominica
Synaxin participabat. Prædicta die obitus non se-
mel Hieronymo, eoque (leone filio præmortuo)
ex assè hærede relicto dato mandato, vt domum
suam in templum commutaret, morte felici vite
que consentanea obiit.

*Mor-
suo vi-
vo.*

*Vita compendiosa B. Sigeberti Austrasiorum
regis, ex qua apparet conditio affe-
ctatorum & verorum coniugiorum, &
mica status regni & Religionis proporia
scripta a Sigeberto Monacho Geneblacensi.
De eius canonizatione nihil extat.*

Sur. Tom. 7. 1. Febr.

ANNO 586. Lotarius 11. Chilperici regis & Fridegundis filius in Francia admodū puer regnare cæpit: qui compos rationis honestati morum studere cæpit, totoque Gallia regno primus potitus est. Hic anno regni 39. Dagobertum filium suum in consortium regni adsciuit, eiusque adolescentiæ moderatores, & regiminis fideles socios S. Arnulphum ex Maiore domus Melensem Præfulem, & Pipinum Maiorem domus Proceribus potentia & prudentia præstantem. Horum auxilio Dagobertus tum regni fines propagauit, tum Saxones coercuit cæsis gladii sui mensuram supereminentibus. Patre Chilperico defuncto virtus filii Dagoberti exercita æquitate, liberalitate in pauperes & sacros homines, aliisque artibus & disciplinis elanguit consiliis piorum destituta, libidinis impetu & licentia deprauati, vt etiam vxores sæpe repudiaret, iisque alias, & vxoribus pellices superinduceret. Cum autem nullum filium hæredem acquireret & ipse solus regii sanguinis cum fratre Charibero ob simplicitatem ad regimen inepto superesset. optauit, Deumque pro prole rogauit, quæ non multo post ducta Ragnetruide Austrasiorum nobilissima ei contigit. Anceps igitur cuiusdam sancto baptizandum & curandum traderet, constituit reuocare S. Amandum, quæ antea ob increpatione regno eiecerat, qui labores uoluntarie peregrinationis ubere fructu prædicationis per Francia prouincias solabat & compensabat.

*Dago-
bertus
rex de-
fecit.*

*S. A-
mandi
zelus.*

R 2

Huic

Respon-
det in-
fans
bapti-
can-
us A-
men.
Pipinus
egre-
gius
dux.

Mors
Pipini.

Huic post requiſitionem reperto filii ſui curam
impoſiturus vix niſi multis procerum & SS. Be-
tiſtitum precibus eo permouit. Aurelii igitur pre-
ſente rege & fraare, cum à ſancto puer 40. diebus
vt catechumenus benedictionibus præmuniret
nemoq; his finitis reſponderet, ipſe inſans reſpon-
det. Amen. Statmq; baptizatus eſt leuatus è ſancto
te ab ipſo & Chariberto. Rex lætus Aman-
dantem honore proſecutus Traieſti Præſulem conſtituit
Exinde inuidia vix altis gradibus abſente Auſtra-
ſiorum procerorum pæne omnium Pipinus inuaditur
aut morte aut gradu deturbandus, qui vitæ
diſſidii ſeminarii diſcordiarum cauſa abrepto ſecum
nutriendum Sigeberto ad Chilpericum in Aquita-
niam diuertit, vnde non multo poſt redux diſſi-
ſipata litium nubecula Turiugiam inſectam excuſ-
ſionibus in Gallorum fines frequentibus præſe-
domuit. Dein cum Dagobertus alter filius nate-
retur, quem Clodoueum nominauit, regnum in
duas æquales partes diuiſit: eamq; , quæ vergit ad
Aquilonem & occidentem appellauit Neuftriam
& Clodoueo attribuit, alteram, quæ vergit ad me-
ridiem & orientem Auſtraſiam dictam Sigeberto
tradidit, & anno regni ſui 17. obiit. Vtroque regno
fortiter, & prudenter vtrimque adminiſtrato Pi-
pinus tutor ætatis & regni Sigeberti mortuus Gre-
moaldum hæredem reliquit & filias Gertrudem
Niuelli Virginum præfectam, ſanctitate & fructu
animarum claram, & Beggam nuptam Angliſi
S. Arnulphi filio, quæ regiæ dignitatis decus, quæ
penitus deperierat per regum Francorum inuadentium

eam defidiam, per suam reparauit profapiam. Ipsa
siquidem genuit Pipinum, Pipinus Carolum Mar-
tellum, Carolus Pipinum regem, Pipinus Carolū
Magnum, qui omnes reges ante & post ipsum ho-
nore & potentia superauit. Sigebertus anno regni
nono, ætatis duodecimo, perrexerat, cum omnia
ergò in tuto esse putarentur Grimoaldo domi mi-
litiaque rem præclarè gerente, Nouerca inuidia
Oto baiuli in aula filius spe dignitatis multos pro-
ceres ad suas partes traduxerat: Radulphus quoq;
Turingiæ dux prosperis contra VVindios succes-
sibus fretus despectu Sigeberti ætate graui strage
Galliam afflixerat: qui tamen robore & industria
paulatim auctus Turingorū insultus compescuit:
& Otho æmulus S. Grimoaldi ab Alemannorum
rege Leuterio in ipsius gratiam est interfectus.
Porro Sigebertus, quem Deus sibi placituum
monstrauit à primo rudimēto ætatis nō diuitias &
potentiam ad instar Salomonis in perniciem suam
conuertere statuit, sed ad animæ suæ cōmodum, &
vt in posteris suis spiritualiter multiplicaretur, be-
ne agēdo meruit. Solet enim fieri in pacatis regnis,
vt per otium & defidiam morib. corruptis abutā-
tur securitate pacis. Hic contrā gaudens diurni-
tate temporalis pacis laborabit obuiam ire aeriis
cateruis: & colluctaturus contra spiritualia nequi-
tatiæ in cælestibus, conducere sibi spirituales, qui se-
cum bellarent, exercitus. Nam 12. monasteria in
regni sui prouinciis constructa necessariis stipen-
diis ditauit idque potissimum ope Grimoaldi &
exemplo, consilioque S. Cuniberti Colonienti

*Sige-
berti
con-
iugii.*

*Studes
in pace
armis
spiri-
tuali-
bus.*

*Adi-
ficat
mona-
stera.*

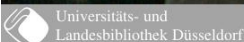
& S. Remacli Tungrensis Præfulis: Atque in ho-
ius regiuncula audito religionis incremento, cum
& ipse sanctus arctiorem vitam Episcopali præ-
tulisset, ei Sigebertus 12. leucarum ambitum assi-
gnauit. Porro incertæ & imperfectæ mundi felicitati
semper æternam anteponebat ad eam omni
studio contendebat epibus eo largius in sacra æ-
dificia cultumque distribuit, quo minus in quem
reseruaret vel conferret, filius suppetebat. Quare
circa hoc anxius filium Grimoaldi fidelissimifili
cooperatoris & onerum consortis semper experi-
remuneracionis gratia testamento hæredem fe-
cit, nisi intereà hæres nasceretur, quo nato dicitur
Dagoberto ipse in flore ætatis, ne malitia mutaret
intellectum, anno regni 28. ætatis 31. obiit, quem
pud homines temporalis magnificauit potentia
& grata Deo in omnibus commendabat iustitia:
apud Deum verò eam acceptabilem faciebat co-
lumbina simplicitas, cum tamen ei adesset serpen-
tina cautela & sagacitas. Denique de miraculis
translati corporis historicus sui vel proximi tem-
poris retulit.

*Exemplum B. Idæ Illustrissimæ & piissi-
simæ Matronæ multis post mortem mira-
culis claræ authore Vffingo VVer-
denensi Monacho.*

Sur. Tom. 7. 4. Septemb.

B Ida summa principum progenie edita re-
gnante Carolo Magno domitore & paci-
ficato.

ficatore Veteris Saxonæ, quæ nunc magna sui *Rebel-*
 parte VVestphalia nuncupatur, vergitq; ad *Occa-*
 num Borealem, & à multitudine satraparum recta *lio.*
 fuerat seque Ioannis occasione reditus Caroli in
 Franciæ regnū hyemandi causa iugo Christi fedi-
 tiosè sæpissime subtraxerat. Huc ad Carolum per-
 uenerat dux victoriarum trophæis inclytus, pru- *Egber-*
 dentia regendi præstantissimus, Carolo virtutum *ius.*
 nomine gratissimus ab orientis partibus & in gra-
 uissimum pæneq; exitialem morbum incidit: cūq; *Obse-*
 in Comitibus habitaculum susceptus omni officiorū *quium*
 & humanitatis genere exciperetur, Comitibus filia *Ida.*
 Ida vnica corporis animiq; dotibus insignis ei ac-
 curatissimè leuamine solatio, fomentis vlcerum
 applicandis perquam aptè, & honestè ministrabat.
 Postmodum imperator victoriæ factus compos
 in eadem ciuitate, vbi eum ægrum reliquerat, va-
 letudini restitutum inuisit. Itaq; Egbertus coniu- *Coniu-*
 gium Idæ ambiens hac de re per occasionem *gium &*
 Carolum interpellauit, qui lubens assensit assensuque *præfe-*
 sponsæ & parentum fauore impetrato ei ex publi- *ra.*
 co prædia, & præfecturam ditionis inter Visur-
 gim & Rhenum amplissimos amnes sitæ attri-
 buit. Nec erant impares nuptiæ pietatis & religio-
 nis cultu, in cuius scopum vterque sua consilia di-
 rigebat, opera moliebatur, constantiam proroga- *Prædi-*
 bat. Adhuc dum itinere progressis amænus occur- *lio.*
 rit recessus nemoribus consitus in ripa Lupiæ flu-
 uii, noctuq; Angelica voce Ida cognouit, hunc ef-
 se locum suæ & mariti quieti designatum, ex
 quo vterque ad æterna præmia esse subleuandus.

Quare lapidea sacra ædes constructa, quia proxima erat ducis prædiis & in pago Dreno sita, frequenti accessu & commoratione Religiosissima Idæ est nobilitata intentissimè ibidem Dei vultus cultuis Studnbat nihilominus ex occasione conjugali vitæ Deo, quæ Dei erant, reddere, eoque modo alienum amorem temperare, vt nullius leuitatis næuus rigorem animi eius posset obfuscare tanto certius, & expeditius, quanto vterq; mutuis ad virtutem adminiculis imagis instigabatur. Dixoris in duabus animabus inuiduum cælestis amoris nexum conuenisse. Non multò post Egbertus militiæ suæ penso expleto rebus humanis exemplis superna, vt creditur piè brauia est adeptus uxoris suæ relinquens amplius virtutis exercendæ in domesticis sentibus & vitiis & assequendo tramite perfectionis decurrendum curriculum: ad latus meridiano fabricæ cella oratoriis sibi constructa à vulgari strepitu ad cor Deo subleuandum aptissima, ex cuius cellæ porticu pedem non extulit, nisi stipendiis inopum deseruiret, inter agendum cautissimè semper popularem studens vitare fauorem. Tandem morbo tentata acciuit Bertgerum suum presbyterum sibi iustis ex causis fidissimum, phresq; seruos Dei, quorum preces flens expostulat, & exauditis precibus feliciter emigrat, & in dicto porticu honorificè sepelitur, vbi multis medicis inclaruit. Erat autem Bertgerus ex illorum con- tubernio, quod B. Ida primum de Galliis secum adduxerat, vir pietatis singularis & probatæ castitatis. Quippe eorum disciplinis informatus, qui in lege

Consensus in pietate utilis.

Degit sola.

Vitæ fanorè popularem.

Bertgerus presbyter.

lege Dei sui sine querela incesserant, qui etiam ipsam Ecclesiam & socra mausolea aliquot annis strenuissimè Diuinis, humanisque obsequiis excoluit, honorauit & venustauit. De quo & illud per fidelium ora diuulgatū est, quod inter cætera grauitatis eius insignia nunquam in suis tectis mulierem aut commorari, aut domesticis vsibus inferuire consensit: ideoque contra æmulum dimicans castitatis omnem occasionis aditum non solum præcauere, sed & radicitus extirpare curauit, qui quasi præscita hora mortis, & virtutum meritis peracto sacrificio in ipsis sacerdotalibus vestibus ante altare cbiit & iuxta B. Idam sepultus est.

*B. Ludmillæ Ducis & Martyris in Bohemia vite compendiosa auctore
D. Nicolao. Solio
Pragensi.*

Sur. Tom. 7. 16. Sept.

Imperante Bohemis Hostiuito anno 873. nata est, Ludmila. i. amabilis & postea euphoniae gratia Ludmilla dicta parentib. sanguine & virtute generosis Melnicii, quæ nulli secunda robore ingenii in moliendis rebus grauioribus, & in tractandis asperis subiectorum animis solertia Boriuoio Bohemiæ Domino nupta est, qui sibi inuicem gratificati in postulatis adeo, vt aureum idolum coniugi vir permitteret ad hucdum infideli. Interea Suatoplicus Marcomannorum rex legatos ad eum Belgrado Pragam mittit, vt petitionem

*Generositas
S. Ludmilla.*

nem exponerent, donumque offerrent inter cætera vini meracissimi capacissimum culeum ignotis gentibus. Reuersus aliquando à Marcomannis Bohemius sacris iam nostris imbutus, cum immorali vitæ gloriæ & præmia eius Ludmillæ, quæ à D. Cyrillo hauserat, exposuisset, ad eodē hac narratione eius capta est, vt cum eo seuerius expolularet, quod salutis curam consortis suæ minoris fecerit, quam vt illum Diuinorum præceptorū magisterium secum in Bohemiam transfuehendum meminisset, à quo & illa vitæ Christianæ conscia eliceretur. Atq; in eo proposito constans permansit non tantum secundis rebus sed etiam aduersis, tunc nimirum, cum maritus eius ob nouatam religionem, desertaq; prophana Ethnicorum sacralogia extorris à terra sua pelleretur. Cuius tantam tamq; procelloŭs casibus bene exercitam virtutē & animi fortitudinem breui sic est remuneratus Deus. Restituto enim postliminiò repositoque in pristinum statum, & sibi reddito marito Episcopum quoq; Cyrillum ei exhibuit, vt religionem quam animo iam cõplexa erat, ceremoniis quoq; assequeretur. Eius illa affusa genibus submisit orabat, vt sine prolixiori mora eius salutiferis aquis tingeretur. Fecit cõpotem voti Episcopus ipsamq; & Spitigneum maiorem, & Vratislauum minorem natu filios, quibus illa stipata pedibus eius se aduoluit, Christi Ecclesiæ per baptismum transfcripta. Ex illo tempore veluti nouum hominem induta antegressæ vitæ maculas fletibus eluere, tenebras errorum suorum detestari, Croŭinæ antea

*Mar-
ritum
prin-
ceps
Bohe-
mia cõ-
uersus
à S. Cy-
rillo.*

*Bohe-
mia pel-
litur ob
fidem.*

*Lud-
milla
fit fide-
lis.*

*Fidei
fructus
susce-
pta.*

tan-

tantopere amatae ne nomen quidem sustinere:
semper ferè medium diem cum marito in templo
expendere, animarum lucris inhiare, filiis Christi
nomen Maiestatemque verbis ostentare & de-
prædicare, idola prohibere, in templis Deo Di-
uisq; in sublime euehendis & condendis Boriuo-
io se æmulam præbere. Eius opus est priuato an-
nifu templum S. Catarinæ Tetinensis at S. Mariæ
Pragensis, S. Clementis Clarouegradi primi in
Bohemi fronte in septentrionem obuersi. S. Mi-
chaelis Tetinæ. S. Clementis Vissegradi. SS. Petri
& Paulli & D. Ioannis Pragæ partim alterius, par-
tim vtriusque opera constructa. Permirum verò
Ludmillam in prosperrimo vitæ cursu id egisse,
vt eminentissimo dignitatis fastigio se sponte de-
iecerit, & principiis throno sceptroque vnà cum
marito abdicarit, quo commodius diuturniusque
tempus cælestibus rebus se immergēdi fortiretur.
Neque vllis precibus procerum suorum pulsata
propelli potuit, vt vel ipsa vel vir eius Boriuuius
positam cū diademate purpuram resumeret, quā
uis Spitigneus grandior natu filius indignitate pa-
tri surrogatus ob contempta Christiana parentū
suorum (vt augurare licet) præcepta intemptiua
morte vita expulsus fuerit. & truncæ desertæq; res
Bohemicae sine capite viderentur. Quo factum,
vt summa rei ad Vratisslaum pæne puerum deuol-
ueretur. Qui parentibus & maioribus natu dicto
audiens eam cum Deo, hominibusque gratiam
iniit, vt omnes illi bene, nemo malè veller. Et
proceres quidem principis sobolis propagandæ

*Lud-
milla
abdicat-
io a
princi-
pau.*

*Vratiss-
lai laus*

non

non parum solliciti vxorem ei Drahomiram inuigunt, quæ Dæmonum mancipium addictissimum ac obstinatissimum cum esset, id tamen veteratè coram marito tegebat, ne favore eius excideret. Hæc duos filios ei peperit VVenceslaum prius posteriori Bolefslau. Prouidens autem Ludmilla eum Vratislao mortuo sufficiens in potestate qui primò natus esset: nec futile momentum ad augendam tuendamque rem Christianam eius qua ratione educaretur, orbitatis & doloris magni causa VVenceslaum à Drahomira mittere petit & impetrat. Eum igitur nactus tum per se tum per Paulum, qui ei in iis, quæ ad Deum summi assidue hærebat, fingere, formareque, & in omnem partem versare cepit, tam diuque in eo colendo insistere, quousque se ipsam in eo exprimeret, talemque eum redderet, qui turò Budecæ in perdiscenda latinitate inter lubrica laxiorum adolescentum ingenia seueriorem viuendi disciplinam tenere sciret. Cuius obitu erecta Drahomiræ diu meditatam, sed metu viuientis mariti dissimulatam procellam tandem in nomen Christianum effundit, in quo occisione occidendo quamvis impotenti & efferata rabie bacharetur ima summis, Diuina humanis confundens, non tamen conatus suos optato euentu claudendos sperabat, quousque Ludmilla, quæ sola Venceslao armata machinationes eius discutere posse videbatur superesset. Itaque duos nobiles efferatæ audacæ muneribus corruptos Tetinam ad opprimendam focrum suam destinat. Quæ de infidiis corum in-

*Institutio
diligens
S. VVenceslaur
nepotici.*

stincta Diuino admonita coram Paulo Myſta *Prepa-*
ſuo exomologefin vitæ ſuæ facit, deinde Diuina *ratio ad*
Synaxi ſe munit, mox fulis non paucis precibus ad *moriõ.*
eos in triclinium reuerſa benignè cum iis ſermo-
nes miſcet, & exporrecta fronte epulatur. Dein i-
pſis ſoporis prætextu cubitum digreſſis, omnibus
domesticis pactam mercedem ſoluit, ad Dei cul-
tum, conſtantiam & pietatem adhortatur, ad rei
nouitatem cunãtis obſtupeſcentibus. Dein perui-
gilem in oratione emiſſarii effractis oſtiis aggreſ-
ſi peplo detracto collum vinciunt fruſtrà dehor-
tantem, tandemque ſpacium ſe Deo offerendì
precatam ea conceſſa pertractam ad ſaxum allifo
capite perimunt, quod adhuc maculas ſanguinis
conferuat. D. Poſtea VVenceslaus cum in Ducem
Bohemix inauguratus eſſet, gratitudinis cauſa ex-
humatum eius corpus Pragam in templum D.
Georgii tranſtulit, quod biennio ferè incorru-
ptum manſerat facie paulum à natiuo ſplendore
degenere. Multique idololatrarum miraculo rei
expugnati eiuratis erroribus ſuis Chriſti le-
ges acceptarunt. Geſta ſunt hæc
anno 922.

* *
*

Vita

Vita compendiosa S. Leopoldi Principis
Austriæ ad Diuinarum & Ecclesiasticarum
sanctionum regulam in utroque statu
conformata ex oratione Francisci Patru
tani Aduocati coram summo Pontifice
Innocentio VIII. & Cardinalibus suorum
Cæsaris Friderici III. habita

anno 1484.

Sur. Tom. 7. 15. Nou.

L Leopoldi Pii re & nomine tam in vita, quam
post obitum dicti, defuncti anno m. c. xxxvii
genus Ducale Marchionum Austriæ fuit: qui
merito rarum dici potest exemplum perditibile
cilis inter mundanos gestæ sanctitatis & consue-
cutæ victoriæ, præsertim tot illecebris, potentia,
& opibus in transuersum immaturam præ-
sertim ætatem rapientibus præter adhuc rei v-
xoriæ & liberorum curam à cælestium cogi-
tatione (S. Paulo teste) diuidentem. Hic pueri-
tiam & adolescentiam immunem seruauit à la-
tibus voluptatum, gulæ, ebrietatis, luxus, fa-
stus, ludicrorum indecentium & leuiori ætati
gratorum adolescens nomine tenus merito cele-
bratus. Huic non æqui, non canes præcipuum
Senex fuere studium, sed Diuina eloquia, veræque fi-
dei cultus assiduus, cognitioque studiosissima
placere. Sæpius enim in sacros codices inten-
tum

1. Cor.

7.

Pueri-
tia fun-
damē.

1a.

Senex
mori
bus.

rum erat videre: nec à Diuinarum contemplatione seu operatione vacuum inuenire facile fuisset. Genitore vita functo, regni habentis hæreditario iure susceptis populos natura feroces ea moderatione animi gubernauit, vt eis nõ præesse, sed prodesse curaret, & se rectorem & exemplum ad benè beatq; viuendum subditis præberet. Quippe qui non eorũ opibus (vt nonnullis regnantium mos erat) inhiaret: sed populũ sibi à Deo cõmissam, rectè, quietè, sanctè, ac æqua lance conseruare studeret: horumq; animas vnà cum sua innoxias, mundas & Deo gratas reddere, bonos propositis præmiis meliores efficere, summisq; honorib. afficere gauderet. In iure erga fontes administrando ita se habuit, vt nõquam misericordiæ fuerit immemor iuxtà illud: nolo mortem peccatoris, sed magis, vt conuertatur & viuat. Ità vt cum scelera coerceret, à tormentis aut cæde semper abstineret: vt verus imitator saluatoris haberetur. Vxor ei pari sanctitate ac moribus, Deoque ità iubente anno M. C. VI. oblata Agnes Imperatoris filia pudicitia insignis, & quæ viro spontè ad bona opera properanti calcaria subderet. Et quod præcipuum munus mulierum dicit Iurisconsultus, sæcundissima, liberos duo de viginti enixa est, ità quod ex ipsa sæcunditate intelligi potest, verum Dei cultum, quo vir & vxor ducebantur, ipsis viuentibus hæc beatitudinis pignora non denegasse: vt illud verè testari possit vxor mea sicut vitis abundans, in lateribus domus meæ: filii mei sicut nouellæ oli-
*Regimẽ
 exem-
 plare
 & con-
 ducibi-
 le sub-
 ditis.
 Non
 inhiat
 allenu.
 Iustitiã
 tẽperat
 Clemẽ-
 tia re-
 mitten-
 do de
 pãna.
 Vxor
 consen-
 tiens
 pietatis.
 Facun-
 ditatis
 causa
 duplex
 pietas
 oli-
 & mo-
 deratio. Ps. 117.*

oliuarum in circuitu mensæ meæ: ecce sic bene
 dicetur homo, qui timet Dominum. Inerat enim
 illi sæcunditati iuncta continentia quædam: &
 ita quod, vt diceret Hieronymus, non voluptatis
 impetu, nec præcæps ad ipsius ferebatur affectum.
 Quoniam qui de gënitura sunt authores, illud in
 primis adstringunt, vt longum post interuallum
 & cum sobrietate fiat commixtio: aliàs quod
 impotentiam aliter se copulantes, ebris decer-
 pitis, & infantibus eos comparari non est dubium.
 Auicenna teste, & aliis authoribus medicæ artis.
 Quo fit vt hic Leopoldus suum vas, iuxta dictum
 Apostoli, cum omni sanctitate custodiret, non
 voluptatis, sed procreandæ sobolis gratia, & non
 aliter congregiebatur vxori. Hi ergò sic sanctis-
 simo copulati matrimonio toto studio Deo pla-
 cendi intenti templum eius honori moliebantur
 construere. Hoc meditantibus accidit simile il-
 li, quod in vrbe Roma de niue montem cooper-
 periente designante locum templi Mariani in æ-
 state miraculosa vt scriptum extat. Namq; miracu-
 lo datum est, quod ventus coortus flammeolum
 Agnetis capite leuiter sublatus procul ab oculis
 in remota detulit loca: quod nono. post anno
 cum relaxandi animi gratia vir Dei deambula-
 ret, oculosque ad vepres verteret, conspectum
 super frutice illæsum & inuiolatum lætabundus
 accepit. Templum igitur Clauftroburgum di-
 ctum in ripa danubii octauo à Vienna lapide con-
 structum, cuius primum lapidem Leopoldus no-
 luit ponere inuitatus moritu Procerum, id est
 facere

sacerdotum vti conuenientius permisit reliquis ordine subsecutis. Stipendiis ditatum locum in-
colere voluit Canonicos, quos vocant *Canonicos sœ-*
culares *nici sœ-*
Diuino cultui honorificè & decorè celebrando *cordes.*
mancipatos. Deprensa horum ministerii negli-
gentia Canonicos Regulares B. Augustini sancti-
monia vitæ præditos & fidelibus gratos substi-
tuit conuocatis ad id prius vicinis Episcopis
Conrado Salsburgensi, Raimario Passauensi, &
Romano Curcensi aliisque non spernendis con-
ularibus, sunt & hæc approbata, vt par est, In-
nocentii II. Pontificis summi autoritate Leo-
poldi fidem & bonitatem in literis commen-
dantis, eumque S. Petri filium reuerenter & reli-
giosè appellantis: vt & alii insecuti Pontifices,
qui acta S. Leopoldi inuestigata ad eum in cho-
rum sanctorum adsciscendum publicare conati
sunt. Instaurauit & alterum cænobium in valle
remorosa ad multorum sodalium commodum
habitaçulum 12. à Vienna lapide. Extant non pau-
ca scripta monumenta de clarissimis eius virtuti-
bus & factis.

*Duorum Constantinopolitanorum pios
rum auspiciatum coniugium S. Stephani
iunioris Martyris clarissimi progenito-
rum. Ex Regine matris Bibliotheca
interprete Iacobo Bilio
Abbate.*

Sur. Tom. 7. 28. Nouemb.

A Nastasio imperante ex Stephana familia natus est Stephanus dictus Iunior martyr parentibus ut ditissimis sic & in egenos Deique cultum ornandum liberalissimis & piissimis. Quos post duas prænatas famellas desiderium masculæ prolis in spem stirpis ad multas preces Deo Dignæque matri offerendas compulit. Cumque Antiochia mater Blachernis, ubi sæpè ante iu Deiparæ templo conuenerant, in peruigilio parascæuis pia attentione ad effigiem ipsius diu orasset, tanquam sermonis consortio frueretur, sub orationis sine somno correpta vidit sibi appropinquantem incredibile pulchritudine sceminam, quæ tacto ipsius pede dixit ei, Abi in pæce mulier erit enim tibi in utero filius, quemadmodum postulat. Quo dicto magna lætitiâ perfusam deseruit. Illa autem editum filium in idem templum comitæte patre illatum eidem Deiparæ promissum obtulit, simul digito eam quæ dederat, viro commisit, sibi igitur gratulati & Deo grati domum redierunt. Nec silentio prætereunda est petiti à parentibus & impetrata benedictio palam in Sophia memorabili templo Bizantii à Germano Patriarcha vrbis & orientalis orbis partis, ad quæ videndum throni gradus assensurum virum inobabilem ingens multitudo cõfluxerat. Sic enim dixerat: Benedicat hunc Dominus per primi martyris intercessionem: visaque est à matre eodem momento perlucida fax ore eius egressa. Ab eodem

In templo oratio.

Proles mascula peruenit.

eodem baptizatus sabbato S. & dein literis traditus eas felici euentu simul ita cum virtute complexus est, vt vicissim sibi ad beatam vitam praesidium essent, verba S. scripturae, S. Chrysostomi sermones publicè lectos erectus attentusque auscullaret, os à iuramentis, vanitate probris, mentem à iudiciis temerariis, ambitione & gloria, manus à deliciis & sumptuosa profusione vitam secutus frugalem & parcam contineret.

S. Stephani laus.

Vita S. Bilhildis viduae & sanctimonialis, vt habetur in Breviario Moguntino recens emendato.

Surii Tom. 7. 27. Nouemb.

Ad verbum.

Tempore quo Clodoueus Francorum potiretur imperio, fuit in Orientalis Francia oppido Hocheimio vir clarissimus iberimus nomine, qui ex Mechtrida coniuge sua, Billildem filiam suscepit. Qua aetate cum in Gallia & Germania Gentilium etiam dum superstitio apud plerosq; vigeret, parentes Beatæ Bilhildis occultè Christianorum sacris faciebant. Quo factum est, vt in ipsis infantia annis filia VVircburgum delata ibidem catechumena quidem facta sit, sed baptismum tamen non consecuta.

S 2

Acce.

Cato- Accedente autem ætate, licet ignoraret puella se
ab hume- regenerationis lauacro carere: purum nihil om-
na pia. nus in suo pectore Christo domicilium parat
 studebat: corpus ab omni spurcicia continens &
 parsimonia cæterisque virtutum quibusuis orna-
 mentis exercens ac componens.

Exor- Quod quidem vt rectius perficeret, in virgi-
na pia. nitatis proposito perseverare omnibus modis co-
 nabatur: sed victa parentum voluntate, nupti-
 cuidam viro nobili & militari. Et si autem mari-
 monii legibus esset subiecta Christi tamen, quæ
 toto corde dilexerat obsequiis sedulo incumbere.

Non multo inde elapso tempore cum irmo-
 nius prolis mater esset, marito in bello defuncto,
 prole etiam paulo post viuis exempta, ex consilio
 Sigeberti Episcopi Moguntini sui Auunculi, Mo-
 guntiam commigrat, renuntiatque patrimonii
 amplissimis censibus, vt pauper & expedita Chri-
 stum sequeretur, areolam ibidem est adepta, in
 qua Ecclesiam in honorem Dei genitricis Mariæ
 Virginis construxit. Quo in loco sanctarum loca-

Santi- minarum conuentu numerofo collecto, quantum
monia- sufficere posset prædiorum, ad communem su-
tu pia. stentationem iis contulit. In quibus ipsa quoque
 pie viuēs non solum corporis eis necessaria, sed et
 iam sanctæ conuersationis exempla suppeditabat.
 Intetim misericors Deus, famulam suam diutius
 in vanum laborare non permittens, quibusdam
 sanctis eiusdem monasterii virginibus eam tan-
 tum cateahumener esse necdum baptismi gra-
 tiam percepisse reuelat. Hoc illa cognito Episcopo
 (copiam

scopum consulit, qui & ipse diuina reualatione edoctus, eam regenerationis aqua censuit abluendam. Baptismo igitur percepto, multò feruentior illa Dei laudibus & piis exercitiis instabat donec graui tacta in firmitate, præfens sæculum reliquit quinto Calendas Decembris. Sepulta à clero & populo Moguntino in basilica, quam suis ipsa sumptibus exædificari curauerat, vbi plurimis miraculis claruit.

Exemplum S. Anastasiae viri gentilis cui erat coniuncta auersatae superstitionem, consuetudinem & crudelitatem. Ex Lippom.

Sur. Tom. 6. 25. Decemb.
Ad verbum.

Anastasia mulierum pulcherrima, inclytæ quidem Romæ erat nata, generis autem splendore & corporis pulchritudine, & animæ nobilitate, & morum honestate, & moderatione omnes vincebat, & laboris omnium canebatur: Et erat quidem cuiusdam viri prætexati filia, à quodam autem, nomine Chryfogono fuit in rebus diuinis instituta cui etiam fuit postea caput ornatum corona martyrii, sicut etiam procedens delarabit oratio, cum impius Diocletianus Romanæ scepra nunc teneret. Cum ergo apud Chry-

Fidelis.

verbis luculentis eluisset, eum qui verè est Deus, quo iis qui videntur, cognoscit, & nunc quidem non libere profiteretur pietatem, à patre verò, ve-

*Nuptia
abhor-
ret ab
infideli
viro.* publico. conanti vt dicitur miscere ea, quæ misceri nequeunt, illa partim quidem omninò sibi velle, eans virginitatem, partim autè abhorrens eius religionem, ne cum eo quidè omninò cohabitare animum induxit, sed vt pura ad Christum accederet, & nullum ex eius præceptis despiceret, diu notuq; meditans, ad eum omnem direxit cogitationem. Vestem quidem certè sæpè mutas & vili præ-

*Servus
marty-
ribus
capti-
uis.*

splendida se induens, & se habitu quodammodo carlaris, vna eam sequente ancilla omnes obibat carceres, & à custodibus emens ingressum pecuniarum eos qui in eis pro Christo erant inclusi, & corpore propter tormenta male erant affecti, cum quantum potuit reuerentia & honore curabat, pedes lavans, manus abluens, comam sordidam, quoad eius fieri poterat expurgas, vt quod pilorù erat superfluum, prolixum autè erat propter longam in carcere inclusionem, officiosè tondens, sanguinem diligenter abstergebat, vulnera mundabat: deinde etiam ali- gãs linteis & sanctis amplexibus suam in eos amorem indicans & alimenta unicuiq; præbens necessaria sic excitat. Hæc cum fierent assidue, quoniam virum latere non potuit, resciscit etiã publicus, & ptinus multi sunt adhibiti custodes Anastasius qui

*Servus
suis do-
mi sola.*

non sinebant eam domo egredi, neque vllum ad ingredi ex iis, qui, vt illi dicebant, mores videbantur corrumpere, & poterant ei persuadere, vt à pat-

blii abstineret consuetudine. Illam autem & hoc
 quidem malè habebat, quod alios omnes qui an-
 tea ab ipsa curabantur, neque posset videre, nec
 ab ipsis videri: Quod verò plus, quam alia, eam
 cruciabat, & medium eius cor tangebatur, erat præ-
 ceptor Chryfogonus: qui cum duobus annis in-
 tegris multa pro Christo tormenta sustinisset,
 habitabat in carcere, ità iubente Diocletiano. Ad
 eum crebro, quando in sua erat potestate, ventita-
 bat. Tunc autem prohibita, per quandam animum
 ei significat ea, quæ euenerant, & per eam rogat
 ut pro ipsa precaretur. Precationis verò hæc sit
 summa, ut ab impio quidem euadat Publio, asse-
 quatur autem opportunitatem, ut, quod habet in
 animo, deducat ad effectum, & perseveret curare
 eos, qui martyricis decorantur vulneribus, quo-
 ad eius fieri poterit: quin etiam ut ipsa vitam fi-
 niat in pietatis scopo immutabili. Hæc cum signi-
 ficasset Chryfogono, postremò etiam de mariti
 professione eum reddit certiore. Fuerat enim *à Chry-*
 illo tempore publius missus legatus ab Imperato- *fogono*
 re ad Persas. Quæ cum didicisset Chryfogonus, *cõpor-*
 iubet eam gaudere, & bona facere, & præsentia *tatur.*
 forti animo ferre, & in futurum voluntati quo-
 que consentaneum expectare exitum. His confir-
 matur Anastasia, & hæc ipsa duxit esse gaudii oc-
 casionem, & bonæ spei principium existimavit esse
 calamitat, nempe & mariti crudelitatem & nimium
 custodum lætiam. Qui erant simpliciter quidem
 omnes acerbi & immitigabiles: Codillus autem
 erat excellenti improbitate, qui & notus erat
 Publio, & cui proficiscens hoc mandauerat, ut
 S 4 nec

*Publii
viri sa-
nitia.
Mors.*

*Ana-
stasia pie-
tatis
constan-
tia.*

nec extra thalamum videre aërem nec libere fieri possit, respirare sineret Anastasiam. Graue enim ducebat si reuertens à legatione viam videret mulierem, quæ fœdus cum eo inritum iam violaret. Prætereà verò sperabat sic quoque fore, ut multarum pecuniarum & possessionum efficeretur dominus. At quod ille quidem inuenit in via, quem par erat, exitum. Moritur enim periculo perditus, quæ se sperabat facturum, ipse prius iuste passus, & effectus Anastasiæ conciliator viduitatis quæ non luctum afferebat, sed exultationem. Anastasia autem liberata à vinculo & à carnibus, qui eam custodiebant, sic enim conuenit eos appellare, ad solitum gregem ferebatur, & ad consueta pietatis pascua: & modestum rursus induens habitum, obibat carceres & magna cura non solum vulnera ac saniem sanctis curabat, sed ad propositum quoque certamen eos præclare incitabat, & præparabat. Qualem vero fructum hinc percipiat, declarabit eius finis, finem oratio.

Ibidem ad verbum de S. Theodote.

*Ana-
stasia ve-
nit ad
Theo-
dote.*

EX quo Anastasia libertatem consecuta illinc quidem egreditur, venientem ad Theodotem, quam prius declarauimus habitare apud comitem Leucadium, & sigillatim ei narrat omniam quæ passa sit, quam quæ per ipsam Deus fecerit. Paucis post diebus Comes quoque Leucadius ex Bithynia reuersus, cum Theodote prioribus similes

miles rursus habuit sermones, tentans eam inducere, postquam autem multa loquens cognouit se loqui littori, & cum ventis conferre sermonem, Anastasiam quoque resciscit apud eam degere, & furore percitus propterea quod Theodote illius admonitionibus inducitur, vt eum magis contemnat, Anastasiam quidem statim vinciam tradit tribunali iudiciario. Quin etiam Theodotem vinciam transmittit ad proconsulem Bithynia, de ea eum per literas, quam citissimè fieri potuit, reddens certiore. Cum autem in Bithyniam peruenisset Theodote, producta est ad Tribunal proconsulis. Agè, inquit, ille ô Theodote, iussis parens imperatoris, aliis offerre sacrificium, sic enim simul & filiis viues, & particeps eris multorum bonorum. Nam & si non tua at filiorum quidem certè tuorum causa æquum fuerit, vt id eligas quod est futurum tibi vrile. Dum hæc autem martyri diceret proconsul, respondens illius filiorum primogenitus, cui nomen erat Enoclius. At nos inquit ô præses hominum supplicia nequaquam pertimescimus, quæ corpori quidem incorruptionem, animæ autem immortalitatem solent conciliare: Sed iis parum abest quin dicam, æque, ac conuiuio delectamur. Deum verò potius timemus, qui potest animam & corpus punire in gehenna. Proconsul autem oculis in puerum coniectis, cum videam te ætate admodum imperfectum, miror quomodo, & à quo hæc sic didicisti, quæ vix multi & longo tempore & labore sunt consecuti. Quibus puer opportunè respondet,

Præses ad Theodoten.

Respondit filius.

spondet, seruator noster & dominus Iesus Christus
 ipse est, qui dixit, quando ducemini ad Reges &
 præsides, nolite cogitare quid loquamini, dabitur
 enim vobis in illa hora, quid loquamini. Nunc
 ergo hæc non sunt mea neque humanæ sapientie
 verba. Sed omninò quidam mea est lingua, aperta
 autem Dei sunt verba. Iudex veluti de matre spem
 abiiciens & de primo eius filio, se transfert ad alios
 tentandos, eos videns ætate esse imperfectiores,
 putans fore vt eos ad suam traduceret senten-
 tiam, postquam autem nihil sunt rami nihil dis-
 ferre à generosa radice, sed ostenderunt pueri se
 illius quidem filios huius autem esse fratres, se
 rursum transfert ad matrem, & filium eius pro-
 mogenitum. Conuertimini, dicens, ad vestra vi-
 scera. Parcite tenuis infantibus immaturis, nolite
 videre eos ante vestros oculos malè pereuntes.
 Cum multa eiusmodi dixisset & vidisset verba
 fundi in aërem, iubet filium antè oculos ma-
 tris crudeliter cædi virgis. Quod videns gene-
 rosa mater, non modo nihil indecorum gessit
 aut est locuta. Sed & veluti gaudens plagis clau-
 stris filii, adstitit alacris, annuens oculis, ge-
 stu incitans, verbis adhortans, ne succumbat,
 dicens ô fili, ita fortiter nate. Has propter Chri-
 stum plagas, honores & coronæ excipientes.
 His proconsul vel animo maximè incensus, ma-
 ligni Dæmonis suggestionem improbum capiti
 continenti tradit, hanc mulierem imprimis ve-
 nerandam. Sed non erat insolentis hominis fu-
 turum.

turam diuturnum gaudium. Nam postquam eam *Hyrta-*
 vel solum attigit Hyrtiacus, (ita vocabatur) *to-* *cus vio-*
 tus vultus protinus est mutatus & nec conce- *laturus*
 sum quidem est intueri martyrem sine timore. *ab an-*
 Traque magna voce clamauit ad proconsulem, *gelo ca-*
 dicens se cum primum manum iniecit in Theo- *ditur.*
 dotem, vidisse quendam iuuenem vultu formo-
 sum, & habitu decorum simul adesse cum Theo-
 dore qui ei incusso colapho, & nares contriuit,
 & vt per eas sanguis manaret, effecit. Sed non
 Videbat cæcus & stultus, Proconsul minimè in-
 telligebat, & neque si nihil aliud miraculi reue-
 ritus fuit euentiam, neque destitit aduersus
 eam contendere. Sed cum eam rursus sisti cu-
 rasset, minatus est ei, se esse illaturum, quæ vi-
 debantur omnium grauissima, nisi Deos immor-
 tales colueris interfecti cadent ante oculos tuos
 filii. Illa autem, vel hoc olim maximè sitio, sic
 enim velim meos filios viuens ad Christum præ-
 mittere, & tanquam in tuto portu constituere.
 Deinde ego sequar euestigio, aded vt aptè possim
 canere. Ecce ego & filii quos mihi dedisti Deus.
 His magis conturbatus pro consul iussit eam igni *In for-*
 tradi simul cum filiis. Postquam autem fornax *nace*
 fuit accensa citius, quam iussum fuerat, illi tanquã *moritio*
 fontem aquæ cum gaudio fornacem subiere, *tur.*
 & Deum quidem benedicebat mater, collata-
 bantur autem filii, & sic ambo læti & alacres, a-
 nimas suas in manibus Dei deposuerunt, & il-
 los quidem sic accepit beatus finis. Beata au-
 tem Christi martyr Anastasia custodiebatur
 apud

apud præfectum Illyrici, qui cum de ea diligenter quæssisset, & eam illustri loco esse natam intellexisset, magnasque esse eius facultates, & ex illa esse ortam quorum magnæ erant opes à lucro superatus, & captus amore pecuniæ, cum eam seorsum ad se adduci curasset, scio ô mulier, inquit te esse valdè diuitem, Christianam autem esse & tu dicis, & ego iam sum expertus. Agè ergò parenti tuo sponso, qui lege cauet, vt omnes despicias diuitias, cede mihi pecuniis, & omnibus tuis facultatibus, Tu autem hæc faciens, vtrinque lucraberis, vt quæ legem sis impletura, & libera futura à nostri metu, deinceps enim tibi licebit, & securè sacrificare & liberè colere Deum qui à te adoratur.

*S. Coletæ parentum coniugium filia
exemplo magis sanctificatum, auctore
Stephano Iuliano.*

Sur. Tom. 7. 6. Mart.

*S. Coletæ
et pueri
vitiis
conuincens.*

Mirabilem diuinæ cognitionis gratiam contulit spiritus sanctus, largitor liberalissimus, fidali ancillæ suæ Coletæ apud Corbeiam in Picardia Patre Roberto & matre Margareta, scilicet pueri valdè religiosa, editæ. Idque etiam in aetate tenerrima. Cum enim quadrima esset, præter communem naturæ usum cæpit ita mentem habere ad Deum cognoscendum perpetim eleuatum, vt nullus vir prudens aliqua ratione ambigere

ambigere, diuinitus id illi esse inspiratum. Sicut autem de beatissimo Iohanne Domini præcurso-
re legimus eum teneris sub annis, ciuium fugisse turmas, & antra petiisse deserti, ita etiam hæc *Parentes a filiis e-*
cilla Christi diuinæ cognitionis multiplici per-
cepta gratia in annis puerilibus, fugere cœpit *ma-*
dos & lenitates puellarum contemnere mundi *danur.*
nitates & applausus. Parentes quidem eius, valde
studiosi pietatis & operum misericordiæ, cum fi-
liam suam vnicam didicere tam sanctam ducere
vitam, non mediocriter obstupere, nec tamen in-
grati fuere Deo, sed pro tanto eius beneficio lau-
des medullitus egerunt, atque illius crebris ex-
hortationibus incitati vno animo constituerunt
diligenter vitare quidquid offenderet Deum, a-
nimaque conseruare puritatem ac de virtute in-
virtutem progredi, singularibus autem quibus-
dam charismatis suis donauit illos Deus. Pa-
tri enim eius qui erat natura comis, humanus, &
amicabilis id præstitit, vt possent redigere in gra-
tiam eos qui inter se disideret. Quod ita studiose
ille conatus est, vt vbicumque audiret quosdam
inter se discordare, eo se conferret nec laborem
remitteret, donec eos in concordiam redegisset.
Valde etiam afficiebatur misericordia erga pau-
peres, & scæminas à vitæ honestate in turpitudi-
nem prolapsas. Ex iis cum quædam conuertæ
essent meritis filix eius Coletæ, vnam è suis domi-
bus vitrò eis & pauperibus alendis attribuit. Ma-
ter eius in signi fuit deuotione in Deum, illum ti-
mens & amans, & minimum semel in hebdomada *festi cõ-*
mun-
cat.

— confessa peracta sua, accedebat deuotissime ad sumendum corpus Christi. Ambo autem isti comiter permittebant paruulæ filia Coletæ, ut sceretur, quicquid cælitus ipsi inspiratum. Sed cum multi satana cos instigante, carperent hoc nomine parentes virginis, & dicerent tantillæ puellæ id permittendam non esse pater eius non semel constanter respondit. Plane mihi persuadeo filiam meam nihil facturam, nisi quod bonum sit.

S. Stanislai Episcopi Cracouiensis parentum insignis pietas, & pietatum consecuta fortunata ob S. prolem fecunditas.

Sur. Tom. 7. 8. Maij.

Anno
1465.

STANISLAUS apud Polonos ortus est in Cracouia abest septem miliaris, ex sequidem oblectus. sed viri sancti ortu illustris. Parentes habuit genere nobiles valdeque præstantes, & tali prole dignos Pater VVelislaus dictus est, vir ordine militari & equestri, & inter suæ familiæ homines facile primus ac præcipuus. Inter alios Poloniae proceres virtute & rei militaris gloria eximius, matri Bognæ nomen fuit, quam non solum generis splendor sed etiam vera pudicitia, insignis religio non mediocriter commendaret. Vterque autem hospitalitati deditus e-

Coniuges pi.

rat, & pauperum, pupillorum peregrinorum, inopum propensis animis curam gererat. Ambo ieiuniis, vigiliis aliis edomandæ carni accommodatis exercitiis nauabant operam & virtutum, quibus excolitur animus, studiosi erant. Amplum illis fuit patrimonium, ferax census, & plusquam mediocris substantia, generi & conditioni respondens. Sed alacri libertate in pauperes profundebatur. Rara per id tempus Poloniæ templa viscebantur. Itaque VVelislaus in ditioe sua Sciepanouienſi hortante eum coniuge sua, sacram extruxit ædem, adhibitis illi prouentibus quibus eius ministri affatim sustentarentur, Vestibus quoque sacris & valis aureis atque argenteis quibus res diuina expleri solet. Templum dicatum *Verins-* fuit B. Mariæ Magdalenæ, cui illi magna animi *que pæ-* deuotione singulariter addidicti erant. Ad hanc *tas in* ædem sæpe illi diurnis atque nocturnis horis *templo.* ueniebant, non eo duntaxat tempore, quo diuina illic peragebantur officia, sed aliis etiam horis, quas illi tibi præscriperant, certabantque inter se, ut alteralterum anteuertet & precandi diuturnitate superaret. Sed cum multæ opes eis suppeterent, vno sterilitatis incommodo eæ obscurari videbantur, quod nullum earum post se hæredem relinquerent ex se procreatum. Nec tamen ea causa vel erga cultum Dei *Sterilitas.* & sanctorum, vel erga proximorum subleuandam inopiam fuere segniores, summopere id expectantes, ut prole beati forent, quorum diuinis man-

Pœcunditas. manciparant ministeriis. Iam trigessimum in matrimonio agebant annum, & tum ipsi tum ecce desperabant posse ex eis nasci prolem, cum ecce sentit Bogna concepisse sese, cernuntque omnes eius ventrem intumescere. Interim tamen illa, vi ante consueuerat, respuebat vitæ huius illecebras quibus iam olim nuncium remiserat, & tam vitæ quam vestitu castigato ac simplici contenta erit.

*Exempla ex Gregorio VVicelio, De
XII. Martyrum Styllitanorum
pronido & robusto
Agone.*

Consul. rō ad marty- rō pa- rita. Carthagine Senatores Saturninus & Claudius multos prehenfos Christianos pro libertate tractabant. Inter quos erant 12. ex Insula Scyllita oriundi Speratus, Natalius, Cyrinus, Bechurius, Felix Aquilinus Letarius, & fœminæ Ianuaris, Generosa, Betsia, Donata & secunda. Hi citati ad eiurandam Fidem eam blasphemias ab hostibus proficissam sapientissimis Apologiis nullius auctoritatis prophanæ metu perterriti defendebant. Præsides à viris conuicti muliebrem constantiam persuasionibus frustra labefactare conati. Itaque dicebant: Christianæ sumus, nec aliud esse possimus. Nec moram neccentes vel dilationem petenturæ dicebant: in re bona nulla debet esse deliberatio, sed cita consummatio, &c. Saturninus vi sa theca penes viros rogabat, quæ esset, respondet sperat

speratus, sacra Scriptura, & nominatim Paulinæ epistolæ, quarum usu animæ nostræ pascuntur. Offerebat igitur & ipsis spacium deliberandi: at ipsi inquebant, quod facis, fac, nam tentator est hostis, &c. Quare omnes ad mortem lecta capitibus sententia ex tabella damnati, quam hilariter subierunt.

*De SS. Felicitate & septem filiis
martyribus.*

FRANT Felicitati septem filii optimè in fide & moribus instituti Ianuarius, Felix, Philippus, Sylvanus, Alexander, Vitalis & Martialis. His imperante Antonino ad tribunal productis Ethnicis verborum technis fidem exempturis respondit mater: Verba vestra auribus non animis excipimus: Deo seruimus, nun Ioui. Atqui, aiunt, si tu non pares, saltem sine filios Diis subditos & immunes fieri. Miseranti sortem ipsorum præfidi ait, miseratio tua iniqua est & conuersa ad filios fortiter & fiducialiter pro æterna vita certandū hortata est. Mox ipsa tãquam rea parricidii calumniis & verberibus acerbissimis ceditur, stabilisque instar muri in professione persistit quantumuis dolore ob filios afflicta humanitus, à senectute ad pueritiam tentandam conuersi singulos hortatur, vt sprete matris fidem detestentur. Singulis contra protestantibus pœna mortis iussu Cælaris irrogata: & filii quidem variè, mater capite truncato finiuit certamen.

*Surdi
ad ma-
lum.*

*Filiorum
& ma-
tris cõ-
stãtia.*

T

De

De S. Anna matre D. Virginis Deiparæ
ex VVicelii lib. 7. c. 61.

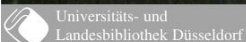
Tradi-
tio de
S. An-
na.

ET si Marianum & Lombardinum Martyro-
logia & denique Ioannes Montanus nullam
hoc loco Annæ mentionem faciant, quam tamen
indubitanter matrem matris Dei agnoscunt, non
possum tamē præterire, quin pro instituti mei re-
tione ante aliquot sæcula de ea scriptum, siue il-
lud sit Hieronymi, siue alterius referam. Interim
certum est Annam fuisse matrem Mariæ non esse
Ecclesiæ figmentum, sed antiquissimam traditio-
nem siue Græcam, siue Hebraicam. Quid ad
nos Seleucus Manichæus, quicquid is interpre-
tatus de Maria & Apostolis? Tenemus Ecclesiæ
dogmata inuita etiam moderna hæresi. Ple-
cet Hieronymi iudicium inter verum falsumque
discernentis amplexi originum codices præteritis
affictis & adiectis. Si autem Annam vnus vxor-
em mariti, eamq; matrem Deiparæ contra sceler-
tios vix tuemur, qua ratione trium virorum con-
iugem defendemus? Cum altum apud veteres de
hoc sit silentium. Itaq; legimus in libello, quem
Hieronymus verbo tenus ex Hebræo translulit
quod Ioachim & Anna parentes Deiparæ fue-
rint, ille ex Nazaret, hæc ex Bethlehem ortum
da Dei timore & iustitia præditi, ob 70. annorum
sterilitatem constituerant tripartita bonorum di-
uisione in templi, pauperum & peregrinorum
& suum vsum vti sustentati spe prolis à Deo de-
missæ

Pietas
viri-
que.

num impetrandæ precibus, & votis, & annuis sacrificiis Encæniorum à se obitorum. Postmodum cum Ioachim in Encænii ab Isaaco frustra sacrificium tanquam Deo minus acceptabile ob sterilitatem coniugii reiiceretur, opprobrii huius dolore egressus vrbe ad agros ibique pastores & operarios commorantes angelico partus dandi nuncio recreatur, vt & eodem tempore domi suæ Anna, vterque igitur in aurea porta Solymorum (vt iussu) gratulabundi conueniunt, grati Deo. Nata filiola Maria nuncupata trimula in Templo Dei seruitio mancipata ibidem cum aliis honestis Hebræis puellis tanquam in cænobio in scientia legis discenda, & exercitio virtutum ad quartum ætatis annum perseverat. Posthæc Iosepho desponsatur non sine miraculo, vt ibidem refertur, ad cohonestandam desponsationem, & Messia ortum prænunciandum. Ioannes Damascenus li. 4. c. 15. Ortod. clarè loquitur de S. Anna matre Deiparæ & Ioachimo coniuge, cuius pater Barpanther ab eo vocatur, quia filius Panteri fuit. Epiphanius ita scribit. Ingressus est pater Mariæ in domum suam, vt à Deo acciperet id, quod per preces patris ac matris petitum erat nempe: vxor tua concipiet in vtero: quo firmiter perficeret cogitationem fidelis in promissione. Hoc verò factum est quibusdam in errorem. Impossibile est enim aliquem in terra generari præter hominum naturam solum enim ipsum decuit: soli ipsi natura celsit. Hic veluti Plastes & rei potestatem habens seipsum de virgine velut de terra efformauit,

Præsen-
tatio S.
Ma-
ria.

*Cū Sa-
muele
compa-
ratio.*

qui de cælis descendit & carnem induit. Legatur Origenes super Matt. fol. 49. Nicephorus narrata priorè historia sic scribit. Ut infans Maria à lacte materno iam abhorruit, & mammam attingere noluit, promissionem mater adimplet, & in templum ascendens iuxta votum eam Deo consecrat tertium iam tum ætatis agentem annum. Et faceret dotes quidem tum eam tanquam sanctius quoddam donarium suscipere, & puellam in sacrario fouendam esse duxere ad antiqui illius Samueles similitudinem. Itaque illa, ut res Diuina intacta & sacrosancta in templi sanctiore loco & adytis ipsis viuebat. Et deinde. Iosephus senio & honestate morum iam pridem bonæ fidei existimationem consecutus erat.

*De nutrice & antesignana S. Hippoliti
familie Concordia.*

Concordia Hippoliti nutrix zelo fidei ac animo locuta est, malle se iniquis castos morum quam incestos viuere. Ob id plumbeis clauis eanima expulsa cadauer proiectum in cloacam honorari Christianæ sepulturæ subtractum. Atqui per suasionem reconditi in vestibus thesauri margaritarum & auri extractum nihil horum auidis ostendit: quare à lustino sacerdote consortium familie mausoleo apponitur.

De S.

De S. Symphorosa & 7. Filiis.

Symphorosa vidua sancta præmiserat ad vitam virum Getulium & eius fratrem Amantium per ineuitabilem Adriani Augutti Tyrannidem. Hæc delata cum filiis Herculi litare iubetur, ni litanda foret. Ipsa recusat, viroque in zelo optat coniungi utcumq; indigna Diuino sacrificio: nec poterat, nec volebat fidem Christo datam infringere licet verberanda & capillis suspendenda esset. Dein molari mersa ab Eugenio fratre inuenta sepelitur. Atrocius cum filiis ad templum Herculis sæuiebant ad palum alligatis & sigillatim punctim & cæsim percussis. Quorum nomina sunt. Crescens, Iulianus, Nomelius, Primitiuus, Iustinus, Staæteus, Eugenius. Denique in fossam coniecti cum inscriptione: Hic sit Biothanati, id est violenta morte defuncti. Quod nomen loco diu permanfit.

De SS. Sabina & Seraphina.

Seraphia virgo comes erat Nobilissimæ & Christianis fauentissimæ Sabinæ Valentini vxoris, quæ mutuis hortatibus se in fide confirmabant. Romam cum venissent, quærebatur Seraphia à Iudice in domo Sabinæ, quæ nec dimittebat ipsam, nec verebatur ipsius causam apud Iudicem agere. Post triduum vi prætracta Sabinæ fauore sententis & æternas pœnas minantis iuuari non poterat.

*Vindi-
Ela ra-
tus.*

terat. Itaque confessa constanter Christum corde & ore duobus procacibus tradita ad violandum precibus semianimes & mente captos reddidit: quod ægrè credens iudex denuò falsuros in gratiam eius mentis & loquelæ compotes reddidit. Redeunte in orbem anno Sabina quoque iam dudum parata ad mortem fide, amore ieiuniis, precibus, operibus misericordiæ capite plaxa est confisatis possessionibus.

De S. Afra & sociabus liberatis à peccato & Dæmone.

*M. Ra-
derus
de SS.
Baua-
ria.*

ERat stulta apud quosdam Ethnicos opinio eo magis propitiam esse Deam Venerem colentibus, quo pluribus & grauioribus se inquinarent ignominii. Cui errori & lubricæ incontinentiæ Afræ & matris triumque aliarum sociarum mederi promptus & doctus S. Narcissus non modò ad pœnitentiam prouocauit, quam septem dierum ieiunio & precibus exegerunt, sed etiam inhonestam domum Dæmonum immundorum domicilium tum exorcismis, tum vnanimi oratione & ieiunio larua ipsi conspicua exonerauit. Hinc oppidanis pluribus exemplum pœnitentiæ efficaciter est datum: & quatuor ob constantiam fidei ignibus traditæ.

o * *
*

De

*De SS. Anastasia & Theodota Matriona
miraculo liberatis à procacium
violentia.*

A Anastasia nobilis Romana Ethnici & Faustæ
Christianæ filia Deos venerari reluctata
traditur Vlpiano, vt in eius coniugium consenti-
ret. Hic deductione in domum, ostentatione opû,
comminatione paratorum cruciatum, & lænarum
solicitatione blanda frustra laborans munitam *Vindi-*
precibus sublato in cælum intuitu suis attracturus *Et a solio*
visu orbat & non multò post moritur. Eo pacto *citatio-*
liberata deuenit ad matronam Theodotam exulē *nis ad*
Bythinicam cum tribus filiis: quam frustra depe- *malū.*
ribat Diues Leocadius procator iacturam opum
præ animæ damno aspernatam. Nec iudex quic-
quam profecit ad debellandam minis & flagris *Vindi-*
constantiam matris & filiorum, aded vt Hyrtacus *Et a ma-*
quidam nutu Iudicis ad violandum raptam ab in- *li cona-*
uisibili angelo testis ipse colaphum acciperet. *sua.*
mum cum filiis Nyceæ ignibus est consumpta.

*De Dula ad mortem pudicitie
Turrice.*

Nicomediæ Christiana famula Ethnici sti-
pendiarii aded fidei, pietatis & castitatis al-
tè radices egerat, vt ne quid quam ab hero suo soli-
cicaretur ad inhonestam, mortemque turpitudini
prælingeret, quam & miles ided ei nefariè inferre
non dubitauit.

De S. Adelheida Imperatrice III. Ottonum Augustorum coniuge matre, Auia, ex vita scripta ab Odilone Abbate, de qua & Canisius Tom. 5. ant. lect. Baronius ad annum Christi

sti 973.

III. Cō-
iux.

Adelheida Regina Coniux fuit Lotarii Regis filii Hugonis Italici Regis. Suscepta filia postmodum Lotarii Gallici Regis coniuge vidua fit triennio vixdum exacto. Qua occasione vix Berengarius IV. Italiam inuasit, eique prouincias ademuit, & bene verberibus multatam carceri inclust: ex quo erepta aliquamdiu in syluis exul & famelica vixit, donec nutu Diuino Ottonis primi coniux facta, qui Berengarium grandi praelio apud Ticinum superauit. Natus ei filius postmodum Otto II. Cæsar parum beneuolè ipsam tractauit, licet resipiscens Ticinum veniam rogatum miserit. Interim agebat apud fratrem Conradum Regem, cui vxor Mathilda in Burgundia coniux erat. Deinde cum Ottonis filii Græca Coniuge non bene conuenit, cuius odium nepotis sui Ottonis III. postmodum Cæsaris beneuolentia mitigauit. Itaque fuit trium Ottonum Augustorum coniux, mater, auia. Deuouebat ipsa se Diuino seruitio syncerè noctu & interdiu ieiunijs, precibus, vigilijs, Eleemosynis, instructionibus, consolationibus, vnione dicordium & imperii, gaudio in

in prosperis & iustis successibus, dolore in aduersis. Thesauros non modicos in Egentes effudit, & cœnobia Benedictini ordinis in Germania & Italia non pauca erecta: Ipsa se seruam Christi, alii matrem pauperum vocitabant. Donariis & pretiosa supellectile Ecclesias exornauit. Consueuerat adire Martyrum monimenta: vtque verbis Mariani vtar, erat ei in fide secunda firmitas, & in spe firma securitas. Ottonis filii defuncti animum *Felix* piacularibus sacrificiis, precibus & Eleemosynis *exitus*, Deo commendari curauit. Ipsa clara miraculis, sacramentis Synaxis & vnctionis munita cum sacerdote Litanias recitans migravit.

De Quadam Maria Ancilla fideli in officii, & constante in pietate.

ERAT Tertullo opulento Gentili ancilla Maria, quæ ieiunio se Christianam manifestauit, vt idcirco à Domina vapularet, & à Domino in carcerem coniceretur, & tandem iuxta legem in Christianos latam iudici sisteretur: Qui cum diceret, oportet, vt culpa habeat supplicium & populus exemplum, eam exquisitis licitorum supplicii tradidit, quæ pari constantia & orandi studio superauit. Post hæc iudex illam beneuolis verbis tentauit: quæ identidem respondit. Christum habeo, ergo nihil timeo: huic fide credo, charitate diligo, spe adhæreo, hunc sequor, confiteor, seruiò, laudo, grata sum, piacere contendo,

nec ab hoc per mortis supplicium separari permitto. Cur igitur hominum & Dæmonum metus pertimescam? His dictis tam immaniter excruciatâ, ut spectans populus misericordia commotus tortorem ab ulterioribus vna voce absterreret dicens, interficere missus es non lacerare. Hæc puella non sacrificat, det igitur pœnam decretam. Ita à pœnis relaxata spacium delibet, quod non petiit, accepit, proque Tertullo Damiano, sua causa non reo, quem necdum dimissum sciebat, rogauit. Inclusa denuo precum vi carcerem sibi patefecit: Deusque Gentilium decem millia & quingentos flammis vlticibus perpetuis adiudicauit, quibus visis magna multitudo conuersa clamauit: Magnus Deus Mariz, magnus Deus Christianorum. Hinc non nihil quiescit tempestas persecutionis.

Aliud exemplum.

S Eleutherius à teneris annis pietatis & eruditionis amator & cultor, perque graduum ordinum vitæ suffragantibus meritis ad Episcopatum euectus, auxit merita & gratiam prædicatione fidei, qua missum ad se capiendum Felicius conuertit. Tyrannidem Adriani quater & amplius victor euasit & superauit semel impostum æri candenti, iterum ignitis cratibus, tertio in oleo & adipe feruenti denique furno accensum, & leonibus obiectus blandientibus, non nocentibus, desiderio æternæ quietis capite plexus. *Ab*

currit Anthia pia piissimi filii mater, & tanquam germen flori adhærescens suo, prædicat Dei beneficium filio martyrii coronam largiti, ad quod assidue eum adhortata fuerat, & inclinata corpori sancti orabat, recordare, inquit, filii matris ingressæ in requiem à Deo tibi promissam. Quo cognito princeps eam percontari iubet, ut quid ita mortuo incubaret, respondit, ut cum filio perenniter victura nunquam ab eo separer, immo, inquit princeps, id iam iam senties, & plecti mandat capite.

*De SS. Chrysanto & Daria coniugibus
ex Romano Breuiario.*

Ex gestis per Notarios Romanæ Ecclesiæ
Amonium & Varinum.

CHrysantus & Daria coniuges nobili generis nati fide etiam clariores, quam Daria mariti opera cum baptismo susceperat, Romæ innumerabilem hominum multitudinem hæc mulier, *Innum-*
ille virorum ad Christum cōuerterunt. *meri*
Quare Celerinus præfectus comprehensos tradidit *cōuer-*
Claudio Tribuno: qui iussit à militibus Chyfan- *tūtur à*
tum vincitum cruciatibus torqueri: sed vincula o- *2. con-*
mnia resoluta sunt: mox compedes, in quos con- *iugi-*
ctus fuerat, confracti. Deinde bouis corio in- *bus.*
clusum in ardentissimo sole constituunt: tum pedibus ac manibus catena constrictis in obscurissimum carcerem detrūdunt, ubi catenis solutis clarissima lux locum illustrauit.

Daria

Daria verò in Lupanar compulsa Leonis ture-
dum in oratione defixa est, à contumelia diuini-
defensa est. Denique in arenariam, quæ est va-
salaria, vterq; ductus, effossa terra lapidibus obru-
ti parem Martyrii coronam adepti sunt.

De SS. Mario & Martha ex Breniaria
Romano.

MArius Persa nobili loco natus cum Martha
coniuge pari nobilitate, & Duobus filiis
Audiface & Abachum Romam venit Claudio im-
peratore, vt Christianorum se pulchra venera-
tur. Ibi Christianos in vincula coniectos foue-
bant, & opera & facultatibus suis sustentabant, &
sanctorum corpora sepeliebant. Quamobrem
comprehensi omnes, cum nec impiorum minis
nec terrore commouerentur, vt Dijs sacrificare-
primum fustibus debilitati deinde funibus attra-
cti, tum admotis candentibus laminis. Post-
sti, & vngulis ferreis sunt excarnificati. Post-
remò præcis manibus & ad collum alligati
ducti per mediam Urbem via Cornelia ad ter-
cium decimum ab vrbe Milliarium in eum lo-
cum, quæ Nymphe dicebatur, necantur. Acpr-
pro Iesu Christi fide constanter perferenda veb-
ementer fuerat cohortata, mox cæteris in eadem
arenaria ceruices abscinduntur, eorumque cor-
pora coniiciunt in ignem. Quæ femiusta Felicitas
matrona Romana nobilis colligenda, & in
prædio sepelienda curauit.

Mar-
tha hor-
tatrix
filiorū.

Ex P. Matthæo Radero Soc. Iesu parte
altera Viradarii Sanctorum. B. Iacopo
nus Tudertinus ex Italico. De doctrina
ipsius, deque coniugio ipsius & cau-
sa modoque institutæ vitæ
sanctioris.

PRodiit hic è sanctissima B. Francisci discipli-
na de quo parum multa memini apud latinos
legere; Italica lingua copiose eius vita in Francisca-
norum annalibus descripta est, ex quibus hæc,
quæ legis, translata sunt, tantòque vberius id fa-
ctum, quanto pauciora apud nos de B. Iacopono
hactenus cognita sunt. Iacoponus domo vंबर,
natus Tuderti, ciuitate, quinquaginta ab vrbe pas-
suum millibus disita nobili cum primis Benedi-
ctorum familia. Ab ineunte adolescentia iuris se-
ciuilis prudentiæ studio impense dedit, cuius
demum cognitione absolutissima instructus, &
paratus Doctorisque appellatione publicè con-
decoratus, aduocatum strenuè in foro, & causas a-
gebat. Enimuerò cum esset ipse rei faciendæ, au-
gendæque apprimè intentus, honores etiam no-
minisque splendorem affectaret, ambiret luxum, *lubi-*
insuper & res humanas vtraque manu amplecte-
retur, & artes fraudesque vulgo notas probe cal-
leret, diuino consilio matronam nobilissimam,
generis nobilitate, moribusque & virtutum orna-
mentis & rara præcipuè in Deum religione insignè
est

*Iuris
studium.*

*Vita
lubrica.*

*Vxor
intime
pia.*

est sortitus vxorem. Ea portò tametsi mundum muliebrem, cultumque vestium, vt interea quales pro generis sui ratione non abhorreret, aut refugeret, adeoque vitæ huius delitiis an illicitis capere teneriq; videretur, vti marito licet perinuita, cordiæ tamen cupida, omnia tum vana profanaq; cogitanti morem gereret, nihilo secius animo sanè perquam religiosa, cum corpus suum arcè contenteque haberet, externo cultus ornatu in ternas multo cultiores mentis virtutes calabat. Cæterum cum fortè vnà cum pluribus matronis nobilibus, de viri voluntate, in ludis solennibus interesset, in ipso voluptatum illarum, & theatralis applausus feruore, luctuosum quid, quod gaudia publica contaminauit, contigit. Pegma illud in quo consistebant spectatrices, corrui, & omnes illum sceminarum gregem oppresit, quæ ruit nullam illasam reliquit, hæc enim obruta est, illa oblæsa, alteri caput sauciatum, alteri brachia, hinc crura luxata, & nonnullæ denique illico examinatæ concidere. Iacoponi coniunx continuo loquendi facultate destituta obmutuit, nec multo post viram desit, maritus & ipse muneris spectator. Deo ita volente, accepto de vxoris discrimine nuntio, aduolat animam propè agentem reperit vestem moribundæ vt in huiusmodi fieri calibus amat, conatur diducere. At qui illa, cum voce non posset, manu obstitit, ne in oculis omnium deuclaretur. Arreptam ergo inter brachia solitari in conclaue separatim deportat, hic dum cum expoliat, sub veste pretiosa iuxta, & superba nuda appret

*Mulieres lae
sa.*

*Cilicio
vxor
induta
inuicta.*

in quo consistebant spectatrices, corrui, & omnes illum sceminarum gregem oppresit, quæ ruit nullam illasam reliquit, hæc enim obruta est, illa oblæsa, alteri caput sauciatum, alteri brachia, hinc crura luxata, & nonnullæ denique illico examinatæ concidere. Iacoponi coniunx continuo loquendi facultate destituta obmutuit, nec multo post viram desit, maritus & ipse muneris spectator. Deo ita volente, accepto de vxoris discrimine nuntio, aduolat animam propè agentem reperit vestem moribundæ vt in huiusmodi fieri calibus amat, conatur diducere. At qui illa, cum voce non posset, manu obstitit, ne in oculis omnium deuclaretur. Arreptam ergo inter brachia solitari in conclaue separatim deportat, hic dum cum expoliat, sub veste pretiosa iuxta, & superba nuda appret

appressum corpori perasperum deprehendit cili-
cium; cum ad eam diem suam quoque coniugem,
non minus, quam cæteras scæminas, sensuum ille-
cebris & oblectamenti titillari credidisset. Enim
verò tam evidenti testimonio se animi fallum cõ-
perit & attonito similis constitit, cum tam arca-
nam virtutem, vitæque disciplinam præter opi-
nionem aduerteret. Exin tam altæ cogitationes e-
ius mentem occuparunt, & velut defixerunt,
vt extra se positus omnibus videretur. Cuius *Causa*
stuporis seu mentis à sensibus alienationis cau- *conuer-*
sa minimè erat ægritudo aliqua corporis, aut *sionis.*
insolens animi perturbatio, sed sanctus ille do-
lor, qui animum sanum, & vegetum ac spi-
ritum Deo charum efficit. Proinde nouam
quandam sui cognitionem consecutus adeo in
Christi disciplina philosophari ocepit subtili-
ter, vt in virum breui sanctissimum euaserit.
Hic sanè dicto illi Apostoli locus esse videtur.
Saluatur vir infidelis per mulierem fidelem. Ita
serio relapsens animo ad Deum conuerso &
intimo cum dolore antea acta vita in memoriam
reuocata, cum salutis suæ periculum probè co-
gnosset, & quibus circumfusus erat tenebris con-
spiceret, omnino vitæ rationes commutaret, tan-
toque deinceps studio sub Christi, quanto prius
sub mundi signis merere statuit, itaque reliquum *Desa-*
vitæ vni Deo transcribere. Ingressus viam animi *rit sta-*
demissionis à literis & muneribus, quibus in *in pri-*
vrbeungebatur, se remouit, nec rei alteri *stinu-*
magis

magis dedit operam, quam vt se vinceret, prauis
que appetitiones rationi subiugaret, & vitæ supe-
rioris peccata expiaret. Quare fortunis postmo-
dum suis in egenos tributis, viliq; amictu indutus
S. Francisci familiæ, ordinis tertii nomen dediti-
torusque in eo fuit, vti ceu abiectissimus, & mor-
talium omnium postremissimus, ab omnibus de-
ridiculo despectuique haberetur.

*De simplicitate coniugum Matthæus Re-
derus libro citato.*

*Na-
fragio-
res per-
ditæ.*

IOannes Molchus narrat, negotiatorem, vt fre-
quenter fieri consuevit, naufragio rem &
suis omnibus seruatum, domique propè, & quod a-
iunt, in portu perditum, creditores enim illo com-
prehenso, & in vincula coniecto, rem eius familiæ
rem totam proscripserunt, ita vt neque vxoris or-
namentis parcerent, mundumque muliebrem or-
namentum raperent, venderentque. Vxor secuta virum
in custodiam, & mæsta vincto assidens nusquam
victum illi necessarium poterat subministrare.

*Carce-
re in-
cludi-
tur.*

Ingressus est Dei missu carcerem homo copiosus
vt miseris benignè faceret, & fame confectis ali-
menta præberet. Coniecit hic oculos in femi-
nam viri sui casum flentem, forma & moribus æ-
que emendatam, auocat mæstam à viro, seorsum
quærit, quid ad sit: exponit illa mariti naufragium
& in fortunium, nomine creditorum: Sponte ille
pollicetur, se pro viro omnibus satisfacturum
si illa

si illa sibi velit satisfacere, melior simplex & casta, *Tenta-*
 audiuisse ait olim ex Apostolo vxorem in pote- *tur si-*
 state viri esse, percontaturam se maritum factu- *des cō-*
 ramque, quicquid ille vellet, iuberet, perinde *ugalit.*
 quasi in viri potestate esset, vxorem prostituere,
 maritus quamuis infelix, noluit offenso Deo bea-
 tus esse, nec libertatem corporis salute animi per-
 mutare. Perge soror, renuntia conditionem ho-
 mini, & nega. Aderit nobis Deus alia via, qua
 malum hoc præsens euadamus, rediit illa ad alte-
 rum, & maritus, inquit, negat fieri posse, quod pe-
 tis. Audiit hæc & per fenestram obseruauit o-
 mnia latro, in eandem caueam compactus, mira-
 tusque coniugum integritatem ac fidem, qui ante
 nullam de Deo cogitationem admiserat, horum *Remu-*
 facto impulsus in seipsum descendit, & altum *nera-*
 gemiscens. En hi coniuges vltima infelicitate *tur.*
 pressi honestatem pecuniæ anteponunt, liberta-
 tem negligunt, ego mortalium omnium perdi-
 tissimus auri quærendi causa tot innocentes ma-
 ctavi, & salutem in vltimum discrimen adduxi.
 Per fenestram ergo allocutus vtrumque. Animadu-
 uerti, inquit, castam fidem vestram, cui pecunias
 & libertatem posthabuistis, ego Sicarius, & præ-
 do mox vltimo supplicio necandus, serò tandem
 de male perpetratis doleo. Vos ite ad illum lo-
 cum, (quem designabat) ciuitatis, & effodite, quod
 ibi condidi aurum, dissoluite nomina creditori-
 bus, de reliquo viuite, votisque vestris Deum mihi
 propitiate. Ducto post vnum alterumue diem la-
 trone ad supplicium, vxor negotiatoris vbi nam
 V explo-

explorem, an vera promiserit occisus? Iussa ire & fodere reperit ditio- rem ollam Enclionis olla, & ex illa paulatim, ne res animadu- eretur, crediturum nomina deleuit, maritum vindis exemit, & in pristinum propè felicitatis statum reposuit. Tanti est castitatem colere, cui semper diuina prouidentia patrocinatur.

Aliud par coniugum.

Ignorantia.

Tulerunt & nostra ferè sæcula his non inferiora coniugum exempla, tanto magis admiranda, quando corruptiores hodie vulgo sunt mores. Vixere vna coniuges totam vitam tanta cum simplicitate, vti nunquam se mutuo in geniali ro- ro contingerent nec id voto aut consilio, sed b- gnorantia, quod alium coniugii vsum nescirent, quam vt eodem lecto, lecto, mensa non secus ac in aliis familiis liberi, vterentur. Cum alter coniugum ad caelestes inde thalamos abiisset, nuptiarum duo secundo, cuius suum exigenti admirabunda re- xor, nihil eiusmodi à primo marito à se flagitante relaturam se rem integram ad iuris diuini consilio- tos. O felix seculum quod tantam in tanta hominum peruersitate protulit innocentiam, omnibus ante seculis inauditam: Principum generis huma- ni conditorum felicem in beatis Paradisi campis statum, ante gustatum fatale pomum in mem- riam quodammodo reduxerunt. Et verò plura hoc genus numerarim, nisi superessent, quae laudare possem.

Ignorantia.

Exempla ex Henrici Spondani Soc. Ies.
su, historia Epitomes Baroniana
ad verbum.

Cum Gregorius Cæsariensis Presbyter Cæ- *Grego-*
 sarea vēturus ad publicum Patrum conuen- *ris*
 tum Nazianzo transiens diuerrisset apud Grego- *Nazian-*
 rium Patrem Gregorii cognomento Nazianzeni, *arleni*
 præsto fuit vna cum aliis Episcopis baptismo e- *Pater*
 iusdem Gregorii Senioris qui cum hætenus Gen- *Grego-*
 tilis extitisset, tandem miraculis & visionibus in- *rius.*
 ductus, ac sanctis piissimæ vxoris precibus votisque; *Vxores*
 adiutus, fidem Christianam amplexatus est, & non *possunt*
 ita post in locum Episcopi, qui eum baptizauerat, *mar-*
 præcedentibus prophetiis electus est in Episcopū *tos con-*
 eiusdem ciuitatis Nazianzenæ, sicut rem gestam *uertes*
 pluribus narrat Gregorius eius filius oratione ha- *re.*
 bita in funere Patris: defunctus est autem pater,
 cum annos 45. eidem Ecclesiæ præfuisset natus
 annos ferme centum: materque eiusdem, qua pa-
 ter ætatis, haud diu superstes extitit. Post quorum
 mox obitum (conantibus frustra S Basilio, aliis-
 que Episcopis ac ciuibus eum retinere) ipse fuga
 se abripiens profectus est Seleuciam ad memo-
 riam S. Theclæ, quo frequens tum fidelium pere-
 grinatio esse consueuerat ibique permanlit vsque
 ad Valentis Imperatoris necem.

Quemadmodum anno Christi 527. Frumen- *Mu-*
 tius captiuus ab Athanasio Episcopus creatus viam *lier ca.*
 Indis ad Fidem aperuit, quorum infinitam mul-
 titudi-

Captiui titudinem signis ac miraculis, editis conuertit. *alios* eodem tempore captiua quædam scæmina Christi- *possunt* stiana exemplo pietatis & austerioris vitæ, ac se- *conuer-* ma editorum miraculorum, sanitarisque tum aliis- *tere.* tum ipsi Regina precibus suis restituta Iberes- *populos* (sive dixerimus authore Plinio Iberes) *vnâ* cum ipsorum Rege Bacurio dicto, ad veritate- *cognitionem* perduxit, effecitque vt ab illis se- *gatio* ad Constantinum Imperatorem mitterentur, *qua* eum rogarent sacerdotes ad se mitti, qui ce- *ptum* munus explerent. Narrant hæc pluribus *Theo-* Theodoretus, Socrates, Sozomenus, Ruffinus, *dolinda.* Cum Theodelinda Longobardorum Regina de- *functo* priori rege marito popularium concessio- *ne* regnum retinuisset, Agonem sive Agilulphum *secta* Arianum sibi virum iunxit, qui per ipsam ve- *nâ* cum vniuersis Longobardis, qui Gentilitatis *aut* Atheismi impietatibus irretiti erant, con- *uersus* est ad fidem Catholicam & in baptismo *nominatus* est Paulus. Quibus videas magno *Dei* consilio factum esse, vt robustissimæ gentis *ædemque* indomicæ sive Christiano sive Ca- *tholico* nomini insensissimæ Franci, Goti, & Lon- *gobardi* auitis abdicatis erroribus conuerſi fue- *rint* ad verum Religionis cultum, Franci in Gal- *lia* per Crotildem Reginam Burgundam, Goti *in* Hispania per Ingundem Francam, Longobardi *in* Italia per Theodelindam Bauaram.

Sophronia Anno 309. Sophronia nobilis Romana ma- *trona,* cum à Maxentii satellitibus abducenda ad *stuprum* esset, consentiente etiam præ metu ma-

rito Præfecturam agente, exiguo temporis spacio
 postulato, quo se decenter ornaret, in cubiculum
 suum ingressa gladio sibi transfixit pectus, ac mor-
 tua concidit. Porro quamuis violentas sibi manus
 inferre, nec gentilis nec lex Christiana concedat,
 tamen (quod de Samsone S. Aug. ait) quia latenter
 hoc Spiritum S. iussisse putandum est, Sophronia
 extra illorum classem reponenda est. Sicut & Pe-
 lagia Virgo Antiochena, quæ cum matre & soro-
 ribus hac eadem persecutione manus carnificis &
 sententiam principis leonibus illudendas traden-
 tis effugerunt; Pelagia è sublimi domus tecto præ-
 cipitem se dando, mater & sorores aquis se im-
 mergendo; quas ob præclarum facinus S. Ambro-
 sius miris extulit præconiis, & S. Chrysoctomus
 pro concione laudavit, earundemque tantis no-
 minibus Eusebius & Aug. meminisse videntur.
 Sic & Athanasius scribit nonnullas Virgines A-
 lexandrinæ, dum grassarentur in eas Arriani, sese
 in puteos præcipites egisse. Extantque alia com-
 plura eiusmodi exempla admiranda illa quidem,
 sed non facile imitanda. Illud verò planè egre- *Fæmi-*
 gium Euphrasie Virginis Nicomedienfis, quæ *na pos-*
 eadem persecutione Diocletiani ad lupanar iti- *sunt se-*
 ducta, cum ab intromisso iuvene esset vio- *ipfas*
 landa, ad mercedem ingentem conseruatæ pudici- *serua-*
 tiæ pollicita, pharmacum aduersus quoscunque *re. si voo*
 ferri aut telorum ictus, simulque cera oleo lique- *line.*
 facta collum suum inungens vim remedii in se
 experiri hortata vnico eiusdem iuuenis gladii ictu
 & suæ virginittatis integritati prospexit, & co-

ronæ martyrii percupidè lucrum fecit. Recenset hæc Nicephorus: quæ vulgaris ille poeta, hæc ex parte nec nominandus, impiè poeticis figuris attexere non est veritus.

Publia.

Anno Christi 362. enituit inter scæminas magno præconio veneranda matrona nomine Publia; quæ secum habens chorum virginum perpetuam castimoniam professarum, quandoque; Iulianus illac prætergrederetur, cum eis canebat illos potissimum psalmos, quibus debilitas simulacrorum scitè deridetur. Illis autem conticescere iulis, sed maiori alacritate perseverantibus iratus Imperator Publiam ad se adductam per fustem verberari, & genas manibus cruentari iussit.

Scæminæ possunt maiore virtute contra iuss.

Scæminæ Veracellenses.

Anno Christi 367. Refert Amianus de Gratiani nimia severitate in puniendis quibuscumque leuissimis delictis. At superavit, inquit, omnes verus feritas aduersus Christianam scæminam Veracellensem exhibita, quæ à marito postulata reatibus innocens criminis adulterii, exquisitis diu tormentis lacerata, nec vnquam adducta se falso accusare, ex confessione tamen adolecentis, qui stuprum admissum vi tormentorum asseruit, vnà cum illo capitis damnata est. Sed cum adolecentis ad primum statim ictum amputatum esset gladio caput, ipsa septies icta, nec tamen lesa, nisi quod mucro lethalis leuiter perstringens cutem, rasuræ modicæ sanguinem adpersit, quasi tamen mortua ad tumulum elata, inde viua ducta sanata est. Quam rem gestam luculentè stylo S. Hieronymus persecutus est planè deo

Scæminæ innocentiæ à Deo solent defendi.

Stans feueriffimi principis per ministros crudeliores ſæuientem nimium in perſequendis delictis ardorem, quo innocentes quoque interdum puniri contingeret.

Anno Chriſti 371. Cum Valens Imperator *Mu-*
Antiochia recedens in ſuperiorem Syriam pere- *lier or-*
grinaretur, Edellam proſectus cauſa magnifici vi- *rhodo-*
dendi templi S. Thomæ Apoſtolo dicati, ſancti- *xa.*
tate & hominum frequentia celeberrimi, conſpe-
cta ibidem magna Orthodoxorum multitudine,
qui quod Eccleſiis priuarentur in campo ante ci-
uitatem conuentus agebant; Modestum præſe- *Fæmi-*
tum contumeliolis verbis arguens, pugnoque *ne per-*
maxillam percutiens, quod eiufmodi conuentus *patien-*
fieri permiſſet, imperauit vi multitudinem diſ- *tiam*
ſipare, virgiſque ac fuſtibus cædere. Quod exequi *poſſunt*
præſectus fatagens dum per forum tranſiret, mu- *vince-*
lierculam vidit infantem manibus geſtantem, ac re-
properantem: qua interrogata cum accepiffet eam
ad reliquam Catholicorum multitudinem feſti-
nam contendere, vt vna cum paruulo infante cæ-
dem orthodoxis intentatâ ſubiret, obſtupefactus,
& ex eius animo aliorum omnium flagrans mar-
tyrii deliderium perſpiciens, rem ad imperato-
rem detulit, cædemque illis fruſtra illatam fore
docens, commonuit præcipere, vt abſtineretur à
nece populi. Narrant hanc fuſius hiftoriam

Theodoretus, Socrates, atque

Sozomenus.

**

*

V 4

Ex

Ex annuis literis Soc. Ies.

1604.

DE Aniciensi quodam Virginis Assumptæ Alumno hæc memorantur. Vnus artificiosus, alioquî imperitus tanto cum pietatis sensu motibundus vim mortis perferebat, vt domesticos externosque non semel in admirationem precipret, O quam bonum inelamabat, ferre iugum Dumini ab adolescentia! Quam iucundum relicto sæculi sordibus in cruce Domini gloriari! Video B. Stephanum stantem à dextris Dei filii, nimirum vt mihi currenti aut potius cursum consummantis brauium æternæ felicitatis præterdat. Post aliquot dies aduocatis, quos habebat, filiis duobus, maiori natu dixit: fili, imminet mihi, Deo ita iubente, dies supremus: vnum à te velim, quod vt facias, enixè postulo, & impero: mihi videlicet vt succedas, meumq; vt occupes locû in sodalitate Assumptæ Virginis: tum ad minorem conuersus, ni pellem, inquit, moresque mutaueris, faciam meis apud Deum precibus, vt ante annum mortem cum vita commutes. Et verò eum propria non fefellit opinio: nam & ille sodalitati nomen dedit, & hic miserè dicam, an impiè? ante nonum mensem extinctus est.

*Opifices pos-
sunt se
cû suis
salua-
re.*

Ex R. P. Andrea Schotto Soc. Iesu
bro de bono silentii c. 22.

Magnum fanè, vt est reuera, Christiano videatur, cupiditati imperare, maius verò ac præ-

preclarius providere, ne quis hoc morbo corripia-
tur. Cui malo remedia colligamus, & quidem ex
Isidoro D. Chrysofomi Auditore: cuius ego nu-
per sacrarum lectione epistolarum captus, quæ par-
tem maximam sacræ scripturæ loca explanant,
partim etiam egregiè informât, hæc mihi decerpsi,
& vobiscum sine invidia communico. Sic enim
Palladio Episcopo suadet. Qui sacerdotum, inquit,
munere funguntur, sanctiores, cautioreque illis
esse oportet monachis, qui ad montes se contule-
runt. Hi enim sibi duntaxat: illi verò sui & plebis
curam gerunt. Illi in oculis versantur, omnes-
que eorum vitam perscrutantur, atque explorant,
hi sua vulnera & adolescentiæ vitia deplorant,
coronas sibi nectentes. Si qua igitur necessitas
cum sceminis colloqui cogat, oculos humi deie-
ctos habeant, cumque pauca, quæ illas erudiant,
locuti fuerint, statim auolent, ne fortè diuturna
consuetudo vires emolliat atque infringat. Quod
si à mulieribus honorari cupis, spiritalem virum
id minimè decet. Quare nihil tibi cum scemi-
nis commercii sit ac tum demum ab illis hono-
rem consequeris. Muliebre enim ingenium hoc
est: intolerandam se præbet, cum quis ipsi blan-
ditur, admiratur contrà ac suspicit, qui maiori
præditi libertate autoritate apud eas v-
tuntur ampliore.

* *
*

Sequentia ex S. Scriptura.

Exemplum principale de pio & felice principio, progressu, fine & posteritate vtriusque S. Tobiae coniugii selectum ex contextu verbis Scripturae.

Capitulum I.

Manuscr.

Gesta pueritiae.

Tobias ex tribu & ciuitate Neptalim cum captus esset in diebus Salmanzar regis Assyriorum, in captiuitate tamen positus viam veritatis non deseruit, ita vt omnia, quæ habere poterat, quotidie concaptiuis fratribus, qui erant ex eius genere impertiret. Cumque esset iunior omnibus in tribu Neptalim, nihil tamen puerile gessit in opere. Denique cum irent omnes ad vitulos aureos, quos Hieroboam fecerat rex Israel, hic solus fugiebat conuersa omnium, & pergebat in Hierusalem ad templum Domini: & ibi adorabat Dominum Deum Israel omnia primitiua sua & decimas fideliter offerens, ita vt tertio anno Proselyti & aduenis ministraret omnem decimationem. Hæc & his similia secundum legem Dei puerulus faciebat. Cum verò factus fuisset, vir, cepit vxorem Annam de tribu sua: genuitque

ea filium nomen suum imponens ei: quem ab infantia timere Deum docuit & abstinere ab omni peccato. Igitur dum per captiuitatem deuenisset cum vxore sua & filio in ciuitatem Niniuen cum omni tribu sua, & cum omnes comederent ex cibis gentilium, iste custodiuit animam suam, & nunquam contaminatus est in elcis ipsorum: & quoniam memor fuit Domini in toto corde suo, dedit illi Deus gratiam tuam in conspectu Salmanfar Regis, & dedit illi potestatem quocumque vellet ire habens potestatem quæcunque facere voluisset. Pergebat enim per omnes, qui erant in captiuitate & monita salutis dabat eis. Post multum verò temporis mortuo Salmanfar rege, cum regnaret Senacherib filius eius pro eo, filios Israel exolos haberet in conspectu suo Tobias quotidie pergebat per omnem cognationem suam, & consolabatur eos, diuidebatque vnicuique, prout poterat, de facultatibus suis: esurientes aliebat, nudisque vestimenta præbebat, & mortuis atque occisis sollicitè sepulturam exhibebat. Denique cum reuersus esset Rex Senacherib fugiens à Iudæa plagam, quam circa eam fecerat Deus propter blasphemiam suam, & iratus multos occideret, ex filiis Israel, Tobias sepeliebat corpora eorum. At ubi nunciatum est regi, iussit eum occidi, & tulit omnè substantiam eius. Tobias verè fugiens eum vxore sua & filio nudus latuit, quia multi diligebant eum, post dies verò 40. occiderunt regem filii eius. Et reuersus est Tobias in domum suam, & omnisque facultas restituta est ei.

Ob pietatem gratiam iustitiam. Visum est me.

Eadem

*Ex ca.**III.*

Eadem die contigit, vt Sara filia Raguelis in Rages ciuitates Medorū & ipsa audiret improperium ex vna ex ancillis patris sui, quoniam tradita fuerat septem viris, & Dæmonium nomine Asmodæus occiderat eos mox, vt ingressi fuissent ad eam. Itaq; Rachel perrexit in superius cubiculum domus suæ, & tribus diebus & 3. noctibus non manducauit neq; bibit, sed in oratione perfrans eum lacrymis deprecabatur Deum, vt ab isto improperio liberaret eam: Tu scis, inquit, Domine, quia nunquam concupiui virum, & mundam seruauit animam meam ab omni concupiscentia.

Conti- Nunquam cum Iudentibus miscui me; neque cum
nentia bis, qui in leuitate ambulant, participē me præbul-

Rache- Virum autem cum timore tuo, non cum libidine
lus pue- mea consensu suscipere. Et aut ego indigna fui illis:
rilis. aut illi forsitan me non fuerunt digni, quia forsitan viro alii conseruasti me. Non est in hominis potestate consilium tuum. Hoc autem pro certo habebis, si in corruptione fuerit, ad misericordiam tuam venire licebit. Non enim delectaris in perditionibus nostris, quia post tempestatē tranquillum facis, & post lacrymationem & steriditatem exultationem infundis. Sit nomen tuum Deus Israel benedictum in sæcula. In illo tempore exaudivit preces amborum in conspectu gloriæ summi Dei: & missus est Angelus Domini S. Raphael, vt curaret eos ambos, quorum vno tempore sunt orationes in conspectu Domini recitatæ.

Capit

Caput IV.

Igitur cum Tobias putaret orationem suam ex audiri, vt mori potuisset, vocauit ad se Tobiam filium suum dixitque ei. Audi fili mi verba oris mei, & ea in corde tuo quasi fundamentum construe. Cum acceperit Deus animam meam corpus meum sepeli, & honorem habebis matris tuæ omnibus diebus vitæ eius. Memor enim esse debes, quæ & quanta pericula passa sit propter te in utero suo. Cum autem & ipsa compleuerit tempus vitæ suæ, sepelies eam circa me. Omnibus autem diebus vitæ in mente habeto Deum: & caue ne aliquando peccato consentias, & prætermittas præcepta Dei nostri. Ex substantia tua fac Eleemosynam, & noli auertere faciem tuam ab omni paupere. Ita enim fiet, vt nec à te auertatur facies Domini. Quomodo potueris, ita esto misericors. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue: sic exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impartiri stude. Præmium enim bonum tibi thesaurizas in die necessitatis: quoniam eleemosyna ab omni peccato & à morte liberat, & non patietur animam ire in tenebras. Fiducia magna erit coram summo Deo eleemosyna omnibus facientibus eam. Attende tibi fili mi ab omni fornicatione, & præter vxorem nunquam patiaris crimen scire. Superbiam nunquam in tuo sensu aut in tuo verbo dominari permittas. In ipsa enim sum sit initium omnis perditio. Quæcumque tibi aliquid operatus fuerit, statim ei mercedem resti-

tuc:

tue: & merces mercenarii apud te omnino non permaneat. Quod ab alio oderis fieri tibi, vide ne tu aliquando alteri facias. Panem tuum cum esurientibus & egentibus comede, & de vestimentis tuis nudos tege. Panem tuum & vinum tuum super sepulturam iusti constitue, & noli ex eo manducare & bibere cum peccatoribus. Consilium semper à sapiente perquire. Omni tempore benedic Deum, & pete ab eo, ut vias tuas dirigat, & omnia consilia tua in ipso permaneant. Indico etiam tibi fili mi, dedisse me decem talenta argentum dum infantulus essem Gabelo in Rages ciuitate Medorum, & Chirographum eius apud me habeo. Et ideo perquire quomodo ad eum peruenias, & recipias ab eo supra memoratum pondus argenti, & restitue ei Chirographum suum. Noli timere fili mi: pauperem quidem vitam gerimus, sed multa bona habebimus, si timuerimus Deum: & recesserimus ab omni peccato & fecerimus bonum.

*Ex ca.
V.*

Dixit Tobias ad Angelum Raphaelem: ubi vis ut maneat? Respondensque angelus ait. Est hic Raguel nomine vir propinquus de tribu tua: & hic habet filiam nomine Saram: sed neque mascululum neque foeminam ullam habet aliam praeter eam. Tibi debetur omnis substantia eius, & oportet eam te accipere coniugem. Pete ergo eam à patre eius, & dabit tibi eam uxorem. Tunc respondit Tobias & dixit. Audio, quia tradita est septem viris, & mortui sunt; sed & hoc audio, quia daemonium occidit eos. Timeo ergo, ne fortè & hoc mihi eueniat, & cum sim vir

etis parētibz meis, deponam senectutem illorum *Confl-*
cum tristitia ad inferos. Tunc Angelus Raphael *lium*
dixit ei: Audi me, & ostendam tibi, qui sint, qui *Ange-*
bus præualere potest dæmonium. Hi namque, qui *licuus.*
coniugium ita suscipiunt, vt Deum & se & à sua
mente excludant, & suæ libidini ita vacent, sic-
ut equus & mulus, quibus non est intellectus,
habet potestatem dæmonium super eos. Tu
autem cum acceperis eam ingressus cubiculum
per tres dies continens est ab eo, & nihil aliud,
nisi orationibus vacabis cum ea. Ipsa autem no-
cte incenso iecore piscis fugabitur Dæmonium.
Secunda autem nocte in copulationem sancto-
rum Patrum admitteris: tertia autem nocte be-
nedictionem consequeris, vt filii ex vobis pro-
creentur incolumes. Transacta autem tertia no-
cte accipies virginem cum timore Domini a-
more filiorum magis, quam libidinis ductus,
vt in semine Abrahæ benedictionem in filiis
consequaris.

Dixit Angelus Ragueli vis dare filiam tuam *Ex ca.*
Saram huic Iuueni Tobia: quoniam huic timenti *V III.*
Deum dabitur coniux filia tua. Propterea alius
non potuit habere illam. Tunc dixit Raguel:
non dubito quod Deus preces & lacrymas meas
in conspectu suo admiserit. Et credo quoniam id-
eo fecit vos venire ad me, vt & ista coniungeretur
cognationi suæ secundum legem Moyli. Et nunc
noli dubium gerere quod tibi eam tradam.
Et apprehendens dextram filia: suæ dexteræ
Tobia:

Tobiæ tradidit dicens: Deus Abraham, Deus Isaac & Deus Iacob vobiscum sit: & ipse coniungat vos impleatque benedictionem suam in vobis. Et accepta charta fecerunt conscriptionem coniugii. Et post hoc epulati sunt benedicentes Deum. Vocauitque Raguel ad se Annam uxorem suam & præcepit ei, vt præpararet alterum cubiculum. Eius introduxit illuc Saram fillam suam, & lacrymata est dixitque ei: forti animo esto filia mea: Dominus cæli det tibi gaudium pro tædio, quod perpeffa es.

Ex ca.

VIII.

Postquam verò cænauerunt, introduxerunt iuuenem ad eam. Recordatus itaque Tobias sermonum Angeli protulit de cassidili suo partem iecoris: posuitque eam super carbones viuos. Tunc Raphael Angelus apprehendit Dæmonium, & religauit illud in desertum superioris Aegypti. Tunc hortatus est Virginem Tobias dixitque ei: Sarcexurge & deprecemur Deum hodie, & cras & secundum cras: quia his tribus noctibus Deo iungimur: tertia aatem transacta nocte in nostro coniugio erimus. Filii quippe sanctorum sumus & non possumus ita coniungi, sicut gentes, quæ ignorant Deum. Surgentes autem pariter instanter orabant ambo simul, vt sanitas daretur eis. Dixitque Tobias: Domine Deus Patrum nostrorum benedicant te Cæli terræ, Mareque, & fontes & flumina, & omnes creaturæ tuæ, quæ in eis sunt. Tu fecisti Adam de limo Terræ: dedistique ei Adiutorium Euam: & nunc domine tu scis: quia non luxuriæ causa accipio sororem meam.

coniugem, sed sola posteritatis dilectione, in qua benedicatur nomen tuum in sæcula sæculorum. Dixit itaque Sara Miserere nobis Domine, miserere nobis : & consenescamus ambo pariter sani. Salua vtriusque incolumitare. Dixit Raguel vxori suæ, vt instrueret conuiuium, & prapararet omnia, quæ in cibos erant iter agentibus necessaria. Duas ego pingues vaccas, & quatuor arietes occidi fecit : & parari epulas omnibus vicinis suis, cunctisq; amicis. Et adiurauit Raguel Tobiam, vt duas hebdomadas moraretur apud eum. De omnibus autem, quæ possidebat Raguel, dimidiam partem dedit Tobiaæ, & fecit hanc scripturam, vt pars dimidia, quæ supererat, post obitum eorum Tobiaæ Dominio eueniret. Sed cum timore Domini nuptierum conuiuium exercebant.

Caput XII.

Post reuersionem vocauit ad se Tobias filium suum : dixitque ei : Quid possumus dare viro illi sancto, qui venit ? Respondens Tobias dixit patri suo. Pater, quam mercedem dabimus ei aut quid dignum poterit esse beneficiis eius ? Me duxit & reduxit sanum : pecuniam à Gabelo ipse recepit : vxorem ipse me habere fecit, & dæmonium ab ea ipse compescuit : gaudium parentibus eius fecit : me ipsum à deuoratione piscis eripuit : te quoque videre fecit lumen Cæli, & bonis omnibus repleti per eum sumus. Quid illi adhuc poterimus dignum dare ? Sed peto te pater mi, vt roges eum si forte dimidiam partem dignabitur de omnibus, quæ allata sunt, accipere. Et vocantes eum pater &

Conuiuium vicinorum & cognatorum timere Det.

X

filius

filius tulerunt in partem, & rogare cœperunt, ut dignaretur dimidiam partem omnium, quæ attulerant acceptam habere. Tunc dixit eis occulte. Benedicite Deum Cæli, & coram omnibus uiuentibus confitemini ei, quia fecit uobiscum misericordiam suam. Etenim sacramentum regis abscondere bonum est: opera autem Dei reuelare & confiteri honorificum est. Bona est oratio cum ieiunio & Eleemolyna magis, quam thesuros auri recondere, quoniam eleemolyna à morte liberat, & ipsa est, quæ purgat peccata, & facit inuenire uitam æternam. Qui autem faciunt iniquitatem & peccatum, hostes sunt animæ suæ. Manifesto ergo uobis ueritatem, & non abscondam à uobis occultum sermonem. Quando orabas cum lacrymis & sepeliebas mortuos, & derelinquebas prandium tuum, & mortuos abscondebas per diem in domo tua, & nocte sepeliebas eos, ego obtuli orationem tuam Domino. Et quia acceptus eras Deo, necesse erat, ut tentatio probaret te. Et nunc misit me Dominus ut curarem te: & Saram uxorem filii tui à Dæmonio liberarem. Ego enim sum Raphael angelus vnus ex septem, qui astamus ante dominum. Cumque hæc audissent, turbati sunt, & tremētes ceciderunt in terram super faciem suam. Dixitq; eis angelus: Pax uobis: nolite timere. Etenim cum essem uobiscum, per uoluntatem Dei eram: uidebar quidem uobiscum manducare & bibere, sed ego cibo inuisibili & potu, qui ab hominibus uideri non potest, utor. Tempus ergo est, ut reuertar ad eum, qui

*Ange.
lus se
reue.
lat.*

qui memisit. Vos autem benedicite Deum. & nar-
rate omnia mirabilia eius: ipsum benedicite &
cantate ei. Et cum hæc dixisset, ab aspectu eorum
ablatus est: & vltra eum videre non potuerunt.
Tunc prostrati per horas tres in faciem benedi-
xerunt Deum: & exurgentes narrauerunt omnia
mirabilia eius.

Ca. 14.

Et consummati sunt sermones Tobia. Et post-
quam illuminatus est Tobias vixit annis 42. & vi-
dit filios nepotum suorum. Completis itaq; annis
centum duobus sepultus est honorificè in Niniue.
Quinquaginta namque & sex annorum lumen o-
culorum amisit, sexagenarius verò recepit. Reli-
quum verò vitæ in gaudio fuit, & cum bono pro-
fectu timoris Dei perrexit in pace. Factum est au-
tem post obitum matris suæ Tobias abcessit ex
Niniue cum vxore sua & filiis, & filiorum filiis,
& reuersus est ad soceros suos. Inuenitque eos in-
columes in senectute bona, & curam eorum gessit.
Et ipse clausit oculos eorum & omnem hæredi-
tatem domus Raguelis ipse percepit, viditque
quintam generationem, filios filiorum suorum.
Et completis annis nonaginta & nouem in timore
Domini cum gaudio sepelierunt cum: omnis au-
tem cognatio eius & omnis generatio eius in bona
vita & in sancta conuersatione permansit, vt ac-
cepti essent tam Deo, quam hominibus,
& cunctis habitantibus
terram.

* * *

X 2

De

De honorabili coniugio sancta & inu-
 eta viduitate S. Iudit ex eius-
 dem libro.

Cap. 8. **F**Vit Iudit vidua Manassis ex tribu Ruben
 qui mortuus est in diebus messis hordeaceæ
 instabat enim super alligantes manipulos in
 campo & venit æstus super caput eius, & mortuus
 est in Betulia ciuitate sua, & sepultus illic cum at-
 tribus suis. Erat autem Iudit relicta eius vidua iam
 annis tribus & mensibus sex. Et in superioribus
 domus suæ fecit sibi secretum cubiculum, in quo
 cum puellis suis clausa morabatur, & habens super
 lumbos suos cilicium ieiunabat omnibus diebus
 vitæ suæ præter sabbata, & neomenias & festa do-
 mus Israel. Erat autem eleganti aspectu nimis:
 cui vir suus reliquerat diuitias multas, & fami-
 liam copiosam, & possessiones armentis boum &
 gregibus ouium plenas. Et hæc in omnibus famo-
 sissima: quoniam timebat Dominum valdè, nec
 erat, qui loqueretur de illa verbum malum. Ad
 eam Ozias sumus sacerdos & Presbyteri dixerunt.
 Omnia quæ locuta es vera sunt, & non est in ser-
 monibus tuis vlla reprehensio. Nunc ergo ora pro
 nobis, quoniam mulier sancta es, & timens Deum.
 Et dixit illis Iudit: Sicut quod potui loqui Dei
 cisse cognoscitis: ita quod facere disposui, pro-
 bate, si ex Deo est, & orate, vt firmum faciat Deus
 consilium meum.

Cap. 9.

Quibus absconditibus Iudit ingressa est o-
 ratorium

ratorium suum, & induens se cilicio posuit cinerem super caput suum, & prosternens se Dominus clamabat ad Dominum.

Factum est autem cum cessasset clamare ad *Ca. 10.* Dominum, surrexit de loco, in quo iacuerat prostrata ad Dominum. Vocauitq; Abram suam, & descendens in domum suam abstulit à se Cilicium: & iexuit se vestimentis viduitatis suæ & lauit corpus suum, & vnxit se myrrho optimo, & discriminauit crimen capitis sui, & imposuit mitram super caput suum, & induit se vestimentis iuuentutis suæ, induitque sandalia pedibus suis, assumpsitque dextrariola, & lilia & in aures, & annulos, & omnibus ornamentis suis ornauit se. Cui etiam Dominus contulit splendorem: quoniam omnis ista compositio non ex libidine, sed ex virtute procedebat.

Et induxerunt illam in tabernaculum Holofernis serui eius, quod præceperat, & petiit dum *Cap. 12.* introiret, vt daretur ei copia nocte & ante lucem egrediendi foras adorationem & deprecandi Dominum. Et introiens munda manebat in tabernaculo, vsque dum acciperet escam suam vsque in vesperum.

Præciso Holofernis capite reuersa ad muros *Cap. 13.* Betylia ostendit populo & ait: Viuit Dominus, quoniam custodiuit nec angelus Domini ibi morantem & inde huc reuertentem: & non permisit me Dominus ancillam suam coinquinari, sed sine pollutione peccati reuocauit me vobis gaudentem in victoria sua, in euasione autem in liberatione vestra.

Cap. 15. Cumq; omnis exercitus decollatum Holofer-
nem audisset, fugit mens & consilium ab eis, & so-
lo tremore & metu agitati fugæ præsidium tu-
munt.

Ca. 16. Et factum est post hoc omnis populus post
victoriam venit in Ierusalem adorare Dominum,
& mox vt purificati sunt, obtulerunt omnes ho-
locausta, & vota & repromissiones suas. Porro lu-
dit vniuersa vasa bellica Holofernis, quæ dedit il-
li populus, & conopæum, quod illa sustulerat, ob-
tulit in anathema obliuionis. Erat autem populus
iucundus secundum faciem sanctorum: & per
tres menses gaudium huius victoriæ celebratum
est cum Iudith. Post dies autem illos vnusquisque
rediit in sua: & Iudit magna facta est in Betulia,
& præclarior erat vniuersæ terræ Israel. Erat au-
tem virtuti castitas adiuncta ita, vt non cognosce-
ret virum omnibus diebus vitæ suæ, ex quo defun-
ctus est Manasses vir eius. Erat autem diebus se-
stis procedens cum magna gloria. Mansit autem
in domo viri sui annis centum quinque & dimisit
Abraham suam liberam: & defuncta est & sepal-
ta cum viro suo in Betulia: luxitque illam omnia
populus diebus septem. In omni autem spacio vi-
tæ suæ non erat, qui perturbaret Israel, & post
mortem suam annis multis. Dies autem victoriæ
huius festiuitatis ab Hebræis in numero sanctorum
dierum accipitur, & colitur à Iudæis ex
illo tempore vsque præ-
sentem diem.

De trium Patriarcharum Abraham,
Isaac, & Iacob captis & perfe-
ctis Diuino nutu nuptiis: sparsim ver-
bis ex textu Sacrae Scri-
pturae desum-
ptis.

Dixit Dominus ad Abraham: Egredere de *Gen. 12*
terra tua & de cognatione tua, & de do-
mo patris tui. & veni in terram, quam mon-
strauero tibi faciamque te in gentem magnam,
& benedicam tibi, & magnificabo nomen tuum,
& benedictus eris. Benedicam benedictibus
tibi, atque in te benedicentur vniuersae cognatio-
nes terrae. Egredus est itaque Abram, sicut
praeeperat ei Dominus: & iuit cum eo Loth.
Septuaginta quinque annorum erat Abram,
cum egrederetur de Aran. Tulitque Sarai vxor-
em suam, & Loth filium fratris sui, vniuer-
samque substantiam quam possederant, & ani-
mas, quas fecerant in Aran, & egressi sunt, vt i-
rent in terram Chanaan. Facta autem est fames
in terra, descenditque Abraham in Aegyptum,
vt peregrinaretur ibi. Cumque prope essent, vt
ingererentur Aegyptum, dixit Sarai vxoris suae:
noui quod pulchra sis mulier, & quod cum vi-
derint te Aegyptii, dicturi sint, vxor illius est, &
interficient me, & te referuabunt. Visa muliere

*Ultio
tentati
adul-
terii.*

nunciauerunt principes Pharaoni, & laudauerunt eam apud ipsum. Et sublata est mulier in domum Pharaonis: Abraham verò bene vsi sunt propter eam. Fueruntque ei oues & boues, & asini & ferui, & familia & alina, & cameli. Flagellauit autem Dominus Pharaonem plagis maxmis, & domum eius propter Sarai vxorem Abram. Vocauitque Pharao Abram & dixit ei: Quidnam est hoc quod fecisti mihi? Quare non indicasti mihi, quod vxor tua esset? Quam ob causam dixisti esse sororem tuam, vt tollerem eam mihi in vxorem? Nunc igitur ecce coniux tua: accipe eam & vade. Præcepitque Pharao super Abram viris, & deduxerunt eum, & vxorem eius, & omnia, quæ habebat.

Gen. 13

Ascendit Abraham de Aegypto ipse & vxor eius, & omnia quæ habebat, & Lot cum eo ad Australem plagam. Erat autem diues valdè in possessione auri & argenti.

Gen. 17.

Postquam verò nonaginta & nouem annorum esse cæperat, apparuit ei Deus, dixitque ad eum: Ego Dominus omnipotens, ambula coram me & esto perfectus, ponamque fœdus meum inter me & te, & multiplicabo te vehementer nimis. Cecidit Abram pronus in faciem, dixitque ei Deus. Ego sum, ponamque pactum meum tecum, erisque pater multarum gentium. Nec vltas vocabatur nomen tuum Abram, sed appellaberis Abraham, quia patrem multarum gentium constitui te.

Gen. 18.

Apparuit autem ei Dominus in conualle Mambræ

Mambre sedente in ostio tabernaculi sui in ipso seruore Dici. Cumque aperuisset oculos, apparuerunt ei tres viri stantes prope eum.

Quos cum vidisset cucurrit in occursum eorum, & dicit: Domine si inueni gratiam in oculis tuis, ne transeas seruum tuum, sed adferam pauxillum aquæ, & lauentur pedes vestri, & requiescite sub arbore. Ponamque buccellam panis, & confortetur cor vestrum: postea transibitis. Idcirco enim declinastis ad seruum vestrum. Qui dixerunt. Fac, sicut locutus es. Festinauit Abraham in tabernaculum ad Saram, dixitque ei. Accelera: tria fata similia commisce, & fac subcinericios panes. Ipse verò ad armentum cucurrit, & tulit inde vitulum tenerimum, & optimum, deditque puero. Qui festinauit & coxit illum. Tulitque butyrum & lac, & vitulum, quem coxerat, & posuit coram eis. Ipse verò stabat iuxta eos sub arbore. Cumque comedisset, dixerunt ad eum. Vbi est Sara vxor tua? Illa respondet: ecce in tabernaculo est. Cui dixit: Reuertens veniam ad te tempore isto vita comite, & habebit filium Sara vxor tua. Quo audito Sara risit post ostium tabernaculi. Erant autem ambo senes, prouectæque ætatis, & desierant Saræ fieri muliebria: Quæ risit occultè dicens: Postquam consenui & dominus meus vetulis est, voluptati operam dabo? Dixit autem Dominus ad Abraham: Quare risit Sara vxor tua dicens: num verò paritura sum anus? Nunquid Deo quicquam est difficile. Iuxta dictum reuertar ad te hoc eodem tempore, vita comite

comite, & habebit Sara filium. Nagauit Sara di-
cens, non risi, timore perterrita. Dominus au-
tem, non est, inquit ita, sed risisti. Cumque sur-
rexissent inde viri, direxerunt oculos contra So-
domam & Abraham simul gradiebatur dedu-
cens eos: dixitque dominus: Num celare poro
Abraham, quæ geturus sum, cum futurore
in gentem magnam ac robustissimam, & benedi-
cendæ sint in eo omnes nationes terræ? scio enim,
quod præcepturus sit filiis suis, & domui sui post
se, vt custodiant viam Domui, & faciant ius-
ticiam & iustitiam, vt adducat Dominus pro-
pter Abraham omnia, quæ locutus est ad eum,
dixitque Dominus. Clamor Sodomorum &
Gomorrhæorum multiplicatus est, & peccatum
eorum aggrauatum est nimis. Descendam & vi-
debo, vtrum clamorem, qui venit ad me, spe-
re compleuerint, an non est ita, vt sciam. Con-
uerterunque se inde & abierunt Sodomam. Ab-
raham verò adhuc stabat coram Domino & ap-
propinquas ait: Num perdes iustum cum impiis?
Si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate, peribunt
simul: Respondit Dominus dimittam omnino lo-
co propter quinquaginta iustos, si fuerint in ea.
Deinde Abraham dixit de quadraginta, triginta,
viginti, & denique decem. Dixit Dominus non
dolebo propter decem. Abiit Dominus postquam
cessauit loqui ad Abraham & ille reuersus est in
locum suum.

*De pec-
catis
Sodo-
ma.*

*Ob 10.
iustos
non ce-
rat So-
doma
perden-
da.*

Ca. 19.

Veneruntque duo angeli Sodomam vespere
sedente Loth in foribus ciuitatis. Qui cum vi-
disset

disset eos, surrexit, & iuit obuiam eis, adorauitque pronus in terram, & dixit, obsecro Domini, declinate in domum pueri vestri, & manete ibi: Lauate pedes vestros, & mane proficiscemini in terram vestram. Qui dixerunt. Minime, sed manebimus in platea. Compulit illos oppidò, vt diuerterent ad eum. Ingressisque domum eius fecit conuiuium: coxit azyma & comederunt. Prius autem quam irent cubitum; viri ciuitatis vallauerunt domum ipsius à puero vsque ad senem, omnis populus simul. Vocauerunque Loth, & dixerunt ei. Vbi sunt viri, qui introierunt ad te nocte? Educ illos huc, vt cognoscamus eos. Egressus ad eos Loth post tergum acciudens ostium ait: Nolite quæso fratres mei, nolite malum hoc facere: habeo duas filias, quæ necdum cognouerunt virum. Educam eas ad vos, & abutimini eis, sicut vobis placuerit, dummodo viris istis nihil mali faciatis, quia ingressi sunt sub vmbra culminis mei. A illi dixerunt recede illuc. Et rursus, Ingressus es, inquit, vt aduena, nunquid vt iudices? Te ergò ipsum magis, quam hos affligemus. Vimque faciabant Loth vehementissime. Itaque prope e-

Ulis
cupidi-
nu &
violenti-
ria.

runt, vt effringerent fores eius, & ecce miserunt manum viri, & introduxerunt ad se Loth, & claueruntque ostium, & eos qui foris erant, percusserunt cæcitate ita, vt ostium inuenire non possent. Dixerunt autem ad Loth. Habes hic quem piam tuorum generum, aut filios aut filias eius & dixit, surgite & egredimini de loco isto, quia delebit domi-

dominus ciuitatem hanc. Et visus est quasi loquens loqui generis suis, qui accepturi erant filias eius. Cumq; esset mane, cogebant eum angeli debentes. Surge tolle vxorem suam & filias, quas habes, ne & tu pariter pereas in scelere ciuitatis. Dissimulante illo apprehenderunt manum eius & manum vxoris, & duarum filiorum eius euererunt eum & posuerunt extra ciuitatem, ibiq; ad eum locuti sunt dicentes. Salua animam tuam: noli respicere post tergum, nec flos in omni regione circa, sed in monte saluum te fac ne & tu simul pereas. Loth autem petiit pro mansione in oppido Segor. Dixitq; ad eum: ecce etiam in hoc suscepi preces tuas, vt non subuertam urbem, pro qua locutus es. Festina & saluare ibi, quia non poterō facere quicquam, donec ingrediaris illuc. Idcirco vocatum est nomen illius vrbis Segor. Sol egressus est, super terram & Loth ingressus est Segor. Igitur Dominus pluit super Sodomam & Gomorram sulphur & ignem à Domino de caelo, & subuertit ciuitates has & omnem regionem, vninersos habitatores vrbium & cuncta terræ virentia. Respicensq; vxor eius post se versa est in statuam salis. Abraham autem confurgens mane, vbi steterat prius cum Domino, viditque ascendentem fauillam de terra, quasi fornacis tumum. Et Dominus recordatus est eius, & liberauit Loth de subuersione vrbium. Ascendit quoque Loth de Segor & mansit in monte, duæque filiae eius cum eo. (Timuerat enim manere in Segor) vbi in spelunca montis ambæ ex inebriato parte pro-

*Sub-
uersio
penta-
polis.*

Profectus inde Abraham in terram Australem *Gē. 20.*
 habitauit inter Cades & Sur, & peregrinatus est in
 Geraris. Dixitq; de Sara vxore sua, soror mea est.
 Misit ergo Abimelech rex Geraræ & tulit eam.
 Venit autem Deus ad Abimelech per somnium
 nocte & ait illi: En morieris propter mulierem,
 quam tulisti. Habet enim virum. Abimelech ve- *Uti*
 ro non tetigerat eam. Et ait; Domine num gentem *impen-*
 ignorantem & iustam interficies? Nonne ipse *dens ob*
 dixit mihi, soror mea est, & ipsa ait, frater meus *cogita-*
 est? In simplicitate cordis, & munditia manum *tu ma-*
 mearum feci istud. Dixitque ad eum Deus: & ego
 scio, quod simplici corde feceris, & ideo custodi-
 ui te, ne peccares in me, & non dimisi, vt tangeres
 illam. Nunc ergo redde viro suo vxorem, & ora-
 bit pro te, quia propheta est, & viues. Si autem no-
 lueris reddere scito, quod morte morieris tu & *Amis-*
 omnia, quæ tua sunt. Statimque de nocte conur- *sio vita*
 gens Abimelech vocauit omnes seruos suos, & lo- *o-*
 cutus est vniuersa verba hæc in auribus eorum. *minum*
 Timueruntque omnes viri valdè. Vocauit quoq; *ob detē-*
 Abraham & dixit: cur fecisti hoc? Respondit Abra- *tionem*
 ham Abimelech: Cogitavi tecum dicens forsità *aliena*
 non est timor Dei in loco isto, & interficient me *vxoris*
 propter vxorem meam. Orante autem Abraham *vel spō-*
 sanauit Deus Abimelech, & vxorem ancillasq; e- *se.*
 ius, & peperunt, quæ steriles factæ erant.

Tentauit Deus Abraham & dixit ad eum: *Ca. 21.*
 Tolle filium tuum vnigenitum quem diligis Isaac, &
 vade in terram visionis atque ibi offeres eum in
 holocaustum super vnum montium quem mon-
 itraue-

*Remun-
eratio
obedi-
entia.* strauero tibi. Quo obediente & liberato tamē
filio per angelum verantem occidere, vocauit
Angelus Domini Abraham secundo de caelo do-
cens. Per memetipsum iuravi dicit dominus
quia fecisti hanc rem, & non pepercisti filio tuo
vnigenito propter me, benedicam tibi, & multa-
plicabo sementium, sicut stellas Cæli, & velut are-
nam, quæ est in litore maris. Possidebit semen
tuum portas inimicorum suorum & benedicen-
tur in semine tuo omnes gentes terræ, quia obedi-
sti voci meæ.

23. Vixit autem Sara centum viginti annis, &
morta est in ciuitate Arno, quæ est Hebron in
terra Chanaan. Venitque Abraham vt plangeret
& fleret eam & sepeliuit eam in spelunca agri duo-
pli, quæ respiciebat Mambre: hæc est Hebron in
terra Chanaan.

24. Erat autem Abraham senex, dierumque multa-
torum, & Dominus in cunctis benedixerat ei: &
dixit ad seruum suum seniore domus suæ, qui
præerat omnibus, quæ habebat: Pone manum
tuam subter femur meum, vt adiurem te per
Deum Cæli & terræ, vt non accipias vxorem
filio meo de filiabus Chanaan, inter quos habitas
sed ad terram & cognationem meam proficisceris,
& inde accipies vxorem filio meo Isaac. Do-
minus ait, in cuius conspectu ambulo, mitterango-
lum suum tecum, & diriget viam tuam: accipies
vxorem filio meo de cognatione mea, & de do-
mo patris mei. Innocens eris à maledictione mea
cum veneris ad proximos meos, & non dederis
tibi.

*Angeli
dedu-
tio.*

tibi. Inuenit igitur ex condicto Rebeccam filiam
Baruelis ad puteum haurientem aquam suspendit-
que in aures ad velandam faciem eius, & armillas
posuit in manibus eius. Consentiente patre prola-
tis vas aureis & argenteis, & vestibus dedit Rebec-
cæ pro munere. Fratribus quoque eius & matri do-
na obtulit. Initoque conuiuio velcentes pariter & bi-
bentes manserunt ibi. Surgens ergo mane locutus
est seruus: Dimitte me, ut vadam ad dominum
meum. Responderuntque frater eius & mater. Ma-
neat saltem puella decem dies apud nos, & ppstea
spicietur. Nolite, ait, me retinere: quia dominus
dixit viam meam. Dimittite me, ut pergam ad
dominum meum. Et dixerunt: vocemus puellam,
& quæramus ipsius voluntatem. Cumque vocata fu-
isset, sciscitati sunt: Vis ire cum homine isto? Quæ
ait: vadam. Dimiseruntque eam, & nutricem eius,
seruumque Abraham, & comites eius imprecantes
prospera sorori suæ, atque dicentes: Soror nostra es:
creasca in mille millia, & possideat semen tuum
portas inimicorum suorum. Igitur Rebecca &
puellæ ipsius ascensis camelis, secutæ sunt virum:
qui festinus reuertebatur ad Dominum suum. Eo
autem tempore deambulabat Isaac per viam,
quæ ducit ad puteum, cuius nomen est viuen-
tis. Habitabat enim in terra Australi, & egres-
sus fuerat ad meditandum in agro inclinata
iam die. Cumque eleuasset oculos vidit ca-
melos procul venientes. Rebecca quoque con-
specto Isaac descendit de camelo, & ait ad pue-
rum, quis est iste homo, qui venit per agrum in

occursum nobis? Dixitque ei: ipse est Dominus meus. At illa tollens citò pallium suum operuit se. Seruus autem cuncta quæ gesserat, narrauit Domino suo Isaac. Qui introduxit eam in tabernaculum Saræ matris suæ: & in tantum dilexit eam, ut dolorem, qui ex morte matris acciderat, temperaret.

25.

Deprecatusque est Isaac Dominum pro uxore sua eò, quod sterilis esset. Qui exaudiuit eum & dedit conceptum Rebeckæ, sed collidebantur in utero paruuli. Quæ ait: si sic mihi futurum erat, quid necesse fuit concipere? Perrexitq; Rebecka, ut consuleret Dominum. Qui respondens ait: duæ gentes sunt in utero tuo: & duo populi ex ventre tuo diuidentur: populusque populum superabit, & maior seruiet minori. Quadraginta annorum erat Isaac, cum duxisset Rebeckam, & sexagenarius erat, cum nati sunt paruuli.

Quibus adultis factus est Esau vir gnarus vendendi, & homo agricola: Iacob autem vir simplex habitabat in tabernaculis. Isaac amabat Esau eò, quod de venationibus illius vesceretur: & Rebecka diligebat Iacob. Coxit autem Iacob pulmentum. Ad quem cum venisset Esau de agro, lassus ait: da mihi de coctione hac rufa, quia oppidè lassus sum: quam ob causam vocatum est nomen eius Edom. Cui dixit Iacob: vende mihi primogenita: & sic accepto pane & lentis edulio comedit & bibit, & abiit parui pendens, quod primogenita vendidisset.

28.

Vocauitque Isaac Iacob, & benedixit eum præce

præcepitque ei dicens. Noli accipere coniugem de genere Chanaan, sed vade & proficiscere in Mesopotamiam Syriæ ad domum Batuelis patris matris tuæ, & accipe tibi inde vxorem de filiabus Laban auunculi tui. Cumque venisset ad quendam locum & vellet in eo requiescere post solis occubitum, tulit de lapidibus, quæ iacebant, & supponens capiti suo dormiuit in eodem loco: viditq; in somnis scalam stantem super terram, & cacumen illius tangens cælum, angelos quoque Dei ascendentes & descendentes, & dominum innixum scalæ dicentem sibi, &c.

De fortitudine Deborah & Isabelis matronarum ex cap. 4. libri

Iudicum.

CLamauerunt filii Israel ad Dominum, quia Iabin rex Chanaan per 20. annos vehementer oppresserat eos duce exercitus sui Sisara. Erat autem Debora prophetes vxor Lapidoch: quæ iudicabat populum in illo tempore, & sedebat sub palma, quæ nomine illius vocabatur inter Rama & Bethel in monte Ephraim: ascendebantque ad eam filii Israel in omne iudicium, quæ dixit ad Barach: vade & duc exercitum in montem Thabor: tollesque tecum decem millia pugnatorum de filiis Neptalim & Zabulon: ego autem adducam ad te in loco torrentis Cyson principem exercitus Iabin & currus eius & omnem multitudinem, & tradam eos in manu tua. Dixitque ad eam Barach:

Y

rachs

rach: si venis mecum vadam: si nolueris venire
 non pergam. Quæ dixit ad eum: Ibo quidem re-
 cum: sed hæc victoria non reputabitur tibi
 quia in manu mulieris tradetur Sisara. Cumque
 peruenissent ad montem Thabor, Sisara quoque
 cum nongentis falcatis curribus & exercitu per-
 uenit ad torrentem Cison. Dixitque Deborah ad
 Barach: Surge: hæc est enim dies, in qua tradidit
 Dominus Sisaram in manus tuas. En ipse ductor
 est tuus. Descendit itaque Barach de monte Thabor
 & decem millia pugnatorum cum eo. Perterritusque
 Dominus Sisaram, & omnes currus eius, vniuer-
 samque multitudinem in ore gladii. Sisara autem fru-
 gliens peruenit in tentorium Iahel vxoris Aberce-
 nei, qui recesserat quondam à cæteris Cineis fratri-
 bus suis filiis obab cognati Moitis, & tetenderat tra-
 bernacula usque ad vallem Semin iuxta Cedem. Tu-
 lit itaque Iahel clauum & malleum, & clauum per-
 cerebrum Sisaræ usque ad terram defixit, ita ve-
 rat coopertus & sopitus. Obrulerant verò sponte
 filii Israel ad periculum animas suas.

*De Maane & vxore eius parentibus
 Samsonis ex cap. 13. libri
 Iud.*

Rursus filii Israel fecerunt malum in con-
 spectu Domini: qui tradidit eos in manus
 Philistinorum 40. annis. Erat autem quidam
 vir de Sara & de stirpe Dan nomine Manue ho-
 bens vxorem sterilem: cui apparuit angelus Do-
 mini

coni & dixit ad eam. Sterilis, es & absque liberis, sed & concipies & paries filium. Caue ergo, ne bibas vinum ac ciceram, nec immundum quicquam comedas, quia concipies & paries filium, cuius non tangeret caput nouacula. Erit enim Nazaræus Dei ab infantia sua, & ex matris vtero & ipse incipiet liberare Israel de manu Philistinorum. Quæ cum venisset ad maritum suum, dixit ei: vir venit ad me habens vultum angelicum terribilis nimis. Quem cum interrogassem, quis esset, & unde venisset, & quo nomine vocaretur, noluit mihi dicere, sed hoc respondit. Ecce concipies & paries filium, caue ne vinum bibas & ciceram, & ne aliquo vescaris immundo. Erit enim puer Nazaræus Dei ab infantia sua, & ex vtero matris, vsque ad diem mortis suæ. Oravit itaq; Manue Dominum & ait: Obsecro Domine, vt vir Dei, quem misisti, veniat iterum, & doceat nos, quid debeamus facere de puero, qui nasciturus est? Exaudiuitq; Dominus deprecantem Manue: & apparuit rursus angelus Domini sedenti vxori eius in agro. Manue autè maritus eius nõ erat cum ea. Quæ cum vidisset angelum, festinauit, & cucurrit ad virum suum nunciavitq; dicens ei: Ecce apparuit mihi vir, quem ante videram. Qui surrexit & secutus est vxorem suam: veniensq; ad virum dixit ei. Tu es qui locutus es mulieri: & ille respondit, ego sum. Cui Manue, quando inquit, sermo tuus fuerit expletus, quid vis, vt faciat puer, aut à quo se obseruare debet? dixitque Angelus Domini ad Manue: ab omnib. quæ locutus sum vxori tuæ abstineat se: & quic.

quicquid ex vinea nascitur, non comedat: vinum
 & ciceram non bibat: nullo vescatur immundo
 quod ei præcepi impleat, & custodiat. Dixit itaq;
 Manue ad Angelum Domini. Obsecro te, vt a-
 quiescas precibus meis, & faciamus tibi hædum
 de capris. Cui respondit Angelus Domini. Si me
 cogis non comedam panes tuos: Si autem vis ho-
 locaustum facere, offer illud Domino. Et nescie-
 bat Manue, quod Angelus Domini esset: dixitq;
 ad eum: quod est tibi nomen, vt si sermo tuus fue-
 rit expletus, honoremus te. Cui ille respondit: cur
 quaris nomen meum, quod est mirabile? Tulit i-
 taque Manue Hædum de capris, & libamenta, &
 posuit supra petram offerens Domino, qui facit
 mirabilia. Ipse autem & vxor eius intuebantur.
 Cumque ascenderet flamma altaris in cælum, an-
 gelus Domini pariter in flamma ascendit. Quod
 cū vidisset Manue & vxor eius, proni ceciderunt
 in terram, & ultra eis non apparuit Angelus Do-
 mini. Statimque intellexit Manue angelum Do-
 mini esse, & dixit ad vxorem suam. Morte morie-
 mur, quia vidimus Dominum. Cui respondit mu-
 lier. Si Dominus nos vellet occidere de manibus
 nostris holocaustum, & libamenta non suscepisset,
 nec ostendisset nobis hæc omnia, neq; ea que
 sunt ventura, dixisset. Peperit itaque filium & vo-
 cauit numen eius Samson. Creuit itaque puer, &
 benedixit ei Dominus: caputque spiritus Domini
 cum eo esse in castris Dann inter Saraa &
 Estahol.

De coniugio Helcanæ & Annæ, & Sasmuele filio ex Libro 1.

Reg.

FVit vir vnus de Ramatha Sophin de monte *Cap. 1.*
 Ephraim, & nomen eius Helchan. Et ascendebat vir ille de ciuitate sua statutis diebus, vt adoraret, & sacrificaret Domino Exercituum in Silo. Erant autem ibi duo filii Heli sacerdotes Domini Ofni & Phinees. Porrò Helcana Annæ vxori sui, quam diligebat, dabat de sacrificio rediens partem vnã tristicis: illa autem flebat, & non capiebat cibum eò quod propter sterilitatem exprobaretur. Dixit ergò ei vir suus. Anna cur fles & quare non comedis, & quamobrem affligitur cor tuum? Nunquid non ego melior tibi sum, quam decem filii? Surrexit autem Anna, postquam comederat, & biberat in Silo. Et Heli sacerdote sedente super sellam ante pestes Domus Domini, cum esset Anna amare animo, orauit ad dominum flens largiter & votum vouit dicens. Domine exercituum si respiciens videris afflictionem famulæ tuæ, & recordatus mei fueris, nec oblitus ancillæ tuæ, dederisq; seruæ tuæ sexum *Præter & oblatio.*
 virilem, dabo eum Domino omnibus diebus vitæ eius, & nouacula non ascendet super caput eius. Porrò Anna loquebatur in corde suo: tantumq; labia eius mouebantur. & vox penitus non audiebatur. Aestimabat ergo eam Heli temulentam, dixitque ei: Vsquequo ebria eris? Digere paulisper

sper vinum, quo mades. Respondens Anna, ne-
 quia quam inquit, Domine mi. Nam mulier infe-
 lix nimis ego sum: vinumque & omne, quod in-
 briare potest, non bibi: sed effudi animam meam
 in conspectu Domini. Ne reputes Ancillam tuam,
 quasi vnam de filiabus Belial, quia ex multitudine
 doloris & mæroris mei locuta sum vsque in præ-
 sens. Tunc Heli ait ei: Vade in pace, & Deus Israel
 det tibi petitionem tuam, quã rogasti eum. At illa
 elixit: vtinam inueniat ancilla tua gratiam in ocu-
 lis tuis. Et abiit mulier in viam suam & comedit:
 vultusq; illius non sunt amplius in diuersa mutati.
 Et surrexerunt mane & adorauerunt coram Do-
 mino: reuerſique sunt in domum suam Ramata.
 Peperit itaq; Anna filium, & vocavit eum Samuel,
 eò quòd postulasset eum à Domino. Cum autem
 puer ab lactatus adhuc esset infantulus: immola-
 uerunt vitulum, & obtulerunt puerum Heli: & ait
 Anna: obsecro mi Domine, viuit anima tua, ego
 sum illa mulier, quæ steti coram te hic orans do-
 minum pro puero isto. Oraui & dedit mihi Do-
 minus petitionem meam, quam postulavi eum.
 Idcirco & ego commodavi eum Domino cunctis
 diebus, quibus fuerit accommodatus Domino.
 Puer enim Samuel ministrabat ante faciem Do-
 mini accinctus Ephod linteo: proficiebat, atque
 crescebat, & placebat tam Deo, quem hominibus.
 & ait Dominus ad Samuel: ecce ego faciam verbu
 Domini in Israel, quod quicumq; audierit, tinnie-
 rit ambæ aures eius. In die illa suscitabo aduersum
 Heli omnia, quæ locutus sum super domum eius.
 In ci-

*Cap. 2.
 Pueri
 indo-
 les.*

Incipiam & complebo. Prædixi enim ei, quod iudicaturus essem domum eius in æternum eò quod nouerat indigne agere filios suos, & non corripuerit eos. Idcirco iuravi domui Heli, quod non expietur iniquitas domus eius victimis & muneribus, usque in æternum. Et cognouit vniuersus Israel à Dan vsq; Bersabee, quod fidelis Samuel Propheta esset Domini. Postquam arca Domini capta, cælus Israel, & filii Heli Ophni & Phinees, ait Samuel ad vniuersam domum Israel dicens: Si toto corde vestro reuertimini ad Dominum, auferte Deos alienos de medio vestri Baalim & Astarot: & præparate corda vestra Domino, & seruire illi soli, & eruet vos de manibus philistiim. Abstulerunt ergò filii Israel Baalim & Astarot, & seruierunt Domino soli. Factaq; est manus Domini super Philistaos cunctis diebus Samuelis, & rediit sunt vrbes, quas tulerunt philistiim ab Israele, ab Acchason vsq; Get & terminos suos. Liberauitq; Israel de manu philistinorum: eratq; pax inter Israel & Amorrhæum: iudicabat quoq; Samuel Israel cunctis diebus vitæ suæ, & ibat per singulos annos circumiens Bethes, & Galgala, & Masphat, & iudicabat Israel in supradictis locis: reuertebaturq; in Ramata: ibi enim erat domus eius, & ibi iudicabat Israel: & ædificauit etiã ibi altare Domino. Factum est autem cum senisset Samuel: posuit filios suos Iudices in Israel Iohelam & Abiam iudices in Bersabee. Et nõ ambulauerunt filii illius in viis eius, sed declinauerunt post auaritiam: acceperuntq; munera & peruerterunt iudicium. Cumq; petissent filii Israel regem per seniores inuito Domino, & reclamare & prædicte grauamina:

Cap. 3.

Cap. 4.

Cap. 13.

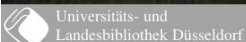
Respi-
scens.

Obitio
Samuel

lis ad
Iudicis
loca.

Cap. 8.

Dege-
neres
filii.

Samuele, datus est eis Saul: & ait Samuel ad populum. Conuersatus coram vobis ab adolescentia mea vsque in hanc diem, ecce præsto sum. Loquimini de me coram Domino, & coram Christo eius, vtrum bouem cuiusquam tulerim, aut afinum: si quenquam calumniatus sum, si oppressi aliqui, si de manu cuiusquam munus accepi: & contemnâ illud hodie, restituanq; vobis. Et dixerunt: non calumniatus es nos, neque oppressisti, neque tulisti de manu alicuius quicquam. Mortuus est autem Samuel, & congregatus est vniuersus Israel, & planxerint cum nimis, & sepelierunt eum in domo sua in Ramata.

Cap. 25.

De Vidua Sareptana ex lib. 3. Reg.

cap. 17.

Factus est sermo Domini ad Heliam Thesbionem dicens. Surge & vade ad Sareptam Sidoriorum, & manebis ibi: præcepi enim ibi mulieri viduæ, vt pascat te. Surrexit & abiit in Sareptam. Cumque venisset ad portam ciuitatis, apparuit ei mulier vidua colligens ligna, & vocauit eam, dixitque ei: da mihi paululum aquæ in vase, vt bibam. Cumque illa pergeret, vt adferret, clamauit post tergum eius dicens: affer & mihi obsecro buccellam panis in manu tua. Quæ respondit: viuit Dominus Deus tuus, quia non habeo panem, nisi quantum pugillus capere potest farinæ in hydria, & paululum olei in Lechyto: en colligo duo ligna, vt ingrediar, & faciam illud mihi & filio meo,

meo, vt comedamus & moriamur. Ad quam Helias ait, noli timere, sed vade & fac, sicut dixisti. Veruntamen mihi primum fac de ipsa farinula subcinericium panem paruulum, & offer ad me: tibi autem & filio tuo facies postea. Hæc autem dicit Dominus Deus Israel. Hydriæ farinæ non deficiet, nec lechytus olei minuetur vsque in diem, in qua dominus daturus est pluuiam super faciem terræ. Quæ abiit, & fecit iuxta verbum Heliaz. Et cemedit ipse, & illa, & domus eius: & ex illa die Hydria farinæ non defecit, nec lechytus olei est immunitus iuxta verbum Domini, quod locutus fuerat in manu Heliaz. Paulò post ægrotantem filium & morti proximum orato Domino expandens se & mensus super eum tribus vicibus mortuum resuscitauit.

De duabus Matronis ab Heliseo Propheta remuneratis ex lib. 4.

Reg. c. 4.

MVlier quædam de vxoribus Prophetarum clamabat ad Helisæum dicens: seruus tuus vir meus mortuus est: & tu nosti, quia seruus tuus fuit timens Deum: & ecce creditor venit, vt tollat duos filios meos ad seruiendum sibi. Cui dicit Heliseus, quid vis, vt faciam tibi? dic mihi: quid habes in domo tua? At illa respondit: non habeo ancilla tua quicquam in domo mea, nisi parum olei, quo vngar. Cui ait: vade, pete mutuò ab omnibus vicinis tuis vasa vacua non pauca, & ingrede-

Y 5

grede-

credere, & claude ostium tuum, cum intrinsecus
 fueris tu & filii tui, & mitte inde in omnia vasa
 hæc, & cū plena fuerint tolles. Iuit itaq; mulier, &
 clausit ostium super se, & super filios suos. Illi ob-
 ferebant vasa, & illa infundebat: cumq; plena fu-
 sent vasa dixit ad filium suum: affer mihi adhuc
 vas: & ille respondit, non habeo. Stetitq; oleum.
 Venit autem illa, & indicauit homini Dei. Et ille
 vade, inquit, vende oleum, & redde creditori tuo:
 tu autem & filii tui viuite de reliquo. Factum est
 autem quadam die: & transibat Heiuseus per Si-
 nam ciuitatem. Erat autem ibi mulier magna-
 quæ tenuit eum, vt comederet panem, cumq; fre-
 quenter inde transiret, diuertebat ad eum, vt co-
 mederet panem. Quæ dixit ad virum: animadu-
 to, quod vir Dei sanctus est, qui transit per nos fre-
 quenter: faciamus ei candelabrum paruum, & po-
 namus in eo lectulum, & mensam, & sellam, &
 candelabrum, vt cum venerit ad nos, maneat ibi.
 Dum accessisset, per seruum locutus est ei: ecce
 sedulè in omnibus ministrasti nobis, quid vis, vt
 faciam tibi? Nunquid habes negotium, & vis vt
 loquar regi, siue principi malitiæ? quæ respondit
 in medio ciuitatis ego habito: & dixit ei:
 in tempore isto eadem hora, si vita comes fuerit,
 habebis in vtero filium, quo factò, & puero egrel-
 so ad messorum & mortuo, & nunciato
 hoc ei, rediit, & resuci-
 tauit.

* *
 *

De

De Patriarchæ Iob statu coniugii, innocentia perpetua vitæ, moderatione in diuitiis, patientia & silentio in paupertate, & vlceribus, perseuerantiæ, & commendatione à Deo accepta selecta & descripta narratio ex ipsius libro.

Capitulum I.

VIR erat in terra Hus nomine Iob: & erat vir ille simplex ac rectus ac timens Deum, & recedens à malo. Natiq; sunt ei 7. filii & 3. filia, & fuit possessio eius 7. millia ouium & 3000. camelorum, quingenta quoque iuga bouum. & quingentæ asinæ, ac familia multa nimis. Eratque vir ille magnus inter omnes orientales. Et ibant filii eius, & faciebant conuiuia per domos vnusquisque in die suo: & mittentes vocabant tres sorores suas, vt comederent & biberent cum eis. Cumque in orbem transissent dies conuiuii, mittebat ad eos Iob, & sanctificabat illos: confurgensque diluculo offerebat holocausta per singulos, dicebat enim: ne fortè peccauerint filii mei, & benedixerint Deo in cordibus suis. Sic faciebat Iob cunctis diebus. Quadam autem die cum venissent filii Dei, vt assisterent coram Domino, affuit inter eos etiam Satan. Cui dicit Dominus: vnde venis? Qui respondens ait: circuiui terram & perambulauit eam.

*Iustitia
& opes
Iob.*

*Conuiuia
filii
Iob.*

*Quotidiana
filii
cura
materna.*

Di-

*Tenta-
tio.*

Dixitq; Dominus ad eum : nunquid confide-
raſti ſeruum meum Iob , quod non ſit ei ſimilis in
terra, homo ſimplex ac reſtus ac timens Deum &
recedens à malo ? Cui reſpondens Satan ait : nun-
quid fruſtrà Iob timet Deum ? Nonne tu vallaſti
eum ac domum eius, vniuerſamque ſubſtantiam
eius per circuitum ? Operibus manuum eius be-
nedixiſti, & poſſeſſio eius creuit in terra. Sed ex-
tède paululum manum tuam, & tange cuncta, quæ
poſſidet, niſi in faciem benedixerit tibi. Dixitque
Dominus ad Satan : ecce vniuerſa, quæ habet in
manu tua ſunt, tantummodo ſerua animam eius.

*Finis
coni-
uuij.*

*1. Af-
ſuſio
Iob.*

Poſtea tempore conuiuij filiorum ab hoſtibus
abacta pecora, cæſi præter duos ſerui oues combu-
ſtæ, filij & filix à corruente domo oppreſſi con-
uiuanres. Tunc ſurrexit Iob & ſcidit veſtimenta
ſua, & tonſo capite corruens in terram adorauit,
& dixit: nudus egreſſus ſum de vtero matris meæ,
& nudus reuertar illuc : dominus dedit, dominus
abſtulit, ſicut Domino placuit, ita factum eſt : ſit
nomen Dominum benedictum.

*Exc. 2.
Affli-
ctio Iob.*

Cum fruſtrà modo dicto tentata Iobi patien-
tia, & innocentia, permittente Deo percuſſus eſt à
Satana vlcere peſſimo à planta pedis vſque ad ver-
ticem capitis : qui teſta ſaniem radebat ſedens in
ſterquilino. Dixit autem illi vxor ſua. Adhuc per-
manes in ſimplicitate tua? benedic Deo & morere.

*Patien-
tia non
tam vi-
quã de-
xteritate exercita.*

Qui ait ad illum : quaſi vna de ſtultis mulieribus
locuta es : ſi bona ſuſcepimus de manu domini,
quã de-
xteritate exercita.

pecca-

peccauit Iob labiis suis. Exinde tres amici conuenerunt ad eum consolationis gratia, & plangentes silentesq; vsque ad septimum diem intuiti eius dolorem vehementem manserunt.

Post hæc aperuit Iob os suum, & maledixit di- *Exc. 3.*
ei suo. Antequam comedebat, suspirabat, & quasi inundantes aquæ, sic rugitus eius, quia timor, quem timebat, euenit ei, & quod verebatur, accidit: & tamen dissimulauit, siluit, & quiescit.

Respondens Eliphaz Temanites dixit: Ignorantes docuisti, lassos refocillasti, dubitantibus rectè consuluisti, vacillantes sermone, pusillanimes exemplo erexisti. Nunc autem venit super te plaga, & defecisti, tetigit te & conturbatus es. Vbi timor tuus fontitudo tua, & patientia tua, & perfectio viarum tuarum? *Exc. 4.*
Exprobatio ammicorum.

Vtinam appenderentur peccata mea quibus iram merui, & calamitas, quam patior, in statera, quasi arena mares hæc grauior apparet. *Exc. 6.*

Nunquid rugieris onager, cum habueris herbam? Aut poterit comedi insulsum, quod non est salis? Aut poterit aliquis gustare, quod gustatum adfert mortem? animæ euim esurienti etiam amara ducia esse videntur. Quæ prius nolebat tangere anima mea, nunc præangustia cibi mei sunt. Hæc sit consolatio mihi, vt affligens me Deus dolore non parcat, nec contradicam sermonibus sancti. Quæ est enim fortitudo mea, vt sustineam, aut quis finis meus, vt patienter agam? Nec fortitudo lapidum mea est, nec caro mea æ-

nea

*Finis
expro-
bran-
tium.*

nea est. Ecce non est auxilium mihi in me, & necessarii quoque mei recesserunt à me. Qui tollit ab amico suo misericordiam timorem Domini derelinquit. Qui timēt pruīnam, irruet super eos nix. Quare detraxistis sermonibus veritatis, cū è vobis nullus sit, qui possit me arguere? Ad increpandum tantum eloquia concinnatis, & in ventum proferatis verba: Si per pupillum irrucitis, & subuertere nitimin amicum vestrum.

Exc. 7. Militia est vita hominis super terram: & sicut dies mercenarii dies eius. Sicut ceruus desiderat vmbra, & sicut mercenarius præstolatur finem operis sui, sic & ego habui menses vacuo, & noctes laboriosas enumeraui mihi.

Exc. 8. Respondēs autem Baldat suites dixit: vsquequo loqueris talia, & spiritus multiplex sermonis ortui? Nunquid Deus supplantat iudicium, aut omnipotens subuertit, quod iustum est?

Exc. 9. Verè scio, quòd irà sit, & quod non iustificatur homo compositus Deo. Si voluerit contendere cū eo, non poterit ei respondere vnum pro mille. Sapientis corde est, & fortis robore: quis restitit ei, & pacem habuit? Quis potest dicere, cur irà facis? Deus, cuius iræ nemo potest resistere, & sub quo curuantur, qui portant orbem. Quantus ergo sum ego, vt respondeam ei, & loquar verbis meis cum eo? Qui etiamsi habuero quippiam iustum, nõ respondebo, sed meum Iudicem deprecabor: & cum inuocantē me exaudierit, non credo, quod multiplici vocē meam. In turbine enim conteret, & multiplicabit vulnera mea etiam sine causa: Non conce-

*Timor
Dei in
Iob.*

edit requiescere spiritum meum, & implet me amaritudinibus. Si fortitudo queritur, robustissimus est, si æquitas iudicii, nemo audet pro me testimonium dicere. Si iustificare me voluero, os meum eodemnabit me: Si innocentē ostendero, prauum me comprobabit. Etiam si simplex fuero, hoc ipsum ignorabit anima mea, & tædebit me vitæ meæ. Vnum est quod locutus, & innocentē & impium ipse consumit. Auferat à me virgam suam & pauor eius non me terreat. Loquar ei & nō timebo eum: neque enim possum metuens respondere. Si impius fuero, vā mihi est, & si iustus, non leuabo caput saturatus afflictione & miseria: & propter superbiam, quasi lænam capies: reuersusque mirabiliter crucias

Punitiō
in bo.
ni &
mali.
Ex ca.
10.

Respondens autem Sophar Naamites dixit nūquid, qui multa loquetur, audiet, aut vir verbosus iustificabitur? tibi soli tacebūt homines, & cū cæteros irriseris à nullo cōfutaberis? dixisti, enim: purus est sermo meus, & mundus sum in conspectus tuo.

Ex ca.
11.

Respondens autem Iob dixit: ergo vos estis soli homines, & vobiscum morietur sapientia: & mihi est cor, sicut & vobis, nec inferior vestri sum.

Ex ca.
12.

Quis enim hæc, quæ nollis, ignorat? Qui deridetur ab amico, sicut ego, invocabit Deum & exaudiet eum: deridetur enim iusti simplicitas: lampas contempta apud cogitationes diuitum parata ad tempus statutum. Abundāt tabernacula prædonū & audacter prouocant Deum, cum ipse dederit omnia in manus eorum. Nimirū interroga iumenta & docebunt te, & volatilia cæli & indicabūt tibi.

Irriſſio
nis pœ
na.

Loquere terræ & respondebit tibi, & narrabunt pisces

pisces maris. Quis ignorat, quod omnia hæc manus domini fecerit? in cuius manu anima omniuiuentis, & spiritus vniuersæ carnis hominis, &c.

Ex ca. 13. Ecce omnia hæc vidit oculus meus, & audiuit auris mea, & intellexi singula. Secundum scientiam vestram & ego noui: nec inferior vestram. Sed tamen ad omnipotentem loquar & disputare cum Deo cupio prius vos ostendens fabricatores mendacii, & cultores peruerforum dogmatum. Atque vtinam taceretis, vt putaremini sapientes.

Ex ca. 14. Mons cadens defluit, & saxum defertur de loco suo. Lapides excauant aquæ, & alluione paulatim terra absumentur, & homines ergo similiter perdes.

Modus vindi- cta. Respondens autem Eliphaz Themanites dixit: Nunquid sapiens respondebit quasi in ventum loquens, & implebit ardore stomachum suum? Arguis verbis eum, qui non est æqualis tibi, & loqueris, quod tibi non expedit. Quantum in te est, euacuasti timorem: & tulisti peccata coram Deo: docuit enim iniquitas os tuum, & imitaris linguam blasphemantium.

Ex ca. 16. Respondens autem Iob dixit: Audiui frequentalia. Consolatores onerosi vos estis omnes. Nunquid habebunt finem verba ventosa? An aliquid tibi molestum est, si loquaris? Poteram & ego similia vestri loqui. Atque vtinam esset anima vestra pro anima mea? Consolarer & ego vos sermonibus, & mouerem caput meum super vos. Roborarem vos ore meo, & mouerem labia mea

Jobi prudēs conso- latio.

mea quasi parcens vobis. Sed quid agam? Si locutus fuero, non quiescit dolor meus, & si tacuerō non recederet à me. Hostis meus terribilibus oculis me intuitus est. Aperuerunt super me ora sua: & exprobantes percusserūt maxillam meam: Satiati sunt pænis meis. Ego ille quondam opulentus repente contritus sum, tenuit cervicem meam: confregit me, & posuit me sibi quasi in signum. Hæc passus sum absque iniquitate manus meæ, cum haberem mundas ad Deum preces. Terra ne operias sanguinem meum: neque inueniat in te locum latendi clamor meus. Ecce enim in cælo testis meus, & conscius meus in excelsis. Verborum sunt amici mei: ad Deum stillat oculus meus: Atque vtinam sic iudicaretur vir cum Deo, quomodo iudicatur filius hominis cum collega suo. Ecce enim breues anni transeunt: & semitam, per quam non reuertor ambulo.

Verba-
sitas.

Libera me Domine, & pone me iuxta te, & cuius manus pugnet contra me. Cor eorum longe fecisti à disciplina, propterea non exaltabuntur. Prædam pollicetur sociis, & oculi filiorum eius deficiunt. Posuit me quasi in proverbium vulgi: & exemplum sum coram eis. Caligavit ad indignationem oculus meus, & membra mea, quasi in nihilum redacta sunt. Stupebunt iusti super hoc & inuocens contra hypocritam suscitabitur: & tenebit iustus viam suam: & mundis manibus addet fortitudinem.

Ex ca.

17.

Exper-

tes di-

sciplina

no pro-

ficiunt.

Respondens autem Baldad suites dixit: vsque ad quem finem verba iactabis? Intellige prius, &

Ex ca.

18.

fic loquamur. Quare reputati sumus, vt iumentis
& sorduimus coram te? Quid perdis animam
tuam in furore tuo? Nunquid propter te dereliquit
quetur terra, & transferetur rupes de loco suo?
Attenuetur fame robur eius: & deuoret pulchritu-
dinem cutis eius, &c.

Ex ca.

19.

*Iniquus
modus
agendi.*

*Ab a-
micis
deseri-
tur.*

Respondens autem Iob dixit: Usquequo
stigitis animam meam, & atteritis me sermone
vobis? En decies confunditis me: & non erubescitis
opprimentes me. Nempe etiam ignorauit, me
cum erit ignorantia mea. At vos contra me erigimini:
& arguitis me opprobriis meis saltem non intelligite,
quia Deus non æquo iudicio afflixit me, & flagellis
suis me cinxerit. Ecce clamor in uentibus meis, & uim
patiens, & nemo audiet: spoliabit me gloria mea,
abstulit coronam de capite meo. Derisus est
struxit me undique, & pereo, & quasi euulsa in
bori abstulit spem meam. Inquilini peregrini
ut alienum habuerunt me, & quasi euulsa in
fui in oculis eorum, stulti quoque despiciebant
me, & cum ab eis recessissem, detrahebant. Re-
demptorem meum visurus sum in nouissimo.
Reposita est hæc spes in sinu meo. Quare ergo
nunc dicitis, persequamur eum, & radicem uentris
bi inueniamus contra eum? Fugite ergo à facie
gladii, quoniam ultor iniquitatum gladius est.
Scitote esse iudicium.

Ex ca.

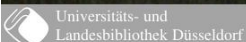
20.

Respondens autem Sophar Naamites dixit:
idcirco cogitationes meæ variæ succedunt
tibi, & mens in diuersa rapitur. Doctrinam
me arguis, audiam, & spiritus intelligens

mea respondebit mihi. Hoc scio à principio, à quo positus est homo super terram, quod laus impiorum breuis est, & gaudium hypocritæ ad instar puncti, &c.

Respondens autem Iob dixit: audite quæso *Ex cap.*
sermone meos, & agite pœnitentiam: Sustinete *21.*
me, vt & ego loquar: & post mea, si videbitur, verba ridete. Nunquid contra hominem disputatio mea est, vt meritò non debeam contristari? Attendite me & obstupescite: & superponite digitum ori vestro. Et ego quando recordatus fuero pertimesco, & concutit carnem meam tremor. Quare ergo impii viuunt, subleuati sunt, confortatique diuitiis? Semen eorum *Prospe-*
permanet coram eis: propinquorum turba & ne- *ritas*
potum in conspectu eorum. *impio-*
rum.

Domus eorum securæ sunt & pacatæ: & non est virga Dei supet illos. Bos eorum concepit & non abortiuit: vacca peperit, & non est priuata fetu suo. Egrediuntur quasi greges paruuli eorum, & infantes eorum exultant lalibus. Tenent typanum & citharam, & gaudent ad sonitum organi: ducunt in bonis dies suos, & in *Eorum-*
puncto ad inferna descendunt. Qui dixerunt *dom cõ-*
Deo recede à nobis, & scientiam viarum tua *fidètia.*
rum nolumus. Quis est omnipotens vt seruiamus ei? Et quid nobis prodest, si orauerimus illum? Veruntamen quia non sunt in manu eorum bona eorum, consilium impiorum longè sit à me. Quoties lucerna impiorum extinguetur, & superueniet eis inundatio, & dolores diui-

expleuerit in me voluntatem: & alia similia multa præsto sunt ei. Et idcirco à facie eius turbatus sum: & considerans eum timote sollicitor. Deus molliuit cor meum, & omnipotens conturbauit me. Non enim perii propter imminentes tenebras: nec faciem meam operuit caligo.

Ab omnipotente non sunt abscondita tempora. *Ex ca.*
ra: qui autem nouerunt eum, ignorant dies eius. 23.

Alii terminos transtulerunt, diruperunt greges & Incle-
pauerunt eos: asinum pupillorum abegerunt, & mentes
abstulerunt pro pignore bouem viduæ, subuerte- *actio-*
runt pauperum viam, & oppresserunt pariter *nes im-*
mansuetos terræ. Alii quasi onagri in deserto *piorū.*
grediuntur ad opus suum: vigilantesq; ad prædam
præparant panem liberis. Agrum non suum de-
metunt: & vineam eius, quem vi oppresserunt,
vindemiant. Nudos dimittunt homines indumēta
tollentes, quibus non est operimentum in frigore,
quos imbres montium rigant, & non habentes ve-
lamen amplexantur lapides. Vim fecerunt depre-
cantes pupillos, & vulgum pauperem spoliaue-
runt. Nudis & incedentibus absque vestitu, & e-
suriētibus tulerunt spicas. Inter acervos eorum
meridiati sunt, qui calcatis torcularibus sitiunt.
De ciuitatibus fecerunt viros gemere, & anima
vulneratorum clamauit, & Deus innultum abire
non patitur.

Ipsi fuerunt rebelles lumini. Nescierunt vias e- *Impo-*
ius, nec reuersi sunt per semitas illius. Dedit ei *ntens*
Deus locum pœnitentiæ, & ipse abuitur eo in su- *ria.*
perbiam. Oculi autem eius sunt in vis illius. Ele-

uati sunt ad modicum & non subsistent, & humiliabuntur, sicut omnia, & auferentur, & sic summitates spicarum conterentur. Quod si non est ita, quis me potest arguere me esse mentitum & ponere ante Deum verba mea?

Ex ca. Respondens autem Baldat Suites dixit: Potestas & terror apud eum est, qui facit concordiam in sublimibus suis, &c.

Ex cap. Respondens autem Iob dixit: Cuius adiutor es, nunquid imbecillis? Et sustentas brachium eius, qui non est fortis? Cui dedisti consilium? Forsitan illi, qui non habet sapientiam, & prudentiam tuam ostendisti plurimam. Quem docere voluisti? Nonne eum, qui fecit spiramentum? Ecce gigantes gemunt sub aquis, & qui habitant in eis nudus est infernus coram illo: & nullum operimentum est perditioni, &c. Ecce hæc ex parte dicta sunt viarum eius. Et cum vix paruam stillam audierimus sermonis eius, quis poterit tonitruum magnitudinis illius intueri?

Ex ca. Absit à me, ut iustos vos esse iudicem. Donec deficiam, non recedam ab innocentia mea. Iustificationem meam, quam cepi tenere, non deseram: neque enim reprehendit me cor meum in omni vita mea. Sicut impius inimicus meus, & aduersarius meus quasi iniquus. Hæc est pars hominis impii apud Deum, & hæreditas violentorum, quam

Filii ab omnipotente suscipient. Si multiplicati fuerint, filii eius, in gladio erunt, & nepotes eius non sarabuntur pane. Qui reliqui fuerint ex eis, sepelientur in interitu, & viduæ illius non plorabuntur. Si

liter.

comportauerit quass terra argentum, & sicut lutū
præparauerit vestimenta, præparabit quidem, sed
iustus vestierur eis, & argentum innocens diuidet.
Aedificauit sicut tinea domum suam, & sicut cu-
stos fecit umbraculum.

Sapientia ubi inuenitur, & ubi est locus intelli- *Ex ca.*
gentiæ? Nescit homo pretium eius, nec inuenitur *28.*
in terra suauiter uiuentium. Omnia pretiosa non
commemorabuntur in comparatione eius. Tra-
hitur autem sapientia de occultis. Vnde ergo sa-
pientia venit, & quis est locus intelligentiæ? Deus
præparauit & inuestigauit & dixit homini: Ecce
timor Domini ipsa est sapientia, & recedere à ma-
lo intelligentia.

*De statu prosperitatis coniugii Iobi &
similium piorum*

Cap. 29.

Addidit quoque Iob assumens parabolam
suam, & dixit. Quis mihi tribuat, vt sim iu-
xta menses pristinos, secundum dies, quibus Deus
custodiebat me? Quando splendebat lucerna e-
ius super caput meum, & ad lumen eius ambula-
bam in tenebris. Sicut fui in diebus adolescen-
tiæ meæ, quando secretò erat Deus in tabernacu-
lo meo: quando erat omnipotens mecum, &
in circuitu meo pueri mei. Quando lauabam
pedes meos butyro, & petra fundebat mihi ri-
uos olei: quando procedebam ad portam ciuita-
tis & in platea parabant cathedram mihi. Vide-
bant me iuuenes, & abscondebantur, & senes *Exer-*
assur- *cutia*
iusti.

assurgentes stabant. Principes cessabant loqui, &
 digitum superponebant ori suo. Vocem suam
 cohibebant duces: & lingua eorum gutturi suo
 adhærebat. Auris audiens beatificabat me & o-
 culus videns testimonium perhibebat mihi, eò,
 quod liberassem pauperem vociferantem, & pu-
 pillum, cui non erat adiutor. Benedictio peritu-
 ri super me veniebat, & cor viduæ consolatus sum.
 Iustitia indutus sum, & vestiui me sicut vestimen-
 to, & diademate iudicio meo. Oculus fui cæco &
 pes claudus. Pater eram pauperum; & causam,
 quam nesciebam diligentissimè inuestigabam.
 Conterebam malas iniqui, & de dentibus illius
 auferere prædam; dicebantque. In nidulo meo
 moriar: & sicut palmam multiplicabo dies. Radix
 mea aperta est secus aquas, & ros morabitur in
 mesione mea. Gloria mea semper innouabitur.
 & arcus meus in manu mea instaurabitur. Qui me
 audiebant expectabant sententiam, & intenti es-
 cebant ad consilium meum. Verbis meis addere
 nihil audebant, & super illos stillabat eloquium
 meum. Expectabant me, sicut pluuiam, & os
 meum aperiebam, quasi ad imbrem serotinum.
 Si quando respondebam ad eos non credebant, &
 lux vultus mei non cadebat in terram. Si volui-
 rem quasi rex circumstante exercitu, eram
 tamen mærentium con-
 solator.

* *
 *

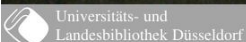
De

De statu calamitatis Iobi & similium
piorum cap. 33.

NVnc autem derident me iuniores tempore,
 quorum non dignabar patres ponere cum
 canibus gregis mei Quorum virtus manuum mi-
 hi erat pro nihilo, & vita ipsa putabantur indigni.
 Egestate & fame steriles, qui rodebant in soli-
 tudine squalentes calamitate & miseria: & man-
 debant herbas, & arborum cortices: & radix iu-
 niperorum erat cibus eorum. Qui de conualibus
 ista rapientes, cum singula reperissent, ad ea cum
 clamore currebant. In desertis habitabant tor-
 rentium, & iu cavernis terræ, vel super glaream.
 Qui inter huiusmodi lætabantur, & esse sub senti-
 bus delicias computabant: filii stultorum & igno-
 bilium, & in terra penitus non parentes. Nunc au-
 tem in eorum canticum versus sum, & factus sum
 eis in proverbum. Abominantur me, & longè
 fugiunt à me, & faciem meam conspuere non ve-
 rentur. Pharetram enim suam aperuit, & affixit
 me, & frænum posuit in os meum. Ad dexteram
 orientis calamitatis meæ ilico surrexerunt: pedes
 meos subverterunt, oppræsserunt quasi fluctibus
 semitis suis. Dissipauerunt itinera mea, insidiati
 sunt mihi & prævaluerunt: & non fuit, qui ferret
 auxilium. Quasi rupto muro, & aperta ianua ir-
 ruperunt super me, & ad meas misérias deuoluti
 sunt. Redactus sum in nihilum. Abstulit quasi
 ventus desiderium meum: & veluti nubes per-
 transit salus mea. Nunc autem in memetipso mar-
 cescit

*Affio-
nes vul-
gi pau-
deris.*

*Eorum
insul-
tatio,
& frangē-
dos.*

cecit anima mea: & possident me dies afflictionis.
 Nocte os meum perforatur doloribus: & qui
 me comedunt, non dormiunt. In multitudine eo-
 rum consumitur vestimentum meum, & quasi
 caputio tunicæ succinxerunt me. Comparatus sum
 luto & assimilatus sum fauillæ & cineri. Clamo
 ad te, & non exaudis me: sto & non respicis me.
 Mutatus es mihi in crudelem, & in duritia ma-
 nus tuæ aduersaris mihi. Eleuasti me, & quasi su-
 per ventum ponens elisisti me validè: scio, quia
 morti trades me, vbi constituta est domus omni-
 uiuenti. Veruntamen non ad consumptionem
 eorum emittis manum tuam, & si corruerint, ipse
 saluabis. Flebam quondam super eo, qui affli-
 ctus erat, & compatiēbatur anima mea pau-
 peri. Expectabam bona, & venerunt mihi ma-
 la: præstolabar lucem, & eruperunt tenebræ.
 Interiora mea efferbuerunt absque vlla requie,
 præuenerunt me dies afflictionis. Mærens ince-
 debam, sine furore consurgens, in turba cla-
 mabam. Frater sui Draconum & socius stru-
 thionum. Cutis mea denigrata est super me, &
 etum cithara mea, & organum meum in
 vocem flentium.

* *
 *

De reliqua plenitudine operum pio-
rum Iobi.

Caput XXXI.

PEpigi fœdus cum oculis meis, vt non cogita-
 rem quidem de virgine. Quam enim partem
 haberet in me Deus desuper, & hæreditatem o-
 mnipotens de excelsis? Nunquid non perditio
 est iniquo, & alienatio operantibus iustitiam?
 Nonne ipse considerat vias meas, & cunctos
 gressus meos dinumerat? Si ambulauit in vani-
 tate & festinauit in dolo pes meus, appendat me
 in statera iusta: & sciat Deus simplicitatem meam.
 Si declinauit gressus meus de via, & si securus est
 oculus meus cor meum, & si in manibus meis ad-
 hæsit macula, seram & alius comedat, & proge-
 nies mea eradicetur. Si deceptum est cor meum
 super muliere: & si ad ostium amici mei insidia-
 tus sum, scortum alterius sit vxor mea, & super il-
 lam incuruentur alii. Hoc enim nefas est & ini-
 quitas maxima ignis vsque ad perditionem de-
 uorans, & omnia eradicans genimina. Si contem-
 si subire iudicium cum seruo meo, & ancilla mea,
 cum disceptarent aduersum me. Quid enim fa-
 ciam cum surrexerit ad iudicandum Deus, & cum
 quæsierit, quid respondebo illi? Nunquid in ve-
 ro fecit, me, qui & illum operatus est? Si negaui
 quod volebant pauperibus, & oculos victiæ expe-
 ctare feci: Si comedi buccellam meam solus, & nō
 comedit pupillus ex ea. Quia ab infãtia mea creuit
 mecum lios.

Conti-
 nentia
 Iobi,
 &c.

Iustitia
 Iacobi
 dome-
 sticos.

& A-
 mecum lios.

mecum uiserauo, & de utero matris meæ egressa
 est mecum. Si despexi præeuntem cò quòd non
 habuerit uerimentum, & absque operimento
 pauperem. Si non benedixerunt mihi latera eius,
 & uelleribus ouium mearum calefactus est. Si le-
 uauit super pupillum manum meam etiam cum
 uiderem me in porta superiorem, humerus meus
 à iuncturis suis cadat, & brachium meum cum suis
 ossibus confringatur. Semper enim quasi tumen-
 tes super me fluctus timui Dominum, & pondus
 eius ferre non potui. Si putauit aurum robur
 meum, & obrizo dixi fiducia mea. Si uidi solem
 eum fulgeret, & lunam incedentem clarè, & lara-
 tum est in abscondito cor meum, & osculatus
 sum manum meam ore meo, quæ est iniquitas
 maxima, & negatio contra Deum altissimum.
 Si gauisus sum ad ruinam eius, qui me oderat, &
 exultauit, quod inuenisset eum malum. Non enim
 dedi ad peccandum guttur meum, ut expecerem
 maledicens animam eius. Si non dixerunt uiri ta-
 bernaculi mei, quis det de carnibus eius, ut sature-
 mur. Foris non mansit peregrinus: ostium meum
 uisitori patuit. Si abscondi quasi homo peccatum
 meum, & celauit in sinu meo iniquitatem meam.
 Si expati ad multitudinem nimiam, & despectio
 propinquorum terruit me, & non magis tacui, &
 egressus sum ostium. Quis mihi tribuat audito-
 rem, ut desiderium meum audiat omnipotens, &
 librum scribat ipse, qui iudicat, ut in humero meo
 portem illum, & circumdem illum, quasi coro-
 nam mihi? per singulos gradus meos pronuncia-
 bo il-

bo illum, & quasi principi offeram eum. Si aduersum me terra mea clamat, & cum ipsa sulci eius deflent. Si fructus eius comedi absque pecunia, & animam agricolarum eius affixi, pro frumento oriatur mihi tribulus, & pro hordeo spina.

Ex ca.

Cum omitterent tres viri disceptare cum Iobo innocentiam suam protestante, indignatus est contra eos Heliu filius Barachel Hulites, quod sola condemnatione contenti nulla probatione processissent, tentauit id ipse, & petiit audiri à Iobo.

23.

Ex ca.

Ecce & me, ait ad Iobum Heliu, sicut & testificatus est Deus, & de eodem luto ego quoque formatus sum. Dixisti ergò: mundus sum ego, & absque delicto immaculatus: quia querelas in me reperit, ideò arbitratus est me inimicum sibi. Posuit in neruo pedes meos, & custodiuit omnes semitas meas. Hoc est ergò, in quo non es iustificatus. Respondebo tibi, quia maior sit Deus homine. Aduersus eum contendi, quia non ad omnia verba responderit tibi. Semel locutus est Deus, & id ipsum non repetit.

33.

Ex ca.

Addit Heliu: quia dixit Iob, iustus sum & Deus subuertit iudicium meum: quis est vir, ut est Iob, qui bibit subsannationem quasi aquam, & ambulat cum impiis? dixit enim, non placebit vir Deo, etiamsi cucurrerit cum eo. At absit, ut tribuamus Deo iniquitatem: iuxta enim vias singulorum restituet eis: verè enim Deus non damabit frustra, nec omnipotens subuertit iudicium. Quem constituit alium super terram? Ipso concedente pacem, quis est qui condemnet?

34.

Ad.

Ex ea.

35.

Adiungit Heliu : nunquid aqua videtur tibi tua cogitatio, vt diceres, iustior Deo sum : dixisti enim non tibi placet, quod rectum est : vel quid tibi proderit, si ego peccauero ? Atqui, inquam ego, si peccaueris, quid ei nocebis ? At expecta : nunc enim non infert furorem suum nec scelus valde.

Deniq; reciprocans Heliu adiungit. Deus potentes non abiicit, cum & ipse sit potens, sed non saluat impios & iudicium pauperibus tribuit. Non aufert à iusto oculos suos, & reges collocat in folio suo in perpetuum, & illis eriguntur. Caue ne declines ad iniquitatem, hoc enim cepisti, sed post miseriam.

Ex ea.

27.

Deus in manu omnium hominum signat, vt norint singuli opera sua. Nos inuoluimur tenebris : quis narrabit ei, quæ loquitur ? Etiam si locutus fuerit homo, deuorabitur : nunc non videt lucem. Dignè eum inuenire non possumus : magnus fortitudine, & iudicio, & iustitia; & enarrari non potest. Idè tenebunt eum viri : & non audebunt contemplari omnes, qui sibi sapientes videntur.

Respondens autem Dominus Iob de turbine dixit : Quis est iste inuoluens sententias sermonibus imperitis ? Accinge sicut vir lumbos tuos : interrogabo te, & responde mihi. Vbi etas quando ponebam fundamenta terræ Indica mihi, si habes, intelligentiam ? Quis posuit mensuras eius, si nosti, vel quis tetendit super eam lineam ? Super quo bases illius fundatæ sunt ? Aut quis dimisit lapidem angularem eius cum me laudarent

simul

Amul astra matutina, & iubilarent omnes filii Dei?

Ex ca.

Et adiecit Dominus, & locutus est ad Iob. 39.

Nunquid qui contendit cum Deo tam facile con-
quiescit? Vtique, qui arguit Deum, debet & re-
spondere ei. Respondens autem Iob Domino di-
xit: qui leuiter locutus sum, respondere quid pos-
sum? Manum meam ponam super os meum. V-
num locutus sum: quod vtinam non dixissem, &
alterum, quibus vltra non addam.

Ex ca.

Respondens autem Dominus Iob de turbine 40.

dixit: accinge sicut vir lumbos tuos, interrogabo
te, & responde mihi. Nunquid irritum facies iu-
dicium meum, & condemnabis me, vt iustificeris?
Et si habes brachium, sicut Deus, & voce simili to-
nas, circumda tibi decorem, & in sublime erigere:
& esto gloriosus, & speciosis induere vestimentis:
disperge superbos in furore tuo, & confunde eos:
& respiciens omnem arrogantem humilia. Ecce
Behemot, quem feci tecum, fanum quasi bos co-
medet: fortitudo eius in lumbis, & virtus eius in
umbilico ventris eius.

Ex cap.

Non quali crudelis suscitabo eum. Quis enim 41.

resistere potest vultui meo, & quis ante dedit mi-
hi, & reddam ei? Omnia, quae sub caelo sunt, mea
sunt. Non parcam ei verbis potentibus & ad de-
precandum compositis. Quis reuelabit sa-
ciem, & in medium oris eius quis
intrabit?

* *
*

Capus

Caput XLII. de consummatione prosperitatis Iobi, & familia eius.

Respondens autem Iob Domino dixit: scio quia omnia potes, & nullate late cogitatio. Quis est iste, qui celat consilium absque scientia? Ideo insipienter locutus sum, & quæ ultra modum excedunt scientiam meam. Audi & ego loquar interrogabo te & responde mihi. Audiuisti auris audiui te nunc autem oculus meus uidet. Idcirco ipse me reprehendo, & ago penitentiam in fauilla & cinere. Postquam autem locutus est Dominus ad Iob verba hæc, dixit ad Eliphaz Themanitem. Iratus est furor meus in te & duos amicos tuos: quoniam non locuti estis coram me rectum, sicut seruus meus Iob. Sumite ergo vobis septem tauros & septem arietes, & ite ad seruum meum Iob, & offerte holocaustum pro vobis. Iob autem seruus meus orabit pro vobis. Faciem eius suspiciam, ut non impuretur vobis stultitia: neque enim locuti estis coram me rectum, sicut seruus meus Iob. Abierunt ergo Eliphaz Themanites, & Baldat Suites, & Sophar Naamites: & fecerunt, sicut locutus fuerat Dominus ad eos, & suscepit Dominus faciem Iob, cum oraret ille pro amicis suis. Et addidit Dominus omnia, quæcunque fuerant Iob duplicia. Venerunt autem ad eum omnes fratres sui, & vniuersæ soror-

forores suæ, & cuncti, qui nouerant eum prius:
& comederunt cum eo panem in domo eius. Et
mouerunt super eum caput: & consolati sunt eum
super omni malo, quod intulerat Dominus su-
per eum, & dederunt ei vnus quisque ouem vnã,
& inaurẽ aurẽ vnã. Dominus autem be-
nedixit Iob nouissimis eius magis quam princi-
pio: & facta sunt ei 14000. ouium & 6000. ca-
melorum, & 1000 iuga boum, & 1000. asinã: &
fuerunt ei septem filii & tres filii & tres filiã. Et
vocauit nomen vnus Diem, & nomen secundã
Casiã, & nomen terciã cornustibii. Non autem
inuentã sunt mulieres speciosiores sicut filia Iob
in vniuersa terra. Deditque ei pater suus hæredi-
tatem inter fratres earum. Vixit autem Iob post
flagella hæc 140. annis, & vidit filios suos, & filios
filiorum suorum vsque ad quartam generatio-
nem: & mortuus est senex, & plenus dierum.

*Ex Catechismo Germano exemplis, can-
tiunculis, rythmis distincto ad vsum Eco-
clesiarum & Scholarum Per R.P. Georg.
Voglerum Engensem Soc. Iesu Presby-
terum anno 1625. ad verbum
translatum.*

De Matrimonio.

Hirtacus patruus S. Iphigeniã eam sibi iun-
cturus coniugem, rogabat S. Mattheum A-
A Apo-

Apostolum, vt id ipsi persuaderet. S. Matthæus promittebat se proxima Dominica de nuptiis & coniugio publicè prædicaturum. Præsente multo populo capit S. Matthæus coniugium laudans quod Hyrtaco perplacuit. Denique dixit S. Matthæus: Quod cum ita sit, & iam Iphigenia Christo Iesu filio Dei sit desponsata, infideli & proditoris, si promissam ipsi sponsam niteretur eripere. Et quidem, ô Hyrtace tibi eam quærís, ac non impune. Quo audito Hyrtacus egressus templo S. Matthæum ad altare occidi curat. Ita S. Matthæus per manus Aethyopiæ Regis Virginitatis fit victima Hip. lib. de 12. App.

Iudit ad 2. nuptias inuitante opulencia, iuuentute & pulchritudine commouebatur. At viduitatem prætulit coniugio, seque cilicij gestatione, ieiunio, vigiliis & precibus muniuit. Idcirco dictum de illa. Confortatum est cor tuum, quia castitatem dilexisti, & à viri morte alterum repudiasti: ideoque te manus Domini confortauit, & eris benedicta in sæcula.

Anna Prophetissa filia Phanuelis vixit 7. annis cum viro suo: deinde vidua mansit vsque ad 84. ætatis annum: non exibat de templo seruens Deo ieiuniis & oratione die ac nocte, meruitque Christum videre, & de ipso prædicere. Luc. 2.

Susannæ fidelitas, quam præstitit in matrimonio, est documento & exemplo omnibus coniugibus, vt mortem præligant adulterii cupidini: melius est mihi, inquit, incidere in manus hominum, quam peccare in conspectu Dei. Dan. 13.

Eduar-

Eduardus Rex Angliæ coactus ad nuptias à regni statibus principio commendabat castitatem suam Deo inquiens : misericordia tua olim tres pueros in fornace illæfos seruauit, Dan. 3. per te Ioseph dimisso pallio uirginitatem non perdidit. Gen. 39. mirabilis Susannæ constantia incestos seniores superauit. Dan. 13. Iudith Holofernis manu violari non potuit. Iud. 12. Tua quoque ego nunc ope inito matrimonio castitatis periculum liceat euadere.

II. Quærebat Virginem castitatis dono præstantem, & odio uitiorum, & propensione ad bonum ornatam : quæ otium declinasset, quæ lectione S. scripturæ, & operibus manuariis libidinem effugasset. Talem virginem Christus Eduardo suo desponsauit nomine Editam. Vbi igitur rex & regina conuenerunt, castitatis seruandæ fædus inuicem pepigerunt, cuius solum Deum conficiunt & testem admittebant Sur. 5. Ian.

In matrimonio disciplina, moderatio, & honestas seruanda, torus immaculatus Ardentior suæ coniugis amator adulter est, ait Hieronymus. In illos potestatem habet Diabolus ut in viros Saræ. Scribit Eusebius de honesta femina, quod separarit se à marito tibi variam contra naturam, modum & honestatem libidinem intente lib. 4. cap. 16.

* *
*

A a 2

Quis

Quis pueris suauē lac Christianæ doctrinæ porriget?

PRincipio parentes, non tantum vno vberū verborum, sed & altero bonorum Exemplorum. Quid est, si pater pucro verbis fortiter inculcet doctrinam Christianam, si verbosē suadet & iubeat visitationem templi auditionem Diuini Verbi, ipse in popina & ludis assiduus? Cane maior dicebat minori ne retrogrado, sed recto gradu procedat. At hic audiit à minore, præsequar. Si pueri videant ipsosmet parentes suos crucem formantes, deuotē orantes, in Ecclesia præsentē, cultui Diuino & catechismo addictos, discunt promptē & hilariter. Et quomodò pusiones rectā antrorsum procedent sine præuio parentum exemplo? Deus filiis Israel præcepit, ut ipsimet suos proles erudiant. Deut. 4.

Daniel, Ananias, Azarias, Misael in Babylonia inter gentes vitam sanctam duxerunt, quilibet mirabatur horum puerorum modestiam & sapientiam: quamuis ipsis nullus propheta sacerdos & ductor adesset, quandoquidem initio a patribus bene instituti erant Dan. 1. 2. 3. Nunc autem nonne asini ad lyram educantur, & instar nidi fit auis, quia defertur ab auis? Quibus meritò hi rythmi accinantur.

An querar an fileam, quod nonnullis Christianis Sit maior cura de porcis & equabus,
De quorum pretio magis æstimant & curant. Quam

Quam de vxore familia, filiis & filiabus?

Atqui nulla ipsis quies, nulla oscitatio,

Sibestiis sua conueniens desit fagina,

Dummodo spiritalis desit prolibus refectio,

Hic cura hie labor expectandus sine fine.

Itur ad catechesin passim amplius traditam?

An potius ad mundi cultum, opes, gulam, choreas,

Ad ludicros sales, ad blasphemias & adulationes
additas?

A quibus ducuntur? à patribus, imò proditoribus

Ad Tartarum cū compluribus Cæli futuri exules:

Sic æstimantur bestia, sic tractantur à suis occiso-
foribus.

Respiciete cæci, honorate homines & esse me-
mentote.

Sublata larua bestia: nec vos cum illis pude faci-
tote.

*R. P. Franciscus Labata Soc. Iesu in apo-
paratu concinatorum.*

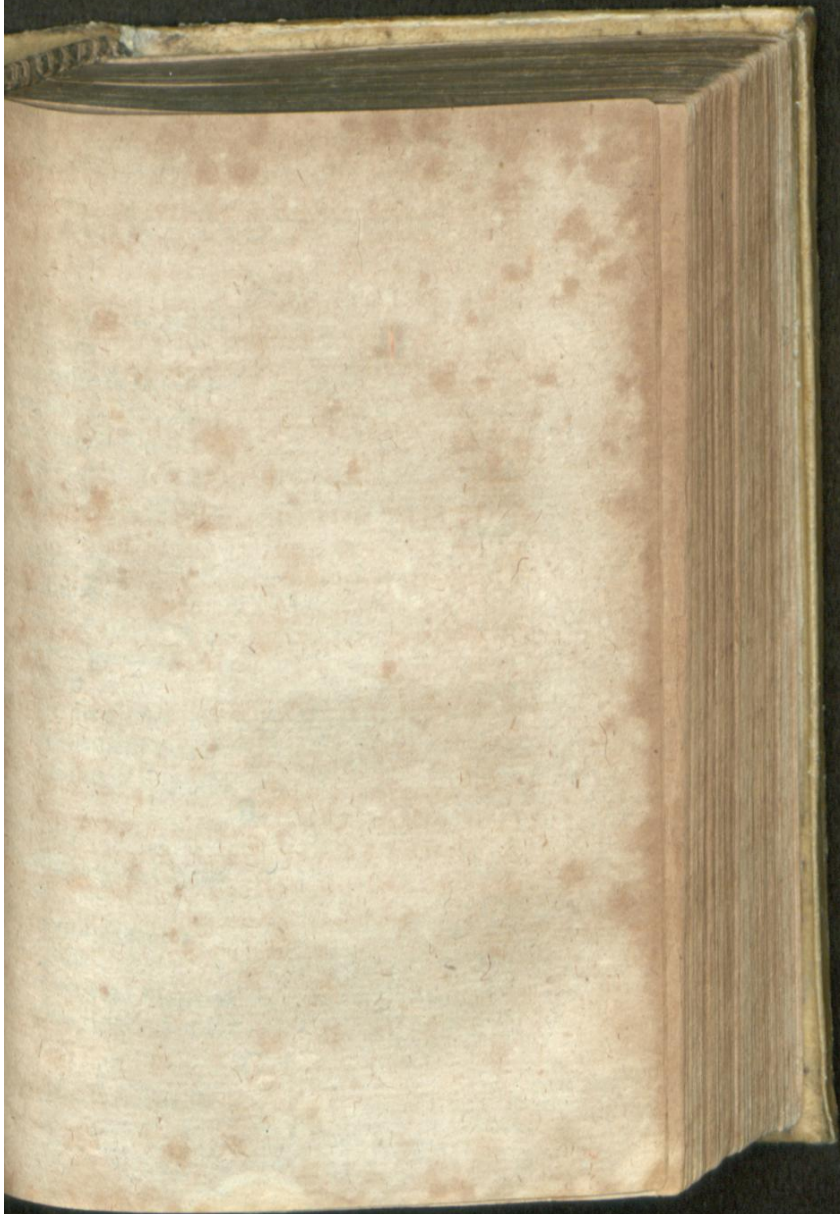
Mulier debet domi desidere, non foras va-
gari, sed, quæ iuxta ianuas domi sunt, cura-
re: viri enim est ea, quæ foris sunt attendere & pro-
curare. Vnde prout: ultimo sic de muliere forti.
Considerauit semitas domus suæ & panem otio-
sa non comedit. Quid per semitas domus intelli-
gere debemus, nisi ea quæ occulta & minus perco-
pribilia sunt. Semita enim in hoc à publica via dif-
fert, quod via regia omnibus notior, semita verò
non ita. Semitæ ergo domus sunt ea, quæ non ita
oculis patent, secretiora inquam domus, hæc o-
portet

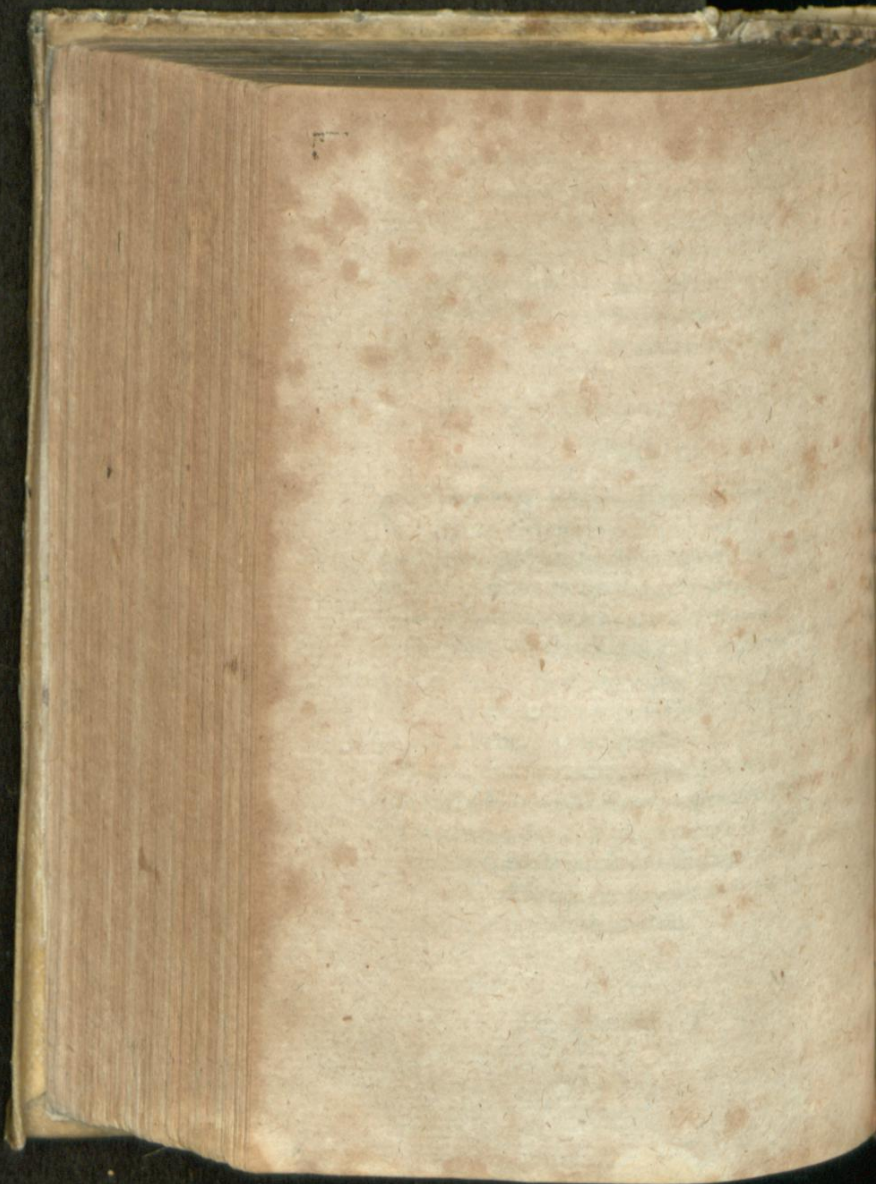
portet agnoscat vxor minima quæque, & quæ in angulis sunt & aguntur in penetralibus ipsis: ita vt cogitationes filiorum & ancillarum, & familiarum omnium sciat, videat, & prouideat. Considerauit. inquit. semitas domus suæ, non solum videre, sed considerare debet attentius quam vir. Hoc eius negotium, hæc illi cura demandata est.

*S. Augustinus in tractatu 51. in
Ioannem.*

CVM ergò auditis, fratres, Dominum dixerit: vbi ego sum, illic & minister meus erit, nolite tantummodo bonos Episcopos & Clericos cogitare: etiam vos pro modulo vestro ministrare Christo bene viuendo, elemosynas dando, nomen, doctrinamq; eius. quibus potueritis, prædicando, vt vnusquisque etiam paterfamilias hoc nomine agnoscat paternum affectum suæ familiæ se debere pro Christo: & pro vita æterna suos omnes admonere, doceat, hortetur, corrigat, impendat beneuolentiam, exerceat disciplinam. Ita in domo sua Ecclesiasticam, & quodammodo Episcopalem implebit officium ministrans Christo, vt in æternum sit cum ipso.

F I N I S.

Index Nominum.

A.

Abraham, Isaac, Jacob	291
Abramius	65
Apenianus & Basilissa	35
Aurelius & Notalia	158
Adrianus & Natalia	162
Anna Mater Deiparæ	256
Adelheida imperatrix	260
Afra	258
Amelberga	123
Aquilinus	181
Athanasia parentes	148
Audoeni parentes	154
Anastasia	243
Aniciensis opifex	276
Anna Samuelis mater	305
Antigonus & Euprasia	60

B.

Basilissa	2
Batildis regina Gellia	220
Bauo	176
Bernandi parentes	153
Bilhildis	241
Ben aventura matrona	80
Brigitta Regina Suedia	137

C.

Canutus Rex Dania	134
-------------------	-----

Bb

Cata-

Index Nominum.

Catarina filia S. Brigittæ Suedicæ
Celsi mater
Calliopii mater
Chryfantus & Daria
Clementis mater
Claræ parentes
Clitophon & Lencippe
Crotildis Regina Galliarum

D.

Damasceni parentes
Debora ex lib. Iudicum

E.

Elzearius Comes
Edmundi parentes
Eduinus & Edelburga reges Angliarum
Elisabeta Habsiarum Princeps
Eustathius & Theopiste
Eugenius

F.

Felicitas

G.

Galaction & Episteme
Gentilis matrona
Gisela regina Hungariarum
Glyceria
Gordianus cum coniuge
Godeleua

H.

Heduigis Princeps Poloniarum

Index Nominum.

I.

Iacoponus Italus	265
Ida	228
Iobus Patriarcha	311
Iosephus sponfus Mariæ	62
Itta vxor Pipini Ducis	105
Iudit ex eius lib.	288
Iuditta cum filio	118
Iulianus & Basilissa	2

L.

Laodicus & Glyceria	99
Leonilla 29	29
Leopoldus Princeps Austriæ	236
Ludouicus Rex Gallia	156
Ludmilla regina Bohemia	231
Lupus Episcopus	140

M.

Maria Ogniacensis	120
Margareta Regina Scotiæ	112
Matrona coniux Ethnici	119
Maria ancilla	261
Mamantis parentes	149
Manue & vxor parentes Samsonis	302
Matronæ 2. apud Heliseum	309
Marius & Martha	244
Marcella	15
Melana	35
Monica mater Aug.	84
Monegundis Matrona	128

N.

Nestorius Martyr	78
	Paula

Bb 2

Index rerum principalium.

Contemptus rerum.

In vita S. Melanæ 35. Cunegundis 54. Abrshami
65. Victoris 110. Aurelii 158. Elzearii 168. Ioan.
Damaſceni 93.

Correctio.

In vita S. Cunegundis 54. Vitalis 57. M. Ognia
120. Monica 84. Margaretæ 112. Canuti 134.
Stephani 152. Audoeni 154. Ludouici 156. El-
zearii 168. Lupi 140. Aniciensis 276. Tobia
278.

Constantia.

In vita S. Leonillæ 29. Ex sermone Nili Calliopii
74. Iulittæ 118. Sophiæ 141. Aurelii 157. Adria-
ni 162. Ludmillæ 231. Eustathii 189. Matronæ
199. Radegundis 144.

Eruditio.

In vita S. Iuliani 2. Damaſceni 93. P. Tarentalis 98
Lupi 140.

Eleemosyna.

In vita S. Melanæ 35. Calliopii 74. Margaretæ 112.
Radegundis 144. Athanaſiæ 148. Stephani 154.
Audoeni 154. Marcellæ 13. Eugenii 32. Iobi 311.
Tobiæ 278.

Familiæ gubernatio.

In vita S. Canuti 134. Amelbergæ 132. Bernardi
150. Elzearii Bonauenturæ 80. Elifabetæ 208.
Edmundi 207. Gentilis 222. Hedwigis 185. Io-
bi 311. Tobia 278.

Inſtitu

INDEX RERVM
præcipuarum.

Amor Proximi.

In vita Basilissæ 35. Chrystanti 263. Marij 264. Lu-
pi 140. Stephani 152. Celsi 25. Hugonis 147.
Bauonis 167. Leonillæ 29. Aurelii 158. Adriani
162. Cunegundis 58. Clemenris 13. Elzearii 168.
Elisabetæ 208.

Concordia.

In vita S. Monica 84. Petri Tarentasii 96. Itræ 105.
Paulini 119. Clara 142. Bernardi 150. Stephani
152. Mamantis 149.

Continentia.

In vita S. Catarinæ Suedicæ 86. Basilissæ 2. Mela-
næ 35. Cunegundis 54. Theophanis 7. Antigoni
90. Rictrudis 107. Iosephi 62. Theodorici 127.
Amelbergæ 132. VVandregisli 136. Lupi 140.
Radegundis 144. Aurelii 158. Elzearii 168. A-
quilini 101

Continentiæ media.

In vita S. Mariæ Ogniacæ 120

Conuersio.

In vita S. Remigii 20. Speusippi 29. Melanæ 35.
Suiberti 51. Monica 84. Iacoponi 265. Eusta-
thii 188. Galactonis. 194.

Bb 2 Con

Index verum principalium.

Temperantia.

In vita S. Monicae 84. V Vandregiffi 136. Radegundis 144. Elifabetæ 208. Elzearii 168.

Tentatio superata.

In vita S. Iobi 311. Melanz 35. Abraham 291. Abramii 65. Afræ 258. Bauonis 176. Canuti 154. Damasceni 93. Elzearii 168. Elifabetæ 208. Godeleuæ 130. Ludmillæ 231. Leonillæ 29. Matronæ 199. Scyllitanorum 266. Tobiz 278. & passim toto libro.

F I N I S.

Index rerum principalium.

Institutio.

In vita S. Canuti 134. Crotildis 20. Leonillæ 29.
Melanæ 35. VVinaloci Calliopii 14. Catarinæ
68 Rictrudis 107. Marcellæ 15. Brigittæ 137.
Edmundi 207.

Oratio.

In vita S. Basilissæ 2. Monicæ 84. Audoeni 154. A-
bramii 65 Apeniani 2. Aquilini 181. Annæ 305.
Elzearii 186. Iudit 118. Ludmillæ 231. Tobia
278. Brigittæ 137. Lupi 140. Cunegundis 54.
Catarinæ 68.

Morum aptitudo.

In vita S. Cunegundis 54. Mar. Ognicæ 120. A-
melbergæ 132. Elisabetæ 208. Margaretæ 112.
Bauonis 176. Hedwigis 185. Elzearii 168. Bo-
nauenturæ 80.

Peregrinatio.

In vita S. Melanæ 35. Catarinæ 68. Brigittæ 137.
Helenæ 137. Mar. Ognicæ 120.

Pietas.

In vita S. Suiberti 51. Hugonis 72. Vitalis 57. Vi-
ctoris 110. Tobia 278. Margaretæ 112. VVan-
dregilli 136. Brigittæ 137. Sophia 141. Abraha-
hamii 65. Aniciensis 276. Elzearii 168. Edmun-
di 207. & passim toto libro.

Pueritia.

In vita S. Radegundis 144. Hugonis 72. Athana-
siæ 148. Bernardi 150. Ludouici 156. Elisabetæ
208

Tompe.